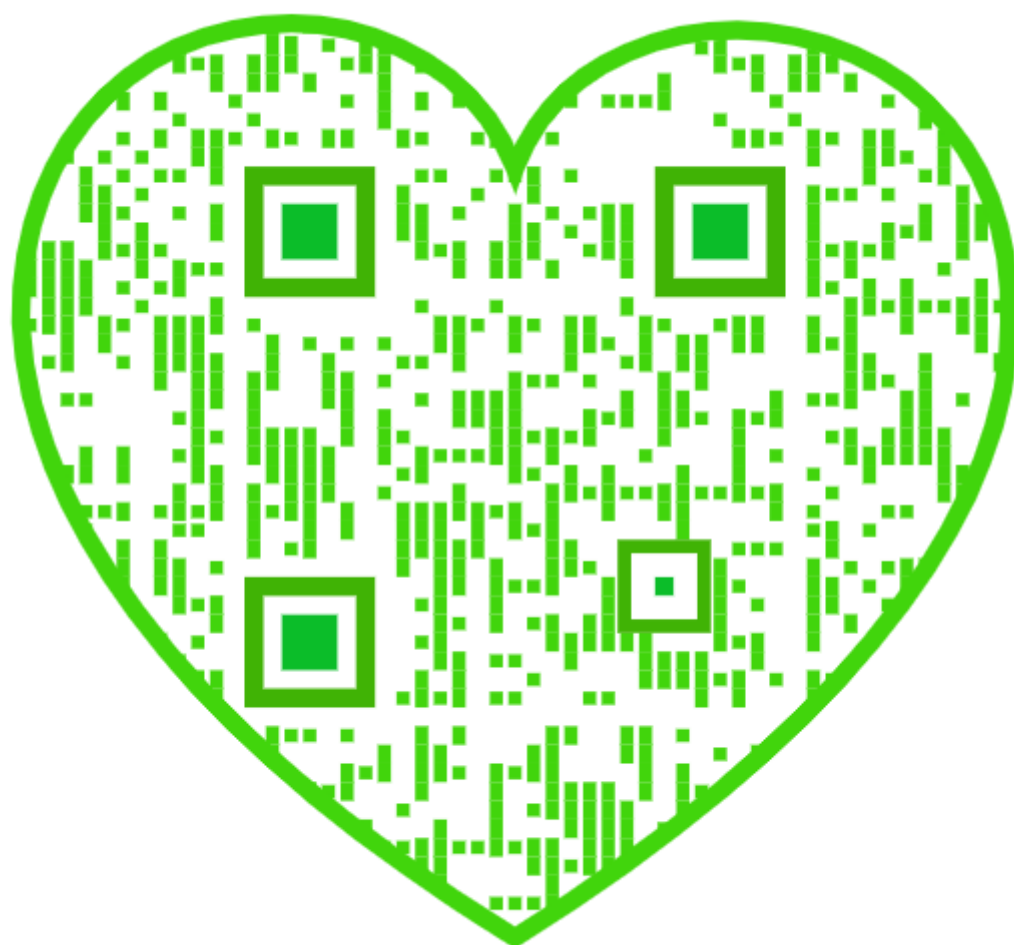

VAN STRUDEN
OVERWINNING
HENTUS · GEILLUSTREERDE · WERKEN

De Jonge Daandrig

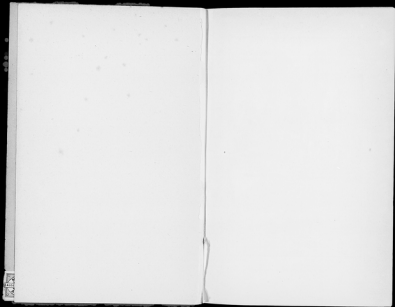

OK

Henty-j

J. 1662

DE KUNSTLIJKE FILME DE BOOL

VAN STRIJD EN OVERWINNING

Henty's Geïllustreerde Werken.

De Jonge Vaandrig

Een verhaal uit de dagen van Waterloo.

TWEDE DEEL

ARMELD — W. HILARIUS WOL.

HOOFDSTUK I.

Onverwacht nieuw.

Ik heb aan Ralph Conway geschreeven en hem uitgenoodigd om poos bij mij te komen logeeren.²

Die onschuldige woorden vielen als een bom in het gezelschap, dat op Penfold Hall aan de ontbijtstafel zat. Het gezelschap bestond slechts uit den man, die de woorden gesproken had, Herbert Penfold, en zijn beide zusters. De twee laatste riepen op een toon van verwondering en afkeuring uit: „Maar, Herbert?”

Herbert Penfold had kennelijk niet anders verwacht, dan dat zijn zusters vereenswaardigd zouden zijn over zijn mededeeling; hij had op een leetmat ontevreden toon gesproken, maar met een berisping, die hem geheel vreemd was. Hij had juist met ontbijten gedaan, toen hij met zijn zusters naar den dag kwam, en nu schoof hij zijn stoel achteruit, stond op en zei: „Ja, ik had er al eerder over gedacht toen even een tijdje hier te hebben, en mij dunkt toch, dat ik als heer des huizes het recht heb te logeeren te vragen, wie ik verkiez; in elk geval verzoek ik van uien- of opwachtingen verzoekend te blijven.”

Zonder zijn zusters tijd tot antwoorden te geven, verliet hij haastig het vertoek. De beide dames Penfold keken elkaar in sprakelooze verbaazing aan; zij waren zoo gewoan allen te vragen en te bepalen, wat er op Penfold Hall voorsiel, dat deze onverwachte aansluiting van gezang van de zijde van haar broeder haar lijnen van haar stek bleef.

De conditie van de zusters was het eerst in staat om te spreken, de jonge Penfold, die daar

ken. „Maar dit is verschrikkelijk, Eleanor!" zeide zij. „Hoe is 't mogelijk, dat Herbert nu nog aan die vrouw denkt! Maar wat konden we ook anders verwachten? Die onafhankelijkheid van de mannen is vreemd. Twintig jaar lang hebben we allen voor hen geleefd; we hebben niet alleen zijn leidschap betaald, maar ook nog gedragen, dat hij niet het dachtafel woord van een der slaven vreemde, die er steeds op uit zijn mannen als Herbert in haar neten te verstrikken; we hebben hen teruggelouden van allerlei dwangzaken en buitensporigheden, die zijn ondergang zouden geweest zijn, en nu verninkt hij haar man te begeren, zonder ons er een woord van te zeggen. Het is afschuwelijk, maar!"

„Dat is het," beaamde juffrouw Eleanor Penfold met tranen in de ogen.

„Het is werkelijk een wonder, dat hij de vrouw welke niet gevraagd heeft," hernam de oude.

„Voor, Charlotte, zou iets kon hij ons toch niet aandoen. Dat was al te erg geweest. Dan hadden wij natuurlijk onmiddellijk het huis moeten verlaten."

„Ik zou in geen geval hoegenaam," zei Charlotte vastberaden. „Als de vrouw komt — en nu hij den jongen gevraagd heeft, is het heel goed mogelijk, dat hij ook de moeder uitnodigt — is het onze plicht, her te blijven. Je weet, wij hebben de zaak nooit verzwegen, sedert haar man stierf. Zijn blinde verering voor haar was — daarvan heb ik overtuigd — ook de enige reden, dat hij zoo hartstendig weigerde in onze plannen te treden en de jonge dames, die we van tijd tot tijd hier vroegen, zoo overschillig bejegende. Maar dat hij nu dien jongen vraagt is nog het ergste, het is een ding in ons gezicht. Ik heb me al een paarje verteld, dat hij iets in zijn schild voerde; hij was nauwkeuriger en opgedruider dan gewoonlyk, en soms schreef hij op het punt iets te zeggen, maar dan bedacht hij zich weer. Nu begrijp ik allen. Groot wonder, dat hij er niet open voor uit durfde komen!"

Het was niet meer dan natuurlijk, dat Herbert Penfold plotseling onbetwistly handelen zijn zusters kinderen en verbande. De dames waren zoo lang gewoond geweest op Penfold Hall allen naar eigen goedvinden te regelen, dat Herbert's beroep op zijn recht om te doen wende hij zelf verkeerd, maar als een daad van overvloedig verzet voorkwam.

Tien de oude heer Penfold stierf, waren zijn dochters toen een-twintig en een-en-twintig jaar oud, terwijl Herbert nog maar een jongen van achten was. Hij was niet en ongewaande van aard, en daar de vader juist lang gescheiden had en de weg voor het huishouden en het goed geheel aan zijn dochters overliet, was het niet te verwonderen, dat na zijn dood de zaken liepen, zoals zij reeds zoo lang geweest waren.

Megens zijn overvloedig grondheid had Herbert nooit schoolganger, maar was hij tehuis opgevoerd door een gouverneur. Toen hij negentien jaar was, wilde hij een hogeschool bezukken; maar zijn ouders hadden tegen dat plan zoveel bezwaren geopperd, dat hij het opgeef en er zich toe bepaalde drie jaar met zijn gouverneur door Europa te wien, waarbij Charlotte en Eleanor hem meestal vergezelden. Spoedig na zijn terugkomst in Engeland had hij liefst aggenat voor een dochter van kolonel Vernon, een officier op nonactiviteit, die in Poole woonde, de stad die het dichtst bij Penfold Hall lag. Het nieuws van zijn verlossing leef zijn mannen als een donderslag; maar zij waren wijs genoeg geweest, zich er niet openlijk tegen te verzetten. Drie maanden later werd het engagement verboden. Kinnand wist nauwkeurig, hoe het gekomen was. Het was begonnen met een misverstand, dat gemakkelijk opgeluiderd had kunnen worden, maar dat erger werd en ondriding gaf tot ernstige twisten. Brieven, die allen in orde werden gemaakt hebben, werden niet aan de rechtshoudenden bezorgd, en zo werd een breuk onvermijdelijk. Een jaar daarna huwde Mary Vernon met den heer Conway, een Londensch architect.

Lang voor den tijd kwam Herbert Penfold de overtuiging,

dat Mary Vernon niet de minste schuld had, en dat hij op de een of andere wijze de zaak verholven had ingesien. Sommige vrienden zeiden hem openlijk en anderen toonden het duidelijk genoeg door hun houding, dat zij vonden, dat hij het misje slecht behandeld had. En toch hield hij innig veel van Mary, en als hij niet gemoeid had, dat hij haar onverschillig was geworden, dan was hij alles hebben beproefd, om de breuk te herstellen. Toen het onherroepelijk te laat was, betoonde hij openlijk, dat hij zich in deze zaak geheld door zijn zusters had laten leiden, en hij wistde een diepen wrok jegens haar, daar hij overtuigd was, dat zij van het begin af er de hand in had den geheld. Maar ondanks al het getroude had hij geen wils knocht genoeg, om zich van haar overheersching te bevrijden.

Soms streed hij er vaak tegen, en twee of drie keer was hij ontslagen naar de stad en van daar naar het vasteland gegaan en was wiken achtereen weggebleven. Een wils had hij geschreeven, dat hij het voor hem aller geluk het beste vond, wanneer zijn zuster Penfield Hall verliet en afzonderlijk gingen wonen. Maar bij zijn terugkomst vond hij alles anders bij het verlaten had, en Charlotte sprak een weinig streng over dien dwarsen brief, dien hij haar en haar zuster geschreeven had, een brief, die zoo onafhank en onafzigtig was, dat zij het beenden zich achter en wilsde van te nemen. Daar Herbert in erkent als werkelijk veel van zijn zuster hield, kon hij het niet over zich verkrijgen, meening nog eens te zeggen, wat hij in zijn brief had te kennen gegeven, en zoo waren de weken jaren lang op den ooden voet gelyken.

De dames Penfield hadden wel gaarne gezien, dat Herbert trouwde, als het ten minste was met een vrouw, die zij geschikt voor hem vonden; zij hadden dan een aardig huize wilsen huren of koopen in een kleine landplaats, en konden dan nog sloop een paar maal 's jaars eenigen tijd op Penfield Hall doorbrengen. Het rustige, rustende leven, dat Herbert leidde, was een hem van veldst voor haar; maar hoewel wilsde zij

ook deden om zijn belangstelling op te wekken voor verscheidende jonge dames, die zij op het buiten noodigden, Herbert bleef voor de een al even onverschillig als voor de andere.

Toen de heer Conway vier jaar na zijn huwelijk met Mary Vernon stierf, vonden Charlotte en Eleanor dat haar broeder nog een tractaat het verlaten ongedaan te maken; want zij begrepen een goed, dat zijn onverschilligheid jegens andere vrouwen voortsprong uit zijn overtuiging bijeen voor Mary; thans hield zijn afwezenheid hem echter terug; hij wilsde, dat Mary hem om zijn vroeger gedrag moest verachten, en dat hij haar liefde ten onrechtvaardig was.

Oftchoon Herbert Penfield wel eens ter wils van zijn zusters op een partij verscheen en zelf ook nu en dan een delig diner gaf, leidde hij toch meestal een zeer rustig en eenzaam leven. De enige vriend, dien hij veel zag, was de predikant van het kerkje, die hem als gouverneur op zijn buitenlandse reis had vergezeld, en wien hij later de opgevoelen predikantsplaats, waarover hij te beschikken had, had aangeboden tot opzichts van zijn zusters. Binnen toch verachtten den heer Withers er van, en niet geheel ten onrecht, dat hij Herbert tot meerdere onafhankelijkheid had tractaten aan te sporen, om zich aan den te groeten invloed van zijn zusters te onttrekken. De predikantsplaats was eerst opgevoelen, nadat Herberts verhooring met Mary Vernon verbroken was. Had de heer Withers in die zaak zijn jongeren vriend niet mede en daad kunnen bijstaan, misschien was dan alles geheel anders gelopen. Toen hij met zijn jong vrouwtje de pastorie betrok, was het veldst te laat, om nog iets te begrepen.

Verscheidene jaren waren er na dien tijd verlopen; de verhouding tusschen het huwelijk en de pastorie was nu heel goed; de predikant kwam af en toe eens met zijn vrouw familiër op Penfield Hall dinieren, en heel dikwijls kwam hij eenige minuten. De dames stonden altijd met haar leere klaar, om hem bij zijn liefwerken te steunen, en zij toonden

veel belangstelling in het leed en de beproevingen, die hij en zijn vrouw hadden ondervonden. Op een wijze en hadden zij al hun kinderen jong verloren. Dat meisje, Isabel heette zij, was de verkennde leerling van Herbert, en zij leefde zich op Penfold Hall even goed thuis als in de pastorie. Ofschoon Charlotte en Eleanor Penfold wisten, dat Isabel een veel te vrije opvoeding kreeg en een jeugzwastig wilden was, konden zij zich toch niet onttrekken aan de bekoring, die van de vroolijke onbezorgdheid en de overvloedige opgewektheid van het meisje uitging, en zij waren werkelijk op een manier vriendelijk jegens haar.

Zoo was de stand van zaken op Penfold Hall, toen de onverwachte aankomst van den heer en mevrouw van het landgoed, dat bij Ralph Conway te lagere had getruugd, als een boom tusschen zijn rusten viel.

De uitnodiging had mevrouw Conway niet minder verlonen dan de dames Penfold.

Mevrouw Conway had het niet ruim; zij had een inkomen van honderd pond sterling 's jaars; dat was de rente van een kapitaal, dat haar bij den dood van haar man door een levensverzekeringmaatschappij was uitgekeerd. Een paar maanden daaraan kreeg zij een kennisgeving van den ardebaat, die hare zaken betrafte, dat een goede kans haar elk kwartaal honderd pond aan uitkeeren, op voorwaarde, dat er nooit anderszins meer een gebaar worden, wie die persoon was. Mary Conway had dankbaar het geschenk aangenomen, vooral ter wille van haar zoon; maar zij kon natuurlijk niet nalaten allerlei gissingen te maken, zowel aangaande den geest, als de bewegredenen, die hem nopten haar zoo eilendigheid ter hulp te komen. Een ogenschijnlijk had zij gedacht aan Herbert Penfold; maar dat kwam haar bij onder inden zoo ongründ voor, dat zij die onderstelling geheel verwerpt. Van hem had zij, zelfs ter wille van Ralph, niet den geringsten geldelijken steun willen aannemen. Hij had, zoo meende zij, opzettelijk

lets gezocht, om een aanleiding te hebben zijn verlovung met haar te verbreken. Het eens vreed had het andere uitgekeerd, en nooden de zusters van Herbert zich er mee begaven te beuaten, was elke kans op verzoening afgestaan. Ofschoon zij werkelijk veel van hem had gehouden, kon zij toch nu alles wat er gebaard was, geen slappen doen, om de vroegere verhouding weer te herstellen. Na haar huwelijk met Conway had zij geen reden om te denken, dat hij nog met gevoelens van warme belangstelling aan haar dacht. Haar vader, kolonel Vernon, was onder zijn krijgsmakkers zeer bekend geweest; hij stond steeds klaar om anderen te helpen, en mischien, zoo dacht mevrouw Conway, was dat jaageld een geschenk van iemand, die veel verplichtingen had aan den kolonel en op die wijze, omdat hij rijk was geworden, zich erkentelijk wilde betonen.

Zij was even buiten Dover gaan wonen, waar nog verscheidene oude vrienden van haar vader verblijf hielden, en waar zij een prettigen omgang had met de officieren van het indrijke gendroom. Ofschoon Dover in belangrijheid niet kon wedijveren met Portsmouth en Plymouth, was het er toch tijdens den groeten oorlog vol afwisseling en drukte. Elkwijs aankonden de schepen, die op het Kanaal moesten kruisen, onder de bannen van het kasteel, en maanden achteren was er op de heuvels een veld gepostrend, die scherp acht moest geven, al er uit de haven van Brest nog niet de expedite naderde, die Napoleon had uitgezant voor een land in Engeland.

De witte vellen van de kruisers, die het Kanaal op- en neevelden, waren duidelijk zichtbaar, en nu en dan zag men een keperichip, dat met een op de hoogte van Tenedr buitgemaakt schip westwaarts kwam zette. De geparckten liepen in de kringen, waarin mevrouw Conway verkeerde, bijna uitsluitend over militaire en maritieme zaken, en onder die onaanvaardigheden was het waarlijk niet te verwonderen, dat Ralph, toen hij vijfden jaar oud was, vast besloten was, de loopbaan van zijn

grootvader te kleuen en soldaat te worden. Zijn moeder verzette zich niet tegen zijn leuen, en daar verhoudende oude vrienden van haar vader haar liefdelijk hadden, kon invloed ten behoeve van haar zoon aan te wenden, was het zoo goed als zeker, dat hij wel een aanstelling zou krijgen, anders zijn leeftijd het toeliet.

Het getuigde niet dikwijls, dat de post mevrouw Conway een brief bracht; het post was in dien tijd hoog, en niemand schreef in die dagen, als hij niet iets bijzonders te zeggen had. Mevrouw Conway had juist een en ander voor het natijs in orde gemaakt, toen Ralph met een brief in de hand de kamer binnenkwam.

„Dit is een brief voor u, moeder, maar den dien als je liefst niet open, voordat u mij mijn vertijg gegeven hebt. Ik ben wat laat, en ik moet mij gedoocht haasten.“

„Je roep in al opgeschrikt, Ralph; als je te laat komt is het je eigen schuld en niet de mijne. De deuren zullen ook klaar zijn, voordat je de stoep op hebt. Maar ik heb volstrekt geen plan, den brief te lezen, terwijl jij nog hier bent. Dan vraag je mij toch maar van allen, en vergiet u den tijd.“

Terwijl Ralph zijn melkweg at, nam mevrouw Conway den brief, dien haar zoon naast haar hoofd had gelegd, en bekeek het adieu. Zij schreef haar oogen niet te kunnen gelouwen, toen zij het wonderlijk bekende, en overtuigend studeerde zij een kreet van verbazing, terwijl zij den brief naast zich neerlegde.

„Wat is er, moeder?“ vroeg Ralph. „Wat niet u er onthouten uit. Van wien komt die brief?“

„Van niemand, dien je kent, Ralph. Ik geloof, dat het van een kennis is, van wie ik in jaren niets gehoord had. Ik zal hem in elk geval niet openen, voordat je naar school bent. Maar je maar niet met medeliden, anders kom je toch nog te laat. Je zult onderweg misschien wel andere bijzondereheden kennen over den veldslag, die gisteren moest zijn tegen Napoleon bij Leipzig.“

„Dat denk ik ook; ik heb de kanonnen van het kasteel gehoord, moeder, er zal dus wel een overwinning bereikt zijn. Ik wou, dat het niet waar was!“

„Waarom niet, Ralph?“ vroeg zijn moeder verwonderd.

„Wel, moeder, ik was niet graag, dat de Franschen verslagen, tsaal verslagen waren, voordat ik veel genoege ben, om mee te vechten. Denk een aan, wat een het verdoelnd zijn, als er juist vrede gesloten was, als ik mijn aanstelling kreeg.“

„O, je zult nog geleukheid genoege hebben, om je te onderscheiden,“ zei Ralphs moeder glimlachend. „Er is al een paar maal vrede gesloten; maar het duurt nooit lang, of de oorlog breekt weer uit. Maar nu wordt het toch je tijd; het is al tien minuten voor negen, en je moet haast loopen om niet voor een derde deur te komen.“

Zoodra mevrouw Conway alleen was, nam zij den brief, dien zij aan alle kanten bekeek, eer zij hem opende. Spoel doorliep zij den inhoud, die haar zeer verraste en levig maakte. Nadat zij het afschrijven voor den tweeden keer gelezen had, legde zij het meer met bevende lippen op bloote wangren.

„Dus heb ik dit alles aan hem te danken,“ zeide zij zacht bij zich zelve, terwijl zij een blik in het rood wierp. „Ik ben nu maar bij, dat ik het nooit ernstig vermoed heb; want dan had ik het natuurlijk onmogelijk kunnen aannemen, en hoe geheel anders zouden de laatste twaalf jaren dan voor mij geweest zijn. Anne Herbert! Wat heeft hij veel geleden, en al die lange jaren heeft hij steeds aan mij gedacht.“

Wel een half uur zat zij voorloos voor zich uit te staren, terwijl haar gedachten zich in het verleden vermaiden. Toen nam zij den brief weer op en las hem op nieuw eenige keeren over. Hij luidde aldus:

„Waarde Mevrouw Conway,

„Gij zult wel verwonderd zijn, dat ik het wang u te schrijven. Het is mijn plan niet a vrgifden te vragen voor het land, dat ik u in vroeger dagen heb bevoeld; ik voel maar al te

wel, dat ik door mijn gedrag alle recht op uw achting heb verloren. Geloof echter, dat ook ik veel heb geleden. Ik wil mij alleen niet van schuld vrijpleiten; ik weet, dat, al waren ook anderen te laken, ik zelf toch het meest te misprijzen was, en dat de breuk tusschen ons een gevolg was van mijn eigen zwakheid van wil en gebrek aan energie. Doch dit alles is voorbij; het is beter voortaan het verleden te laten rusten.

„Laat ik u nu zeggen, wat de reden is van mijn schrijven. Ofschoon ik betrekkelijk jong ben, heb ik toch waarschijnlijk nog slechts weinige jaren te leven. Toen ik den laatste keer te Londen was, heb ik mij door twee van de bekendste geneesheeren laten onderzoeken, en beiden verklaarden, dat ik aan een hartstocht, of lever aan een verzwakking van het hart leed, zodat ik op het ergste moest voorbereid zijn.

„Natuurlijk heb ik inden dien tijd er veel over nagedacht, aan wien ik mijn bezittingen zal vermaaken. Mijn zusters kunnen nu niet leven; andere bloedverwanten heb ik niet, en daarom ben ik vrij om geheel naar eigen leuen over mijn goederen te beschikken. Ik heb de helft van mijn bezittingen vermaakt aan de dertienjarige dochter van den predikant van Hilten, terwijl ik de andere helft voor uw zoon bestemd heb; het geheel is echter betaamd met een jaarlijkse toelage ten uwen behoeven; gij zult die, hoop ik, niet weigren.

„Ik zou nu gaarne uw zoon kennen kennen. Zoudt gij kunnen besluiten, hem nu en dan een paarje bij mij te laten liggen? Ik zou nu gaarne willen, dat hij en mijn klein vriendinnetje Mabel Witten elkaar konden kennen en liefhebben; want althoos volgens mijn testament mijn bezittingen onder beiden verdeeld zullen worden, zou ik toch blijde zijn, als het goed in zijn geheel bleef.

„Ik zal niet nu overtuigd zijn een knaaflijk tusschen hen tot voorwaarde te stellen; maar het kan toch woen, dat de bevestiging tot een hechte vriendschap leidde, die later in een teederder gevoel overging.

„Wanneer gij gezongen neemt met mijn voorstellen, hoop ik, dat Ralph het eerste gedeelte van zijn vermaak bij mij nog doorbrengen. Hij komt hem wel zeggen, dat ik hem later waarschijnlijk moet aid helpen; maar 't is beter, dat hij van mijn akente wilskensdiking nog niets weet, dankt mij. Handel echter geheel naar eigen godvinden; gij kent den jongen en ik niet, en dus kunt gij beter beoordeelen wat hij moet weten en wat niet. En nu lieve Mary. — vergeet mij, dat ik u nog een son moet — wacht ik rustig uw antwoord af en blijf

Uw oprechte vriend

HERBERT PESTOLE.”

Wat al gedachten en gewaarwordingen bestonden overziet Conway nu het leen van dezen brief! Hoe anders had allen kunnen zijn, als Herbert wat minder schroomachtig was geweest en wat meer zelfvertrouwen had bezeten! Hij had haar dus werkelijk lieghed, en de breuk tusschen hen was het werk geweest van zijn beide zusters. Maar hoe kon een man toch nu weinig from zijn, en zich zoo geheel te laten beheerschen door anderen! Maar Herbert had geen eigen wil, dat was zijn eenig gebrek. „En nu weekt Ralph zijn eigenaam, ten minste voor de helft van zijn vermaaken, en als Herberts planneetje gelukt, dan krijgt de jongen alles! Wat een schitterend vooruitzicht! Het hoofdged moet minstens achttienhond pond 's jaars op; dat vertelde hij aan papa, toen hij mij ten knaaflijk vroeg. Hoe schatzenachtig en klein heeft hij mij al meermalen jaren achtereen geknepen. Had ik vroeger vermoed, dat mijn jaarlijkse toelage van Herbert kwam, dan had ik haar gewoond; maar nu hij stek is en in levengevaar verkeert, mag ik zijn bijstaand niet van de hand wijzen. Dat zou hem grieven, en dat verdient hij in elk geval niet.”

Wen men overziet Conway den brief en het leen nog eens overziet, dan doet.

„Hoeveel moet Ralph er van weten?” dacht zij, toen op hetzelfde oogenblik het geheel van voetstappen haar zijn andering

aankomstige. Zij wist niet, dat het al een lust was; zij had op geen tijd geteld.

„Ralph,” zeide zij, nadat zij elkanter begroet hadden, „je weet, ik kreeg van morgen een brief, niet waar?”

„Ja, moeder, waarvoor u in een van kluis verhoord. Het was er een van een oud vriend, zei u. Is er iets bijzonders?”

„Ja, er staat goed nieuws in voor jou. Mijnheer Penfold, van hem is de brief, was een vriend van mijn familie. Hij komt mij van jeugd af, en er is wel sprake van geweest, dat ik zijn vrouw zou worden; maar dat is, nuom de wet, niet gebeurd. Toch heeft hij mij, nuom al zijn brief blijkt, wel geheel vergaten, en hij is van plan jou voort te helpen, als je goed opkomt. Hij vraagt je te helpen voor het eerste gedeelte der vacante.”

„Dat is nu niet,” zei Ralph, terwijl hij groote ogen opende. „Als hij jongere van mijn leeftijd heeft, zal het er wel goetig zijn.”

„Hij heeft geen kinderen, Ralph; hij is ongehuwd en woont met zijn ouders, of liever zijn ouders want hij komt op een mooi land.”

„Dat is minder plezierig, moeder,” zei Ralph. „Hij zou wel eens heel met een haar oude dansen zal het niet geenszins zijn; daar zal ik mij wel verdeden.”

„Hij is geen oude heer, Ralph,” zei mevrouw Conway bijeen. „Ik zeg je immers, dat we samen jong geweest zijn. 't Is waar, heel vrolijk zal het er al licht niet zijn; maar daar moet je je maar in schikken, hij weet het in elk geval goed met je.”

„Maar dan blijft u al dien tijd een alleen, moeder. Ik vind, dat hij u ook wel overvraagd maakt hebben.”

„Ik zal het hier alleen best dien tijd uithouden, Ralph; ik heb hier vrienden en kennissen genoeg.”

„Waar woont die mijnheer Penfold, moeder?”

„In Dorsetshire, een mooie strek, en maar een mijl van de

lust. Maar je zult het er wel wat aill vinden. Mijnheer Penfold is een beste man, van wien je wel ook gaan houden; doch zijn ouders zullen je waarschijnlijk minder goed bevallen, als zij ten minste niet veel veranderd zijn, nadat ik is getrouwd heb. Toch moet je maar je best doen, een vriendelijk en voorkomend jegens de dames te zijn, en je zult in de haart wel eenige prettige makkers vinden, denkt een. Ik heb zeker, dat je je beste kansje zult voorstellen, als je weet dat er mij veel aan gelegen is, dat je een goeden indruk maakt op mijnheer Penfold.”

„Natuurlijk, dan zal ik mijn best doen, moeder, maar 't is toch een verveelend ding, en ik bleef heel wat liever thuis.”

„We kunnen niet altijd doen, wat we het liefste willen. Wanneer begint je vacante ook?”

„Maandag over een week, moeder. Maar ik hoop, dat ik eerst een dag of drie met Joe knight, den vintser, mag gaan rooven.”

„Daar heb ik niets tegen. Laten we dan zeggen, dat je Vrijdag gaat. Ga straks even bij Rogersen aan, om hem te vragen, of hij je van avond een nieuw pak wil kunnen aannemen; je hebt, behalve je Zondagsche kleren, niets meer, dat geschikt is om mee te nemen, en je moet daar netjes voor den dag komen.”

„Ik geloof, dat het toch knapen vervelend zal zijn,” zei Ralph. „Maar ik kan er zeker niet af. Hoe lang moet ik er blijven, moeder?”

„Ik denk, het grootste gedeelte van je vacante, Ralph.”

Ralph kon een uitroep van ontsetting niet onderdrukken.

„Als ik er maar niet alleen heen behoeft te gaan,” zei hij nu een paar. „Ik wou, dat die mijnheer Penfold Phil Landrey had overvraagd. Twee jongens kunnen het samen overal wel vinden.”

„Nu,” zei mevrouw Conway lachend, „als Phil meening, om ik weinig hoop hebben, dat je een goeden indruk maakt. Als je alleen bent, kan het nog goed gaan, maar als je met je broeder gaat, om alles al licht in 't honderd loopen.”

HOOFDSTUK II.

UIT LONDEN.

Toen Ralph weer naar school was, bezocht mevrouw Conway den geweligen brief te beantwoorden, wat wettelijk niet zoo heel gemakkelijk was. Het duurde dan ook geruimen tijd, eer zij begon te schrijven. Eindelijk nam zij een kloek besluit, droop de pen in den ink, en schreef toen in een door, totdat de brief af was.

„Waarde Herbert!

„Het is moeilijk, een brief als den uwen te beantwoorden. Hoe kan ik onder woorden brengen wat er in mij opgaat; hoe de dankbaarheid zit, die mijn hart jegens u vervult, maar waarvan ik treven voel, dat gij niets hooren wilt! Laat ik eerst een woord zeggen over het verleden. Waarom zou ik daar niet vrij over spreken? Mij zijn beiden de slachtoffers geweest van een vergissing. Gij werdt aangaande mij misleid; ik raakte mij gekweld over de wijze, waarop gij u tegenover mij gedroeg; ik verloor uit het oog, dat alles mischien aan uw omgeving in wijzen was, en begon te twifelen aan een liefde, die zoo gewillig luisterde naar inbeelden van anderen. Zoo was het mischien evenwel aan mijn tride te wijten als aan uw lichtgevoeligheid, dat de goede verstandhouding niet weer hersteld werd. Nu ik de waarheid weet, betreur ik het spreken, dat ten gevolge van een misverstand uw leven zoo treurig is geweest.

„In de tweede plaats moet ik u bedanken voor de vriendschap, die gij mij nu al jaren lang hebt bewezen, ofschoon gij zelf daarover twijelt in uw brief. Ik had niet vermoed, dat gij het waant, die mij zoo krachtig bijsteent, en ik behoeft u zeker niet te zeggen, dat ik diep getroffen was, toen het mij duidelijk

werd, dat de man, aan wien ik en mijn jongen moriel verplicht zijn, Herbert Penfold is. Ik zal hierover niet uitweiden; gij zult u wel kunnen voorstellen, hoe dankbaar ik u ben. Ik ben u ook zeer erkentelijk voor uw plannen met mijn zoon. Ralph kan Vrijdag over voortien dagen bij u komen. Het zal zeker het beste zijn, dat hij per diligencie naar Londen reist, en van daar den tocht in een kistvaarder voortzet. Hij heeft zeer veel van de zon.

„Wij waren overtuigd, dat hij in dienst zou treden; maar het spreekt van zelf, dat ik niets bepalen zal aangaande zijn toekomst, voordat ik weet, wat gij verlangt.

„Laat ik u ten slotte nog zeggen, lieve Herbert, dat het mij zeer leed doet, dat uw gezondheid noodel te wenschen overlaat. Ik hoop vurig, dat de geneesherren zich vergist moegen hebben in dit geval en dat u nog een lang leven beschoren is, dat gelukkiger moge zijn, dan het tot nu toe is geweest.

Ik ben en blijf

Uw dankbare en toegewijde
MRS. CONWAY.”

Voortien dagen later bevond Ralph zich op de diligencie naar Londen; ofschoon hij zich van het ingeroen op Penfold Hall niet veel goeuen voorstelde, vond hij de reis er heen toch heel prettig; want hij was nog nooit verder geweest dan Canterbury. Zijn moeder had op een stuk papier verschillende bijmerkingen van de reis geschreven aangaande de herberg, waarin hij moest overnachten en andere zaken. Verder had zij vijf gulden in de voering van zijn kist gezet, opdat hij, na de postkoets drie uren naar Londen overvalen, kass had, toch niet altes kwijt te raken en genoeg over te houden om de reis voort te zetten.

Ook had zij hem een mandje met lekkernijen betrekken meegegeven en hem goed ingeprent, hoe hij zich op Penfold Hall te gedragen had.

Daar er voor hem een plaats voorstelteld was, had hij het

voortrecht keurloos te zitten. Naast hem zat een dikke vrouw, die naar de stad ging, om haar man, den kapitein van een walvischvaarder, op te wachten.

Nadat zij dit met een onthaal van woorden verteld had, wendde zij zich tot Ralph en zei: „Jongens, je dringt mij verselijk! Kan je niet een eindje opschikken?”

„Mij denkt, juffrouw, dat u mij eerder inschudt,” gaf Ralph den antwoord. „Doeu lat drukt me geluk in de zijde.”

„Wel, we moeten ons schikken!” zei de vrouw. „Je mag bij zijn, dat je niet nou dik bent als ik. Kleine menschen hebben veel voor; maar we kunnen niet allemaal gelijk zijn. Je gaat zeker naar een kosterloo?”

„Nou, ik heb vacatie.”

„Heb je tot Londen mee?”

„Ja.”

„Dat is een geluk,” zei de vrouw. „Ik was bang, dat je naar het Canterbury meerecht, en dan kom ik daar wel een dikke kerel naast mij hebben gekregen, die mij platdrukke als een pannenkoek. Ik wou, dat je een in mijn zak voelde, jongen. Ik kom er zelf niet bij, en ik weet niet, of ik mijn sleutel wel bij mij heb, en dan zou die wereld van mij. Ehm, wel een idee uit den kelder kunnen komen? Is u niet accuuter. Kom je ze niet vinden?”

Met veel moeite vond Ralph het inget, en studeert hij zijn bevraver de verandering geven, dat hij den sleutels woude.

„Dat is een troest,” zei de vrouw. „Als men ingeraat is over 't een of ander, dan reikt men niet op zijn gemak.”

„Ik wou, dat ik wat meer op mijn gemak zat,” zei Ralph. „Kunt u de sleutels niet een weinig naar den anderen kant trekken, en mij een paar daim meer ruimte geven?”

„Ik zal het beproeven,” was het antwoord, „omdat je een lieflijke jongen kijkt te zijn.”

Twee of drie keer rukte zij met haar zwaar lichaam een

weinig naar rechts, heigden Ralph wat meer ruimte verzoefte, maar haar anderen lichaam minder aangenaam was; de man bleef prutelen, totdat men Canterbury bereikte, waar hij een berberg de paarden werden verworfeld.

Hoewel Ralph veel genoot van de afschrikende tooneelen, die zich onderweg aan zijn oog voordeden, was hij toch bij, toen hij tegen het vallen van den avond van een onderwielige verman, dat de vrouw mist, dien hij voor zich zag, de rook van Londen was.

Het kloeklag tegen med de diligences het af van de berberg „De Stier” op. De koster, wien mevrouw Carway vrucht had, Ralph een weinig terecht te helpen, maakte een kruiser, en drong hem op den jeugheker naar de berberg te geleiden, maar den volgende morgen de diligences naar Weymouth afreed. Stijf van het lange zitten — de reis tot Londen had veerden een geleerd — had Ralph eerst moeite den kruiser te volgen; maar weldra ging het lopen al wat beter, en na een wandeling van tien minuten bereikte hij de berberg.

De koster had den kruiser al betaald; den reis Ralphs koffer in de gang naar en ging toen heen. Ralph voelde zich niet bijzonder op zijn gemak, en hij was geheel alleen daar in de gang van de berberg stond; maar een minuut daarna kwam de waarden naar hem toe.

„Wendte u hier te logeeren?” vroeg zij. „De kruiser had moeten helfen. Ik ben bang, dat er geen plaats meer is, tenzij er vooruit een kamer voor u besteld is. Maar ik zal zien, wat ik doen kan.”

„Ik hoop, dat ik hier overnachten kan,” zei Ralph. „Ik ben niet in Londen bekend, en ik moet morgen vroeg met de diligences naar Weymouth.”

„Ja, is uw naam dan bij gavel Carway?”

„Ja, zoo heet ik,” zei Ralph verward.

„Ik kan u een kamer voor u besteld. Drie dagen geleden kwam hier een heer, die logies bestelde voor een jeugheker, en

There, is Janet Pendergast, die doet.

dat verder moest naar Weymouth. Toen," riep zij een knechtten, breng dezen koffer naar nummer 13. Het avondeten staat al klaar voor u, jongheer; maar ge zult u zeker liever niet willen wachten!"

"Ja, gaarne," gaf Ralph ten antwoord, terwijl hij den bediende naar boven volgde.

Na verloop van eenige minuten kwam hij terug, en een bediende wies hem toen den weg naar de gelagkamer, waar hem vlak een goed avondeten werd voorgeset, waaraan hij alle eer leverde. De zong van den heer Penfold deed hem aangenaam aan, en zijn tegesin om bij hem te logeren vermaande aanmerkelijk. Onmiddellijk na het eten begaf hij zich te ruste, en hij viel tenhooft in slaap. Om half een 's morgens werd hij gewooken, en na een davig ontbijt nam hij plaats op de postkoets naar Weymouth.

Hij had tot onderbrenging vier mannen van een kaperstijp, dat te Weymouth lag, een gekateterd te worden. Ralph vermaakte zich met hen gesprekken, die hoofdzakelijk liepen over den buit, dien zij hadden gemaakt en de ontmoetingen, die zij met de Penfolds hadden gehad. Tegen den avond werden zij loofdrachtig; maar de beide laatste wren van de reis diepen zij. De man, die naast Ralph zat, bronde zwaie tegen hem aan, en begon te vloeken, als de jongen hem dwarde, om wat ruimte te krijgen, omdat Ralph er niet reuwig om was, toen zij om den eer dadelijk Weymouth bereikten. De heerburger en zijn knechte kwamen met hantaren naar buiten, en de passagiers bij het uitstappen liep te lichten, en moeda de eerste Ralph zag, vroeg hij den jongen:

"Hout u de jongheer Conway?"

"Ja, die ben ik," antwoordde Ralph.

"Er is logen voor u besteld, en morgen vroeg om ugen met een er een rijtuig gesonden worden om u te halen."

Ralph was zoo men, dat hij wonder lete te wettigen van het een, dat voor hem was klaargesteld, maar het ging.

Den volgenden morgen vertrok hij op den bepalenden tijd. De knecht, een man van drie- of vier-en-twintig jaar, was stakkerd op Penfold Hall.

"Alles ver is het van hier tot het landgoed?" vroeg Ralph.

"Vijftien mijlen ongeveer. Ge maakt een heel eind korter te rijden hebben gehad, als ge gisteren avond op een ander punt waart uitgestapt; maar mijnheer vond, dat het prettiger voor u was zijn, overdag aan te komen, dan 's avonds laat en ook een lange, vermakende reis."

"Zeker, dat is ook zoo," stonde Ralph toe. "De weg was heemden vreeslijk veel, en ik was niet gaarne bij wild vreesde menschen gekomen met mijn kleeven vol stof en een slaperig, dat ik de wegen haast niet open kon houden, vooral niet, daar de manne van mijnheer Penfold nog al een beetje loutig en bijzonder moeten zijn; dat heb ik ten minste gehoord."

"En het is waar ook," zei de stakkerd, als geef niet, dat mijnheer er op een letter, of het rijtuig 'vall of schen was; maar zij eten elk vlekje, al is het ook niet groter dan een muggenstip. Ik wil nu juist niet zeggen, dat zij slecht voor hun dienstboden zijn. Maar er ontgaat haar niets, zij kijken op alles even scherp toe, terwijl mijnheer alles maar laat zoals het is; hij bekommerd zich wegens een; maar een vriendelijke meester is hij, althoo ik niet veel van hem gewaar word. Hij rijdt niet anders dan een in de maand, als hij naar de verandering moet. 's Morgens en 's avonds wandelt hij in den tuin, en de rest van den tijd stelt hij zich op in zijn bibliotheek bij zijn boeken. Het is jammer, dat hij niet meer ontgaat."

"Zijn er in de heer familie, waar jongens zijn?" vroeg Ralph.

"Voor meer ik weet niet. Er komt ten minste nooit een op het goed, en dat is jammer genoeg; het jonge volkje zou er wat vrolijkheid brengen. Ik wou niet op de plaats; ik ben maar stakkerd; de eigenlijke knecht is Jozef, die al vijftig jaar bij de familie in dienst is geweest."

"Alles ver ligt het huis van de zoo?"

„Het is reevert een halve mijl van den top van de klip, en vandaar tot aan het water is ook nog een heel eind; maar bij Swange, dat drie mijlen van Penfold Hall ligt, zijn geen klippen; daar loopt de rijweg vlak langs de zee.”

Vroeger werd er onder het rijden niet veel gesproken; de koetsiers waren Ralph de verschillende dorpen en landgoederen aan, die zij voorbijrijden, maar diecht bevolkt scheen de streek niet te zijn. Na een rit van anderhalf uur reden zij door een groote poort een park binnen, en na eenige minuten bleiden zij al voor het huis. Een oude knecht kwam naar buiten.

„Wilt u mij maar volgen naar de herenrij, jongheer? Mijnheer Penfold verwacht u,” zei hij. „Uw koffer zal wel naar uw kamer gebracht worden.”

Ralph gevoelde zich niets op zijn gemak, toen hij den knecht door een prachtige antieke volgde, waarvan de vloer en de wanden met donker, gebreed eikenhout waren belegd. Een deur werd geopend, en de knecht diende hem aan. Een heer zat op uit een gemakkelijken stoel en stak de hand uit naar den bezoeker.

„Ik ben blij je te zien, Ralph Conway,” zei hij. „Ik hoop, dat je een goede reis hebt gehad. Het is heel vriendelijk van je, dat je nog'n lange reis hebt gedaan, om mij te bezoeken.”

„Mooier had het geen, mijnheer,” zei Ralph oprecht. „Ik geloof niet. . .”

„Je geloof niet, dat je je uit eigen beweging gekomen voelt zijn, niet waar, Ralph? Nu, dat is niet meer dan natuurlijk, mijn jongen. Toen ik nog oud was als jij nu, was ik er evenmin veel genegen in geliefd te worden, om bij vrienden menachen op een stil buiten te gaan logeren. Maar ik wilde je nog gaarne liever kennen, en daarom verzoegt het mij, dat je gekomen bent. Ik ben een oud vriend van je moeder, noude je weet. Je ligt op kant, denk ik nu.” Terwijl hij dit zei, legde hij zijn hand op Ralphs schouder, trok hem mee naar het venster en keek hem onderzoeënd aan.

„Dat zeggen er meer, mijnheer; maar ik merk er zelf niets van. Moeder is een mooi, en ik herkenmaal niet, en ik vind het niets aardig voor een jongen, om op een vrouw te lijken.”

Dit was juist een heel punt bij Ralph, die een heel mooie kned had met groote oogen en lange wimpers, en die daarom op school den bijnaam van „Belly” had gekregen. Hij kon het niet uitspreken, dat zijn makkers hem een soeverein, en hij had hem dat herhaalde malen op eigenaardige, hardhondige jongemannen duidelijk laten voelen.

„Ik heb niet van meisjesachtige jongen, Ralph,” zei de heer Penfold; „maar een jongen kan wel een meisjesachtig gezicht hebben, en toch een echte jongen zijn. Ik denk, dat dat bij jou het geval is.”

„Dat hoop ik, mijnheer. Met vreemden en vrechten neem ik het tegen iedereen jongen op; maar ik weet wel, dat mijn geliefte werkelijk te mooi en te machtig is voor een jongen, en ik heb al alles gedaan wat ik kon, om het reus te krijgen; ik zit dikwijls in de zee, en maak mij alle vijf minuten uit met soeveren, maar het helpt niets.”

„Ik zou er maar niet meer over hebben, jongen. Je zult er later wel makkelijk en sterk gaan zitten, en ik heb er je dus te liever om, dat je amoverd op je moeder lijkt. En nu, Ralph, ik hoop, dat je je hier een goed mogelijk wel vermaken. Het is hier wat stil en eenzaam; maar je kunt veel uitgaan. Ik heb een pony gekocht, die vandaag gebracht wordt, en ik heb met Wilton, een ruitster in Swange, afspreken, dat je met hem in een viersterheid kunt gaan varen, zoo vaak als je lust hebt. Het is drie mijlen van hier; maar je kunt er heenrijden op je pony, die daar in den stal van de herberg aan bijeen staat, totdat je terug bent. Het spijt mij, dat ik hier geen enkele jongen heb; maar Mabel Wilton, de dochter van mijn heeren en vriend, den predikant van Bilton, die hier vlak bij woont, heeft ook een pony, en zij rijdt bijzonder goed; zij kan je den heeren ontstek laten zien. Ik denk, dat je niet veel met meisjes

hiet ongezamen," riepde de spreker er bij, toen hij aan Ralph's gezicht wel merkte, dat de jongen zich niet veel geïnteresseerd voelde van zijn aangang met het meisje.

„Nee, mijnheer, niet veel," antwoordde Ralph. „Van de maters van mijn schoolkinderen merken wij jongens haast nooit iets."

„Nu, misschien niet mijn kleine vriendinnetje; je wilt meermalen; het is een echte wildernis, die er niets in doet in den hoogsten top van een boom te klimmen. Ik houd veel van haren, en misschien je meer aandacht hebben aan een jongen van je eigen leeftijd, en je het amusee, denk ik, toch wel kunnen vinden. Moet er iets zijn, dat je gaarne aandacht willen doen, zeg het mij dan gerust; als het van mij afhangt, zal het gelukken."

„O, mijnheer, wat bent u goed voor mij," zei Ralph hartelijk; want nu er een paus en een laaf voor hem beschikbaar waren, kon het op Penfold Hall toch niet nog vervelend zijn, als hij zich had voorgesteld.

Op dat oogenblik werd er men de deur getikt, en terstond trad een meisje de kamer binnen.

„Je komt juist van pas, Mabel," zei de heer Penfold; „dit is nu Ralph Conway, en dit is Mabel Withers, Ralph. Ik had haar verwacht, van morgen eens hier te komen, en je op het langste niet te laten."

De kinderen gaven elkaar de hand, en daarop zei het meisje: „Dus ben jij Ralph. Ik was benieuwd om te weten, hoe je er uit zou zien. Ik zag je gezicht wel, je ziet er nog al aardig uit."

Ralph kreeg verwonderd op; zoo was geen enkele van de meisjes, die hij nu en dan eens zag, die waren bijna altijd vervelen of aardig.

„Ik vind je nog al leuk," zei hij, „en dat is beter dan aardig."

„Het komt immers op 't zelfde aan," antwoordde zij. „Kom, ga je mee in den tuin?"

Enige oogenblikken daaren hadden Mabel en Ralph het samen nu denk, alst zij elkander al lang gekend hadden; zij

konden bijzonder goed met elkander overweg, en Ralph had vooral door de aanwezigheid van het meisje een veel aangename tijd, dan hij zich had voorgesteld. Van de dame Penfold maakte hij weinig, hij zag ze welken anders dan een taal.

„Het zijn de allertijde oude katten, die ik nog niet ontmoet heb," zei hij tegen Mabel. „Zij doen haast nooit den mond open, en als zij het doen, dan is het een haar louter antwoord te geven op een vraag, die hij haar gedaan heeft. Ik herinner mij een spreukje, waarin een meisje voorkomt, wie zij elk woord dat zij spreekt, de perlen en diamanten uit den mond vallen; welken, als deze vrouwen den mond openmaken, denk ik altijd, dat er ijssels en doeken vallen uitmaken."

„Zoo erg is het toch niet," zei Mabel lachend. „Ik kan in den regel nog al goed met haar overweg, en zij doen veel goed aan de ammen in het dorp."

„Dat zou men niet aan haar gezichten zeggen," zei Ralph. „Ik geloof, dat zij mij niet kunnen uitmaken, en ik begrijp wel, waarom; het was al een den versten dag, en ik heb haar toch geen strekreed in den weg gezegd. Nu, veel kan het mij niet schelen, ik ben de gast van mijnheer Penfold, en die is bijzonder aardig voor mij, van hem houd ik heel veel, maar toch zou 't hier haast niet uit te houden zijn, als jij er niet was, Mabel."

Ralph en Mabel gingen bijna elke dag samen op hun pausje rijden, en een enkele keer ging ook de gastheer mee. Natuurlijk kwam Ralph ook dikwijls in de pastorie, waar hij steeds bijzonder hartelijk ontvangen werd; mijnheer en mevrouw Withers hadden erel met den jongen op, en zij vertoefden het prettig, dat Mabel een eenige afleiding had.

„Ik geloof, dat ik wel weet, wat Penfold's wensch is," zei de predikant op eenen dag tegen zijn vrouw. „Hij heeft, dat Mabel en Ralph op den duur een paarje zullen worden."

„Maar, man, hoe kan je er bij?" riep mevrouw Withers lachend uit. „Dus Mabel is nog maar een kind!"

„Nu ja, maar over drie of vier jaar is zij volwassen. Je weet, Penfold heeft gezegd, dat hij aan Mabel een gedeelte van zijn vermogen wilde nalaten, en ik twijfel er niet aan, of hij heeft voor Ralph het overige bestemd. Ik heb je dikwijls verteld, dat hij met de moeder van den kneep verloofd is geweest, en dat hij de verlossing van zijn verliefde nooit te boven is gekomen. Misschien wil hij nu goed denken, wat hij jegens haar misschien heeft, en daar hij zowat van Mabel houdt, kan al licht zoo'n plannetje bij hem zijn opgekomen. De jongen levalt mij wel, 't is een ferme, sterke kneep, niet buitengewoon schrandere, maar reedertierig en opgewekt. Hij kan bijzwaar best met Mabel overweg; natuurlijk beschouwt hij haar nu alleen nog als een geschikt speelmaaktje, maar men niet het wel meer, dat een kindervriendschap langzaamheid in liefde overgaat.”

„Dat zullen we maar kalen aan den tijd overlaten,” zeide mevrouw Withers. „Wel, wel,” riepde zij er lachend bij, „ik had het niet anders je gezegd, John, dat jij zulk een koppelaar waart!”

Toen de bepaalde tijd om was, kende Ralph vertaan over zijn uitstapje naar Dover terug, maar toch was hij blij, dat hij weer thuis was en nog tien dagen vakantie had.

Een volgenden morgen ging hij naar het strand, waar hij den eenden vischer ontmoet, met wien hij nog al eens een tuchje deed.

„Wel, jongheer Conway,” zei de man, „ik heb u gezegd. Ik heb wat dikwijls aan Ell gezegd: „Als de jongheer Conway nu thuis was, zou hij stellig wel een willen gaan varen.”

„Wel, Joe, ik ben er terug, en daar ik nog vakantie heb, hoop ik de zee te mogen beleven. Ga je vandaag in see?”

„Ja, om vier uur. Het vissen geeft overdag tegenwoordig niet half zoo veel als 's nachts.”

„Niet van de Franschen vermoen?”

„Lieve help, ik heb in maanden geen Fransch schip gezien. Onze krabbers zijn hier te vlag af en houden te goed wacht,

ofschoon toch menig kaperschip de Franche havens moet verlaten, en heel wat van onze schepen worden buitgemaakt. Maar hier hoopen we geen gevaar, en ik geloof zelfs dat, zoo we nu Franschen ontmoeten, zij ons alleen van een visch een bezem, en misschien een bij er om nog een paar douchen landerwijs tot vergoeding voor geven; visch is tegenwoordig een bijzondere tractatie voor de Franschen; want hun visschen moeten ook dicht bij de kust blijven, dat is weinig kunnen vangen. Bovendien zijn de beste visschers op de kaperschepen, en de jonge mannen moeten voor Napoleon de Oosterschelde of de Kanaal of de Spanjaarden of onze schuiten bestrijden, of ze moeten op de oorlogschepen dienen en blijven dan in de havens opgesloten, want zij kunnen tegenwoordig anders buiten het bereik van de kanonnen kommer loten. Wel, gaat ge van avond mee?”

„Als moeder het goed vindt, gaarne, Joe, en dat zal wel; want zij verhoort je welkomen, en zij weet wel, dat de *Franchise* een sterig schip is. Als ik er om vier uur niet ben, moet je maar niet op mij wachten; dan moet je maar denken, dat ik niet mag.”

Mevrouw Conway gaf tot Ralph's groote blijdschap toevallend haar toestemming; zij wist, hoewel haar jongen er van bleef op een roed te zwelven, en nadat hij het grootste gedeelte van de vakantie zijn eigen gezeggen had opgeofferd om haren wille, wilde zij hem zelfs verzoek niet weigeren. Daar zij echter bij onderverinding wist, dat zulk een tocht dikwijls langer duurde dan de meest ervaren schipper vooruit kon gaan, pakte zij een mand vol met hard vleesch, brood en kaus tot victualie voor de reis.

HOOFDSTUK III.

Overtocht.

„Er want een stijve bries,” zei Ralph, toen hij zich op het afgepreken naar bij den vischer aan het strand vervolgde.

„Ja, de wind is juist goed. Ik geloof echter, dat er een zware mist komt opstooten; 't is nu al niet helder meer; maar dat maakt niet.”

Het aantal schepen, dat in die dagen de Engelsche zeeflotten bedroeg, nog niet het vijfde van de vaartuigen, die nu daar worden aangetroffen, en wijl er ook nog geen stoomschepen waren, was het geruis voor belindingen nog gering.

„Waar is hij, Joe?” vroeg Ralph, toen hij den roem van den visscher niet zag.

„Die hengel heeft van morgen zijn voet verstuikt, en de dokter zegt, dat het wel eenigen dagen kan duren, eer hij weer een haai mag aantrekken. Wat behoefde de jongen weer op die steele klip te klauteren!”

„Je hebt in zijn plaats toch geen anderen jongen aangeworven, Joe?”

„Neen, jongheer, ik weet wel, dat zij graag een handje helpt, en je hebt het al nu dikwijls gedaan, dat ik het werk van Hil je ook gerust kan overtuigen.”

Die *Roosters* was een flinke halfbekende, ontsproot een-en-twintig voet lang en acht voet breed. Zij was zeer diep en had drie ten steeren luiden in. Zij had een roet diepgang, lag laag op het water en voerde twee eenmansreilen en een kleine boman.

„Je heeft dien voormaal niet behoeven mee te nemen, jongheer,” zei Joe Knight met blik op de maan. „Ik weet, dat je veel van gebakken visch houdt, en ik heb berandien heend en lier, om van een kleine haarschilderd brandvrijen niet te zeggen, ingeval we wat worden. Daar ligt het echter niet meer, ik denk niet, dat we van nacht nog regen krijgen. Wel zal misschien de wind wat meer opsteken, en de mist zal ook wel erges worden.”

Zij zeilen hoer naar de volle maan. Joe had zijn scherpe oog uitgeveest, dat hij het met behulp van een jongen kon besturen. Hij had een flinke lier aan boord, waarmee hij de reuze eenmansreilen haakte, en hij riep weer haalde hij daarmee ook de

netten op. Toen de boot ontsproot een mijnen van het strand was, bekoest hij de netten uit te setten. Daar de wind eenige uren was opgestoken, haalde hij het kleinste eenmansreil meer en reukte het grootste; daarna werden de sleepnetten overboord geworpen. De netten waren elk aan het uiteinde van een roest-hout vast, dat dwars over het dek lag en er aan verankerd acht voet buiten uitsteek, zodat de netten niet in elander verward konden raken. Zij werden beurt om beurt opgehaald, elk een van de twee; den eensten keer geleerde het, toenwar nadat ze waren uitgeest, juist toen de maan was ondergegaan. Al spoedig was het geheel duster; slechts nu en dan was een enkele ster zichtbaar; maar meestal ontloek de mist de sterren aan den blik der visschers.

Joe had een paar mooie visschen uit het net genomen, en die tentend te bakken op het vuur, dat hij had aangestoken, zodat de boot onder wél was.

„Die zijn voor u, jongheer,” zeide hij, toen hij er een naar hemelen ging. „Ik wil, als je het goed vindt, mij van het stuk rundvleesch vergasten, dat je medere je heeft meegegeven. Heel gij intusschen een oog in 't zeil.”

„Ik kan in duist niet een licht op een grooten afstand onderscheiden, Joe.”

„Neen, dat is nu, en het ergst van al is, dat lang niet alle schepen licht hebben.”

„Er moet een wet zijn, Joe, die voorschreef, dat dit verplichtend was.”

„Ja, jongen, daar is veel voor te zeggen; maar in oorlogstijd is het toch niet altijd verkienselijk. Een vredzame koopmanschip begeert niet door haar lichten in 't oog te vallen van de kapers, die rondkruisen, en je kunt er op aan, dat de kaper ook geen mandarijn wenst te trekken van de vredzame koopmanschipschepen, voordat hij in hun onschuldige mitigheid is.”

Nu de netten uitgeest waren, bekoest er niemand op het roer te passen. Toen Joe dan ook kwam zeggen, dat de vissch

kluis was, ging Ralph omhoog om te eten. De eerste arm van den nacht gingen kalm en rustig voorbij; de vangst was voorspoedig, vooral Joe was in zijn schik was.

„'t Is vreemd,” zei Joe, „want ik heb al dikwijls opgemerkt, dat ik altijd veel vang, als jij er bij bent; je brengt mij stellig geluk aan, jongheeren. Ik heb in langen tijd zelfs een goede vangst niet gehad; nu, ik kan het best gebruiken; door den oorlog is alles nu verschrikkelijk duur, dat een arme drummer als ik moeite heeft zijn hoofd boven water te houden.”

„Ik kan het best nu meevan, Joe?”

„Angstom twee uur, nou ik zeggen. Over een paar uur zal het wel al licht beginnen te worden, en om vijf uur zullen we de beide netten binnen haald halen en naar huis terugbrengen.”

Sauwelijks had hij het laatste woord gesproken, of hij liet er snel op volgen: „Schip vooruit! Jongen, pas op!” Verschrikt over dien onverwachten kreet, keek Ralph rond. Hij zag in de duisternis enkele ellie voor zich uit een menigte wit schuim; een oogenblik daarna gleed er iets donkers over hem heen, een toevlucht langs zijn wang en een zwarte massa bonde tegen de boot. Een hevig gekraak en een geluidloze schok volgden, en toen ook de *Starline*, na eerst zwaar overgetuigd te zijn, als een baksteen. Ralph wankelde door de kracht van den schok, en hij was zeker achterover gevallen zijn, terwijl de boot overbleef, als hij niet zijn armen had uitgeslagen en zich stevig had vastgegrepen aan het touw, dat een oogenblik van te voren langs zijn wang was gewaaid. Hij blinde zich er met beide handen aan vast en sloeg ook de borsten er aan heen, toen het schip onder zijn voeten wegsank. Dat alles was nu wel in zijn werk gepass, dat er geen minuit vertoefden was, sedert Joe hem gewaarschuwd had om op te passen, en nog wist hij eigenlijk niet wat er gebeurd was. Daar hoorde hij dicht bij zich verschrikkelijke stemmen.

„Help, help!” riep hij. Een paar seconden daarna viel het schijnsel van een lantern op hem neer, en men kroop over

HET SCHIP HEEFT ONDER ZIJN VOETEN WIEL.

het roodhuid, dat heren Ralph was, greep hem bij den kraag en trek hem van de waterdang naar den boegpriest, en een ogenblik later stond hij op dek.

„Dank voor uw hulp,” riep hij uit. „Hebt ge niets gemerkt van den man, die met mij was? Wij waren met een vriend van boord. Ten, kijk als 't u belijft erne, of ge hem ook niet.”

„Ik vrees, dat het nogens toe zou dienen,” zei een van de mannen met een vreemden tongval. „Hij is gesonken, en zal wel nooit meer boven komen. Kom, volg mij, ik zal u bij den kapitein brengen.”

Ralph voelde zich niets op zijn gemak. Hij kon niets onderscheiden; want nadra hij op dek was, was de lantaren in een smeer gezet. Op dit ogenblik werd er van den boeg van het schip iets geroepen, en nu bleef Ralph, dat hij zich op een Fransch schip bevond, wist hij al gereed had. De man, die hem geleide, antwoordde ook in het Fransch. Toen zij op het achterdek waren gekomen, zei de kapitein: „Breng hem ontfang, Jacques, en laat erne zien, hoe hij er uitziet. We hebben toch geen avarej gekregen, hoop ik?”

„Voor zover ik bij het schiphoofd van de lantaren kon zien, geef ik van niet; maar de timmerman is ontfang gegaan, en te zien, of er ook een lek is geslagen.”

De kapitein ging Ralph voor naar de kajuit, die er behaaglijk uitzag en verlicht werd door een hanglamp.

„Kom hier, Jacques,” zei de kapitein, „ik heb je hulp nodig.”

Hij was zeer verwonderd toen hij merkte, dat de verontschuldiging waar een jongen was en bijfchaar tot den gegreden stond behoorde.

„Nu, jongheer, wie zijt ge en wat heb je tot uw verontschuldiging aan te voeren?” vroeg hij in het Fransch, waarna Jacques de vraag in het Engelsch overbrachte.

„'t Is wat misde,” zei de jongen vol verontwaardiging. „Wat ik tot mijn verontschuldiging heb aan te voeren! Ik vrees, dat

Ik dat eerder aan u mocht vragen. Wij waren aan het vissen, en gij overvalt ons, zoodat de lood stinkt en mijn vriend Jan verdriekt; gij steekt zelfs geen hand uit om hem te redden. Het is schandelijk en onmenschelijk!"

De Franche kapitein lachte, toen Jacques hem de woorden van Ralph overtocht, waarvan hij de bedoeling noemens ten maakte hij wel begrepen had.

"Zeg hem," zei hij, "dat het even goed zijn schied was als de onze. Wij angen zijn lood niet, eer wij naar bodden uitgevaren. En hoe konden wij zijn makker vinden in een stikdonkere nacht? Als hij in leven was geweest, zou hij hoornblazen wel om hulp geroepen hebben."

Ralph moest erkennen, dat er veel waar was in hetgeen de kapitein zei, en op veel bodharder toen vroeg hij, op welk schip hij zich bevond en wat men van plan was met hem te doen.

"Dit is *Le Belle Marie* van Dinsdaken; maar wat wij met je zullen doen is ons gemakkelijkt niet te zeggen. Je kunt natuurlijk over boord springen, als je daar het in hebt; maar je kunt ook blijven, zoodat we in de gelegenheid zijn je aan wal te zetten. Maar hoe kwam je toch op die visscherij?"

"Ik woon in Dover," gaf Ralph ten antwoord, "en ik was voor mijn gevingen mee uit vissen gegaan."

"Nu, dan loopt het je ook niet aan," zei de kapitein, die daarop Jacques beval gaf, den Engelschen knap een haangmat aan te wijzen en zijn kleeren in het kankels te degen te hangen.

Toen Ralph naar den bak getracht werd, verkende hij niet langer in het onzekere over de moer van het schip, waarop hij zich bevond. De kammeren, die aan weerskanten van het dek stonden, zeiden duidelijk genoeg dat *Le Belle Marie* een kaperschip was. Terwijl Jacques de haangmat ophing, vertelde hij aan de bemanning, wie de nieuwe passagier was, die zoo onverwachts aan boord was gekomen.

"Aene jongen!" zei een der matrozen vol medelijden; "het zal een heel goet dunn, eer hij zijn moeder waart. Ik zal

een gaas hooen, of de kok heet water heeft; een glas groeg zal hem goed doen."

Enkele minuten later lag Ralph in een dieken gewikkeld in de haangmat, en nadat hij een glas sterken groeg had gebruikt, begon hij te glieken en viel in een diepen slaap. Het was al bijna middag, toen hij wakker werd. Hij was alleen in den bak; zijn kleeren lagen dicht bij hem op een kast; ring kleedde hij zich aan, en eenige minuten later was hij op dek. Het was nog altijd mistig, en de wind was gaas liggen. Jacques knikte hem vriendelijkt toe.

"Waar zijn we?" vroeg Ralph.

"Tegenover den mond van de Seine, en ontscheide vijftien mijlen van land, maar ik ga."

"En waar gaan we heen?" vroeg Ralph weer.

"Die vraag kan alleen de kapitein beantwoorden, als hij wil," antwoordde Jacques.

"Doeu we niet de laatste Franche haven aan?" vroeg Ralph angstig.

"Niet, voor zover ik weet, tenzij we het geluk mochten hebben, een van uw koopvaardijschepen buit te maken. Hoop daar echter maar niet op; want het is heel wat prettiger voor u op *Le Belle Marie* te kruisen, dan in een gevangenis achter slot en gereed te zitten. Dat weet ik bij ondervinding; want ik heb vier jaar in Dinsdaken gevangenis gestaan. Daardoor komt het, dat ik je heel kan spreken. Ik werd er goed behandeld, en daarom drang ik u Engelschen geen kwaad haat toe. Ik hebde konnen en duren in de gevangenis; dat had mijn oude moeder mij geleerd, toen ik een kleine jongen was, en daar wij de dingetjes, die wij maakten, mochten verkopen, verdiende ik een aardig stuiverje, en ik had het heel niet slecht. Waar dient het trouwen ook toe, dat men bij de zakken gaat meerritten? Ik had kind noch kraai op de wereld, en ik bleef opgevoed."

"Hoe komt ge nu vrijheid terug? Wendt ge uitgevreesd?"

"Neen, als ik daarop heel moeten wachten, had ik nog wel

en werp het over den muur. Zooda ge werkt, dat er aan het touw wordt getrokken, klim dan op den muur. In daar iets waaraan ge het lood kunt vastmaken, doe het dan en laat u er langzamerhand ophangen; in het tegengestelde geval moet ge naar beneden springen. Er zal een lood klaar liggen, om u weg te voeren."

„Allen slaapte naar wensch. Het was een uitstekende nacht; het ogende en wakkende geweldig, moedel de schildevachten in hun schildersbuis bleven; ik kwam onder veel moeite aan den buitenkant van den muur, waar de vrouw mij met haar broeder opwachste. Zij brachten mij naar een lokaal, en daar stapte ik in een boot, waarmee ik naar een smokkelerschip werd gebracht, en twee dagen later bleef ik te Cherbourg. Nu weet ge, hoe ik Engelsch heb geleerd."

„Held ge later nog gekonst, of de vrouw ook verdacht werd van onplechtigheid in uw ontberking?" vroeg Ralph.

„Twee maanden daarna zag ik haar breid, die eveneens was. Hij vertelde mij, dat er een zeer streng onderzoek was ingezet; maar dat de ware boedacht der zaak niet aan het licht was gekomen. Alle gerangenen hadden trouwen verraden, dat de vrouw mij in den laatste tijd naast een woord had gezegd, moedel zij haar zelf voor onschuldig hielden. Toch werd haar in 't vervolg verboden de gerangenen weer te betreden; maar dat kon haar minder schelen, en haar niet in zijn betrekking gehandhaafd werd. Hij wist trouwens van de heele zaak niets. Ik gaf haar meer een brief voor haar zoon, om haar te bedanken voor haar hulp, en een geschenk voor het kind. Hij moest het haar natuurlijke geven, alsof het van hem zelf was, opdat de rijder geen achterdocht zou krijgen; maar in het geheim moest hij haar toch zeggen, dat het van mij kwam."

„Wel, Jacques, ik hoop, dat een Fransche vrouw mij met even goeden uitgang uit een Fransche gerangene helpt ontsnappen, als gij perst wordt door een Engelsche, indien ik ten minste in een korter woord opgehoort."

„Ik geloof dat wij deze gerangenen beter bewaken. Maar het zal nog wel een paar dagen, eer we een Fransche haven aandoen, en ik moet je raden, in dien tijd slink je best te doen om naar taal te leven en de leemzingen te helpen."

„O, dat zal ik. Met Fransch zal mij stellig goed te pas komen; want ik ga bij het leger, moet je weten, dat wil zeggen, als ik bij tijde in Engeland terugkom."

„Nu, dat zal wel. Je neemt de zaken nog al kaln op. Heel veel jongens zouden in uw plaats schelen en jaanzen."

„Schelen?" riep Ralph vol verwondering. „Een Engelsche jongen zou zich schelen te schelen, vooral wanneer Franschen hem gadesloopen."

Enige minuten daarna kwam de eerste stuurman Jacques namens den kapitein verscheen om aan Ralph te zeggen, dat de graagender beraden had hem dezelfde klaven te geven als de overige leemzingen droeg, en dat hij geregeld dienst moest doen als scheepjongen en bij de stuurwielwachter werd ingedeeld. Ralph was daaraan zeer in zijn schik; want hij zag in, dat op die wijze zijn toestand het minst ongunstig was. Wel zou hij het niet gemakkelijk hebben; maar ook Jacques had gunstig gezind zijn, hij merkte wel, dat vele bliften met schelen had op hem gezonden waren, en dat was waarlijk niet te verwonderen in een tijd, waarin bijna geheel Europa in oorlog was gevergd.

Tegen den middag trok de wind omklings op en de wind wakkende aan. Er werden ankers in de toppen der masten op den uitrijt gezet. Er moesten wel geen Engelsche koopvaardij-schepen aan dicht bij de Fransche kust te ontdekken zijn, maar Britsche kreken kon men overal verwachten. Had in de verte nog een enkele schepen; maar die waren te dicht bij de Engelsche kust om ze te vervolgen en aan te vallen. De blik viel den geheelen dag naar de Fransche kust voort met een verhoed, die Ralph bevreemding opwekte. Welk een vreemd wonder dit slagge, met onderhouden schip met zijn

verkleetste zeilen met de loope visscherboot, waaraan hij gewoan was! De mannen waren hoog en lipen naar boven opste toe, laag en takels waren in de beste orde, en elke stang was steek en stierig als ijzer. Alles zag er zoo keurig uit, alsof het schip een jacht was van een rijk heer en niet een kaperschip. Er werd Ralph echter weinig tijd gelaten voor zijn bewondering; moedra hij als kapiteinsjongen gekleid zich op dek vertoonde, werd hij aan het werk gezet, en tot aan middernacht was hij druk bezig met het schakelen en posten van de kanonnen en allerlei koperwerk. Er waren nog twee Franse jeugens van allerlei leeftijd, en moedra het werk gedaan was, begonnen die hem te plagen en te narren. Toen zij merkten, dat Ralph zich er niet aan stoerde, werden zij hoe langer hoe meerwilliger, en eindelijk rukte de een hem zijn pet af en zucht die een heel eind weg. Gelukkig kwam Jacques op dit oogenblik tusschen beiden. „Zeg! eens, jongens,” zei hij, „elke jonge Engelschman behoort op 't oogenblik tot de hereniging, en heeft dus dezelfde aanspraken op een goede behandeling als ieder ander. Als je je met hem wilt meten, zal dat gebeuren in een eerlijk gevecht, en dan weet ik wel, wie het onderspit moet delven. Ik ken die Engelsche jongens! Ik raad je dat: laat hem met rust. Hij is een vriendelinge onder ons, die omso taal niet een verstaant; moedra hij het Fransch nog niet genoeg machtig is, ken ik voor hem op; later zal hij zich zelf wel vindingen. Ik ken onder zijn volk ook goed behandelde.”

De tusschenkomst van Jacques Clary, een van de grachtste en liefdelijkste mannen aan boord van de *leik*, was voldoende om een eind te maken aan de plagen, en Ralph had voortaan een minder moeilijke kern, dan hij zich had voorgesteld. Toen de matrozen zagen, dat hij steeds gewillig zijn werk verrichtte en er nooit mogelijk op uit was hen den een of anderen dienst te bewijzen, begonnen zij spoedig van hem te houden en opgeworpen met hem om te gaan, en dat was voor Ralph het beste middel, om zich de Franse taal eigen te maken.

Hij luisterde met aandacht naar hun gesprekken en vroeg den naam van allen wat hij aan hoord zag, en zoo kon hij na enkele dagen alle bevelen verstaan en uitvoeren.

Toen het schip tot op de hoogte van Brest was gekomen, werd er koers geest naar het westen, moedra tegen den avond de Franse kust uit het gezicht was verdwenen. Er werd een man op den uitkijk gezet en er krenste een opgewekte stemming aan boord, waaraan Ralph meende te moeten openden, dat men een halve maats krevent Engelsch konvraadijdschip op het spoor was. Hij was vast besloten, om niet tegen zijn eigen handgevoelen te vechten, al zou hij ook in alle andere opzichten zijn glimt doen als de overige mannen van *La Belle Marie*.

Zoodra het donker was, werd bevel gegeven om te minderen, en toen Ralph 's morgens met het slaan van acht glansen op dek verscheen, merkte hij, dat de *leik* bijna geen zeil had en zich voortbewoog met een snelheid van slechts twee of drie knopen per uur. Hij glim, dat zij enige schepen op het spoor moest zijn, en dat zij zoo goed als geen zeil vormde, om minde in 't oog te vallen. In den loop van den dag zag men verstreide zeilen passeren, maar alle op vrij groeten afstand; al die schepen werden ongemerkt gelaten. Eerst tegen den avond werden de zeilen weer geheeschen en zette de *leik* haar tocht voort.

Het was Ralph aandacht niet ontgaan, dat zij geen licht had, en dat de lamp van het kompaswijze noodling met een kop was bedekt, dat alleen de roerpaal het licht kon zien. Toen een middernacht de sterrenbeeldenacht werd uitgepand, merkte Ralph, dat er meer roel zeil was geschilderd, en dat de *leik* van de waait den gevelen haasten met zijn lijker onderucht. Hij wachte gerust: tijd klaarblijkelijk niet bijvoeden; maar om twee uur troude hij een lange poos vol beknijpelling achteruit; toen hoorde hij zich een, en iets tegen een matroos, die bevelend omdraai ging, en een paar minuten daarna verscheen de kapitein op dek. Hij sprak enige oogenblikken

met den officier en keek toen ook in dezelfde richting door den kijfer. Daarop werd omtrent de hoorn van het schip veranderd, de schoten afgestemd, en om half uur lang liep het vaartuig in een scherpen hoek met den hoorn, dien het eerst had gevolgd; toen werd de loek met den kop in den wind gebracht en bijgebruikt.

Hoe Ralph ook studeerde, hij kon geen spoor van een schip ontdekken. Toch twijfelde hij niet, of er was werkelijk een schip achteruit, en de komverandering van *La Belle Marie* had ten doel het vaartuig te laten zien, zonder zelf gezien te worden. Er stonden geen streven aan de lucht, en de zware wolvenbanken verkleiden zich vre naar het oosten uit, zodat de horizon daar geheel zwart leek, terwijl de kanoel in het westen veel lichter was. Later begreep hij, dat de loek van hoorn was veranderd, om ten gunsten van het vreemde schip te komen. Een uur daarna zag men op de Fransche loek doodelijk een groot vaartuig opgevoer twee mijlen te loeven. De bemanning was het er niet over eens, of het een oorlogschip of een Oostindienvaarder was, en hij zulk een onzekerheid aan het een rijkdomheid geweest zijn het in de duisternis aan te voelen.

Zoodra het schip vaartuig was, werd *La Belle Marie* weer in haar oorspronkelijken hoorn gebracht en de reis voortgezet.

HOOFDSTUK IV.

Het Vrijbuitersland.

Hij het aantrekken van den morgen was het schip omstreken drie mijlen voor den hoeg van den kaper; toen het geheel licht was, zagen allen dat het geen oorlogschip kon zijn, en zoodan de kapitein dit wist, besloot hij het vaartuig te vervolgen. Het vreemde schip zette alle zeilen bij; maar na een half uur reeds,

toen bleek dat *La Belle Marie* het vaartuig was en het onverschillig moest inhaken, gaf het elke poging om te ontvluchten op en mislukte weer af.

„Zo zijn van plan, ons dapper op te wachten”, zei Jacques tegen Ralph. „Het is een mooi, groot schip, en ik denk, dat er zwaarder geschut aan boord hebben dan wij.”

De loek bleef scherp bij den wind, zodat zij den Oostindienvaarder ontrent op een mijl over den bakboordslag pelden; toen werd het lange kanvas op de draadschijf gericht en het eerste schot gelost. De mannen hadden allen hun plaatsen bij de stukken ingenomen, en Ralph en de andere jongens brachten kruis en kogels aan. Ralph deed het niet zonder vreemde; maar daar hij begreep, dat dienstweigering in dit geval hem het leven zou kosten, zonder zijn landgenooten in het minst te helpen, had hij zich geschikt.

Hij kwam juist op dek, toen het eerste schot gelost werd; het tweede schot rukkde het koopvaardijschip in de zijde. Een ongelukkig daaren werd het bij den wind gebracht en gaf het uit zijn acht stukken de volle laag. Twee kogels drongen in de huid van den kaper, een ander bescheidigde den grooten mast, terwijl de overige gingen in de zeilen sloegen en een kwart mijl te loeven in het water overkwamen. De kaperkapitein liet met een vloek zijn vaartuig ophooven en ging toen over den anderen hoeg liggen.

Het koopvaardijschip had veel zwaarder geschut, dan hij gedacht had. Toen het ook reedkwam, zag hij enige uniformen op het dek. Kennelijk voldaan over het ten toon spreiden van zijn kracht, ging het schip verder, terwijl de kaper werd bijgebruikt en hangtappen tegen den grooten mast werden aangebracht. Ralph bleef een tijd lang beuuden; hij hoorde de manschappen woedend vloeken, en hij begreep, dat hij het beste deed met zich een paar minuten hun loek te houden. De zeilen werden ingehaald, en de loek dreef den geheel den dag heen voort; maar omstreken tien uur hoorde hij de blakken kraken en begreep hij,

dat de vellen weer werden geheschen. Een half uur daarna werd de wacht, die boorden was, bevelen, stiltehoes aan dek te komen. Ralph ging met de overigen van de stuurboordswacht naar boven.

Een kwartier lang kon hij niets zien; toen ontdekte hij te lijnwaert een donkere massa ongeveer honderd ellen van hem af. Onmiddellijk daarna werd het roer gedraaid, en de brik zette vaart in de richting van het andere schip. Twee minuten later klonk er een doordringende kreet, gevolgd door een verward groep en het geluid van voetstappen; maar voordat de bemanning zich in staat van tegenweer kon stellen, was de brik langs zij, en spoogden haar anstranen op het dek van het andere vaartuig. Er vielen enkele slagen; maar er werd slechts geringe tegenstand gedaan, en binnen een korten tijd was de bemanning ontsnappend of in het water gedruven en het schip in het bezit van den kapitein. Het bleek een klein bark te zijn, die op weg was naar de Middellandsche zee; zij was met twintig koppen bemannend, had vier kleine stukken geschut en was beladen met ijzer- en staalwaren.

De vrijheiders gingen tritsend druk aan het werk op de bark; eerst begreep Ralph niet, wat ze deden, maar al spoedig merkte hij, dat de groote mast van het veroverde schip gelicht werd en naar de brik werd getrokken, waar hij den door den Oostindjerscheer zwaar beschadigden mast moest vervangen. Zoodra de mast van de bark was verwijderd ging de tweede stuurman van de brik met acht anstranen aan boord van het Engelsche schip, om het naar een Franische haven te brengen. Terovergavepoel was de bark onder zeil, of de overige bemanning van *Le Belle Marie* ging met den meesten ijver aan den arbeid. Zij was den geheelen dag bezig en maakte de volbreving, dat tegen amschouwing alles in orde was, zonder dat zij de aandacht had getrokken van het een of ander vijandelijck schip. Na zij weer een flinken groeten naar had, bevelde zij een ontmoeting niet langer te verruen. Ralph had dikc ongewerkt; maar hij

had zich des morgens noverst mogelijk achteraf gehouden, omdat hij bang was, dat de kapitein hem op de bark naar Franckrijk mocht laten brengen, en het denkbeeld om in het vijandelijck land gevangen te moeten sinnen, vond hij verschrikkelijck. Niemand scheen echter op hem te letten, en reeds was het buitgenomde schip geruimen tijd vertrokken, toen de kapitein hem opscheide.

„He, ben jij daar?“ zei hij. „Ik had je in de bark naar Bruss moeten zenden.“

„Ik ben reer in mijn schip, dat ik reoverst kan lijfven, waar ik ben,“ zei Ralph met een glimlach; want hij had heel goed begrepen, wat de kapitein geest had.

„Zeg hem, Jacques Cléry, dat het mij niet ontgaan is, hoe gewillig hij werkt, en hoe lang hij zich aan voorbeeldig lijf gedragen, kan hij er stout opscheiden, dat hij op denzelfden voet behandeld wordt als de overige bemanning. Mocht hij echter het een of ander sein geven naar een schip, dat we te onger tijd nadreen, dan staat zijn leven op het spel.“

Jacques vertaalde de waarschuwing.

„Dat spreekt van zelf,“ antwoordde Ralph, „ik verwachtte niets anders.“

Zoodra alle averij hersteld was, werden de anken geheschen en zette de brik haar tocht voort. In de aanvolgende dagen kwam het Ralph voor, dat de vrijheiders een andere taktiek volgden en geen jacht meer maakten op vijandelijck schepen. Wel werd er nauwkeurig wacht gehouden voor de Engelsche kruisers; maar op andere vaartuigen dan oorlogschepen werd geen acht gedragen. Vier dagen later kreeg men geen schip meer in 't zicht, de see leek geheel verlaten. Op Ralphs vraag aan Jacques, hoe dat kwam, gaf deze lachend ten antwoord: „Het zijn nu uit hun hoorn, jongen. Gisteren avond passeerden wij koop St-Vincent, en we zijn nu ongeveer op de hoogte van de Afrikaansche kust. Begin van de tien schepen, die wij gezien hebben, waren op hun terugtocht of op weg naar de

een of andere haven aan de Middellandsche zee. Nu we de straat van Gibraltar voorbij zijn, zullen we niet veel zelden meer ontmoeten."

"Waar gaan we dan heen?" vroeg Ralph.

"Wel, ik geloof niet, dat er iemand is naast je te vertellen, dat wij koers zetten naar het zuiden, maar wat precies onze bestemming is, kan ik niet zeggen. Ik denk evenwel, dat we eerst naar de West zullen gaan, om te trachten tusschen de eilanden nog enkele schepen buit te maken, en daarna de Kaap overvlieën, om daar welige Oostindijevaarders op hun weg naar 't vaderland te verruimen. Het wensch dat van die vijf beleiden koopvaardij-schepen, en ik geloof niet, dat de kapitein zich met dien Oostindijevaarder nog bemind hebben, die ons ontmoet is, als hij niet gelooft had, dat de eigenaars in hem schik zonden geweest zijn, als er een spoedig ook een flink schip was buitgemaakt. Het die bark was het een ander geval; die moesten we wel nemen, om ons een nieuwen maat te verschaffen; we konden onmogelijk met ook een bevestiging van een lange kruistocht ondernemen."

"Mij denkt, dat het moeilijk is buitgemaakte schepen van West- of Oost-Indië naar huis te zenden," zei Ralph.

"Gij Engelschen hebt wel in waar bijen al onze eilanden genomen; maar we hebben toch nog eenige haven in ons bezit gehouden, waarheen we onze buit kunnen zenden. Ook kunnen we het kostbare van de lading er uit nemen, en als het schip met de rest der goederen niet de moeite waard is om naar Frankrijk te zenden, verbranden wij het. En bovendien kan men in die streken altijd genoeg hulp krijgen; en zij overvloed van Spanjaarden, Moorschen of zwarten, die bereid zijn bij ons in dienst te treden."

"Dat gaat toch niet met een Oostindijevaarder. Die schepen hebben nu geheel bemanning naast wel noodig, zoo ik zeg."

"Dat is nu, maar een enkele beleiden Oostindijevaarder is voldoende om ons voor al onze meeste behoeften te stellen. Wij

kunnen ook een schip met dertig van onze mannen naar het vaderland zenden. En is weinig kans, dat het hervormen wordt; wij bijstellen de Engelse vlag, als eenig gewaar dreigt."

Drie dagen later kreeg men Madaga in 't zicht, en omdat de brik nog vier- of vijfdeender mijlen zuidwaarts was gered, zette zij koers naar de West.

Ralph had van 't begin af flink zijn best gedaan, om met de Franse taal op de hoogte te komen, en hij maakte reuk goede veranderingen, dat toen na een reus van een weken de op den vijfde staande laatste rapporteerde, dat er land in 't zicht was, hij altes kan verstaan, wat rondom hem gesproken werd, en ook vrij vloeiend in het Fransch kon antwoorden.

Toen de brik lange de met tussch gelegde kusten van het eerste eiland over, leende de jonge Engelschman over de verandering en heeft veel belangstelling naar het afvlieuend schone op, dat zich aan zijn oog voordoet, terwijl allerlei gedachten zijn niet bestanden.

"Ik zie wel, waarvoor je denkt," zei Jacques Olry tot hem, terwijl hij naast hem kwam staan. "Je denkt over de mogelijkheid om te ontmoeten. Wees echter niet te eijdel, te goede maat om alles kunnen beleiden."

"Ik zou in 't geheel geen kans maken, Jacques, als het niet was, dat de brik juist naast op Engelsche schepen. Je kunt je wel voorstellen, hoe je zelf te goede maat zijn, als je aan boord waart van een schip, dat Franse vaartuigen vervolgde."

"Ja, het is hard, dat moet ik erkennen," zei Jacques. "Ik zeg dan ook niet, dat je de kans om te ontmoeten niet moet waarmaken; maar ik waarschuw je alleen tegen overijling. Weiden echter op 't mogelijk niet naar buit uit; we zoeken twee andere schepen van dezelfde reder; zij zijn een paar reder hier gekomen en hebben ergens een mooie schiedplaats. Waar het precies is, weet, geloof ik, niemand aan boord behalve de kapitein."

Drie weken lang koolde de brik tusschen de eilanden; in al

dien tijd veel er geen haat gemaakt, daar de kapitein niet wilde beginnen dan in vereniging met de beide andere schepen en voordat hij genoegzaam was ingedicht over de Engelsche oorlogschepen, die hier ongetwijfeld in grooten getale gestationeerd waren. Zij hadden twee Fransche schepen gesneld, vlak en vruchten gekocht en inlichtingen vernagel aangaande de vijandelijke kruisers. De antwoorden waren niet zeer geruststellend; de vijand was op zijn hoede en zocht met taale volharding naar het hoofdkwartier van de vrijvissers. Door het groote aantal schepen, dat de Franschen hadden buitgemaakt, begrepen de Engelschen zeer goed, dat zij ergens een gezinsne schuilplaats hadden. Ook waren twee of drie Fransche kaperscheepen, die door de Engelschen gesnoeren waren, door dezen tot kruisers ingerocht, wijl het zulke snelle zeilers waren.

Op ochtreen morgen zag men aan boord van *La Belle Marie* een schooner en een brik een kaap naderen. De kapitein en de officieren beken door hun telescopen, en daarop werd een ring in top gesloten. Onmiddellijk daarna hoorden de andere schepen ook hun vlag in top.

„Wat een geluk, dat we hen ontmoeten,” zei de kapitein. „Wie weet, hoe lang we anders hadden kunnen zoeken naar onze schuilplaats. Zij is wel op de kaart aangegeven; maar zeiden wij voor het uitvinden, dat zij ook een verborgen ligging heeft, dat ik op minder dan honderd ellen er voorbij kom zellen, zonder den ingang te ontdekken.”

Na een half uur waren de drie schepen elkaander gesneld, en de kapiteins van de andere schepen liepen zich in hun booten aan boord van *La Belle Marie* reien. Nadat zij elkaander op dek begroet hadden, begaven zij zich naar de kajuit, waar zij zich gesluisen tijd met elkaander onderhielden. Daarna koorden de bezoekers elk naar zijn eigen schip terug. Vijf minuten later lichtte de schooner het anker en vertrok, gevolgd door *La Belle Marie*, terwijl de andere brik haar kruisende alteen voorttoet. Tegen den avond liep de schooner recht op een steile klip aan,

en de brik bleef in haar rug. Het schone alst beide schepen hun ondergang tegemoet roeten. Toen ze achter de kust het op een kabelslingte gesneld waren, werd er een opening zichtbaar, die zoo weinig in 't oog viel, dat zij slechts door een speurknaam men kon gezien worden. Op ontbreken een schepselinge van de rots werd het ruer van den schooner gevend, het schip draaide bij, en een oogenblik later was het verdwenen. Niemand aan boord van de brik kon een uitroep van verbazing hoorden; zij zagen nu, dat de rots zich niet in een onafgebroken lijn uitstrekte, maar op een punt een eindvoeg in een uitent, en achter die steile kaap een zeer nauwe doorgang was verborgen.

Een oogenblik later volgde de brik de beweging van den schooner en voer tusschen twee hooge klippen door, die elkaander zoo dicht naderden, dat er een weerspreken van het vaartuig slechts een paar ellen ruimte overliet. Vijftig ellen verder maakte het kanaal een scherpe bocht, en toen kwamen men in een klein van afstaand water van drie- of vierhonderd el wijds. Aan het einde van die klein liep de kust recht gladend op, en hier waren verscheidene ruime galkuizen gesneld, en ook waren er hellingen voor het repareren van schepen.

„Wat een prachtige schuilplaats!” riep Jacques uit.

„Dat is het,” erkende Ralph volmondig. „Men zou welken kunnen kruisen in deze wateren, zonder den ingang te ontdekken, tenzij men met een reuzen vlak langs de rotsen lieft.”

Zoodra het anker was uitgevallen, kreeg de bemanning verlost en een wal te gaan. Ralph wilde juist in een der booten plaats nemen, toen het oog van den kapitein op hem viel.

„Kom eens even later, jongen,” zei hij in het Fransch tot hem. „Jacques Clery, u heb ik ook nodig.”

„Ik geloof niet, dat ik uw woorden behoef te vertolken, kapitein,” zei de commando, toen hij de anderen naar de kajuit van den pauswerter volgde. „De jongen kan nu vrij goed met Fransch overweg, en hij begrijpt allen.”

„Zeg, mijn jongen,” begon de kapitein, „ben je niet goed behandeld, sedert je aan boord van de brik kwam?”

„Ja, mijnheer, ik heb mij ever niets te beklagen,” antwoordde Ralph. „Ik heb alle redten om dankbaar te zijn, dat u mij niet naar heet hebt gemanden, en dat u mij evenals de overige bemanning behandelt hebt.”

„Ik ben ook ever over je tevreden; je hebt gewillig en doet je best, en er zou een denk meenen van je te maken zijn. Toch kan ik ever goed begrijpen, dat je liever weer onder je eigen landgenooten moet zijn, en dat het je later ook aanstaan kan te helpen ons ons gevangen te nemen dan anderen. Bijgevoeg zal je, als je de kans zekere niet, trachten te ontsnappen. Ik zal echter alles doen wat ik kan om dat te beletten; want er is mij alles aan gelegen, om het geluk van deze schuilplaats te bewaren. Nu stel ik je voor de kans tussen twee dingen: je doet er een end op te geen enkel geval het bestaan van deze schuilplaats te openbaren, of ik zet je hier aan wal onder de hoede van het geselschap dat hier achterlijft, en dan ben je een gevangene, totdat wij van hier weggaan, wat even goed end ever een jaar als ever drie maanden kan gelouren. Weet niet te overijld in je besluit, en lig vooral den end niet af, als je niet overtuigd bent, dat je een gevangene kunt doen, hoe gaast ook de verzekering mee zijn, om ons te verraden.”

Ralph had spoedig een besluit genomen.

„Ik ben bereid te zweren, dat ik het geluk van deze schuilplaats aan niemand zal ontdekken,” zei hij tegen de kapitein. „Ik geloof niet, dat ik u om de goede behandeling, die ik bij u heb ondervonden, ooit zou verraden, ook zonder dat ik het zweer; maar het spreekt van zelf, dat ik elke gelegenheid om te ontsnappen aangrijp.”

„Dat spreekt van zelf,” zei de kapitein; „maar ik schiet je ever als ik je betrap. Ik geloof echter niet, dat je veel kans hebt om te ontsnappen. Je zult dus den end ontsnappen.”

„Ja, ik zweer op mijn woord van eer, dat ik nooit mij zelf

de geringste kanspeling zal laten ontvallen, die tot de ontdekking van deze haven kan leiden.”

„Zoo, nu ben ik gerust,” zei de kapitein. „Ik ben overtuigd, dat ik mij op je woord kan verlaten. En nu mag je met de volgende sleep aan land gaan. Je behoort voor morgen ochtend niet aan boord terug te zijn.”

Twee Jacques Girty en Ralph Conway raan een half uur daaren aan land stapten, vanden zij daar de antrons reeds in vrij opgewonden toestand; een vat ran en verscheidene flesschen wijn waren aangebroken; de mannen schenen zich door lande-keurheid schadeloos te willen stellen voor de strenge tocht, waaronder zij twee maanden achtereen hadden geleen.

„Wat ben jij van plan te doen, jongen?” vroeg Jacques aan zijn metgezel.

„Ik zou gaarne een wandeling doen; alles is hier nieuw voor mij, en het lijkt mij bovendien ook beter de anderen uit den weg te gaan. Ze zullen spoedig drinken zijn, en ik wil liever niet in hun twisten en rechtspartijen betrokken worden.”

„Ja, hebt gelijk, jongen. Laten we eerst echter een glas wijn drinken en wat beschuiten voor anderweg meenemen. Ik wil den morgenstond vooruiteren om ook een flesch wijn mee te geven, dan hebben wij geen haast en kunnen dronken den gelieven dag uitlijven.”

Wielden waren Ralph en Jacques op de wandeling; beiden waren verrukt over den wonderlijken plantengroei van het eiland; zij bewonderden beide de prachtige bloemen en de zekere vruchten, die de streek in midden overloed opleverde, doch zij dachten van de laatste niet geveeren. Alleen van de bannan pikten zij eenige af, daar Ralph die uit zijn boeken en Jacques uit de beschrijving van antrons, die de West-Indische eilanden bezaaid hadden, kenden.

„Nu zullen we een aangenaam plékje uitkiezen, waar we ons maal kunnen doen,” zei Jacques; „mijn mag waarachtig mij, dat er stellig reeds niet glazen gelagen zijn.”

Beiden gingen op den grond zitten, en Jacques wilde zich juist in zijn velle lange uitstreken, toen Ralph, zonder een woord te zeggen, opvroeg en met een knoot van schrik met den voet krachtig op den grond stampte.

„Wat doe je toch, wat overkomt je?“ vroeg Jacques verwonderd, terwijl hij ook opstond. Maar hij had geen antwoord nodig; hij zag het kreukelend linnen van een adler, die zich in zijn laatste doodelrijd vroeg. Binnen een minuut hield de beweging op, het monster was dood.

„Dat was op 't laatste af, Jacques,” zei Ralph met een glimlach, ofschoon zijn gezicht doodelijk was van den doorgestroomde angst. „Gelukkig, dat ik het dier nog bij tijd overleefde.“

„Je hebt mij van een wissel dood gered, jongen,” zei de stuurman, die van het hoofd tot de voeten trilde, toen hij besefte in welk een dreigend gevaar hij verhoed had. Hij greep Ralphs hand en drukte die sterf.

„Ik ben blij, dat ik je van dienst heb kunnen zijn; je bent altijd een goed voor mij geweest. Het verwondert mij niet, dat je ontkomen zijt, ik tel erar mijn heele lichaam. We moeten een stuk wijn nemen, dat zal ons beiden goed doen.“

„Ik darf niet meer op den grond gaan liggen,” zei de stuurman; „ik heb den schrik nu evenwel best. Doch laat mij drinken, je hebt gelijk, dat zal goed voor ons zijn.“

Ralph keek rond en zag, niet ver van de plek waar zij waren, een open ruïne, waar geen slang of adler zich verschuilen kon. Daar gingen zij zitten, en toen leuchtte en haasten te veruieren en een stuk wijn te drinken. Jacques was echter niet gerust; telkens keek hij schuw om, en nooden het maal ten einde was, stonden de vrienden op, om een wandeling voort te zetten. Zij bleefden nu maar het laagste punt, vanwaar zij het eiland in zijn velle uitgestrektheid konden overzien. Het was naar een schatting eenzaam meer; ik weet welken beed en ruim tweemaal zoo lang. Verscheidene kleine eilanden lagen een mijl of wat

verder, en twintig mijlen vandaar strekte zich een hoog bergland.

„Dat moet een groot eiland zijn,” zei Ralph, terwijl hij er met den vinger naar wees. „Weet jij waar we eigenlijk zijn, Jacques?“

„Neen, ik geloof niet, dat iemand aan boord het weet behalve de officieren. De kaarten zijn alle in de kajuit van den kapitein. Het is maar goed, dat we het gebiet kennen; de om of andere schiet aan boord macht het anders eens veruuden.“

„Zie je dat pooktig opgetuigde schip, dat daar juist achter dat eiland vandaan komt? Is het geen fregat?“

„Koken, het is stellig een Engelsch fregat, dat, dankt mij, wel voortig stukken geschut voert. De kapitein moet weten, dat die vaartuig in de zeilen kruist. Kom, ga mee terug aan boord. Het is denken, eer we er aankomen, en ik zou hier niet gaarne van nacht blijven, noemde we eerst van plan waren. Ik weet zeker, dat ik geen oog dicht zou doen.“

De kapitein was zeer verbaasd, dat Jacques en Ralph nu vroeg terugkwamen.

„Had je geen oog van het ruimer aan de kant?“ vroeg hij.

„Wij zijn niet bij de anderen geweest, kapitein. Alleen bij het aan wal stappen en nu bij het terugkomen maakten wij, dat het er leidruchtig genoeg toeging. Wij hebben een groote wandeling door de bosschen gedaan, en we zijn aan boord teruggekeerd om twee rokers. Het had niets geschied, of ik was door een adler gebeten; als Ralph niet juist op het oogenblik, dat het dier op mij wilde verschieten, had hij doodgetrapt, een het zeker met mij gedaan zijn geweest. U begrijpt, dat ik nu niet voor al het geld der wereld op den grond wilde slapen! En dan sagen wij van den top van een heuvel een groot fregat, een Engelsch vaartuig; nu ik zeggen aan den vorm van de zeilen, en ik dacht, dat het het beste was, u daarmee bekend te maken te stellen.“

„Ja, daar heb je goed aan gedaan, Jacques. Ik was van plan in den morgen weg te zeilen; maar daar kom niet van komen, Kom, de vregt fregat, de dier.

noelang het fragt in de nabijheid kruist. En deze koop heeft je dus het leven gered?"

"Ja, kapitein. Als hij niet zoo vroeg bij de hand was geweest, was ik er nu niet meer. Had hij ook maar een halve seconde gedruid, dan zou het te laat zijn geweest."

"Gelukkig, dat het zoo goed is afgelopen, Jacques. Je hebt je link gekneden, Ralph?" Bij die woorden klopte de kapitein den Engelschen jongen op den schouder.

Den volgenden morgen gingen de kapitein, Jacques en Ralph aan den wal. Toen zij voorbij het engelsche kranen, lagen alle mannen nog aan de uitgeknalde raven te slapen. De kapitein riep den engelsche kranen.

"Gij moogt effen maar nog één leker wijf geven, maar meer niet," zei hij. "Zeg den eersten stuurman, dat hij de manschappen zoo spoedig mogelijk aan boord brengt, en ze slieren in orde moet laten maken voor het vertrek. Voeg er bij, dat een Engelsch fragt in de nabijheid van het eiland is gezien. Ik ga op verkenning uit."

Na een march van twee uur berichte de kapitein met zijn beide toelagen den top van den bevel. Zoo een als zij konden zien, was ergeen een spoor van een schip. De goetvoerder had zijn kijker overgeleend en tusschen geruimen tijd naar elk eiland.

Konklaps riep hij uit: "Daar als ik drie booten, die langs de klippen roeien van het minste eiland. Het fragt ligt stielig daarschieten. Zij zoeken zeker de een of andere geheime haven omte de een. Bemannen, dat is een leelijke geval. Wat denk jij er van, Jacques?"

"Ze zullen er op de een of andere wijze achter gekomen zijn, dat wij hier een bevaarplaat hebben, zonder priet te weten waar, en ze zoeken ze er naar," gaf Jacques een antwoord. "Als zij reedsheen langs de kust zenden, kan het niet anders, of we moeten ontsicht worden, en dan slieren wij als raven in een val. Daar zij zeker juist aan den tegenover-

gestelden kant van het eiland zijn als de ingang is, leet als een, weg te varen."

"Dat is zoo," zei de kapitein, "maar als ze slieren maar afwezigheid komen, is de rijen hult, die hier in de mangasijnen ligt opgestapeld, naar de man. Ik moet de ank met den eersten stuurman bespreken. Blijf hier de wacht houden, den kijker laat ik hier. Ik wil twee mannen uit het mangasijn zenden om je af te komen. Merk je iets belangrijks, kom het mij dan onmiddellijk zelf vertellen, en laat den jongen dat verder de wacht houden."

Jacques en Ralph sloegen de booten gade, totdat zij bij een boot van het eiland verkwamen. Toen richtten zij den kijker oomwaarts. "Wat," riep Jacques konklaps uit, "waar als ik drie slieren vlak bij elkander."

"Ja, ik kan ze met het bloote oog dadelijk onderscheiden," bevestigde Ralph.

"Het zijn een schoner, een hulk en een driemaster. Ze liggen vlak bij elkander, en het komt mij voor, dat de booten er tusschen door varen, doch daar kan ik geen ord op doen. Ze zijn moovat wijfien slieren van hier, denkt mij. Ik geloof, dat het een konklaps zijn en een koopvaardijboot, dat zij vermenstert hebben."

"Zou de bemanning van het fragt de schepen ook kunnen zien?" vroeg Ralph opproeven.

"Het hangt er van af, waar het fragt en ligt. Maar als ze innend op een bevel op den slieren beiden staan, dan kunnen de schepen onnigrijf hun aandacht ontsappen."

"Nu zie ik ook de booten tusschen de schepen, Jacques," zei Ralph, die maar vol belangstelling naar de drie schepen tusschen. "Wat denk je, dat ze doen?"

"Ik denk, dat ze het kontante deel van de lading van het hulk-gemacht schip aan boord slieren nemen, om het dan zijn gang te laten gaan, het zal wel niet de moeite waard zijn, om het naar Frankrijk te brengen. We zullen wel spoedig het rechte er van weten."

HOOFDSTUK V.

De Britsche kruisen.

Een uur vreesde. De man en de knoop, die op den bevel op den uitkijk stonden, zagen, dat de beide lange zij lag van den driemaster, en dat de laatste eindelijk de zeilen heescht en langzaam wegvoelde. De lading was toen zeker door de beide overgenomen. Het volgende uur bleven de beide vaartuigen stil liggen; toen werden alle zeilen bijgezet en strevende zij op het eiland aan.

„Nu zullen we spoedig zien, of het fregat hen heeft opgemerkt,” zei Jacques; „maar ik wil nu niet langer wachten met het mededeelen van mijn bevindingen aan den kapitein. Gij zult wel eer een uurje wachten afgelet en brengt ons dan het laatste bericht.”

Ralph sloeg met de grootste aandacht de bevelen van de beide Fransche kapiteins op, en richtte daarna telkens den kijzer op het andere eiland, waar hij elk oogenblik de witte zeilen van het fregat dacht te verschijnen te zien kunnen. Een uur ging voorbij. De schoner en de beide waren nu ongeveer vier mijlen van het laatste punt van het eiland, en nog was het Engelsche schip niet te zien. Rondkijpers hoorden zij stemmen achter zich, en twee Fransche matrozen kwamen nader. Ralph was nu vrij om terug te keeren; maar hij vond het beter te wachten, totdat de schoner en de beide een punt bereikt hadden, waar het eiland hen onttrekken zou aan den blik van den een of ander, die mogelijk op het naburige eiland op den bevel op den uitkijk stond. Toen de schepen een half uur later dat punt bereikt hadden, was er nog niets van het fregat te zien, en Ralph hield zich overtuigd, dat het in een uur ook voor achter lag, waar een in een ver voornemensende knoop het laatste de naburige schepen te zien. Anders toch zou het stellig hun den weg hebben afgesneden.

Ralph wilde juist naar boord terugkeeren, toen een van de mannen, die hem waren komen aflossen, een kreet van verbazing uitte, en toen Ralph zijn blik weer naar de see richtte, zag hij het fregat juist achter het eiland voor den dag komen; het was bij den wind gedraaid en het keurde op in dezelfde richting als de beide andere schepen waren verdoeven.

Ralph stond ontsteld; de bemanning van het fregat had den de beide andere schepen niet gezien; dan toch was het stellig in tegengestelde richting zijn gezind, om ze af te snijden als zij het eiland naderen. De Fransche matrozen wisten evenwel wat zij van het geval moesten denken; maar eindelijk kwamen zij tot de gevolgtrekking, dat de verschijning van het fregat toevallig moest zijn en de Engelschen de Fransche schepen niet gezien hadden. Jult bevalen zij Ralph om met het niemus naar de haven te snellen, toen aan het andere eind van het eiland als waar het fregat voor den dag was gekomen, een grote schoner zich vertoonde. Alle zeilen waren bijgezet, en hij reed koers naar het andere eind van het eiland, waarop Ralph zich bevond. De beide Fransche matrozen haasten in een steun van verwachtingen toe; want al den koers, dien de schoner nam, bleek dubteloos, dat hij van plan was de beide kapiteins den weg af te snijden en te leig te houden, totdat het fregat van den anderen kant naderde.

„Loop, jongen, loop, wat je liegen kunt,” riep een van de wachters, een deel den kapitein alles mee. „Zeg, wacht nog een oogenblik,” liet hij er wel op volgen, terwijl hij den kijzer op den schoner richtte. „Wel verdoevd, het is de Grief, de schoner, dien de Engelschen een maanden geleden was hebben vernomen. Het is het vliegende schip in deze wateren. Zeg den kapitein, dat ik je op den voet volg; maar ga jij maar vooruit, jij komt harder lopen dan ik.”

Ralph snelde vliegensartel den bevel af; maar toen hij den Franschen matroos een goed eind voor was, begon hij zijn loop wat te matigen. In de opgewondenheid van het oogenblik had

hij zich geen vriendschap gegeven van zijn gewaarwordingen; maar nu kreeg hij als van zelf meer sympathie voor het Engelsche schip. Hij wenschte wel niet, dat *La Belle Marie* vernietigd werd, want hij was daar aan boord altijd goed bevindend; maar toch moest hij overtuiging er aan denken, dat haar vernietiging zijn redding betekende.

Deze en verschillende andere gedachten lieiden hem onderweg bezig. Zoodan hij de kust bereikt had, werd een sleep uitgezet, om hem aan boord te halen. Er waren nog geen toevalligheden gemaakt voor het vertrek van de brik.

„Wat meent u nu?“ vroeg de kapitein, toen de sleep langs zij kwam. „Vervolgt het fregat onze schepen?“

„Ja, mijnheer,“ antwoordde Ralph; „het fregat en een schooner vervolgen nu.“

„Welken naam hebben zij genomen?“

„De kapitein weten niet, dat zij vervolgd worden, mijnheer. Het fregat liet zich niet zien, voordat de schooner en de brik achter de kaap van het eiland waren verborgen. Het fregat ging naar het westelijke gedeelte, en de schooner zette koers naar het oosten. De matrozen, die wij kwamen afmaken, beraden mij, dat ik u moest zeggen, dat de schooner de *Clef* is, een van de laatste vliegende schepen in deze wateren.“

De kapitein en allen, die om hem heen stonden, ontstelden. „Niet dadelijk de haven uit,“ riep hij den kwartiermeester van de sleep toe, „en waarschuw de anderen voor het gevaar, dat hen dreigt! Zeg hem, dat ze het ruime op noorden kiezen. Als ze hier komen, worden we allen als in een val geraken.“

De ruiten werden uitgeslagen; maar er nog de sleep goed in beweging was, gield de schooner dadelijk door den haven ingang naar binnen.

De kapitein van *La Belle Marie* sloep de roeien toe, weer langs zij te komen, om hem op te nemen. Hij wilde aan boord van den schooner gaan; misschien kon dat schip nog bij tijds weer door het enge kanaal teruggaan, en dan was er nog niets verloren.

Hij stond recht overbod in de sleep en riep en wuilde met de hand, om de bemanning van den schooner te bevelen, de anker weer te haken; zij begreep niet wat hij bedoelde. Toen de sleep dicht genoeg den schooner gesneld was, dat de kapitein zich kon doen verstaan, riep hij: „Twee Engelsche kruisers zollen in verschillende richting het eiland om; zorg dat ge hier van daar komt, anders worden we allen gevangt.“

De kapitein van den schooner, die terstond terug, kon dreegend het gezag was, dat hem lieven het hoofd hing, gaf terstond de noodige bevelen. Alle boeien werden uitgeput en in een oogenblik bevaand; kankers en trommen werden uitgeworpen, en men begon terstond het schip rond te loopen, daar er in de beschutte haven in 't geheel geen wind was.

„Hoevel tijd hebben we?“ vroeg de kapitein van den schooner.

„Dat kan ik niet zeggen,“ antwoordde de andere kapitein.

„Het is in elk geval een kwestie van minuten. Ha, daar is de brik!“

Hij reedte de brik tegemoet en nadat hij haastig den stand van zaken uitvoerend had, werden daar dertig bevelen gegeven als op den schooner. Toen reedte de kapitein van *La Belle Marie* de haven uit en bevelde de anderen te waarschuwen, als hij de Engelsche kruisers in het gezicht kreeg.

Hij was nog maar honderd ellen ver van het kanaal, toen hij in ongelijke richting de anker van den schooner bemerkte.

„Terug,“ zei de kapitein tot de roeien. „Het is te laat. Er zit niets anders op, dan dat we ons met de wapens in de ruist verdedigen.“

Zij reedden naar den ingang terug. De Franische schooner, door zijn toeten gederpt, achterde langzaam.

„Het is te laat,“ riep de kapitein de bemanning toe. „De Engelsche schooner is juist om de bocht van het eiland gekomen, en hier met deze bries hier in een half uur zijn. Ge kunt onmogelijk in zulk een korten tijd het kanaal uit zijn. En al kon dat, wat help het dan nog? Ze zouden u zien, en zelfs

als ge al ontslochten komt, dan moeten ze hier terugkomen en al omzeilen voornamelijk buiten maken. Nu, we moeten ons op een verwoest gewest voorbereiden. We moeten de drie schepen goed vastmaken met de zijden naar den ingang geklemd, en laat dan maar anderen wie durft; we zullen de booten, die het wagen hier binnen te loopen, in den grond boren, en dan kunnen we de kustwaarts doordren in de waterlooën laden en 's nachts stiltejes afvrijden. Dat is onze enige kans."

De kapitein van den schoner sprong in de boot, en nu reidden de beide gongvreeders samen naar den uitslag. De eerste zag onmiddellijk in, dat de rand van zijn ankerpunt moest opgevoeld worden; terwijl zij nog enkele opmerkingen maakten, kwam het fregat aan den anderen kant van het eiland in het gezicht, waarop zij terstond naar de haven terugkeerden. Het ander van *Le Belle Marie* werd gelicht en de drie schepen draan in de haven geseeld, waartoe honderd ellen van den ingang. Zoodra dit gedaan was, werden van elk schip een groot aantal flinke mannen aan wal gezonden, om een schepkansenen, die uit een buitgemaakt schip afkomstig waren, achter het muggen, waar zij al den tijd hadden gestaan, weg te slepen en op de hoogte te plaatsen, mocht zij het kanaal bestreken.

Kort laat in den avond was dit werk voltooid en treven een aantal bijwerk opgeworpen, om hen, die het geschut moesten bedienen, tegen het aanbreken van de aanvallen te beschermen. Onderaanstelen hadden de beide Engelsche oorlogschepen elkaar ontmoet, en daaron waren zij ieder afzonderlijk berektheid maken langs de rotswanden gezeld, blijkbaar met het doel den ingang te vinden, waardoor de Franse schepen een phoseling waren verdreven. De Franse matrozen waren den volgenden morgen reeds vroeg in de weer; zij spanden een paar kettingen dwars over den mond van het kanaal.

Ralph en Jacques hadden geen deel behoeven te nemen aan dezen arbeid, daar zij nu lang de wacht hadden gehouden. Uit de geschieden van de matrozen merende Ralph te moeten open-

ken, dat zij een stelling voor onoverwinnelijk hielden, en werkelijk was zij dat ook. De arme jongen leefde bij de geboden aan het doodheid, dat mischien onder zijn handgemoeten nu worden aangrijpt, zonder dat hij het verhinderen kon, of daaroner zelfs een poging mocht wagen.

Den volgenden morgen rapporteerde de man, die op de klippen op den uitslag stond, dat twee booten de Engelsche schepen hadden verlaten, en nu op de kust toernielden. Toen zij den voet van de klippen bereikt hadden, voeren zij langzaam langs de rotsen, totdat zij bij den ingang van het kanaal waren gekomen. Daar werden zij onmiddellijk opgemerkt door den kapitein van den Franzen schoner, die boven op de rots stond.

"Als ge 't hart leid het kanaal binnen te varen, dan zal het u allen het leven kosten," riep hij hun toe. "We hebben kanonnen gezet, om een heele vloot in den grond te boren, en we zullen het doen ook, als we er toe gedwongen worden!"

"Dank voor uw waarschuwing," riep een stem uit een der booten terug, en daarop reidden zij weer naar de schepen.

"Na, luitenant Pearson," vroeg de kapitein van het fregat, toen de jonge luitenant aan dek stapte, "hebt gij de plek gevonden?"

"Ja, mijnheer; het is juist daar, waar de boot ontkende en weer naar den dag kwam."

"Ik kan er niets van zien," zei de kapitein, terwijl hij door zijn kijker zag.

"Nu, mijnheer, dat zou welk niet kunnen, al waart ge er nog veel dichtbij zij. Maar toen we vlak langs den voet der rots reidden, ontdekten wij den ingang. De rotsen zijn daar als 't ware voor elkander geschoren; maar er is een nauwe kanaal van ontsloten zijtig al lang tusschen. Dit maakt ons het andere zijnde blijkbaar een scherpere hoek en zal dan wel uitloopen in een ruim hellen. Wij mogen nu ten minste geen spoor van de schepen, die we gisteren hebben verruigd; maar ingesneert het kanaal op de klippen is een batterij van vier stukken geplaat, die het kanaal geheel bestrijkt en aan het

eind zijn enige kettelingen gepanzen. Toen wij juist bij den ingang waren, werden wij geprikkeld." En daarop deelde hij mede, welke waarschuwing hem was toegesproken.

De kapitein vroeg nog enkele bijzonderheden aangaande het kanaal en zijn omgeving, en omdat hij alles vernomen had, begroep ook hij wel, dat een aanval veel gemak en weinig kans op mislagen meedeel. Toch kon hij niet besluiten, elke poging om de vijanden te bedreiven zonder verder onderzoek op te geven. Hij verzocht den kapitein van den schoner bij hem aan boord te komen, om met hem te beradenslagan.

Deze roede even zelf ook nog een voorbij den ingang, en ging daarna aan boord van het fregat. De beide gezagvoerders begaven zich naar de kajuit en spraken langen tijd met elkaar. Beiden waren het eens, dat zij de sloepen er niet aan mochten wagen om het kanaal in te voeren, daar zij stellig in den grond zouden geloofd worden en alle menschdommen onverwondelijk den dood moesten vinden. Zele plaatsen werden te lande gebruikt, en bijna onmiddellijk verwoerd, zodat eindelijk kapitein Wilson, de gezagvoerder van het fregat, met een voorstel voor den dag kwam, dat nog de beste kans op slagen meedeel.

Een uur voor donker van kapitein Chambers den aanval bevelen en den wijde aanroep, alsof hij wegschilde naar Port-Begat; natuurlijk moesten de Franschen dan al licht meenen, dat de schoner hulp ging halen van den Engelschen admiraal. Zoodra het echter geheel donker was, moest hij terugkeeren en den schoner een licht mogelijk onder de rooken aan den anderen kant van het eiland brengen, waar wel een geschikte kust te vinden zou zijn. De was weinig kans, dat de Franschen den schoner zouden ontdekken, als zij niet toevallig een wacht hadden uitgezet op den top van de klip, waaronder hij lag. Den volgende dag moest kapitein Chambers sloepen ter verkenning van de kust uitzenden, en waarschijnlijk zou dan wel blijken, dat er hier en daar plaatsen waren, waar de mannen konden landen. Na aloop van dien verkenningstocht en als het

geheel donker was, moest hij zich weer bij kapitein Wilson voegen, opdat zij dan samen verder konden beradenslagan, op welke wijze zij zouden landen en de vijanden aanvallen.

Terrwijl de kapiteins van de Engelsche sloepen alden een plan van aanval beraamden, waren de gezagvoerders van de kapersloepen ook bijeen, en na te gaan, aan welk gevecht zij blust moesten, en welke maatregelen zij konden nemen, om er aan te ontsnappen. Zij zagen zeer goed in, dat hun van den kant van het kanaal geen overval te duchten stond, en dat de Engelschen bij het eerste optreden van den wind het verraderlijke naarwater moesten verlaten. Maar de kapitein van de *Le Belle Marie* begroep wel, dat de vijand de vervolging niet zou opgeven, zonder vooraf een poging te doen om te landen en hen in den rug aan te tasten.

Er werd daarom bepaald, dat Tipon, de gezagvoerder van de *Le Belle Marie*, met twintig van de beste mannen de geheele kust zou onderzoeken, terwijl de overige menschdommen het kustwaarte van de in de pakhuizen opgestapelde goederen in de sloepen zouden overladen. Daar kapitein Tipon niet vooruit kon weten, hoe lang het onderzoek zou duren, aan hij behield de noodige wapenen, befocht met voor twee dagen. Alred den volgende morgen kwam hij terug.

"Het is zoals ik vreesde," zei hij tegen de andere kapiteins. "Ik heb drie haven ontdekt, die onsredde twee mijlen uit elkaander liggen, en bij elk van deze inhammen loopt de kust niet gladend op, zodat daar een gemakkelijke geland kan worden. De Britsche schoner ligt vlak onder de klippen aan den achterkant van het eiland, en zijn sloepen roeten reeds langs de kust om het terrein te verkenen. Zij moeten de landingplaatsen dan spoedig ontdekken."

"We kunnen hen echter afknaan," zei een van de beide andere gezagvoerders. "Wij kunnen onsredde driehonderd man tegen hen aanvoeren; ik geloof niet, dat zij over zulk een aantal kunnen beschikken."

„Het kan wel zijn,” hernam kapitein Vigen; „maar zij kunnen hulp halen, en zelfs al was dat niet het geval, dan nog zou ik er voor zijn om troffen te vernijden, dat ons ongetwijfeld veel bloed en waarden en waarschijnlijk ook menschen is. Het allerbeste vindt ik nog altijd, dat we trachten te ontsnappen, en wel kan een loef beten.

„Wanneer de schepen van den schooner de landingsplaatsen ontdekt hebben, moet die gewichtige tijding natuurlijk aan den kapitein van het fregat worden medegedeeld. De schooner zelf zal zijn onderplaats niet verlaten, oer het geheel donker is, en voordat hij het fregat bereikt heeft, en de schepen zijn uitgemeet, om naar de landingsplaatsen te reizen, zal het morgen zijn. Hoofst de kapitein van den schooner niet zelf gaat, maar een boot naar het fregat zenden, dan is daar ten minste drie uur over genomen; niet, dat ze een uur noodig hebben, om de schepen te bemannen en allen voor het vertrek in gereedheid te brengen, en drie uur om terug te reizen, dan wordt dat te nauw aeven aan. Verder geloof ik niet, dat zij voor het ontdecken van den dag zullen haasten, wijl zij anders gevaar moeten loopen in de boorden te verdrinken. Nu stel ik voor, dat wij tegen twee uur in den morgen vertrekken, en zouden wij de haven al niet zijn, elk eenen eigen weg nemen. Het fregat, dat dan niet meer dan de helft van zijn bemanning aan boord heeft, zal niet heel vroeg zal kunnen maken en in geen geval meer dan de helft van zijn gewicht behouden, nochtan wij, als we maar eerst het kanaal al zijn, alle kans hebben, dat ten minste twee van ons veilig ontkomen.”

„Stel nu echter, dat de schooner en het fregat samen bij den ingang van het kanaal liggen en dat zij den aanval een dag later hebben bepaald, dan hebben wij de voorzorg van beide schepen te denken.”

„Ik heb aan die mogelijkheid gedacht,” zei kapitein Vigen. „Mijn plan is, een man op den uitwijk te stellen op den top van de rots, aan welke voort de schooner ligt. Als het schipschip

daar berijdt, moet hij een eind van den rand van de klip een vaat aanzetten. Een ander man moet op wacht staan op den top van den heuvel, en als hij het vuur ziet, moet hij een lantern aanzetten en er driemaal een rooksignaal. Wij zullen, ten bewijze dat wij het sein zien, het op dezelfde manier beantwoorden. Gaat de schooner den aanval onder zelf, dan moet de wacht op de rots het vuur aanzetten, voordat hij het vuur niet terugkomen, hoe vroeg of laat dat ook moge zijn. Zouden wij het licht zien, zullen wij alle zeilen bij en onttrekken.”

„Maar hoe maken we het met de twee wachtsters?” vroeg een der andere kapiteins. „Die zullen geen tijd meer hebben, om de schepen te bereiken.”

„Ook daar heb ik over gedacht,” antwoordde Vigen. „Ik heb een Engelschen knuppel aan boord, dien ik in het kanaal heb opgeplakt, nadat we een rijkdomen, waarop hij zich bered, in den mist onverschillig hadden. Het is een flinke jongen, die natuurlijk bij een zijn, hier achter te blijven, daar dat een mooie kans is voor hem om weer naar huis te gaan.”

„Dat is waar. Maar de ander, die op den heuvel de wacht moet houden?”

„Nu zoudt uifwijgen aan kapitein Vigen weer het woord.

„Ik heb onder mijn bemanning een, die er misschien toe bereid zou zijn,” zei hij; „als heid Jacques Chry, die van het begin af veel met zijn naam te weten op de rots van alle drie schepen. We moeten hem natuurlijk een ruime schadeloosstelling aanbieden voor de kans, of liever de zekerheid van zijn gevangenschap. Ik stel voor zijn naam te zetten op de rots van alle drie schepen, nochtan hij, als hij in Frankrijk terugkomt, een goed als zeker is, een flinke som te zullen ontvangen als belooning in de opbrengst van den rijken buit; want het zou al heel ongelukkig moeten loopen, als niet ten minste twee van onze schepen ontkomen.”

De beide andere kapiteins stemden met dit voorstel in.

„Jacques kan hier in een half uur zijn,” hernam kapitein Vigen. „Toen ik de sleep verlies, waer de natuur aan het

sten, en ik beval hem, aan boord terug te keeren, moeden ze gedaan hadden. Als hij weigert, schiet ons niets anders over, dan het lot te laten beslissen, wie hier zal blijven; maar natuurlijk dat de persoon, wien het toef, desvilde vromelers gestelt, als we zoo even hebben vastgesteld."

Toen een half uur daarna de twintig mannen van den anderen kant van het eiland terugkwamen, riep kapitein Vipon Jacques in zijn kajak en legde hem zijn plannen bloot. Het voorstel, dat hem daarbij gedaan werd, kwam zoo onverwacht, dat hij niet tusschen een beslissing kon nemen; hij vroeg een half uur bedenktijd, hij wilde er even met Ralph over spreken.

Zoodra hij weer op dek verscheen, wenkte hij Ralph, hem naar den boegspriet te volgen.

"Hoor eens, jongen," zei hij, toen ze daar samen stonden, "ik heb goed nieuws voor je, en weder moet ik je een raad vragen."

Ralph krook verwonderd op en vroeg, terwijl hij van ongeloof bleef: "Welk goed nieuws heb je voor mij?"

"Waarlijklijk zal je morgen om dezen tijd onder vrienden zijn."

En daarop vertelde hij allen, wat hij zoo juist van kapitein Vipon had vernomen en welk voorstel deze hem had gedaan.

"Nou, het voorstel aan, Jacques," merkte Ralph. "Ik zal natuurlijk aan mijn landgenooten vertellen, het goed je voor mij geweest bent, en mocht je toch gewaarschuwd naar Engeland gevraagd worden, dan zal ik alles in het werk stellen om je te bevrijden. De oorlog kan trouwens niet altijd duren, en moeden er vrede gesloten is, wordt je immers toch uitgekeerd."

Jacques dacht eenige minuten na, weeg nauwkeurig het voor en het tegen en besloot eindelijk bij Ralph achter te blijven.

HOOFDSTUK VI.

Eindelijk weer thuis.

De kapitein was zeer in zijn schik over Jacques' besluit. Had er door being bepaald, moesten worden, wie achter zou blijven, dan was het wel mogelijk geweest, dat de persoon, dien het lot toef, gewaagd had, en nu was dat gewaar afgevoerd.

"Ik heb met de andere gangvromelers afgesproken," zei kapitein Vipon, "je twintig mannelijke in voorschot te geven; ik raad je, ze goed te verborgen, ze kunnen je later te pakken komen. De jongen krijgt tien; dat komt hem toe voor zijn slijk en gewillig werken, en daarom kom hij zijn overtuiging betalen."

Onder het middagmaal vertelde Jacques aan zijn makkers, dat hij op het eiland achterbleef als schouwvader. De meesters spottet het, dat zij hem meenden misken; zeken toch waren evenals hij uit Denkerken geboortig en konden hem van kindertren af. De uitvinder maakte op zijn verzoek de noeden van zijn schouwen los, deed in elk tien mannelijke en maakte ze daarop weer toe. De hofmeester gaf hem eenige theelaten wijn, en nu dat hij en Ralph een klereen in een handelijke hadden gepakt, werden zij aan land gezet.

Daar aangekomen, stonden ze elk een slijken stek, waaraan zij hun handje ophingen, en toen gingen ze verder, beiden voorstellen van verandering en toeden, terwijl Ralph de laatste draag.

Een halve mijl liepen zij samen, toen afscheidden zich hun wegen; Ralph moest den bevel op en Jacques naar de kruin van de klip, die heel aan het uiterste einde van het eiland lag.

"Ik zal je raden," zei Jacques tegen zijn jongen vriend, "en moeden je op je post bent, eenige uren te slapen. Je kunt voor twee uur mijn voor niet zien. Brand het dan nog niet, dan moet je de wacht houden tot aan den morgen; want er is niets van te zeggen, wanneer ik je het ois kom geven. Zoodra je

het niet, want ja je bentaren driemaal vertoont in de richting van de kerk, en als het sein van daar beantwoord wordt, is je taak afgesloopen. Rijf dus op je post tot een uur na onopgong, en kom dan op deze plek terug en wacht mij hier. Ik verlaat de klip met het aanbeken van den dag, maar daar ik een heel eind verder te hoopen heb dan jij, wil ik er wel niet voor u kunnen zijn."

Ralph deed steeds Jacques hem groeden had; toen hij den top van den heuvel bereikt had, ging hij onder een groepje boomen liggen, en toen hij weer wakker werd, was het reeds geheel donker. Hij stak de bentaren aan en hield haar onder zijn been. Allenlei gedachten bestormden hem. Nog twaalf uur, en hij zou onder landgroeten zijn! Het moest dacht hij echter aan zijn moeder; hoe groot moest haar blijfchap zijn, als zij hem terug zag, nadat zij hem misruden al voor dood had gehouden! En terwijl hij zich het woorden in leemdelige kleuren voorstelde, ging de tijd ook snel voorbij, dat hij bijna niet geloven kon, dat het reeds twee uur was, toen hij eindelijk het schijnsel van een vuur zag. Vlug sprong hij overland, naar de bentaren, hield die in de hoogte en liet haar vervolgens achter enkele struiken zinken. Dit herhaalde hij nog tweemaal, en hield toen in spanning den blik gericht naar den kant, waar de haven lag. Terwijl werd zijn sein beantwoord. Alles was dus voor het vertrek gereed; ongetwijfeld hadden de booten in de haven zijn signaal afgewacht, en berisend de schepen uit de haven te longgieren. Reeds den middags waren de roepstemmen ontwaand.

Een half uur later hoorde Ralph het geluid van een vervolgend gewernd, dat door verschillende andere gevolgd werd; een paar minuten daarna siktende er op een een tel mijnen, dat door het tel gedruis van een kanonade werd gevolgd; daarna werd een vele laag afgewerd, en toen kwam er een onophoudelijk geschied van eenaar geschied. Ongetwijfeld vervolgde het Engische fregat de Franche kapen, die het een

ind voor moesten zijn; want de schepen werden ten minste niet beantwoord. Het waren hiër een paar uren aan, werd toen donker, en eindelijk streef het geluid geheel weg.

Toen de zon afkwam, zag hij het fregat op een afstand van ongeveer twintig mijlen; een kleiner vaartuig bevond zich onafreeds twee of drie mijlen verder, en twee andere schepen wel twaalf mijlen van daar in westerlijke richting. Twee van de kaperscheepen waren kennelijk alle gearnd te komen, en het derde schep ook elk ongetwijfeld op zijn vervolgers te winnen. Enkele mijlen distier bij de kust van het eiland was een schoner zichtbaar, die naar het westen kwam zette, en de beide voort overvleede kapen te vervolgen, zonder veel kans om ze in te halen. Eindelijk was er een uur na onopgong ontwaand, en nu legde Ralph zich volgens afspraak naar de plek, waar hij Jacques zou ontmoeten, die er slechts vijf minuten na hem aankwam.

"Ik heb niets van de landing vernomen," zei Ralph.

"Er is geen landing beproefd," gaf Jacques ten antwoord. "Toch is ze meer warm, klink een gewernd, en toen begrepen ze natuurlijk, dat onze schepen vinderen. Onmiddellijk waren alle handen in de weer, het anker werd gehist, de anker bijgevoerd, en daar de wind onder de klappen niet vijf geeng was, werden de sloepen bemand, en den schoner een het eiland te sloepen naar het fregat."

"De kranen echter te laat," zei Ralph.

"Ja, je hebt zeker alles gedaan van den top van den heuvel. Nu, hoe is het in zijn werk gegaan?"

Ralph vertelde wat hij gezien had, en daarna spraken de vrienden over hetgen van verder te doen stond. Van een roepstem en een schied, die Ralph uit het magische laatste, maakten zij een witte vlag, die zij op den top van de klip liechen, en daarna wachtten zij de terugkomst der Engelsen af.

Reeds den volgenden morgen liepen zij het fregat in 't gezicht, dat welken een paar sloepen uitsteek, die naar de kust zonden. Ralph en Jacques hadden post gevat bij de batterij.

Toen de kouten den maad van den naauwen ingang bereikt hadden, kroegen de matrozen levend de rinnen in te leggen. Ralph riep: „Van uit alle macht toe! Gij kunt gerant komen, mijnheer! We zijn hier maar met ons tweeën!“

De rinnen werden op nieuwe uitgedragen, en Ralph en Jacques daalden den heuvel af, om de Engelsen bij de haven op te wachten. De kapitein zelf zat achter in zijn eigen sleep, terwijl een jonge luitenant de andere sleep commandeerde.

„Wie zijt gij?“ vroeg de kapitein, toen hij aan wal stapte. „Aan uw spreuk aan ik zeggen, dat gij een Engelsman zijt.“ „Dat is ook zoo, mijnheer. Ik was aan boord van een visschersboot, toen we in den nacht verrast werden door een van deze kapers. Ik werd gevat; maar de eigenaar van de boot verdronk, geluk ik. De *Sanct Marie* was op een kruistocht, en had geen gelegenheid mij aan land te zetten. Zij kwam hier maar twee dagen voor u aan.“ „De boot geen visscher, is het wel?“

Ralph vertelde, wie hij was.

„En wie is de man, die daar bij u is?“

„Een van de bemanning van de boot, die bijzonder goed voor mij gewerkt is.“

„Hoe komt het, dat hij hier is aangegebleven?“

„Hij stond op den sloop naar den schoner aan den anderen kant van het eiland, en ze wilden weg zonder hem.“ zei Ralph met verwijting van een deel der waarheid.

„Zijt gij in een gevecht betrokken geweest, sedert gij op den kaper zijt opgenomen?“ vroeg de kapitein streng.

„Neen, mijnheer. Wij hebben slechts enkele schoten gewisseld met een schip. Het gaf ons de volle laag, waardoor de *Sanct Marie* nog al schade leed. Een ander vaartuig werd bij nacht overvallen; maar ik heb er geen deel aan genomen. Ik weet niet, waaruit zijn lading bestond en hoe het kwam.“

„Wel, jongen, je verhaal klinkt geloofwaardig en zal onder onderzoek worden, als we in Engeland komen. De andere man in uitzicht aan gevangene.“

„Dat hoop ik niet, mijnheer. Hij is niet met de wapenen in de vuist gevat.“

De kapitein lachte en zei: „Ne, dat zullen we later wel beslissen. Wat is er in deze magazijnen?“

„Ik hoorde, dat er de lading van wel twintig schepen in is.“

„Dat is de meeste waard,“ zei de kapitein, „en wat weet je van de plannen der kapers?“ liet hij er op volgen.

Ralph vertelde nu, wat hij vernemen had. Kapitein Wilson was zeer in zijn schik, dat hij maar alle waarschijnlijkheid de terugkomst der schepen niet in duistern had; want het zou veel tijd kosten, den rijkten boot, die in de magazijnen lag opgestapeld, in veiligheid te brengen. Terwijl hij daarover met Wythe, zijn luitenant spreekte, liepen de andere kouten de haven binnen.

„Wel, Commandeur,“ riep kapitein Wilson zijn collega toe, „als het wild je even goed als mij ontstapt!“

„Ja,“ was het antwoord, dat met een rijk van ergenis verveeld ging.

„Ne, het is niet zoo erg. De schoner en de boot, die we al eenige dagen achtervolgd hebben, zullen eindelijk komen naar Frankrijk, en de andere boot zelfs naar de Oost; ze zullen ons hier dus voorteen niet langer in den weg zijn; wij hebben hun zwicht medelijden, en de boot is waarlijk niet gering.“

„Dat is een troost,“ zei de ander lachend; „maar het was mij toch heel wat waard geweest, als ik dat verlorene schip, dat ik al twee jaar zoeken den rijkten heb aangezien, in den grond had kunnen lozen. Wie zijn dat? Twee gevangenen?“

„O! het nu juist wel gevangenen zijn, weet ik niet,“ zei kapitein Wilson, die vertelde, wat hij zelf van Ralph vernemen had. Daarna bevestigden de gevangenden, wat zij met den boot meenden aan te zien. Maar er te veel tijd was verloren gegaan, als zij eenige vrachtschepen gingen halen, werd er besloten, dat de boot in de beide oorlogschepen zou worden geladen. Gelukkig bleek, dat er water genoeg in het kanaal was voor het degut; de wijde tusschen de roeten was schier maar even

volgende, om het goede vaartje er door te laten, en daarom moest het door de sloepen naar de haven geroept worden, ter wijl de schipper er fier heerschte. Den volgenden morgen legden het inladen, dat een dagen duurde; daarna werden de pakhuizen en de booten, waarin de magazijnhouders verduif hadden gehouden, verbrand en werden de beide zwane beladen schepen de haven afgehoogen.

Toen zij nu een reis van een dagen Port-Royal anderen, werd er op het admiraliteitsschip terstond een signaal getrokken.

„De admiraal begrijpt er natuurlijk niets van, dat wij nu al terugkomen,” zei kapitein Wilson tot den eersten luitenant, „en hij zal wel wachend zijn; maar zijn toorn zal spoedig bedaren, als hij hoort, welke een rijken buit wij meebrengen. Zijn aandrel zal een aardig sommetje beslepen.”

Den volgenden morgen kwamen een aantal liefters langs zij van de schepen, en nu legden het loeren. Na het ontbijt werden Jacques en Ralph naar de kust gezonden.

„Je hebt geld noodig voor uw avonturen, jongheeren,” zei kapitein Wilson. „Je kunt van mij een raaiselot krijgen.”

„Ik zou liever mij mijn avonturen bekostigen, mijnheer. Ik heb mij op den kapot gezwegen bedruivenheid eigen gemaakt, en als matroos mijn kost te kunnen verdienen. Bovendien wil ik mijn moeder niet gaarne in ongelukgezindheid brengen, door haar terstond bij mijn dienstloosheid te noodaken, dertig of veertig pond te betalen. Ik heb haar al eens en verdriet gezwegen bezorgd.”

„Flink een, jongheer,” zei de kapitein. „Zou niet ik het hooren! Heb je geld gezwegen, om hier te loeren, totdat je plaats kunt krijgen op een Engelsch schip?”

„Ja wel, mijnheer. De Franse kapitein zei, dat ik mijn gage eerlijk verdienend had, en hij betaalde mij voor zijn vertrek tien napoleons.”

„Toch wel een beste leed!” zei kapitein Wilson. „Maar ik wou toch, dat we hem in onze matroos hadden gekregen. Nu, jongheer, vaarwel, en goede reis!”

Ralph nam met Jacques, die plakkig tevond in vrijheid gezeld werd, zijn intrek in een eenvoudige kothuis. Zij voorzagen zich van nieuwe kleren, en gingen toen uit om te eten, al zij geen plaats konden krijgen op het een of ander schip. Binnen een uur waren zij daarin geslaagd. Jacques Cléry werd als matroos aangeworven op een Amerikaansch koopvaardijship, dat naar New-York terugkeerde, terwijl Ralph ontroon werd op een mooie bark, die even veulige dagen naar Engeland onder zeil zou gaan. Den volgenden morgen namen de beide vrienden afscheid van elkander; want Jacques moest nu het ontbijt aan leed gaan.

Toen Ralph den volgenden dag zich aan leed van zijn schip had beproven, en daar denk lang was met het helpen inladen van suiker en andere producten, schreef hij eenklaps op door het gebouid van een zwane stuk gachet; het schot werd onmiddellijk beantwoord door alle schepen uit de haven en door de boten op den wal, en vijf minuten lang duurde de komsnede omgeloopen voort. De kapitein, die aan wal was geweest en juist terugkwam, zei: „Alles nieuw, mannen! De vrede is gesloten; Napoleon heeft zich overgegeven en zal gevangenis naar het eiland Elba worden gestuurd. Nu behooren we niet meer te vrezen, dat we door Franse krijgslieden worden overvallen!”

De bevestiging juleide held bij deze goede tijding. Allen wisten wel, dat Wellington in het zuiden van Frankrijk de Franse generaal herhaaldelijk overwonnen had en dat de bondgenooten op Parijs instroomden; maar Napoleon was zoo lang als overwinlijk beschouwd, dat niemand geloofd had, dat zij val overwinlijk was.

Vier dagen later was de lading aan leed, en de Faray zette koers naar Engeland. De reis werd zonder avonturen volbracht, en dadelijk was Ralph in het vaderland terug. Hij kocht een nieuw pak kleren en schonk zijn roomtempelje aan een jongen van ontrekde zijn eigen leeftijd, met wien hij aan leed veel

had gepast; toen begaf hij zich naar de kerkhof, waar de diligence naar Doorn afreed. Hij betradte een plaats, gekruidt een streng middagmaal, en nader hij een weinig in de straten van Londen had rondgekeurd, ging hij naar bed. Den volgenden morgen was er een man bij zijn plaats op de diligence in.

Naast hem zat een heer met een militaire voorkomen, die een gesprek met hem begon, waarna al spoedig bleek, dat hij van zijn verblijfsdag gekend had.

„Kent u mijn moeder dan?" vroeg Ralph. „Zeg mij als 't u bevalt, hoe het haar gaat," vroeg hij er gelaagd bij.

„Ik heb niet het genoegen haar persoonlijk te kennen; maar ik hoorde van uw verblijfsdag; kolonel Bryant, een vriend van uw moeder, vertelde mij alles. Ik vernam van hem, dat je moeder nog niet alle hoop heeft opgegeven. Zij denkt, dat je wel door het schip, dat de visscherboot in den grond zakte, noodt zijn opgevaren, en als dat waartijd op weg was naar Indië, was er nog alle kans op je behouden terugkomst." „Ik ben bij, dat moeder nog op mijn terugkomst rekent," zei Ralph. „De gedachte, dat zij mij misschien voor dood hield, heeft mij diergelyc droefig gemaakt, en ik heb nooit geligensheid gehad, haar te schrijven; want met het eerste schip, dat na mijn aankomst in Port Royal van daar naar Engeland voer, ben ik teruggegaan."

„Ik ben bij, dat moeder nog op mijn terugkomst rekent," zei Ralph.

„De gedachte, dat zij mij misschien voor dood hield, heeft mij diergelyc droefig gemaakt, en ik heb nooit geligensheid gehad, haar te schrijven; want met het eerste schip, dat na mijn aankomst in Port Royal van daar naar Engeland voer, ben ik teruggegaan."

„Vertel mij eens alles wat je onderzonden hebt."

„Dat is een heel geschiedenis, mijnheer."

„Doe te beter, vertel maar; dat kost de tijd een weinig. We hebben nog een reis van een paar uur voor de borst."

Ralph verteld trillend aan het verzoek van zijn medereisiger, den majoor Barlow, en hij had zijn verhaal juist geëindigd, toen de diligence Tinsbridge bereikte, waar de passagiers geligensheid hadden hun middagmaal te gebruiken.

„Nu, nu, het is nog eens de moeite waard, zulke avonturen te beleven," zei de majoor, een lach was een geluk voor je, dat je steeds een welgemeend bleef. Wanneer men zich niet opge-

wektheid schikt in zijn lot, dan staat men zich wel door alle leuwaren heen; dat heb je ook onderzonden."

Om niet een ratel de diligence door de straten van Doorn. Majoor Barlow had Ralph reeds aangeboden hem naar het kantoor van kolonel Bryant te brengen en den kolonel te verruilen met hem naar mevrouw Conway te gaan, ten einde haar op de terugkomst van haar zoon voor te bereiden.

HOOFDSTUK VII.

De aanstelling bij het leger.

Kolonel Bryant stond juist op van de officierstabel, toen majoor Barlow met Ralph bij de beridelen kwam, en nader hij den knaap geluk gewenscht had met zijn behouden terugkomst, stonde hij er in toe hem naar mevrouw Conway te verzoeken. Ralph bleef buiten, terwijl de beide officieren binnentraden. Kolonel Bryant viel trillend met de deur in huis, zeggende: „Ik ben nu vrij, mevrouw Conway, mijn vriend, den majoor Barlow, mee te brengen, omdat hij toevallig iets gekend heeft over de zaak, die u het meest ter harte gaat."

„Ralph!" riep mevrouw Conway verrast en voldaan uit.

„Jult het heeft betrekking op uw zoon, mevrouw Conway," zei de majoor Barlow. „Ik kom net uit Londen terug, en ik heb daar vernomen, dat een van de vele schepen, die zijn aangekomen, berichten meebrengt van een jongen, die ongeveer vijf maanden geleden was een in den zand overvallen visscher in het Kanaal is opgepikt. De meende, dat het zoonst juist meeling geloden is, dat uw zoon verniet wordt."

„Ja, dat komt precies uit. Noemden ze zijn naam niet?" vroeg mevrouw Conway gelaagd.

„Ja wel; de man kwam, maar ik, met den armen overeen; maar daar ik u niet kende, heb ik er niet aardschijnlijk genoege op gelet, om dat met zekerheid te durven zeggen.”

„Ik geloof, dat er geen twijfel mogelijk is, mevrouw,” zei kolonel Bryant vriendelijk.

Mevrouw Conway werd een overtuiging door bijplach, dat zij in een bevestigd overtuik, en daar eenige minuten met het hoofd in de handen bleef zitten; zij schreeuwde angst, maar zij herstelde zich toch nog al spoedig.

„Ik heb nooit de hoop opgegeven,” zei zij met ontroerde stem. „Hield u ook gehoord, mijnheer Barlow, waar het schip gepasseerd werd, waarop Ralph zich bevond? Hoe lang moet het nog duren, denkt u, eer Ralph thuis kan zijn?”

„Wel, mevrouw Conway,” antwoordde mijnheer Barlow een weinig aarzeland, „het schip, dat hem opnam was op weg naar India; maar ik heb begrepen, dat hetzelfde schip, dat tijding van uw zoon meebrengt, ook den knoop zelf aan boord had.”

„Hij kan dus in dat geval morgen of overmorgen hier zijn,” riep mevrouw Conway uit. „Of misschien . . . misschien . . .” Zij sprak haar vermoeden niet uit, maar leek vol verwachting van den armen bezoeker naar den anderen.

„Misschien is hij hier al,” ruidte kolonel Bryant aan. „Ja, mevrouw, als ge u sterk genoeg voelt, om hem te ontmoeten, komt u hem terstond zien.”

Zonder haar antwoord af te wachten, verliet mijnheer Barlow de kamer, om Ralph te halen, en eenige seconden later lag de jongen in de armen zijner moeder. De beide oldieven gingen stillerke heen. Het duurde geruimen tijd, eer moeder of zoon een woord kon uitbrengen; toen zij haar uitroeping een weinig overtuikt waren, deed de moeder vraag op vraag, maar Ralph weigerde dien avond nog haar al zijn avonturen te vertellen.

„Vertel mij liever, hoe u het al dien tijd gehad hebt, moeder, en zeg mij eerst, of u nooit iets meer hebt gehoord van hen.”

„Niet, Ralph. Zijn zoon is hier verscheldert komen geweest

om naar u te vermoeden. Hij gaat nu in een andere boot uit varen, en zijn moeder gaat uit werken.”

„Ik vermoed al, dat hij was aangekomen, de arme man! Hij is zeker bij de landing gekwikt.”

Den volgenden morgen vertelde Ralph allen wat hij mede-vonden had; zijn moeder was zeer verwonderd over zijn verhaal; maar in haar hart was zij tracht op hem, dat hij zich er een flink doorgeleiden had.

„Ik moet vanden aan den heer Penfold schrijven; hij is een bijzonder vriendelijk en belangstellend persoon. Wat zal hij in zijn schik zijn, dat je weer thuis bent.”

„Ik behoeft toch nu niet bij hem te logeren, moeder? Ik was juist een dag thuis bij u, toen ik begon wil en dank ook een lange reis begun, en daarom zou ik nu niet gauw een spoedig weer van u scheiden.”

„Waarom niet lang, jongen,” zei mevrouw Conway lachend. „Zoo vriendelijk is mijnheer Penfold niet, om te willen, dat je nu al weer van mij vandaan moet gaan.”

Eenige dagen daarna ontving mevrouw Conway een brief van Herbert Penfold, die haar zeer verraste. Hij schreef, dat hij van plan was naar te komen bezoeken en dat hij gauw zijn klein vriendinnetje Madel Wilbers zou ontmoeten.

„Wel, dat is aardig, moeder,” zei Ralph. „U herinnert u zeker wel, dat ik u vertelde, welk een prettige medelid zij was, en hoe goed we samen overweg konden. En haar medelidzaam ook alom een vriendelijk en voortvarend voor mij.”

Herbert Penfold was een aardig plantsoetgevoerd. En Ralph troeg was, wilde hij terstond werk maken van een aanstelling van den knoop bij het leger. Zulk een aanstelling werd in die dagen gekocht. Hij moest, om die zaak in orde te brengen, een paar dagen in Londen stil zijn. Op zijn terugreis wilde hij daar ook eenige dagen verzoeken, en dan wilde hij gauw, dat mevrouw Conway en Ralph hem daarheen vergaarden, en de heer en mevrouw Wilbers zich ook bij hen vergaen. Ze mo-

den namen dan alle onrechtvaardigheden van de wereldheid berispten en lervens voor Ralph uitroepen zagen. Het koster Pensfeld heet wat meeste, om alle bezwaren, die de goedheid en zijn vrees ophieven, uit den weg te ruimen; maar eindelijk werd er toch besloten, dat alles zou gebeuren, zoodat Herbert verhoorde.

Den dag nadat hij antwoord had van mevrouw Conway, ging hij met Mahel op reis, die in de wolven van bijdechap. De ontmoeting tusschen Herbert en mevrouw Conway was niets gedwongen; zij begroeten elkander als een paar oude, goede vrienden, die elkander in jaren niet hadden gezien. Ook Mahel werd niet veel hantelijken door de gastvrouw ontvangen, en het meisje voelde zich geen ogenblik vreemd tegenover de moeder van haar vriend Ralph.

„De jongen is bijna een man geworden, Mary, in de laatste een maanden,” zei Pensfeld, nadat de eerste begroeting voorbij was. „Vindt je ook niet, Mahel, dat hij veranderd is?”

„Jeker; den eersten keer toen ik hem zag, was hij een verlegen, als hij maar met mogelijkheid zijn kon. En nu is hij hard van aan?”

„Nu verdrieff je toch, Mahel,” zei Ralph lachend.

„Wat! Je zoudt geen min zijn,” riep wijdeher Pensfeld uit, „nadat je als een mevrouw hebt onbegrepen, schepen buitgemaakt en deel genomen aan allerlei afgruiseligheden?”

Ralph lachte en zei, dat het niet zoo erg was, als wijdeher Pensfeld zich voorstelde.

„Doez woude sich nu tot zijn gastvrouw, terwijl Ralph en Mahel met elkaar praatte.

„Je bent niet veel veranderd, Mary,” zei hij. „Je bent nu zeventienderig jaar; maar toen was je nog geen dertig jaren. Ik ben vroeger, maar nie er ten minste tien jaar ouder uit.”

Mevrouw Conway sprak dit niet tegen; zij kon het niet doen, want het was de waarheid.

„Je bent werkelijk veel veranderd, Herbert,” zei zij; „maar

tuch nu ik je onmiddellijk herkend hebben. Je bent nager geworden; maar je hebt nog dezelfde ogen en dezelfde glimlach. Dat je haar grijs is, maakt natuurlijk ook een groot verschil, en . . . en . . .” Zij bleef zwijpels steken.

„Zeg maar gerust, dat ik in alle opzichten veranderd ben, Mary. Het is zoo. Vroeger was ik een kerkig, leuch jongenskind, en nu ben ik een gebroken, zwak man. Maar ik voel mij gelukkig, dat ik u nog eens mag verwien, en dat ik je zoon van dienst kan zijn. Ik heb nu ten minste iets, waarin ik belang stel, en dat maakt mij gelukkiger, dan ik in jaren geweest ben.”

Mevrouw Conway leende sich om en sprak eenige woorden tot Mahel, om de twee, die in haar ogen stonden, voor hem te verhoogen.

„Ik heb nog juist tijd, om je voor het avondeten je kamer te wijzen, Mahel,” zei zij. „Je zult nu de vermeende reis wel trek hebben, dunkt me.”

Onder het avondeten zei de heer Pensfeld: „Wel, Ralph, ik heb je nog iets te zeggen. Wij zijn, zoodat je weet, een paar dagen stil geweest in Londen; ik heb daar mijn vriend van de Houten Gueude over je gesproken. Ernst vond hij, dat je nog wel wat jong waart; maar toen ik hem vertelde, dat je welke allerlei belangrijke onderziedingen had opgehoort met meesters en bekekeners en meer dergelijke dingen, kwam hij van zijn eerste morning terug, en je aanstelling zal in de eerste plaats verspreiden.”

„O, wijdeher Pensfeld!” riep Ralph opgetogen uit, „ik had niet gedacht, dat ik zoo spoedig een aanstelling zou krijgen! Rijk maar, niet zoo bedroeft, moeder,” voelde hij erachter bij, terwijl hij naar mevrouw Conway terug en naar kerse. „Nu de oorlog over is, is er in 't geheel geen gevaar, en een maand of wat vroeger of later maakt toch ook verschil niet uit.”

Herbert Pensfeld wist het gesprek spoedig op iets anders te brengen; hij was nu opgewekt, dat Mahel sich welken verandering, dat haar kalme, bedruide vriend nu geheel anders was dan gewoonlyk.

De voorien dagen, die nu volgden, werden besteed aan allerlei afdalingen in de maatschappij; het was een gezamenlijke tijd, en mevrouw Conway zette haar verdriet over het aanstaande vertrek van Ralph met geweld aan zich af.

Den dag voordat zij naar Londen zouden gaan, kwam de officiële brief, waarin Ralph werd bevorderd, dat hij was aangesteld als vaandrig bij Zijner Majesteits 20de regiment infanterie, en dat hij een maand daarna zich bij zijn regiment te Cork moest voegen.

„Zal je den officier in Zijner Majesteits dienst nu met den noodigen eerbied behandelen, Mabel?“ vroeg de heer Penfold vrolijk aan het meisje.

Mabel sloeg Ralph van het hoofd tot de voeten gade, en zei toen: „Hij niet er valschrecht niet deltiger uit dan vroeger.“

De knaap barste in een lustig lachen uit.

„Wacht maar even, totdat hij in uniform gekleed is,“ hernam majneer Penfold. „Dan zal je wel ontzag voor hem krijgen.“

„Dat geloof ik niet,“ zei Mabel, terwijl zij het hoofd schudde.

Den volgende dag ging men naar Londen, waar de ouders van Mabel ongeveer tegelijkertijd aankwamen. Alle bestuursverplichtingen werden bevestigd; de heer Penfold was overtuigd en nu opgewekt, dat hij de ziel was van het gehele gezelschap. Het gebede meer dan eens, dat de predikant en zijn vrouw en mevrouw Conway te verzuimd waren om uit te gaan, maar dan ging Herbert Penfold alleen met Ralph en Mabel. Een gewichtige zaak was ook het bestellen van Ralphs kamer, doch ook dat kwam bij tijds in orde. Op den laatste dag van hun verblijf te Londen werden de uitrookbeuren en de koffers met ondergoed in het hotel bezorgd, en natuurlijk moest Ralph onmiddellijk zich in zijn militaire pak steken en het vandaar omgeven. Mevrouw Conway kon niet geheel haar dreefheid bedwingen bij de gedachte na de op handen zijnde scheiding; maar Herbert Penfold zat moedel greppig, dat zij spoedig door haar traanen heen lachte. Mabel was voor het eerst in haar

leven minstens een weinig vroeger, toen haar vader voluit voortselde, dat alle daaren den jongen officier ter een van de gelegenheden van hun vaders gaven.

Den volgende morgen deden allen Ralph uitgeleide tot aan het schip, waaraan hij de reis naar Cork zou doen. De heer Penfold had hem tien banknoten van vijf pond elk gegeven, en beloofd, dat hij elk jaar een lichte aan krijgen van twee honderd pond. Hij ried hem niet meer uit te geven dan zijn zakken, maar ook niet minder, en wuiste hij in veringensheid nitro, dan moest hij zich altijd vrijmoedig tot hem, Herbert Penfold, wenden.

Den avond te voren had mevrouw Conway haar room nog allerlei nuttigen maal gegeven; zij drukte hem op het hart toch sterk te zijn tegen vermakelingen en vooral nuttig in het gebruik van wijs. „Doeke niet,“ zeide zij ten slotte, „dat het noodig is een verkeer te doen, omdat je het anderen niet bedriegen. Leef altijd zoo, dat je elk over deden aan mij dach vertellen, zonder dat je een klein van schenken naar de waagen stijgt, en vergeet geen mogelijk, dat er Een is, wiens nog u altijd niet. Zal je dat alles steeds herdenken, Ralph, mijn jongen?“

„Het zal ik, moeder,“ was zijn antwoord.

Overlaan Herbert Penfold zijn best deed, om zijn vrienden een weinig op te munten, waren allen toch naar aangehen bij het afscheid; mevrouw Conway kon zich niet goed houden, en ook Mabel schreide. Gelukkig waren zij wat laat op de werf gekomen, zodat er spoedig een sterke kromen aan het roerend kwam. De hel werd geluid, en allen, die de reis niet met wilden doen, namen met het schip verlaten; toen werden de twee lagersvoeren en de milien geladen. Zedend als Ralph zijn vrienden zag, bleef hij hem met zijn zakdoek te droeven; toen zij uit zijn gezicht waren verdwenen, wuiste hij zijn ogen af en keerde zich om, ten einde te zien, wie er met hem op het schip waren.

Er waren een en bij de twintig passagiers aan boord, waarvan de helft militairen leken te zijn. Nog voordat de hel in

volle een was, had Ralph reeds kennis gemaakt met Stapleton, wiens aanstelling tegelijk met de zijne in de Staatsconvent had plaats, en die bij hetzelfde regiment was ingetroefd. Stapleton was een jaar ouder dan Ralph; maar de jongen had iets onhandigs over zich, zeker doordat hij nooit schiel gegaan had.

Onder de passagiers bevond zich ook een vriendelijke luy, kapitein O'Connor, die eveneens tot het State regiment behoorde. Hij sprak veel met de beide jongelieden; maar hij had kennelijk het meeste op met Ralph, die hem al zijn avonturen moest vertellen.

Na een prettige reis kwamen de beide te Cork aan. Kapitein O'Connor opzamer kwam aan boord, nadra het schip langs de kade lag gemoerd; zijn aanvoer beval hem ook voor de lagere van de beide jonge officieren te zorgen, en begaf zich daarop met deeren naar de kasernen, waar hij Ralph en Stapleton aan hun toekomstige kamersvader voorstelde. Vervolgens ging hij met hen naar den kadeel en wies hen toen hun kamertieren aan.

HOOFDSTUK VIII.

Een verpleeterende tijd.

Drie weken na Ralphs vertrek ontving mevrouw Conway een brief, die haar vriendelijk schiedte. Hij was geschreven door mevrouw Wilton en luidde als volgt:

„Mijnne mevrouw Conway,

„Ik heb u een draevige tijdje te waken, die u wel vreemmer zal doen ontstellen, als zij het een heeft gedaan. Onze goede vriend, de heer Penkild, die drie weken geleden nog een opgewekt was en zich in Londen een kostelijk vermaak, in plaatsing graveren. Begrijpen nu ook hij heel wel; maar gisteren morning verscheen hij niet aan het ontbijt, en de laatste,

die even ging kijken, vond hem dood in een stoel zitten voor het bed. Hij was niet in bed geweest; hij schijnt plotseling door een laatste overvallen en in den stoel overgespoelen te zijn, zonder meer krasst gehad te hebben, dan om hulp te roepen.

„Mijn man en ik wisten reeds lang, dat hij een hartkwaal had en dat de geneesheeren, die hij te Londen grondpleegd had, hem raadde te kranken hulden gegeven, dat hij wel eens plotseling weg kon sijn; maar daar hij den laatste tijd bijzonder wel was, hadden wij er redtrect geen idee op.

„De heer Tallboys, de procureur van Weymouth, die Penkild zeken bevestigde, bracht ons gisteren avond een beoek. De begrafenis zal Donderdag plaats hebben, en was Ralph in Engeland, dan zou hij hem hebben afsgevaardigd daarbij tegenwoordig te zijn; nu hij echter in Berland is, zou hij hier toch niet op tijd kunnen wezen.

„Als Ralph hier was geweest, zou hij u ook gevraagd hebben, hij het hem van het testament tegenwoordig te zijn; maar nu vond hij het niet noodig u lastig te vallen. Het testament is bevestigd op 3 nogredik nog niet gevonden, en dat was een reden mee voor Tallboys beoek aan mijn man. Hij vroeg, of Wilton ook wist, waar de heer Penkild gewoos was, zijn papieren te bewaren. Den dag na zijn terugkomst uit Londen had zijn elient zijn testament opgevraagd, omdat hij er enkele klingsheden in wilde veranderden; hij zou het over een paar dagen wel teruggeven. Herbert was evenwel na dien tijd niet meer in Weymouth geweest; hij veride zich blijkbaar een weinig afgevat na de verstellenissen van het Londensche uitstapje.

„Tallboys, die executor-testamentale is, had den maandag reeds alle papieren van den heer Penkild doornocht; maar niet alleen vond hij het testament niet, hij merkte ook, dat vele andere belangrijke documenten — huurcontracten en dergelijke — ontbraken. Hij vroeg aan de oudste was Herberts zuster, of zij niet wist, waar haar broeder gewoos was zijn papieren te be-

waren; maar zij had het nog gemaakt, dat zij niet op de hoogte was van zijn zaken. Daarop was de heer Tallboys bij ons gekomen, in de hoop dat wij ons hem beter inlichten zou. Hij wist uit hetgen Harriet bij een vroegere gelegenheid gezegd had, dat ze op het laatste een geheimzinnig heugplaats was. Dit wist wij ons ook; Herbert had het hem zelf gezegd en er bijgevoegd: „Ik mag je niet zeggen, waar die geheime kamer is, Willem; want toen ik met het bestaan er van in kennis werd gesteld, moest ik een plechtige belofte afleggen, dat ik de plaats nooit zou openbaren.”

„De heer Tallboys twijfelde niet, of het testament en de overige ontrekkelende papieren zullen in deze geheime kamer verborgen zijn. Hij wende, dat er nog vele moeilijkheden zouden te overwinnen zijn, eer alles in orde was. Op de mededeeling van de dames Penfold behooren wij niet te rekenen. Als zij ook met het bestaan der verborgen kamer bekend zijn, wat wel waarschijnlijk is, dan zullen zij er niets van zeggen.

„Ik heb de dames Penfold nooit kunnen vinden, althoos wij ons men sept, dat zij veel goede kansen en altijd klaar staan om hem te helpen, als de een of ander in de gemeente iets noodig heeft. Toch mag ik haar niet lijden, en zij stellig evenmin; want toen wij hier kwamen wonen, vernam ik wel een heugje en zij hadden gespeld in schone zaak, en dat men zij elken haar in.

„Ik wil u metzinnig geen vrees aanjagen, lieve mevrouw Conway, maar zij moet toch weten, hoe de zaken staan. Ik hoop, dat ik u welken betere berichten kan zenden.”

Mevrouw Conway had den brief niet leeren doorgelezen. De tijding van Herberts dood trof haar zoo, dat zij na het lezen van de eerste regels den brief in haar schoot liet vallen, en het daarde gescreven zij, dat zij hem weer opnam om te zien wat er verder in stond. Zij doorleefde in haar geest nog eens de laatste dagen, die zij te samen hadden doorgebracht, toen

zij met eenige ontroering had gemerkt, dat zijn hart nooit opgehoorden had voor haar te kloppen. En nu stond dat edele hart voor altijd stil.

Met vrochtige ogen en droefheid in het hart las zij verder, maar werden gaf de verontwaardiging, die zich onder het lezen van haar menster maakte, haar geheine grinnachtig terug. Een paar maal las zij langzaam en opmerkzaam alles over, toen vloeg zij den brief op tafel, sprong op en wandelde in levige gemaakde beweging de kamer op en neer.

Die vrouwen, die Herberts leven verwoest hadden, wilden nu nog haar een van zijn rechten beroven en beletten dat Herberts wil werd uitgevoerd! Dat nou, dat mocht niet gebeuren. Noot! Zij was er ook nog! Zij was Ralphs rechten verdedigster tot het uiterste. Hoe, dat wist zij nog niet; maar zij was in geen geval de handen in den schoot leggen en liever in hetgeen haar overvonnelijke vijandinnen haar aandoelen!

Om de schande, die zij welken waarschijnlijk zou lijden, dacht zij niet, en toch zou nu misschien ook haar jaarsijksche toelegge ophouden. Zij dacht heestinnelijk aan Ralph en aan Herbert. Moeten de plannen, die de laatste met overval kende en ijver gevoerd had om die hem zoo gelukkig hadden gemaakt, schipbreuk lijden? Neen, dat mocht niet; zij was haar geheine leven er aan wijden, om dat te verhinderen.

„Misschien hebben ze het testament vernietigd,” zeide zij ten laatste, „maar in dit niet het geval, dan zal ik het vinden, al zou ik er alles voor op het spel zetten.”

Een week daarna ontving zij twee brieven, een van mevrouw Willem en een van den heer Tallboys. Beide bevestigden de mededeeling, dat het testament nog niet gevonden was, althoos alles zoo overtuigend mogelijk doorzocht was. Juffrouw Charlotte had op de voluitstreekte vraag van den advocaat, of zij bekend was met de een of andere geheime schuilplaats, waar Mr. Penfold het testament kan hebben weggelegd, geantwoord, dat zij het gewichtige document niet had gezien en het ook niet

begeerte te zien en dat zij evenmin wist, waar haar broeder het geborgen had. Na wat verhooren plaiten betref, zij wist van geen schuilplaatsen, welker bestaan haar geweten haar verbodde te openbaren. De heer Tallboys wilde een poging doen, om een copie van het testament, dat in zijn heil was, geldig te laten verklaren; maar hij vreesde dat het vergeefsch moeite zou zijn, daar hij er bij moest erkennen, dat de erfster voornemens was geweest daarin eenige veranderingen aan te brengen. Gelukkig had de procureur ook nog een aangename mededeeling te doen: de jaarlijkse lasten aan ook in het vervolg betaald worden; de heer Penfold had reeds bij de eerste uitbetaling een contract laten openken, waarbij bepaald werd, dat de vastgestelde aan levenslang aan haar moest uitgekeerd worden uit de opbrengst van twee pachtboeren. De heer Tallboys eindigde zijn brief met de belofte haar op de hoogte van de gebeurtenissen te zullen houden.

Hoe weinig mevrouw Conway ook aan haar eigen belangen had gedacht, toch verhoefde zij zich, dat haar inkomen overvloedig bleef. Zij behoeftte nu, ingeval het testament niet gevonden werd, haar heil niet te verlaten en haar meubels niet te verkoopen om een kleinere woning te betrekken. Maar vooral was zij in haar schik, dat zij Ralph, als in het vervolg de lasten van den heer Penfold moest missen, kon helpen. Zij kon, door zich in eenige opzichten een weinig te beknippen, hem jaarlijks wel zeventig of tachtig pond schenken.

Zij had Ralph verond den dood van den heer Penfold meegedeeld, maar over het noch gewaakte testament had zij gesproken. Na moest hij reuker meer weten. Gelukkig dat hij met den inhoud van het testament niet bekend was geweest; ook nu schreef zijn moeder slechts, dat er ongetwijfeld beschikkingen in stonden, om hem het beoogde jaargeld te verschaffen, en dat hij dat nu natuurlijk moest missen, totdat het document voor den dag kwam.

Zij behoeftte vervalgens hem vijf-en-veertig pond jaarlijks

uit te keeren; dat viel haar volstrekt niet moeilijk, daar zij nu maar voor zich zelf te zorgen en ook geen schuldgeld langer voor hem behoeftte te betalen. Als dochter van een kakezel wist zij, dat een officier niet schadelijk kon leven zonder een belage boven de gewone schuld, en dan mocht hij de gewoone som niet weigeren, te minster daar het haar geen de minste opoffering konste het geld uit te keeren. Zij rief hem het gedrukt, dat de heer Penfold hem bij zijn vertrek had gegeven, over te brengen; dus had hij het, als er overvloedig uitgekeerd konnen.

Vierien dagen later ontving mevrouw Conway het antwoord, dat haar men onmiddellijk nu de ontzorg van haar brief had geschreven. De letters waren hem heel wat langer onderweg dan ingevonden. Mevrouw Conway's schrijven moest eerst per diligence naar Londen worden gezonden; van daar per mail naar Liverpool, waartoe twee dagen noodig waren; van Liverpool per pakketpost naar Dublin en van Dublin naar Cork per diligence. In een vorigen brief had Ralph reeds zijn spijt te kennen gegeven over den dood van den vriend zijner moeder.

„Mijn moeder,” schreef hij.

„Het goed van u om mij een jaargeld toe te staan. Na het geen u mij geschreven hebt, zal ik het natuurlijk niet weigeren, alchoon ik dat wel zou doen, als de uitkeering u moeilijk viel. Ik dank u hartelijk voor uw beschikking. Ik had het echter werkelijk wel er zonder kunnen stellen. Ik ginst, dat verschillende mannen in ons regiment niks hadden dan een schuld, en als zij er mee rond kwamen, een ik er, als de moed aan den man kwam, ook wel gezorg van maken.

„Als verlegtijd is altes veel onaanvaardiger dan gewoondijk, en reken krijgen een aanstelling, die niet in samenwerking zouden gebouwen zijn, toen het leger op de helft van de ingevonden gebelsterkte werd gebouwen en de militair stand meer beschouwd werd als een overal herop dan als de stand, die men den dagen in de vriet het raderhand moet beschermen.

„Ik kan het hier bij voortduring best vinden. Natuurlijk moeten wij veel reizen, en soms heb ik werk om niet te lachen, als de sergeant, een klein, dertig manneke, wonderachtig over een houten en stoomlozen. Staphius en ik reizen tegelijk met de rekruten; maar ik denk, dat we de volgende week afgevoerd zullen worden, en dat dan mijn werk als officier zal beginnen. We vormen hier een aardig, vrolijk troepje, altijd klaar om gekheid te maken. Ik dank uwege, dat jonge mannen ernstig waren; maar we maken hier meestal nog meer poos dan op school. Natuurlijk worden nieuwelingen wel eens bestraffen, precies zoals dat op school ook gebeurt; maar ik kan er nog al gemakkelijk af, ik neem alles goed op, dat is verruwing het beste. Als de kamraden zien, dat men wil ook wel aan een grappig handje, schelden ze al spoedig uit met plagen.”

Ralph schreef nog meer over zijn ervaringen en de eigenaardigheden van zijn nieuw komst en beval ook de verklaring, dat hij het wel een schikken zonder de justitiële toelagen, die de heer Penfold hem had toegevoegd.

Enkele weken waren er sedert dien tijd verlopen. Toen ontving mevrouw Conway een brief van den heer Tallboys, waarin hij haar mededeelde, dat het hof aan de copie van het testament geen rechtsgeldigheid had willen verlenen, op grond dat de voorgenomen veranderingen wel als enige beschikkingen hadden kunnen verrichten; maar hij had verlat gekregen, om het huis geheel te doorzoeken, alle houten beschooten te verwijderen en de vloeren op te breken.

„De dames Penfold,” schreef hij, „zijn nu verantwoordelijk geweest over dit geval van de rechtbank, dat zij onmiddellijk het huis hebben verlaten. Ge kunt er op aan, dat we geen plekje onbezocht lieten. Ik had vier timmerlui en twee metselaars aangeworven; we klopten tegen allen vierkanten daken maar, verwijderden overal de paarden, waar het hof klein, we braken zelfs verdunde steekplanken op; maar wij kun-

den niets verdunde vinden. Alleen ontdekten wij, dat er een trap was, die van achter het beschot in mijneheer Penfold's kamer naar een met klimop begroeide deur leidde, die aan het gericht werd onttrokken door struiken aan den linkerhand van het huis. Daar het klimop echter stellig in geen vijftig jaar was aangeworven, is door wij, zelfs al kende de heer Penfold hem, gedurende zijn leven niet gekomen.

„Het opij mij, waarde mevrouw, dat het onderzoek vruchteloos is geweest, en ik kan alleen verklaren, dat er alles gedaan is, wat gedaan kon worden. Dat het testament ergens verborgen is, staat mijns inziens vast, als het ten minste niet verdund is. De dames Penfold hebben natuurlijk een anderen rechtsgelovde aangeworven, om voortaan haar zaken te behartigen, aan wien ik alle papieren moest ter hand stellen, die betrekking hebben op de beitting. Ik was in geen geval genegen zijn geweest, maar in het geringste ter zijde te staan. U, mevrouw, kunt altijd op mijn hulp rekenen.”

„Heel goed,” zei mevrouw Conway, toen zij den brief uit had. „Ik had geen ander resultaat verwacht. Mijneheer Tallboys is niet geslaagd. Nu zal ik alse de zaak ter hand nemen.”

Een week daarna gebeurde er iets, waar niemand idee op grond had. Toen mijneheer en mevrouw Withers aan het ontbijt zaten, werd hun een brief bezorgd van den heer Lintown, die nu de zaken van de dames Penfold behandelde. Het schijfde beelde een aanbod van de dames om een jaargeld van honderd pond vast te zetten op Mabel, onder voorwaarde dat de toelagen werd ingetrokken bij haar huwelijk, ingeval dat niet de goedkeuring wegdroeg van de dames Penfold.

Zoolang Mabel in de kamer was, werd er over den inhoud van den brief niet gesproken; niet meden had echter het meisje het vertrek verlaten, of er volgde een ernstige bemadslaging tusschen den predikant en zijn vrouw. Het slot van hun besprekingen was, dat zij het aanbod niet mochten aannemen, indien

althans Mabel zeide, die in dit geval de hoofdperson van, er niet op stond. Zij moesten haar natuurlijk met het aanbod in kennis stellen.

Mabel werd uit den tuin gevoegen; het meisje keek heel verwonderd op, toen haar vader zei, dat hij en haar moeder iets ernstigs met haar te bespreken hadden.

„Wat is wel, mijn kleine Mabel, dat het maar bitter weinig gesteld had, of je was een erfgename geworden!“ lagde haar vader.

„Een erfgename, papa? Bedoelt u, dat ik misschien een heelten hoop geld zou gekregen hebben?“ vroeg zij verwonderd.

„Ja. Mijnheer Penfold dede ons een tijd geleden in vrouwen van een, dat hij van plan was de helft van zijn vermogen aan u en de andere helft aan Ralph Conway en te laten.“

„Alles? De landerijen, het huis en alles?“

„Ja, lieve, dat alles en daarenboven al zijn geld.“

„Maar als hij het van plan was, papa, hoe komt het dan, dat ik nu geen erfgenamen ben?“

„Omdat het testament, waarbij de heer Penfold u en Ralph tot zijn erfgenamen maakte, ook is.“

En nu vertelde de heer Withers wat er in den laatste tijd was voorgevallen; want tot nu toe hadden zij Mabel opzettelijk afzijdig gelaten van hun vermoeden.

„De dame Penfold zalles toch wel niet zoo slecht zijn,“ zei Mabel opmerking, „om het testament achter te houden, als zij wisten waar het is. Zij schijnen nog al van mij te houden, niet zoo heel veel, daarvoor vinden ze me mij niet dummachtig genoeg, weet u. Maar toch geloof ik niet, dat zij een heelten aan mij hadden.“

„Nee, ik geloof ook, dat zij op haar moeder wel van je houden, en als mijnheer Penfold de helft van zijn vermogen aan u en de andere helft aan haar beiden had nagelaten, zou het testament misschien wel gevonden zijn. Zij hebben volstrekt niet

van Ralph Conway. Ik houd het er voor, dat zij het testament verloren hebben of weigeren het aan te wijzen.“

„Het is ook wel wat hard, papa, dat mijnheer Penfold niets aan zijn eigen ouders vermaakt heeft.“

„De dame Penfold hebben een zeer goed inkomen van zich zeiven, Mabel, en haar broer vond zeker niet noodig, dat zij nog meer kregen. Maar dat is een zaak, waarmee wij voor 't oogenblik niet te maken hebben. Wel, Mabel, de dame Penfold hebben juist een bewijs gegeven, dat zij wel van je houden.“

En nu vertelde mijnheer Withers wat zij hadden voorgesteld. Toen hij zwag, riep Mabel uit: „We mogen natuurlijk het geld niet aannemen, al was het ook tienduizend aanwer! We zouden mevrouw Conway en Ralph niet meer onder de ogen durven komen!“

„Ik ben blij, dat je het met ons eens zijt, kind; ik dacht het trouwen niet anders.“

„O, vader,“ riep Mabel vol vrees, „ik zou liever uit winden gaan of de schepen hoelen, voorals sommigen meisjes uit het dorp doen, dan een stulver van de dame Penfold aannemen!“

HOOFDSTUK IX.

Op het kantoor van den heer Tallboys.

Omtrent de den elfden tijd veracht een dame om een onderhoud met den heer Tallboys; zij gaf haar kaartje in een gestoken omhag aan den klerk, die het aan zijn patroon gaf.

Zoodra de procureur den naam gelezen had, beval hij den klerk de dame binnen te laten.

Een oogenblik later trad mevrouw Conway het bijzondere vertrek van den heer Tallboys binnen.

„Hoe vaart u, mevrouw? Het doet mij genoegen kennis

met u te maken. U logeert zeker bij de familie Wühers?"

"Neen, mijnheer Tallboys. Ik ben aan het hotel afgestapt; nog geen uur geleden ben ik hier met de politiehout van Dover aangekomen."

"Och, dan hebt u zeker geen heel prettige reis gehad!"

"Neen, prettig was de reis niet; maar ik deed hem toch liever over een dan per diligence over Londen. We waren vijf dagen onderweg; maar dat hindert niet. Ikzelf maak ik, dat ik u wenschte te spreken. Ik ondersiet, mijnheer, dat u overtuigd zijt, dat het testament van mijnheer Pindfeld bestaat en hier of daar in het kasteel verborgen is."

"Ja, mevrouw, als het ten minste niet vernietigd is."

"Denkt u, dat dit heel waarschijnlijk is? Dat een huwelijk een zee strafbare daad zijt."

"Dat zou het. Ik geloof dan ook, dat de dames niet licht tot zulk een misdrijf zouden overgaan. Misschien zouden zij er niet voor terugblijven, als zij wisten, dat het testament gevonden kon worden. Zij schijnen daarvoor echter weinig zorg te hebben."

"Precies hetzelfde heb ik ook gedacht, mijnheer. En is het echter de vraag, hoe we het gewichtige document kunnen vinden?"

"Ja, dat is een gemakkelijker niet, mevrouw. U weet, dat het heel heel moeilijk is."

"Zeker, u hebt gelijk, wat is uw meent' stond, mijnheer. Maar u bent niet gelukkig en daarom vind ik, dat het en mijn heet is, om de zaak ter hand te nemen."

De heer Tallboys was nu verwonderd over de heftigheid, waarmee dit gezegd werd, nog meer dan over de woorden zelf, dat hij niet treeddend antwoordde.

"Ik begrijp niet, hoe dat mogelijk is," zei hij eindiglijk.

"Ik wil u vertellen, wat ik van plan ben te doen, mijnheer Tallboys. Ik ben niet voornemens de handen in den schot te leggen en rustig toe te zien, dat mijn zoon weduwnachtelijk van

het hem toekomende erfdeel wordt. Ik ben bereid mijn leven aan het vinden van het testament te wijden; mijn bezit staat onderworpen aan, en ik ben hier dan ook niet gekomen om u raad te vragen — gij maakt mij de zaak toch ondenkbaar, dat moet ik zeker — maar alleen om uw hulp in te roepen, waar die mij te gun kan komen."

"Het zal mij een genoegen zijn, u te helpen, mevrouw, als ik maar weet op welke wijze."

"Ik wil u wel naar die geheime bergplaats zoeken."

"Zelve er naar zoeken, mevrouw Curwen!" riep de procureur verbaasd uit. "Maar hoe in vredesnaam denkt u toegang te krijgen tot het kasteel, en gewild al, dat dit u gelukte, dan nog is het onwaarschijnlijk, dat ge verlat' kroegt, want allen op te breken, zooals wij gedaan hebben."

"Dat ben ik met u eens. Wij weten, dat er een geheime bergplaats is, en het is zoo goed als zeker, dat men toegang tot die plaats krijgt, door op de zons of andere verbergen 'twee te denken; 't is dus maar zaak, die voor te vinden, en daartoe is geen kracht of geweld noodig."

"Goed, maar hoe vinden wij die voor? We hebben elken vierkanten voet van het gebouw onderzocht."

"Ja, maar het is noodig elken duim te onderzoeken, wel niet van het gehele gebouw, maar toch van enkele kamers en gangen. In de levensrediging en in de dienstbodenverzekken behoeven wij niet te zoeken. Zelf een schuilplaats moet noodzakelijk ergens zijn, waar de signatuur van het heil haar kunnen gebruiken, zonder door het personeel te worden gedupeleerd; bij gevecht moet zij zich berisken in een salon, de eetkamer, in de voornamste slaapkamers, of in een gang of achter een trap in de buurt van die vertrekken."

"Ja, ja, u hebt gelijk," antwoordde de heer Tallboys vol bevreemding over de schandelijkheid van zijn bescheiden. "Maar hoe zal u er zelve naar zoeken?"

"Ik ben van plan, op het kasteel te gaan wonen."

„Mevrouw Conway! Hoe is dat mogelijk? U bent wel de laatste persoon, die de dames Penfold te logeren zullen vragen.”

„Daarop zal ik ook niet wachten; ik wil mij als weld bij de dames verheeren. Het is maar eenmaal daar, dan zal ik alles in 't werk stellen om mijn doel te bereiken. Misschien zijn er anderen, ja, jaren voor gemiddeld, maar slagen wil ik.”

De rechtgekerde viel van de eenre verlaten in de andere. „Als weld gaan dienen?” riep hij vriendelijk uit. „Mijn mevrouw, dat moet u toch niet?”

„Zeker moet ik dat,” antwoordde zij bedaard. „Het werk zal mij niet overaanen vallen dan andere vrouwen, en terwijl zij het doen voor een pond of twaalf per jaar, kan ik er een groot vermoogen mee winnen. Ik zal mijn huis te Dover natuurlijk verheeren, en de noodige maatregelen nemen, dat de brieven van mijn zoon mij worden bezorgd, en dat de mijne aan hem te Dover op de post worden gedaan.”

„Wat nu de hulp betreft, die ik van u hoop te krijgen, die bestaat hoofdzakelijk daarin, dat u voor mij gewaar zijt te worden of er spoedig een dienst spreekt op het kasteel; misschien was er wel wat op te vinden, om een der meiden te bewegen, naar dienst te verlaten, maar natuurlijk moet het een weld zijn, die hoofdzakelijk naar werk te verrichten heeft in dat gedeelte van het huis, dat ik wil onderhouden.”

De heer Tallboys dacht eenige ogenblikken na.

„Uw plan schijnt wel uitvoerbaar, mevrouw,” zei hij vriendelijk. „Het is heel goed mogelijk, dat u in uw onderzending slaagt; maar u zult veel omzorgzaamheden te verraden hebben. U moet al dien tijd weggaan met dienstboden en afstand doen van tal van gemakken en voorrechten, waarvan u gewend zijt, en dan kunnen nog al uw spellenuren vruchteloos zijn.”

„Ik heb dat alles bedacht, mijnheer, maar de overweging, dat ik dit alles zal lippen ter wille van mijn zoon, verzoet mij er mee. Zeg mij dus, of ik op uw hulp kan rekenen?”

„Zeker, ik zal u helpen, zoveel als ik kan. Ik moet echter

eerst bedacht over alles nadrukken. Hoe lang denkt u hier te blijven, mevrouw?”

„Precies zoo lang als noodig is,” antwoordde mevrouw Conway; „een dag of een maand. Ik heb mij in het hotel voor mevrouw Brown uitgegeven, en den predikant en zijn vrouw heb ik beiden altes; dat lijkt mij in alle opzichten veel beter.”

„Maar,” zei vanthage de rechtgekerde, „de dames Penfold kennen u immers nog van ouds?”

„Nu ja, maar ze hebben mij in geen twintig jaar gezien, en in dien tijd ben ik veel veranderd.”

„Toch niet zoo heel veel, mevrouw,” zei de heer Tallboys. „Ik heb slechts eenmaal het genoegen gehad u in dien zelfden tijd te zien, toen ik den heer Penfold op het kasteel moest spreken. Ik zal niet zeggen, dat ik u vooral herkend zou hebben; maar nadat ik uw laatste had ontvangen, herkende ik u terstond toen ik u zag, en werkelijk, mevrouw, u bent best voor iemand van dertig doorgaan.”

„Het is beter voor mijn doel, dertig is een geschikte leeftijd voor een kamersmeid van het kasteel. De dames Penfold zullen later iemand van die jaren hebben dan een jong ding zonder onderrinding. En dat zij mij zullen herkennen, wel, daar ben ik in 't geheel niet bang voor; in de eerste plaats zal ik haar vooral mijn laatste niet presenteren, en in de tweede plaats zal het een vrouw niet moeilijk om zich onherkenbaar te maken voor iemand, die haar in twintig jaar niet gezien heeft. Mijn haar is veel donkerder dan het vroeger was, en ik zal het nog een tinje donkerder maken, en mijn wenkbrauwen ook een pennebreukje geven; als ik daarbij dan een seiden-touw en een midjenpak aantrek, wel, mijnheer Tallboys, dan wordt zelfs u mij niet herkennen, wel ik. Het is natuurlijk mogelijk, dat de heer Withers en zijn vrouw mij in de kerk zouden herkennen; maar dat moet ik wagen, en misschien vind ik daar nog wel wat op. En nu ga ik naar het hotel terug. Als u over alles hebt nagedacht en een plan hebt gevormd om

mij te helpen, deed mij dat dan men in een briefje aan het adres van mevrouw Brown in de „Albion“.

Reeds den volgenden morgen ontving mevrouw het briefje, en tevreden ging zij weer naar den afschank.

„Ik heb ernstig over de zaak nagedacht,” begon hij een uur langer toe meer als ik in, dat de uiterste behoedzaamheid een eerste vereischte is bij alles wat wij ondernemen. De afzichtsloosheid van de dames Penfold mag volstrekt niet worden opgewekt natuurlijk, en toch een dat een listig kunnen gebeuren. Nu zal ik u zeggen, wat ik gedacht had. De meiden en knechten van het kasteel weten natuurlijk door onze aanporingen, dat het testament van den heer Penfold verniet wordt, en dat de dames Penfold in het bezit van de geheele nalatenschap blijven, zoolang er geen testament gevonden wordt, dat anders beschikt. Het kan haast niet anders, of het personeel heeft in deze zaak zijn eigen gedachten en heeft partij getrokken; maar hetgeen ik van vroeger weet en nu nu en dan heb gewaar geworden, geloof ik niet, dat de meiden en knechten bijzonder ingesnoeren zijn met de beide zusters, terwijl zij daarentegen aan den heer Penfold meer verhuist waren. Terwijl ik allen op het kasteel liet doornemen, waren, zooda u weet, de dames Penfold niet tehuis; de meiden hadden dan allen tijd om eens een praatje te maken met de timmerlui en metselaars; deze werklieden zullen bij geveel stellig wel weten, hoe de meiden over de dames denken en wat haar opinie is van de zaak; de meiden zullen haar gevoelens niet onder stoelen of banken hebben gestoken. Als we nu den heer van het werkveld eens ondervragen, dan zouden we al licht wat gewaar worden.”

„Dat lijkt me over 't geheel een best plan; alleen nu ik zeggen, dat we in plaats van den heer liever den knapster en jongsten geest moesten ondervragen, als hij ten minste ingetrokken is; ik ben overtuigd, dat die beter op de hoogte van de gevoelens der meiden is dan wie anders ook.”

„U hebt gelijk, mevrouw Curway,” zei de heer Tailboys

inleidend. „Ik moet echter toch eerst den heer laten kennen, voordat ik de adressen van de knechten niet weet. Ik zal hem verduut zeggen, dat ik de gevoelens van het dienstpersoneel over het vernietige testament wensch te vernemen en hem daarom verzoek mij voorgeschiedt om dien naar dien knecht te sturen, die het meeste met de meiden getalsheld en gekheid gemeen heeft. Komt u hier een kwart voor tien; ik vertel u dan wat de heer gezegd heeft, en vervolgens komt u het onderzoek met den knecht bijwonen en, wat misschien nog het beste is, de ondervraging afwezig bijwonen.”

Tien mevrouw Curway zocht den volgenden morgen op den bepaalden tijd bij den afschank verscheide, ontving hij haar ook opgewekt.

„Ik geloof, mevrouw,” zei hij, „dat het ons meeloep. De heer weet, dat de meiden en knechten allen bijzonder getreut waren geweest aan den heer Penfold, en dat zij aan zijn zusters een eigen heid hadden. Hij vertelde er nog bij, dat telken de een of de ander in de kamer kwam, waar men bezig was met werken en opstellen en dat zij zich dan dikwijls de een of andere laatste toespeling lieten ontvallen. Nu nu gingen zij uit zich alleen mee werken. Maar wat nog het meeste is, een van de dienstlieden, een dink man van vijf-en-twintig jaar, heeft verhooring aangekocht met de eerste knecht, en de heer gelooft, dat zij van plan zijn te trouwen, nadra de omstandigheden het toelaten. In dit werkelijk nu, dan zou dat al heel mooi uitkomen. U kunt hem in staat stellen om in 't herwiel te treden en het meisje kan u helpen om haar dienst te krijgen.”

„Het kan niet beter,” riep mevrouw Curway verheugd uit.

Enige minuten later kwam de jonge timmerman. Het was een knappe man, en mevrouw begreep best, dat de knecht van de dames Penfold verteld op hem gevonden was.

„Nu zitten, Johnnie,” zei de heer Tailboys, „de weet zeker, waarom ik je liet verzoeken hier te komen?”

„Mijnheer Peters vertelde mij, dat het betrekking had op dat

kerwijze, dat we bij de dames Penfold hebben gehad, mijneheer."

"Ja, Johnsen, ja weet, niet waar, dat we nochten maar een testament, dat vernietigd wordt. Nu wijde ik gaarne van u vernemen, hoe de incidenten over die zaak darsien."

De man draaide zijn pet tusschen de vingers rond en kreeg een kleur als vuur, terwijl hij antwoorde: "Och, mijnheer, daar kan ik niet veel van zeggen. Ik geloof niet, dat een van allen van de dames leeft."

"Dus meende ik al. Nu wilden deze dames, die veel belang heeft bij het testament, en ik gaarne van u vernemen, of niet een van de incidenten, een in deze zaak een willen helpen. Natuurlijk zullen we er haar verpoging naar geven."

De jonge timmerman kreeg weer een kleur, en hij schouf verlegen op zijn stoel heen en weer.

"Dus zal er van afhangen, wat u voor haar wilt doen, denk ik," zei hij. "Het is een goede dienst, al zijn de dames dan ook niet zoo heel vriendelijk, en niemand van de anderen zal natuurlijk gaarne willen helpen haar dienst te verrichten."

"Neen, dat spreekt van zelf, Johnsen. Maar we zouden haar misschien kunnen stellen."

"Ja wel, mijnheer; maar het is niet alleen haar dienst. Een jonge vrouw wil niet gaarne betochten worden in een zaak, die haar in een heijlige positie kan brengen. Ik weet eigenlijk niet, wat u bedoelt, mijnheer."

De rechtsgeleerde vestigde een vragenden blik op mevrouw Conway. Daar nam nu welte het woord.

"Wij kunnen u volkomen vertrouwen, niet waar, hetzij je belooft ons te helpen of niet."

"Ja, mevrouw," antwoordde hij naar besluit. "dat kunt u. Als u mij zegt, wat u verlangt, zal ik u raadzaam zeggen of ik u kan helpen of niet."

"Goed, luister dan. Wij zijn overtuigd, dat het testament er nog is, en dat, nu kennend de gelijgenheid had allen in huis aanwezig te onderzoeken, het stellig wel gevonden zou wor-

den. Ik heb zeer veel belang bij de zaak, omdat mijn non door het noch rukken van het testament in zijn rechten verhoort is, en ik zal geen middel onderpoot laten, om het te vinden. Nu wenste ik te weten, of niet een der kamersvrouwen gezegeen van zijn haar dienst te verrichten en mij tot haar afgeleidt aan te bevelen. Ik zou er wel vijfen-en-twintig pond voor over hebben; dat zou een aardig meentje zijn, om er de kosthouding mee te beginnen."

Mevrouw Conway zag tevreden, dat de timmerman bevestigde was, op die voorwaarden haar leedgenoot te worden.

"Ik denk wel, dat dat mogelijk in orde gebracht kan worden, mevrouw," zei hij met een poging om zijn blijdschap te verbergen. "Er is op het huis een jonge vrouw..." Hij bleef verlegen steken; maar mevrouw Conway kwam hem te hulp.

"Laat ik u maar raadzaam vertellen, Johnsen, dat de heer een niet onbekend is te kennen gaf, dat hij en de eerste kamersvrou het samen wel eens mocht worden, en daarom juist liezen we u hier komen in plaats van een van de anderen. Wij denken, dat zij misschien toch wel spoedig haar dienst zou verrichten, en dat vijf-en-twintig pond u en haar in staat zou stellen wat verder te trouwen, dan anders het geval was geweest. Zou men we allen in eenen enkel zijn. Gij en zij zouden bovendien de voldoening hebben, dat ge nu helpt een goed oordeel te bevestigen. Nu, wat denkt je er van?"

"Wel, mevrouw, ik moet eerlijk zeggen, een voorstel heeft mij wel toe. Maar, en ik ken anders nog ten minste een paar jaar moeten wachten, eer er sprake kan zijn van trouwen; maar niet helpen wij hebben overgelegd en het geld dat u ons aanbiedt, zou ik mij wel als timmermanneus kamersvrou vestigen."

"Heel goed. Laten we dit dus voor afgesproken houden," zei mevrouw Conway. "Laat Martha tevreden haar dienst opzeggen en van juffrouw Charlotte vertellen, dat zij een kennis heeft, die evenvalig buiten betrekking is en die haar meesters zeer

mal bevalen. Wanneer zij zegt, dat zij gaat trouwen, zal juffrouw Penfold niet boos zijn en wel even hebben naar haar aanbidding, dankt zij."

"Maar als dat nu eens niet zoo was, mevrouw," zei de jonge timmerman, wiens gezicht bij de mogelijkheid van een mislukking betrok; „dan zou Martha er levig bij aan toe zijn?"

„Ik zal het geld natuurlijk in één geval betalen. Mij denkt, juffrouw Penfold zal bij zijn, dat zij zonder moeite een nieuwe dienstbode kan krijgen."

„Het moet ik zeggen, dat Martha's kennis best?"

„Wacht even . . . Anna Stichepoe nog maar."

„Maar als de dame nu even vragen, waar haar kennis heeft geleerd?"

„Dat is van later nog. Ga nu maar even naar haar toe en vraag haar of zij gaarne is, den dienst te verlaten."

„O, dat weet ik wel zeker," antwoordde de jonge man met een gelofte glimlachje. „Ik zal maar vertoed naar Penfold Bied gaan."

„Wat het geloftebericht betreft, daar heb ik al wat op gevonden," zei de heer Tallhope; „want zonder dat meent juffrouw Charlotte Penfold u natuurlijk niet in dienst. Ik heb een brief in Londen; hem zal ik de week afleggen, en dan ben ik zeker, dat hij zal gevoigen, dat Anna Stichepoe alle eigenschappen heeft, die in een kampe dienstbode gewenscht zijn. Wel, mevrouw Conway, ik moet zeggen, dat ik meer vertrouwen legje te stellen in de uitkomst van uw poging."

HOOFDSTUK X.

Op detachement.

Ralph voelde zich welken geheel op zijn gemak in het regiment, en hij kon het met al zijn wapenbroeders goed vin-

den. Hij deed flink zijn best bij het manoeuvreren, zodat het niet lang duurde, eer hij volkomen op de hoogte was van alle militaire handgrepen en oefeningen, en toen werd hij op aanbeveling van kapitein O'Connor tot vaandrig benoemd in diens kompanie, waarin juist een plaats open was.

Kapitein O'Connor bracht hem ook een oppasser, een door en door kundigen, nitig opgeraden en vreedijken man.

„Hij is wel wat vrijpostig in zijn manieren," zei de kapitein tot Ralph, „maar hij heeft een trouw hart. De dood van zijn vorigen meester, kapitein Daly, die bij Toulouse men verloor, brak hem bijen het hart, en ik twijfel niet, of hij zal zich op den duur evenveel aan u hechten. Eensla de eerste leeren handt ook Denis Mulligan veel van een heere! Ik raad je aan je brandewijn achter dat te houden."

Ralph werkte al spoedig, dat zijn vriend een goede kans voor hem had gedaan; Denis was werkelijk een flinke vent, en zijn eigenaardigheden waren een onuitputtelijk bron van vermaak voor den jongen vaandrig.

Enige dagen daarna werd kapitein O'Connor Ralph's kamer binnen. „Pak je kleeftje maar op," zei de beveler. „De kompanie is naar Ballyporrit gelichtvaard, om afgelegen gest, dat alreus goed genoeg is, om er begraven te worden. Er schijnen daar verzeeldene handerjen en stekrijen in werking te zijn, en de vrijwiler heeft militaire hulp aangevraagd. We moeten zorgen met het krijken van den dag voortteken; ik zou dus nu mijn ransel maar pakken en de veldtoch vallen. We hebben een marsch van negentien mijlen voor de hand, en de wegen zijn slecht. Ik heb nu juist ook Devenand de tijding gebracht; de man is vanhoping, dat hij afstand moet doen van de prejen van Cork."

„De verandering staat mij wel aan," zei Ralph; „ik heb genoeg van al die hals en posten en zal bij zijn een wat rusten in doen te hebben dan danen en post maken. Ballyporrit ligt dicht bij een, niet waar?"

Daarna, de jonge Penfold, de dochter.

"Ja, noemt een wijf er van dans, gelief ik. Eijne voorlig wijfje van hier?"

Tegen den avond van den tweeden dag besloot het detachement het dorp. De manschappen werden ingekwartierd bij de bevolking, en de officieren namen kamers in de herberg. Wanneer zij niet op expeditie waren, en geheime brandwijn op te speuren, waarvan zij er een twintigtal ontdekten, hadden zij in Rallyport weinig te doen. Alle voornamen bewoners uit den omtrek maakten eedtes kennis met de officieren, en telkens kregen de heeren uitnodigingen tot diners en baks. Er moest echter altijd een officier in het dorp blijven, en daar O' Connor en lieutenant Desmond van partijen bleefden en Ralph er weinig om gaf, was de laatste altijd bereid den dienst waar te nemen.

Ralph, die veel van de zee hield, wandelde dikwijls in zijn vrije tijd naar den top der klippen, om van daar de zee gade te staan, die drie- of vierhonderd voet hooven hem tegen de rotsen brak. Een schatroom kon hij daar zitten, en dan volgde hij ook vol belangstelling de beweging in hun diepblauwe, snelle vloed; meestal waren er eenige visscherboten zichtbaar, maar zelden zag hij een groot vaartuig voorbijgaan; in die dagen zette nog niet het vlijtgate deel van de schepen, die nu den Atlantischen Oceaan overtrekken, koers naar het westen.

De rotsen, waarop hij zat, stegen bijna evenaal boodrecht uit zee op; slechts hier en daar verreesden zij een steunen heuk met den waterspiegel, en daar kon een lewendige, voorachtige klauwenaar misleiden wel over de rotsen en valstreken het water heesken. Ralph deed daartoe echter nooit een poging.

Het gezicht naar den landhoof was vrolijk en zonnig; geen enkele menschelijke woning verbrak de overvloedigheid van het landschap; de heuvels waren met dorre, bruine heideplanten bedekt, terwijl in de dalen vele diepe poelen en veraderlijke moerassen waren. Da voor lemand, met den weg ontlopend, mer gevaarlijk konden worden.

Slechts over zelden vertoonde zich daar een menschelijk wezen;

een of tweemaal daags kwamen er een kameelen langs den rand van de rots, en meestal bleef de man een ogenschijnlijk staan, om een puntje te maken met Ralph. Hij vertelde, dat, ofschoon er nog wel gevaarlijkheid werd, het toch niet meerfel meer te letten kwam had, nu de oorlog gelandigd was. Wel werd er in Engeland nog veel haat heimelijk kinnengerend; maar in Ierland was naar dat artikel weinig of geen vraag en naar brandwijn slechts in de steden. De heeren en artsenissen dachten er niet om brandwijn binnen te smokkelen, zoolang zij dien drank bijna voor niets konden krijgen.

"Er zijn hier dus zeker nog vele geheime brandwijn, niet waar?" vroeg Ralph aan den kommande.

"O ja. Tegen een, die onschuldig wordt, zijn er stellig honderd in werking, welker bestaan niemand vermoedt, en dat zal zoo blijven, zoolang er geen groot en er meenaren en leuwerd zijn door het geheele land en veilige schuilplaatsen. De onbekenden weten wel, dat wij met hun bedrijf niets te maken hebben en om met een eigen zaken te maken; was dat niet geval, dan zou ik voor geen geld van de wereld 's avonds laat hier darven kunnen; ik weet zeker, dat, eer er een week verlopen was, zijn lijk hier al daar aan den voet van de rotsen een gevonden worden; de lijkschermers zou uitmaken, dat ik een ongeluk had gekregen, ofschoon iedereen het recht van de zaak wel zou vermoeden."

"Ik ben er ook niet op gesteld om met hen in aanraking te komen," bekende Ralph. "Ik maak deel uit van het detachement in Rallyport, en dus moeten ik en mijn kameraden steeds klaar staan om op te marcheren, moede de wijzenen onze hulp inroep, en een geheime brandwijn op te speuren. Overigens kenneen we ons er zeker niet mee ontsontijk."

Overal de plek, waar Ralph zoo dikwijls de zee zat gade te staan, reuamen en verlaten was, kwamen het den jongen man toch meer dan eens voor, dat hij begriep werd. Een paar keer meende hij te zien, dat iemand tusschen een paar rotsen door-

koek en zich snel weer terugtrok, nadra Ralph dien kant aitzag. Een anderen keer ontdekte hij op een moerasige plek, moerastweeëndertig ellen van den voet van de klip, een jongen, die het op een loopen zette, nadra de officier hem zag.

Ralph maakte zich volstrekt niet ongerust; was hij daar nog bij avond gekomen, dan had men hem voor een spion kunnen houden; doch nu was zelfs een onderstelling een dwaandheid. Op anderen dag hadde hem een krachtige, donkere heer met een dikke, leeuwenpels staak, juist terwijl hij op den rug naar de dijverende wadden lag te kijken. Niet toen de man reeds vlak bij was, hoorde Ralph hem nadere. Vlug sprong hij overland.

„Ik hoorde u niet komen,” zei hij. „Je hebt mij dan ontdekt.”

„Ja, juist moel waar, mijnheer, om hier te liggen slapen,” zei de man lachend.

„Ik slap niet,” antwoordde Ralph; „doch ik eeren, dat het maar weinig ontdekt.”

„Heeft mijnheer afspraak gemaakt, om hier komend te ontmoeten?” vroeg de man weer. „Het is hier gedacht eenmaas.”

„Wel men. Ik ben hier altemaas maar gekomen om naar de see te zien, dat vervreest mij niet.”

„Ze zeggen, dat u hier heel dikwijls komt.”

„Dat is niet,” bekende Ralph.

„Vindt mijnheer het niet gewaarsijk om dicht bij den mond van de klip? Een mistdag, en u zoudt maar bevelen stooten, en tien tegre een dat er ooit een haan naar kon kruisen?”

„Ik ben volstrekt niet van plan om een mistdag te doen.”

„Nu ja, maar dat kan in een ongewaarsijk oogenblik toch gebeuren, en een dergje zou al heel gewaarsijk zijn.”

„Hoe is niemand om mij een dergje te geven.”

„Dat kan men moel weten. Als ik een heer was, zou ik niet gaarne zoo dikwijls op deze plek komen.”

„Ik ben niet bang, dat mij iets overkomen zal,” antwoordde Ralph. „Er moet een iemand proberen mij komend te doen! Ik heb altijd een geladen pistool bij mij.”

„Daar hebt u gelijk in, mijnheer; maar toch zou ik, als ik u was, hier niet zoo vaak komen.”

„Wat wil die man toch?” dacht Ralph, terwijl de heer zich weer vervreemde. „Dat hij een bepaald bedoeling had met zijn waanspraak is zeker, en misschien is het werkelijk bevre, dat ik hier niet zoo gewaarsijk kom.”

Toen hij terugkeerde na zijn denkmaat zijn ontmoeting aan O'Connor vertelde, gaf deze ook als zijn meening te kennen, dat er iets achter moest steken. „De lui houden u ongewaarsijk voor een spion, maar ze zouden zich niet om uw aanwezigheid op de klip bekommeren, als ze niet bang waren, dat je iets ontdekken konst. Ze voeren dus zeker iets in hun schied, of er is daar ergens in de buurt een bergplaats van gewaarsijkde wapen of een geladen branderij. In elk geval zou ik de waarschuwung ter harte nemen, Conway, en niet weer gaan liggen doormen op de klip.”

„Maar er is hier niets te doen in dit ellendige dorp,” zei Ralph op verdristigen toon.

„Niet als je in het dorp blijft hangen, dat stem ik je toe; maar doe als Bernardini en ik, als je geen dienst hebt; ga mee naar de Ryans en de Barke's, maar wij officieren een doorlopende uitnodiguing hebben. Zij zijn altemaas bij ons te zien, en het is er werkelijk gezellig en vrolijk.”

„Dat is goed voor u, O'Connor, het zijn in de eerste plaats landgenooten van u; maar wat zal ik daar doen? Ik zou er mij toch niet op mijn gemak gevoelen.”

„Maar, Conway,” zei O'Connor op een toon vol afschuw, „je bent toch niet blek en vrolijk? Fort, dat zelfs een blaas moet rusten op het 25ste regiment, dat een van zijn officieren verlegen is!”

„Wel,” zei Ralph vrolijk lachend, „ik kom er rond voor uit, dat ik me niet op mijn gemak gevoel onder wild vrenude menuten en vooral niet als er danes bij zijn.”

„Laat het toch niet ontdekken,” herinnerd O'Connor, „of we

zijn ooren gesdien waren onder de laatste wijtjes naar schijf kwijt. Desmond, dit is een heerlijk geval. Wat moeten wij niet doen aan aangelegen? We moeten samen eens ernstig overleggen, hoe we den patient kunnen genezen."

"Nee, neen, O' Connor," zei Ralph nu ernstig, sloeg zijn gebeld; dat zal niets helpen; langzaamterhand zal dat gevoel van verlegenheid wel overgaan; maar het zou juist veel nimmer worden, als je door allerlei grappen mij er van zou genezen."

"We zullen er eens over denken. Het is een heilijk gebrek in je karakter, en als je bevelvoerende officier niet ik het mijne plicht, te doen wat ik kan om je er af te helpen. Desmond, denk ook jij er eens ernstig over na, wat een in dit geval te doen staat. En nu is het tijd om naar het bad van de Regans te gaan. Het spijt mij, Desmond, dat je niet van de partij kunt zijn; maar dat gaat nu eenmaal niet, je hebt dienst."

"Ik wil wel ruilen, Desmond," zei Ralph snel.

"Als ontsieder bevelvoerende officier kan ik die ruiling niet goedkeuren," wreep O' Connor tegen. "Ma hetgeen we nu juist gaarne hebben, verwondert het mij in de hoogste mate, dat je weer thuis wilt blijven, Conway."

"Wel, als het moet, zal ik natuurlijk gaan," zei Ralph. "Maar ik ken de Regans in 't geheel niet en ik heb weinig lust."

"Hoe dankbaar van je, Conway," plande O' Connor weer. "Mijnheer Regan is een reusachtig man, die zijn schouders op het droge leent en nu een mooi luitje beweert, en zijn dochter zijn lieve, aardige meisjes, die er niets minder om zijn, of hun vader vroeger ook verheft of niet. Kom aan, arme jongen, maak je maar klaar, en laat ons gaan."

Ralph ging verchrikt optaan en verliet het vertrek, om te doen wat O' Connor verlangde. Daar gaf Desmond een ogje, en toen Ralph de deur achter zich gesloten had, zei de kapitein: "Ik zal Conway van avond mijn eerste les geven."

Het daarn was reeds begonnen, toen de beide officieren de luitaal Maestraden. O' Connor stelde Ralph aan den gastheer

voor en liet den jongen aan toem aan zijn lot over; hij zelf was spoedig daarna in een druk gesprek gewikkeld met juffrouw Tabitha Regan, de zuster van den gastheer. Zij was maar een paar jaar jonger dan haar broer, doch zij verbeeldde zich dat zij nog een jong meisje was; zij had zich op afschuwelijke wijze opgedieft, en haar kapel was met groote, wettende struisveeren verveerd.

"U niet er van avond bekend met, juffrouw Regan," zei O' Connor op den toon van lichte bewondering. "Uw nietjes worden geheel door u in de schuld gezet."

"Dat is al te vleitend, kapitein O' Connor."

"Voltoekt niet, juffrouw Regan, u maakt werkelijk furore. Mijn jonge vriend Conway vroeg mij, moeten hij u nog, wie toch die prachtige dame was."

Ralph had inderdaad juffrouw Regan terstond bij zijn binnentreden opgemerkt; maar de wijze waarop hij naar haar gevraagd had, was toch wat anders dan de kapitein bewoerde.

"Hij brandt van verlangen om aan u te worden voorgesteld. Hij is nog wat jong, weet u; maar het is iemand van goede familie en een sonje man. Mag ik hem met u in kennis brengen?"

"Zee gaarne," was het antwoord van juffrouw Tabitha Regan, die zich zeer gesteld voelde.

O' Connor naderde Ralph, stak den arm door dien van zijn jongen vriend en bracht hem naar de zuster van den gastheer.

"Juffrouw Regan," zei hij, "zong ik u mijn collega, den heer Conway, voorzitter? Juffrouw Regan, Conway, de zuster van mijn gastheer, schreef een haar eerder voor zijn dochter een luitje. Juffrouw Regan, mijnheer Conway was zich zeer vereerd gevoelen, indien hij den eersten dans met u mocht doen, als u dien ten minste nog open hebt."

Ralph stamelde een paar woorden om het verzoek van zijn vriend te onderschrijven, waarna juffrouw Regan onmiddellijk opstond en haar hand op zijn arm legde. Ralph keek zijn

kaptlein verontwaardigd aan, toen hij zich met zijn danseres van hem verwijfde. Gelukkig behield hij niet veel te praten; want juffrouw Began nam instond het woord, zeggende: „Het is heel aardig van u, mijnheer Conway, dat u hier noch eerder zijt gekomen. Kaptlein O'Connor heeft nu dikwijls over u gesproken, zodat wij welige bewonder van verlangen om u eens te zien. Daar begint de maasik, laten we nu een plaatsje innemen; mij denkt, als het hoofd van mijn broeders huis moet ik met u het bal openen.“

Noch vergat Ralph dien dans; juffrouw Began dansde met onaangrijkelijk veel vaar, terwijl zij haar wonderlijke passen maakte; de struiveren uit haar kappel schenen om hem heen te draaien en te warrelen; hij had een gevoel, alsof iedereen zich over hem vrolijk maakte, en hij had den grootsten lust, om rechtvaardig het huis uit te smellen en zich naar zijn kwartier terug te spoeden.

O'Connor, die met een der dochters van den gastheer danste, had veel schik in het geval. „Het jonge volkje kan wel een voorbeeld nemen aan uw tante,“ zei hij met een effen gezicht tot zijn lieflijke danseres.

„Het meisje lachte. „Zij is wel wat vreemd,“ antwoordde zij, „maar het is heijlig van u den spot met haar te drijven. Ik wra, dat zij er toe konnen kan een ander kappel te degen; maar sedert zij eens aan het hof te Dublin is geweest en kennend haar daar verhoorde, dat haar kappel haar zoo goed stond, draagt zij altijd die groote verren.“

„Ik steek den gek niet met haar,“ zei O'Connor ernstig; „ik bewonder haar. Conway houdt zich dik, die gracieus ook.“

„Ik zou zeggen, dat hij er onder verhoijfder en verlegen uitziat,“ zei het meisje met een schalksch lachje. „Het kaptlein O'Connor, u moet u schamen! Ik heb wel gezind, hoe u hem aan haar held vergeteld, en ik zag aan uw lieke gezicht, dat u hem een geest spelde.“

„Toch niet, juffrouw Began; ik bewees hem een vriend-

schapenest. De knoop is jong en nog blauw en verlegen, en nu overtuigde ik uw tante, dat hij haar bewonderde.“

„Nu, stel hem nu afloop van dromen dans ook aan mij voor. Zijn gezicht bevalt mij,“ zei het meisje.

„Zal ik hem dat vertellen, juffrouw Began?“

„Als u dat doet, spreek ik geen woord meer tot u.“

Zoodan de dans geboekt was, begaf O'Connor zich met zijn danseres naar de plaats, waar juffrouw Tabitha met veel drukte haar wandel geleide, terwijl Ralph, met zijn figuur verlegen, onbescapen naast haar stond.

„U hebt prachtig gekant, juffrouw Began,“ zei O'Connor, „het was een lust u te zien. W'it u niet een kleine verfrisching gebruiken? Mag ik u mijn arm aanbieden? Maar voordat hij de oude dans waggende, stelde hij Ralph nog aan de dochter des huizes voor.

Ralph, die den naam niet verstaan had, boog voor het meisje en leed haar zijn arm aan.

„U niet er al waren uit, mijnheer Conway,“ begon zij.

„Waren is het woord niet,“ lachte Ralph er uit. „Zag u die wonderlijke oude dans, met wie ik gekant heb?“

„Dat is mijn tante, mijnheer Conway, maar een beetje vreemd is zij, dat is waar.“

Het was Ralph, alsof hij door den grond zink. „Ik vraag u verontwening,“ stotterde hij. „Ik verstaad uw naam niet; maar ik had nu iets toch niet moeten zeggen.“

„Ik begrijp niet, dat u geen gelijkenis tusschen mij en mijn tante opmerkt. Tante vindt, dat wij sprekend op elkaar gelijken.“

„Is 't geheel niet,“ zei Ralph vol overtuiging. „Maar ik hoop, dat gij mij mijn opmerklijke opmerking wilt vergeven. Ik was een weinig verhoijfder. Ik ben geen goed danser, moet u weten, en uw tante dansd zoo overvloedig, dat ik slechts met de grootste inspanning het zoo lang kon volhouden.“

„Ik vind, dat ge u dik gekant hebt, mijnheer Conway.“

En maak u maar niet langer opgevoet over de opmerking, die u ontloopt is. Iedereen weet, dat tante Tabitha en wij insgelyk het danke niet al te best kunnen vinden; zij maakt zich welte meer belachelijk, en het was wat al te erg van kapitein O'Connor, dat hij u met haar opbeleepten."

Ralph heet het welte dankbaar aan en zei: „Ik ben nog niet lang in het gezelschap, en ik weet niet veel van partijen. Ik ben nog niet zoo heel lang van school, en ik ben nog niet aan den gang van dansen gewoos, en O'Connor, die schijnt te vinden in vroe om grag, doet het om mij te groeten van hetgeen hij mijn bloetheid noemt. In elk geval kan ik hem nu de poos, die hij mij gesproken heeft, van hante vergeven."

„Ik geloof niet, dat u zoo heel nog bedroef en verlegen zijt, mijnheer Conway," zei juffrouw Regan met een glimlach. „Dat laatste gesprek van u was zeer gelukt, en als ik er aan niet vasthoud, zou ik een zijging voor u maken."

„O nee, dat doe ik niet," zei Ralph, terwijl hij tot achter de eeren bleef, „ik behoeft er niets bijzonders aan."

„Ne, bedroef uw complimenten maar niet. U woult zeggen, geloof ik, dat de kapitein door u aan mij te presentereeren u voldoende schadeloos heeft gesteld voor zijn eerste poos, niet waar?"

„Ja, dat was mijn bedoeling," erkende Ralph.

„Kapitein O'Connor heeft mij verteld, dat u allerlei avonturen hebt gehad, mijnheer Conway, en u zoo kruisig hebt gehouden."

„Wel, er was niets bijzonder heldhaftig in mijn gedrag, juffrouw. Ik schikte mij zoo goed als het kon in het onverwagtelijke, dat was alles."

„En is het waar, dat ge alles moest doen, wat de aanvoerders deden, zooals kapitein O'Connor bevoelt?"

„Ik weet niet, dat zij iets buitengewoons deden, behalve dat zij zich bedreven, zonder zij aan wal waren, en dat deed ik stellig niet."

„De kapitein gaf te kennen, dat ieder van de bemanning een

vrouw moest nemen uit het volk, dat zij onderschepten."

„Wat een snij!" riep Ralph verontwaardigd uit. „Wat een idee, dat ik al een trouwer! U moet niet geloven, wat kapitein O'Connor zegt, juffrouw Regan, behalve natuurlijk," voegde hij er langzaam bij, „als hij iets liefs en aardigs tegen u zegt."

„Het zal niet u wel gaan," zei juffrouw Regan lachend, „maar ben ik niets bang voor. Een maanden in Ierland, en u zult wel tegen O'Connor opgewassen zijn. In den tijd van tien minuten hebt u mij al twee aardige complimenten gemaakt. Maar daar houdt de montek op, want daar is afgehoopen."

„Mag ik u een nog een verzoeken, juffrouw Regan?"

„Laat eens kijken, voor de vijf ventralgrijde dansen ben ik gevraagd. U kunt den anderen krijgen, als u dien ten minste niet met mijn tante wilt doen."

„Ja heet aan, Conway," zei O'Connor, toen de beide afstiepen naar hun kwartieren terugreden. „Ik heb een wijje op je gehouden. Die dansen met Polly Regan en met haar gespoord! Ik heb wel gemerkt, dat mijn kans bij die jonge dame geheel verloren is."

„Dat geloof ik ook," zei Ralph ernstig. „We zijn wel te waar nog niet bepaald verliefd, maar we zijn het samen toch een." „Goede nacht, jongen?" riep O'Connor verschrikt uit, „je bent toch niet zoo'n afschuwelijk om je aan al te verbinden?"

Ralph lachte in heten uit. „Die is goed," zei hij; „dat gebeurt ook niet vaak, dat ik jou heel heb!"

„Ik dacht warompeel, dat je het in ernst meende," zei O'Connor, die nu met het lachen instemde.

„Nee," zei Ralph. „Ik kan wel eens een gekke strek begaan in andere dingen; maar ik geloof niet, dat ik licht overijld zou handelen, waar het om iets ernstigs betreft."

„Zeker een oude lichte, is?" glim O'Connor spottend.

„Dat is een gebruis," antwoordde Ralph lachend. „Maar ik zal mij wel wachten mijn hartgeheelen te openbaren aan eenik een spottet als jij bent."

Toen zij het dorp bereikten, vonden zij voor hun kwartieren een groep van twintig man opgesteld.

„Zij zij klaar!” vroeg de luitenant, toen het vijftigste stil hield. „Eén na uw vertrek kwam de wijfswater met het verscheid, dat een groep soldaten samen om drie uur 's morgens mocht vengstellen, om een gelatine (brandst) tussen de heuvels op te sporen. Ik ben bij, dat zij op tijd terug zijn, want ik wilde niet gauwe verspreiden, zonder hier iemand achter te laten, die het kommando over de achterblijvende troepen overneemt. 't Is een verscheid ding; want het begint juist te regenen; maar er is niets aan te doen.”

„Alomt wij gaan, luitenant,” verzocht Ralph, terwijl hij in het laatste spoor. „Mij lacht de onderscheiding juist toe.”

„De moet wel weten wat je doet,” waarschuwde de luitenant. „Ik zou welkijk gauwe meegaan,” bevestigde Ralph; „alst zal me goed doen, omdat ik een lang in de berie luitenant ben geweest.”

In een paar minuten had Ralph zich verkiend, en juist toen hij in zijn kapaan weer naar buiten trad, kwam de ambtenaar der aapen aan.

„We treffen het niet met het weer, Fitzgibbon,” zei Ralph tegen den man.

„Het weer is voor ons juist hetz dat een heldere nacht, mijlhoer,” was het antwoord. „De soldaten van de wet zullen natuurlijk op hun heide zijn en iemand op den stikje hebben. Tusschen de heuvels zal echter stellig een wane mist hangen, en dan is het onmogelijk om te zien anderen. Zij zij klaar, mijlhoer!”

„Alles klaar. Geef niet! Forward u! March!” Op dat kommando zette de kleine groep zich in beweging.

„Een vre gaan zij!” vroeg Ralph den kommandant.

„Onverwacht seven mijlen, mijlhoer. Het is nu om en bij half vier; wij zullen er dus overal tegen om uur kunnen zijn. Voor seven uur is het niet licht, ver haast hebben we dan niet.”

„Gij kent den weg toch zeker, Fitzgibbon? Het is zoo donker,

dat ik geen hand voor ogen kan zien. En dat zal er niet beter op worden, als we in den mist kunnen tusschen de heuvels.”

„Ik ken den weg heel goed,” verzekerde de ambtenaar op zachtigen toon. „Ik zou hem met de ogen toe wel kunnen vinden.”

„Dat stelt mij gerust,” zei Ralph; „maar toch zullen we met den mist goed op onze heide moeten zijn. Sergeant, leidt den jongen wat in den ransel!”

„Ja, mijlhoer. Kapitein O'Connor beval, dat zij een gewone ransel met brood meeneemen, en hij verzocht mij te zeggen, dat hun veldkookken gevuld worden; ik moet het zelf doen, en” — hier bracht hij zijn mond dicht bij Ralph's oor en begon hij te fluistern, omdat de manschappen niet verstaanden wat hij zei — „hij gaf mij een paar flesschen brandewijn om onder het water te mengen; ze weten er niets van; anders zouden ze allen op hebben tegen den tijd, dat ze hun brood nuttigen. Hij denkt altijd om alles, onze kapitein.”

De mist werd hoe langer hoe dichter, toen het detachement den steenweg verliet; de duisternis was bijna tastbaar. De kommandant liep voorsp en Ralph volgde hem op den voet, zonder dat hij hem echter kon onderscheiden. De mannen, die eerst vier op een rij hadden gemarscheerd, moesten nu een voor een volgen. Nu en dan maakte Ralph met zijn voorslag vaar, om te zien hoe laat het was.

„Mochten we nog haast niet bij de heide zijn, waarvan je gesproken hebt, Fitzgibbon?” vroeg hij. „We zijn nu al een uur en twintig minuten onderweg.”

„Dan kan het niet lang meer duren, mijlhoer. We stijgen nu nog al sterk, en een paar honderd ellen voordat de weg zich in tweeën splitst, gaat hij stil naar boven. We moeten nu liever wat langzamer gaan.”

Vijf minuten waren er nu den wouden verlopen, toen de ambtenaar viel en op den linker aangrenzen wijde gewaar werd, dat hij de plek bereikt had, waar de weg zich in tweeën splitste.

„Wat is er gebeurd?“ riep Ralph verbaasd, omdat hij juist gesommeneerd had.

„Ik ben gevallen over den hoop steenen,” was het antwoord van Fitzgibbon; „maar nu weet ik heeren, dat we bij de verk zijn; want juist bij het scheidingpunt moet die steekloop liggen.”

„Zouden we hier nu geen hant houden tot het aankomen van den morgen?“ vroeg Ralph.

„Dat is niet noodig, mijnheer. Ik zal echter een twintig ellen vooruit gaan; dan kan ik beter het pad vinden, dan wanneer allen mij op de hielten volgen, en dan zal ik telkens roepen. Dat gaat wel langzaam, maar het is toch beter.”

Tien of twintig tijl op die wijze verder gegaan waren, begon Ralph te twijfelen, of er wel op den goeden weg waren. Hij betoonde den grond en merkte, dat zij gras onder de voeten hadden, wel is waar kort gras, maar toch gras.

Fitzgibbon daart eerst nog, dat het gras op het voetpad groeide; maar toen hij zich overtuigd had, dat links en rechts het gras niets langer was, moest hij het er ten laatste wel voor houden, dat hij verward was. Nadat Ralph nog een poging in 't werk gesteld had, om op den maat het voetpad terug te vinden, besloot hij met zijn manschappen te blijven waar hij was, totdat de dag aanleek. De mannen zetten hun geweren in roeten, gingen toen zitten en hadden hun brood en hun veld-brooden voor den dag. Bij den velden stak, dien zij namen, hoorde Ralph een alroep van lijde verwarring, en tevens was hun onverschiktheid verdwenen. Zij staken hun pijpen op, en wilden was onder een levendig gesprek alle vernoodheid vergeten. Ten laatste brak de morgen aan; maar de mist ver-gorde nog, zodat het toch niet licht werd; men kon geen drie pas voor zich uit zien.

„Ik vrees, dat we het pad nu al evenmin zullen vinden als vanacht,” zei Ralph tegen den aanhoorder.

„Ja, het ziet er heilich voor nu uit,” antwoordde Fitzgibbon. „Het spijt mij dat ik u inulk een eilandig parket heb gebracht.”

„Daar is nu niets meer aan te doen. We moeten maar zien, dat we wat er uit velden. Sergeant, laat de mannen opstaan; we moeten het pad zien terug te vinden. Wat denkt u, mijnheer Fitzgibbon, om het rechts of links zijn?”

„Dat doef ik waarlijk niet zeggen, mijnheer. Er is geen windje aan de lucht, en men kan zamenlijk zeggen, waar de men is; ik weet bij gevoel welrecht niet waar wij zijn.”

„Dan zullen we keuringsen het terrein aan onze linkers en aan onze rechtshandje verkennen,” zei Ralph.

Hij gebende, maar behalve dat men ontdekte, dat de grond rechts hooger was dan links, veel meer er niet veel wijzer door, en daar het geheele terrein gelyk was, hielp het weinig, of men dit al wist.

Daarna besloten de mannen nog den grond te onderzoeken, die vlak voor hen lag, maar daar zij door den mist niet den minsten waarborg hadden, dat zij steeds dezelfde richting volgden, was al hun moeite vergeef.

„Hoe lang duurt gij, dat die verwarrichte mist al duurt?“ vroeg Ralph aan Fitzgibbon.

„Daar valt weinig van te zeggen, mijnheer. Hij kan optrekken, zoudt de men wat hooger staan, maar hij kan even goed dagen lang aanhouden.”

„We moeten in elk geval de vervolging van de distilleurs opgeven, mijnheer Fitzgibbon. Voor alle dingen moeten we trachten den weg weer te vinden; we moeten nu spoedig mogelijk tusschen de heuvels zien weg te komen. Sergeant, vernemen de mannen. Ik zal vooruitgaan, en als ik kan, steeds dalen. Wanneer ik ontbreke vijftig ellen ver hen, zal ik roepen. Zoudt dan een man naar mij toe. Zoudt hij bij mij is, roep ik weer en ga op nieuw vijftig ellen verder. Wanneer ik dan roep, moet de eerste man mijn kreet herhalen, en dan roept gij een tweeden man. Wanneer deze den eerste bevestigd heeft, gaat nummer een naar mij, en zoo verder, zodat wij een rechte lijn vormen met een afstand van vijftig ellen tusschen de opvolgelingen

personen. Mocht de een of ander in de war raken, ophouden dat hij een nauwgezette opvolging van zijn bevelen aangetoond is, dan moet hij met een laag roepen, totdat hij antwoord krijgt, en mocht hij na een paar niets hooren, dan is het 't beste, dat hij zijn geweer afzwaait, en dan zullen wij dat sein op dezelfde wijze beantwoorden. Gij, sergeant, moet tot het laatste op uw post blijven en eerst vertrekken, wanneer de laatste man roept. Begrepen?"

„Ja, mijnheer.“

„Laat de soldaten vooral niet ongehoorlijk woorden, sergeant; daar ik met de allerste behoedzaamheid mijn weg moet zoeken, kan ik slechts langzaam voorlezen.“

Het beoogde plan was niet gemakkelijker uit te voeren. De grond hield toe daar, dat Ralph en de meesters het er soms niet eens over waren, of zij dachten of stegen, en zij moesten tot allerlei proeven hun toevlucht nemen, eer zij zekerheid hadden. Ook met het roepen ontstond er weldra verwarring; de meest vertoefende de soldaten toe zeg, dat zij soms terug gingen in plaats van vooruit. Om dit verder te voorkomen, beval Ralph, dat de eerste man moest roepen „nummer een,” de volgende „nummer twee” en zoo vervolgens. De krijten van de soldaten stelden Ralph tevens in de gelegenheid omgemaakt na te gaan, in welke richting hij zich bewoog; de klank der stemmen verjaarde hem voor een te groote afwijking naar links of rechts.

„Al gaan we ook niet rechtuit,” zei hij tegen zijn bevelen, „we hebben in elk geval de volharding te weten, dat we ons niet in een kring bewegen.“

Na op deze wijze eenige uren geloopt te hebben, kwam Ralph tot zijn bijstand van een hekje.

„Nu hebben we duidelijk een glid!” riep hij vrolijk uit. „Als we het water volgen, moeten we toch ergens uitkomen, en nu behooven we niet langer op deze vervelende manier verder te gaan. We zullen hier wachten, totdat alle mannen zich verzameld hebben.“

Het duurde een half uur, eer de sergeant verscheen, en toen werd de tocht ineens voortgezet. Na een moeilijken marsch van drie uren over een terrein, dat nu eens week en gladderig en dan weer steenslecht was, kwamen zij bij een weg, waar het hekje onderhand liep. Een jachtman streeg uit de heide der vermaarde mannen op, toen zij eindelijk weer allen en rustig goed onder de voeten hadden.

„Nu is de vraag, of we rechts of links moeten gaan. Kunt u niet glazen wat het beste is, mijnheer Fitzgibbon?” vroeg Ralph.

„Nee,” was het antwoord, „ik weet in 't geheel niet, waar we zijn. Zoals ik u reeds vroeger zeide, zijn er tel van hekkjes in 't gebergte, die alle op elkaar gelijk zijn, en met dien verstande mist kan men niets zien en geen enkel herkenningspunt vinden.“

„Nu, laat ons dan op goed geluk of naar rechts gaan,” zei Ralph.

De soldaten plantten zich op het kruispunt van den sergeant in het gelid, en weer ging het voorwaarts.

„Is er onder de mannen niet iemand, die het een of ander lied met een refrein kent?” vroeg Ralph. „Dat maakt het marcheren nog gemakkelijker.“

Na een korte aarzeling bleef een der soldaten een lied aan, en nu en dan riepen ook de anderen in. Keest en vrolijk van een oor hoorden zij dichter bij het gelid van stemmen. Ralph liet hen hoorden en ging in de richting van de stemmen, en oordeelde toen, wat de mist hem tot dooverre toet liet had te zien, dat zij door een dorp moechten. De stemmen, die zij gehoord hadden, waren stemmen van vrouwen, die door het zingen der soldaten naar buiten waren gelid.

„Waar zijn we toch? Hoe komt deze plaats?” vroeg hij.

„Dit is Klukschuckel,” was het antwoord.

„Lieve heere!” riep de meesters uit, „dan zijn wij twintig mijlen van Ralypparit.“

„Dan kunnen we daar vandaan ook niet meer komen,” zei

Deutscher, in de Engel. Vertaling, 18. deels.

Ralph. „Hoor eens, goede vrouw, ik heb hier een troep van twintig man; we zijn teuchen de heuveld verdoovd en wilden hier gaarne overnachten. Hoeveel huizen zijn er in dit dorp?“

„Tien of twaalf, mijnheer.“

„Wel, dan kunnen in elk huis twee van mijn manschappen ondergebracht worden. Ik wil daar natuurlijk vergoeding voor geven en allen betalen wat zij gebruiken. We hebben allen behoorde aan een sterig maal; want we hebben ten minste vijfen-twintig mijlen afgelegd, en nu ons vertrek hebben we niets gehad dan een stuk brood.“

„U zijt ons hartelijk welkom, mijnheer,“ zei de vrouw, „en we zullen u zoo goed mogelijk onthalen.“

„Niet lang daarna waren alle manschappen onder dak gebracht en deden zij zich te goed aan aardappelen, roggebrood en varkensvleesch. Ook Ralph en de wijfster lieten zich de goed toebedeilde opjeen lekker smaken.

„Het is nu half vijf,“ zei de jonge officier tegen zijn liegman; „over een half uur zal het piketdiner zijn. Als we dat heetje niet hadden gevonden, hadden we stellig nog een nacht moeten de heuvels moeten doorkruigen.“

„Ongetruwd,“ was het antwoord van Fitzgibbon, „en 't was ook gelukkig, dat we rechts gingen en niet links, al kwamen we daardoor ook een paar mijlen verder van huis. We hadden anders ten minste ons mijlen moeten loopen, eer we aan een dorp kwamen.“

„Als hoeveel tijd een iemand van hier naar Ballyporek kunnen gaan?“ vroeg Ralph. „Ik moet O' Connor en Desmond op de hoogte van ons toestand brengen.“

„Een flinke jongen kan het met gemak in vier uur doen,“ gaf Fitzgibbon ten antwoord, „en daar het een elfen, rechte weg is, zal de duisternis zelfs geen bezwaar zijn.“

Ralph nam zijn zakboek, schreef er een blad uit en schreef daarop in korte trekken het verhaal van hun avonturen, adremerde het evenwel aan kapitein O' Connor als aan bevelhebber

Desmond, opdat, bij een mogelijke afwezigheid van den een, de ander het zou lezen, en vroeg toen aan zijn gastvrouw, of zij niet een flinken jongen wist, die tegen een goede belooning het briefje naar Ballyporek wilde brengen. Zulk een knap was spoedig gevonden, en werden van de jongen ondervraagd.

Na den afstammenden nacht, dien het detachement gehad had, verliengen allen naar de rust, en een avon was dan ook niemand meer wakker. Den volgende morgen om acht uur gingen ze op march, zodat Ralph de heeren ruimschoots voor hun gastrijheid had betaald, en een half drie bereikten zij in opgewekte stemming Ballyporek.

HOOFDSTUK XI.

De reede kapitein.

Onder het warme, zonnelijke maal, waarmee O' Connor en Desmond hun jongen collega opvrochten, werd natuurlijk druk over het armenaar gesproken. Op verzoek van zijn beide vrienden vertelde Ralph uitvoerig, hoe ze in het dorpje waren gekomen, waar zij overnacht hadden, en O' Connor en Desmond verklaarden, dat hij met groot belang gehoord had.

„Ik twijfel niet, of er staan ons nog meer ondernemingen te wachten,“ zei O' Connor, toen Ralph had uitgepraat. „In een brief, dien ik leden morgen van den kolonel ontving, deelde hij mij mee, dat een andere schrik, die onder den naam van den Heeren Kapitein tal van misdaden in Galway heeft bedreven, die streek heeft verlaten en naar alle waarschijnlijkheid zich thans hier in de ontrek ophoudt. Hij is een rauwe kerel, die voor niets terugdeinst; hij heeft verschiedene kunstakten, die hem trachten te arresteren, doodgeschoten, en daar hij nog drie of vier mannen onder zich heeft van hetzelfde soort als hij zelf, kunnen we hier nog wel wat met hem te stellen

kriggen. Er is honderd pond beloning uitgekeerd voor degenen, die hem aan de rechtelijke macht overleveren; maar altes is tot nu toe ongevoelich geweest. Toen hij schreef naar Londen of te overtuigd werdacht hem te willen verraden, heeft hij de deur van diens hut dichtgespijkerd en toen de woning in brand gestoken, noodt men, vrouw en vier kinderen in de ransanen zijn ongeschikt."

Den zelfden avond, toen de heeren gezellig bij elkander zaten, kwam de megenast zeggen, dat er een vrouw was, die den kapitein verzocht te spreken. Hij liet haar binnenkomen, en zijde, dat zij wenschte te beginnen, vroeg hij, of zij liever hem altes wilde zeggen, wat zij had naar te denken.

"Nee," was hare antwoord; "dese beide heeren mogen ook wel hooren wat ik te zeggen heb; maar ik zou mijn leven niet zeker zijn, wanneer buiten dese muren bekend werd, dat ik hier geweest was. Dat maakt mij angstig, en daarom kom ik zoo laat. Ik heet Bridget Moore, mijnheer, en ik ben uit het Galway afkomstig. Nu moet u weten, dat daar een ellendige schavert was, de Roode Kapitein. Hij hield zich een tijd lang in 't gebergte op dicht bij de kleine heere, die wij bewoonden. Wij wisten niet, wie hij was; wij dachten, dat hij zich schuld hield, omdat de koninkrijken hem in de geiten hadden weggevoerd het landden ommer geheele branden. Op schreef dag echter toen hij te veel gedruken had en niet meer wist wat hij zei, merkten wij tel naars schrik, dat hij de Roode Kapitein was. Dese, mijn man, begon daarover te nadren; hij wilde hem natuurlijk niet verraden; maar hij was niet op zijn gemak met den gruwelijken heersman, van wien we telkens nieuwe gruweldaden hoorden. Dese was er echter de man niet naar, om vriendelijkheid te heischen, als hij die niet kon konincen, en zoo merkte de kapitein, dat mijn echtgenoot hem niet gunstig geind was. Dat gaf al dadelijk woorden; maar een paar later kwam de kapitein met zijn beide middelen in den nacht terug, zij hielden de deur open, vermen Dese, dat hij een laaghartige vromder was en

zij hadden hem bijna doodgeboten. Eindelijk lieten zij hem de heere tusschen een onmiddellijkem dood en de heere aan hem waarden, en zoo bleef hem niets anders over dan hem te volgen. Voord echter lieten de schaverten hem plotseling overen, dat hij hem gehele niet zou verraden en den kapitein trouw blijven.

"Ik was met mijn kind bij hem komst de achterdeur uitgevloeit; maar ik sloop naar een geboeken venster en hoorde altes. Toen te hem met zich wegvoerden, volgde ik op eenigen afstand, want ik was nog altijd bang dat ze hem zouden doden; zij gingen naar een hut vlak bij het meer, en daar ik merkte dat zij vriendelijker jegens hem werden, ging ik terug naar het kind, dat ik altes had achtergelaten. Den volgenden morgen verzocht ik een heerevrouw op mijn kind te passen; ik ging met een angstig hart over naar de hut, maar die was ledig.

"Een paar dagen daarna vernam ik van een man, die een gruwelike branden had en den Roode Kapitein wel kende, dat de roovers Galway hadden verlaten en verder zuidwaarts waren getrokken. Treestend dacht ik mijn heere en begaf mij hiertoe. Een schuldheid zal nu wel begrijpen, dat het mij niet om den uitgekeelden prijs te doen is; ik zou er geen salter van willen hebben, al moest ik anders ook van langer sterven, en liever dan als onderwerper met den vinger te worden aangewezen, zou ik mij van de schuldte niet naar heeren storten. Maar Dese is in hem macht, en zij zullen hem even slecht maken als zij zelf zijn, wat ik zeker niet geloof, of zij zullen hem doden. Nu als hij niet door hem gebood wordt, zal hij wellicht worden doodgeboten door de soldaten, die jacht maken op de heere. Nu wenschte ik, dat een schuldheid mij kon beloven, dat, indien ik u zeg, waar u den troep kunt overvallen, u aan niemand vertelt, wie u hem schuldplaat heeft verraden, en dat u een soldaten bevocht Dese te spreken. Ze kunnen hem gruwelrijk van de anderen onderscheiden, mijnheer, want hij niet vrolijk en schuldelijk uit, en op het goede oogenblik zal hij u dink

helpen. Ik weet, bij wien de Roode Kapitein zich nu en dan wel eens vertoont. Ik heb het heel net een laag bespied, zodat ik hem er nog blaasergaan, en toen heb ik hem nu zijn vertrek gevolgd; nu weet ik de schuilplaats van de heinde. Gelukkig deed zich dien seilten avond nog de gelegenheid voor om Denis te spreken, al was het dan ook niet langer dan een minuut. Hij is wachzaam, opzaker, maar toch durft hij geen poging wagen om te ontvluchten; want zij hebben gezworen, dat zij hem dan zullen vinden en dooden, en de Roode Kapitein zei, dat hij de politie zou zeggen, dat Denis hem de hat heeft helpen in brand steken, over schuldheid, waarin die arme schepers zijn verlood, en dat Denis hem ook al met het andere heeft geholpen. En hoe zou zijn vrees dan het tegendeel kunnen bewijzen? Och, hij wordt van angst vertoerd; en hij smeekte mij, dat ik toch naar hem mocht gaan en niet terugkomen; want als ze me betrapten, terwijl wij met elkander spraken, dan zouden ze me beiden dooden."

"Ik beloof u, dat ik niet zal zeggen, wie mij op hem spoor heeft gebracht," antwoordde G. Connor, "en als uw man zich niet tegen een vrees, dan behoeft hij niet bang te zijn, dat hem iets kwaads zal geschieden. Het zal echter waarschijnlijk gaan te argen, dat hij niet voor de rechtbank behoeft te verschijnen; doch daar zullen we wel wat op weten te vinden, in elk geval zal ik doen wat in mijn vermagten is om hem weer op vrije voeten te krijgen."

De binnenvaart legde nu een duidelijk spoor uit, waar de schuilplaats der roovers zich bevond; de drie officieren binnenden met toenemende belangstelling; want door hetgeen de vrouw vertelde, ging hem in eens een licht op over een zaak, die hem eerst raadselachtig had geschoven. Nadat de kapitein de vrouw, die in een onbegrijpelijk diep den slijng van de onderneming wilde afwachten, had uitgelezen en haar in de duisternis had zien verdwijnen, kwam hij haastig bij zijn wapenboden terug.

"Wel, Conway," zei hij, "je hebt daarheen op die twee toek

wel degelijk gewaar gekomen! En in het nu kleine als de dag, waarom je bespied werd! Gelukkig, dat er je niet voor een apen hebben; want was dat wel het geval geweest, dan zouden ze je stellig zonder de minste aarzeling een paar blaasren tussen hebben toegesonden. De weg, die naar hun schuilplaats voert," liet de kapitein er ontkendend op volgen, "is dan een heideland of wat van de plek, waar je nu te droomen, en mocht de vrouw vertelde, moeilijk te zien, als men er niet vlak bij is. En heidenen hebben ze een heet liggen. We moeten in elk geval in overleg met de kustwachters handelen, anders ontmoet het wild ons toch nog, en dat mag niet gebeuren!"

"Wie is toch eigenlijk de Roode Kapitein?" vroeg Ralph.

"Ik geloof, dat zijn ware naam Dan Egan is. Hij is in allerlei gruweligheden betrokken geweest; hij heeft heel wat moorden op zijn geweten. Om zich aan de aanporingen der politie te onttrekken, die hem vervolgde, omdat hij een landloos ver antwoord had, nam hij onder een vrienden naam dienst in een regiment, dat naar Spanje bestemd was; daar werd hij tweemaal gegeseld wegens misdad, daarna schied hij een officier over, die toenken beiden kwam, toen hij een Portugeschen heer mishandelde; hij wist te ontvluchten of, wat waarschijnlijker is, een schuilplaats te vinden, en een paar later kwam hij in Engeland weer voor den dag. Welken werd er bekend, wie hij was en wat hij gedaan had; hij maakte er trouwen volstrekt geen geheim van, maar lieverde zich er weder op. Natuurlijk werden er allerlei pogingen in het werk gesteld om hem te arresteren, maar tot nu toe is alles vergeefs geweest. Hij wist zelfs een schied onder de boeren te verspreiden, dat deems het heet niet hadden hem te vanden, en zocht die of vier van de negen schepers van het geselschap Galaxy zich bij hem hebben gevoerd, is het gehele platteland met angst voor hem vervuld."

"Hij heeft ten minste vijf politie-agenten gedood, en stellig twintigmaal overval boeren boorden. Hij en zijn broeder leggen

de boeren een soort van brandbeschutting op, waaraan niemand zich durfde onttrekken.

„Jaist toen wij Clark verlieten, vernam ik, dat een koopman uitreide en een toep rukten uit Galway in opdracht hadden gekregen, om elke hut en elke schuilplaats uit het district te onderzoeken, en ik denk, dat dit de reden is, dat hij hierheen is getrokken. Hij heeft rood haar en een rooden baard, en zoveel die nitrijke kontrekeners als zijn bloedstortige aard hebben hem den bijnaam verschaffd van den Roode Kapitein. Zijn arrestatie was heel wat meer waard zijn dan de ontdekking van honderd veehoden branderijen. Ik schrijf trouwens nog aan den officier van de kustwacht, Zonder is bijzonderheden te treden, en ik hem verzoeken morgen vroeg met het kricken van den dag een goed bemante boot gewerd te hebben en naar de klippen te steden met bevel ieder vaartuig aan te houden, dat van de kust komt.”

Kapitein O'Connor schreef trouwens den brief, en gaf sergent Harris bevel dien persoonlijk aan luitenant Adcock aan het station van de kustwacht ter hand te stellen en op antwoord te wachten. Om geen opzien te baren, moest hij in plaats van zijn uniformjas een lange, grijze overjas aantrekken, die de herbergier hem alker wel verschaffen kon; hij moest echter zijn wapens meenemen en een der manschappen van hem, evenals hij zelf uitgedaan, verzenden.

Na slechts weinige minuten verscheen de sergent en de soldaat, die met hem was mee gaan, in hun vermoening voor hun kapitein. In hun grijze jas met een lood op, zocht het landvolk gevreesd was te dngen en met een sterfgen stuk, een leide hen naar een paar boeren honden; slechts de soldaaten van den sergent waren om weinig verdukt, waarom hij die op aanraden van den kapitein nog uittek. Den brief verloor sergent Harris zorgvuldig in zijn koststuk en nu gingen de mannen op weg.

Onstreeks tien uur kwamen zij terug.

„Hier is een brief van luitenant Adcock, mijnheer,” zei de sergent tot kapitein O'Connor. „Hij wil zorgen, dat er tegen 't aantrekken van den dag een lood is op de hoogte van de klippen met een goed gevende bemanning. Hij weet niet, waar het wachschip op 't oogenblik is. Voor twee dagen is het aan het station geweest en heeft toen haven geest naar het westen.”

„Niets verdukt uitmaat, sergent?” vroeg O'Connor.

„Neen, mijnheer; het duurde wel een tijd lang, eer we iemand zagen, dien we naar de woning van den luitenant konden vragen.”

„Nu, den te beter. Legt nu uw vermoening af, bevaart het diepste stilzwijgen tegenover uw kamersden en laat de waard u elk een glas greg geven. Hij komt dan nog weer hier, sergant.”

De officieren overladden samen, wat hem te doen stond, de kapitein gaf den sergent de nodige orders en daarop begaven allen zich ter ruste.

HOOFDSTUK XII.

De gret.

Den volgenden morgen om vijf uur was Ralph reeds op; hij kleedde zich vlug, grepe zijn gewand en, loek zijn pistolen en en stak ze toen in zijn gordel. Reuuden gekomen, nam hij een paar handdoeken, en stak die in den zak van zijn overjas. Zoo uitgerust, ging hij naar de gelaghuuser, waar de waard bezig was een vaar aan te leggen.

„Ik moet een flauw branderijje, een lood en een flink stuk kaas hebben, kapitein,” zei hij tegen den herbergier.

Terwijl hij op het beestde wachtte, trad ook luitenant Desmond, geheel voor de onderverruiging gevend, de kamer binnen.

„Goed, dat je voor beestacht zorgt, Conway,” zei deze. „Zeg, kapitein,” liet hij er op volgen, „geef ook nog een lange flesch;

giet daarin de helft van den brandewijn over, en vul den beide flesschen verder met water aan. Snij vervolgens het brood en de kaas in tweeën, den kaasnen we gemakkelijks aften in onze zakken leggen. 't Is niet gekruip, dat we bij elkaar kunnen bij een Convey, en nu hebben we ieder wat. Laat ons nu maar niet langer talmen."

De kastelein zag nieuwsgierig de beide jongelieden na; hij kon maar niet glim, wat zij nu rang noeds hadden te doen; de kapitein moest eerst om nu naar gescrepen worden.

Zonder een levende ziel te ontmoeten, trokken Ralph en Desmond het dorp door; buiten het dorp gekomen, sloegen zij de kaas in, die naar de ure raakte; nu een kwart tijl geklopt te hebben, kwamen zij bij een poort met aan weerskanten een muur. Daar eindigde ook de kaas, de verdere weg maar nu was slechts een zeer smal voetpad.

Of Conser had wel begrepen, dat de Heere Kapitein in het dorp spionnen had, die hem tijld naderen verruigen van elke beweging van het detachement. Om te verhinderen, dat die spionnen de beide waanscherden, had hij Ralph en Desmond bevelen zich ergens te posteren, waar die medeplichtigen der afscheem overvrijdelijks accepten voorlijken. Een leunen plek tot dit doel konden zij niet wenschen dan op zij van den muur voor de poort; zij konden zich daar nu posteren, dat zij een vrij gezicht hadden over de kaas en den dorpweg, terwijl ze zelfs niet licht opgemerkt werden. Zij gingen aan weerskanten van de kaas tegen den muur zitten in afwachting van de dingen die komen zouden.

De manschappen moeden eerst om kwart voor een gescrepen worden, en het kon dan nog geruimen tijl duren, voor een spion hun aandacht kon trekken. Het was zeer goed, en afscheem de muur hen een weinig tegen den wind beschutte, was hun positie toch verre van aangenaam. Geen wonder, dat het hen toecheren, dat de tijl voorbijkroop.

"Het is nu ongeveer een uur," zei Desmond eindelijk met een

nacht van verademing. „Laat we dan nu oogen en ooren wijl openstellen."

„Ja! Ik hoor iets, gelief ik," riepsterie Ralph.

Desmond knikte toestemmend, en beiden waarden op hun hoede. Een paar seconden later oogen zij in het schoneveld licht van den aantevenden morgen een gedaante, die pijnsel naar hen toe kwam. Toen zij de poort geredend was, sprongen de mannen op haar toe. Een doordringende kreut weerklank.

„Maak geen geluid," zei Desmond streng, „of het zal slecht met je gaan. Waar woen je nu laatste keer?"

Het was een meisje van een jaar of twaalf, dat zij hadden geest. Eerst gaf zij geen antwoord.

„Waarlijk, mijnheer," zeide zij eindelijks schuchter, „ik deed geen kwaad. Ik was op weg naar Mike Hanna, om hem te zeggen, dat zijn oude moeder ergte krankte heeft en hem garmen een zien."

„Hij kleine leugenaarster!" zei Desmond, „Denk je dat we niet weten, wat je plan was? Je was vlak den een of ander waanscherden, dat de soldaten optrieden. Wees nu maar stil; want als je roept of gult of beproeft te ontwijken, dan zullen we je aan de politie overleveren, en dan kan het wel eens bedijlk met je sloopen."

Na bespreken de beide officieren macht iets met elkaander, daarna bevelen zij het meisje tegen den muur te gaan zitten; zij bonden haar voeten evenwel als haar handen sterk samen met een zakdoek, en om haar het schreeuwen te beletten, deed haar overige leden een ojal om den mond geslagen en vast terugknoopt. Ralph moest haar scherp in het oog houden en verhinderen, dat zij zich loswringt.

„Als zij het minste geluid maakt," zei Desmond, om haar vrees in te boezemen, „hoor haar dan maar uw vernaard door het lijf!"

„Goed, ik zal haar wel tot zwijgen wroten te brengen," was Ralph's antwoord, dat van een woord van verstandhouding verproeld ging.

Ralph verloor zijn gewingene geen oogenblik uit het oog; alhoen de wind zoo sterk mogelijk over den mond van het gekanoet, zag hij toch wel, dat zij met een plotselinge en hevigen ruk naar voren wel zoo vrij kon krijgen, dat het haar mogelijk was te schuiveren. Zij zat doodelijk; maar toen er omstreeks drie minuten verlopen waren, wierp zij eensklaps haar hoofd achterover; op hetzelfde oogenblik sprong Ralph toe en legde haar de hand op den mond. Nietigstaande zij gebonden was, worstelde zij met alle geweld om zich los te wringen, maar het was vruchteloos; Ralph hield met de eenre hand haar hoofd stevig vast, en met de andere teiste hij haar ook maar het geringste geluid te geven.

Een oogenblik daarna zag hij een jongen in groote sprongen naderen; ongetuigd had het meisje zijn voortstappen gehoord. Desmond wierp zich op den knuppel; een oogenblik had er een hevige worsteling plaats, maar al spoedig had de officier hem in zijn macht en hem aan de roeien gehaald.

„Staan, nu zal hij niet meer wegschieten,” zei Desmond. „En daar tegen den muur zitten, en pas op, dat je geen geluid geeft, dat kost je je leven!”

„Zouden er nog meer komen?” vroeg Ralph.

„Dat is niet waarschijnlijk,” gaf Desmond ten antwoord. „We moeten echter goed acht geven.”

Een kwartier later hoorden zij het dulle gedruis van de voortstappen der andere twee kompanie, en spoedig had O'Connor met zijn soldaten de plek bereikt, waar Ralph en Desmond reeds zoo lang vertoefd hadden.

De kapitein was niet weinig in zijn erick, dat de jonge officieren den knuppel en het meisje hadden aangehouden; hij gaf bevel, dat de geringere door twee der manschappen naar het dorp gebracht werden en daar onder een scherp toezicht worden blijven. Danop werd de march voortgezet.

Just toen het licht begon te verduren, berikten zij den mond van de klip. Ralph werd met tien man geposteerd op de plek,

waar iets dat op een pad geleek naar een moort van geul voerde. Kapitein O'Connor ging met de helft van de overblijvende manschappen rechts, en Desmond met de anderen links; de soldaten werden langs den mond der rots opgesteld, en daar waar de klip minder steil was, werden vier mannen geposteerd. Allen kregen bevel hun geweer te laden en laden, die langs de rots naar boven kwamen, gewingen te nemen en bij vrees te vuren. Toen konden de twee officieren terug naar de plek, waar nu Ralph hadden achtergelaten. Het was nu geheel licht geworden. Een weinig verder was de beste gelegenheid om het terrein te verkennen, daar konden zij alle klippen overzien. Een zelf niet in 't oog te vallen, gingen zij plat op den grond liggen, en hielden elk een verschillenden kant uit.

Een half uur hadden zij reedsin daar gelegen, toen Desmond eensklaps uitriep: „Daar zie ik een man halverwege de helling tusschen die gevallen rotsblokken! Daar verdwijnt hij, nu zie ik hem niet meer. Misschien komt hij nog weer voor den dag!”

Tijf minuten lagen de drie mannen in gespannen verwachting naar het aangegevene punt te staan; maar zij bespeurden er geen teken van leven.

„De heit je zeker vergist, Desmond,” merkte O'Connor.

„Stellig niet,” verklaarde Desmond beslist. „Hij kwam plotseling naast dien groeten rotsen voor den dag, stond daar een paar seconden, en verdween toen naar beneden. Ik denk, dat hij ook wel gemerkt zal hebben, dat er soldaten op de rots zijn.”

„We zullen nog een minuut of tien wachten,” zei O'Connor, „en dan zullen we met enige manschappen de plek nauwkeurig onderzoeken. Kijk, daar is de wachpost; erer nu kunnen we dus in geen geval ontstappen.”

Een kwartier ging voorbij.

„Verder wachten dient nogens toe,” merkte de kapitein op. „Omtrent dat nu tien mannen halen van de posten, waart hun tegenwoordigheid het meest noodig is.”

Voordat de kleine afdeeling de rots afsnalde, deelde de kapitein

zijn kon het doel der onderneming niet; ook zei hij, dat er zich onder de leude van den Rooden Kapitein iemand bevond, die daar tegen wil en dank werd gehouden; het was een blinde man, die er niet zoo vast aan hing als de andere gevechten; hem moesten zij sparen, als het mogelijk was. Waarschijnlijk zou hij zelfs wel een partij kiezen. Hij liet overduidelijk langs de roeten bevelen bij hen de uiterste voorzichtigheid aan; zij moesten elkander niet te zeer van nabij volgen, dat kon licht aanleiding geven tot een ongeval.

O' Connor ging zelf vooruit door de groef; al spoedig kwam hij bij de rotsblokken, die daar ten gevolge van een grondverandering gekomen waren en zich tot aan de kust uitstrekten.

Het was een moeilijke tocht, maar stelselmatig bescreven zij toch de kust, juist op hetzelfde oogenblik dat ook lieutenant Adcock daar met een goed bemante boot verscheen.

„Goeden morgen, lieutenant,” zei kapitein O' Connor. „We zijn hier reeds op het spoor, geloof ik; maar we zouden misschien ontmoeten zijn over de roet, als gij er niet geweest waart. Ze hebben u stelsel af gevecht. Ik heb u nog niet aangegeven, wat eigenlijk het doel is van onze onderneming. Wij maken juist op den Rooden Kapitein en zijn leude, maar gij weten.”

„Dat is nog eerst de moeite waard! Deze kunnen wij er mee innemen,” riep de lieutenant van de kustwaart uit. „Zal ik niet vier van mijn mannen aan wal komen? Zij zijn beter aan het klimmen langs den roeten gewoond dan uw volk.”

„Ja, dat dat,” antwoordde O' Connor. „Ik zie, je hebt den man in je boot, en zoo is in overvloed gewoond, om de muuren het land te beklimmen. Ze zijn toch allen gewapend?”

„Ja, ze hebben elk een karabijn en een barbaarsing.”

De lieutenant gaf de noodige bevelen aan den kwartiermeester, dien hij met het bevel over de zes mannen in de boot behield, en stapte toen met de vier overigen aan wal. Men ging nu langs de kust verder, totdat men tegenover de roet kwam, waar lieutenant Beaumont den man had gezien. Daar klommen

allen naar boven, de vier officieren voorop en de mannen een voor een volgende.

„Een weinig links, mannen,” zei O' Connor, „en kijkt vooral tusschen deze groote rotsblokken.”

Hij had vermoeden van afgeproven, toen er een gewond man bleef en een kogel de roet raakte, waarop hij stond.

„Voordat, jongens!” riep hij; „hoe verder wij er zijn, des te minder gelegenheid hebben wij om te varen.” Het een bevel van goeddruik spoedde de mannen zich naarwaarts over de laatste en zelfs gevaarlijke roeten. Telken werd er weer geschoten, en een van de soldaten viel neer; een kogel had hem midden in het hart getroffen.

Er vielen nog een dozijn schoten ongeveer; een van de kustwachters werd licht aan de schouder gekwond; maar verder mochten de schoten gelukkig geen doel. Bijgond en hielden allen bescreven de vier officieren spoedig de plek, van waar de schoten waren afgevuurd; de mannen volgden hem op den voet, maar zagen nog niet een spoor van de roeten.

„Nu om oogenblik uit, jongens, en op adem te komen,” zei de aanvoerder. „Ze kunnen niet ver van hier zijn.”

Daar werd hen iets toegeschermd van boven. Zij keken op en zagen ongeveer Morris in alle macht met de armen wuiven; ook de andere soldaten leken van boven neer.

„Ze zijn links gepakt, mijnheer,” riep Morris nu hard als hij kon. „Wij hebben er juist in 't oog gekregen tusschen de roeten.”

Na nog een paar minuten gerust te hebben, leidde O' Connor zijn manschappen in de aangegeven richting. „Dagen en overnachten wij open, jongens? Inderdaad al het straligewas!”

Op dit oogenblik riep de aanvoerder weer: „Ik denk dat u nu nu genoeg gepakt zijt, mijnheer!”

En nu lang werd de ontroep nauwkeurig doortocht, maar vruchteloos.

„Ze moeten hier ergens zijn, jongens,” zei O' Connor, „en we

zelden ze vinden, al moesten we hier ook een wrok bijten en ons hier het vuurzel laten heengaan uit het dorp. Als er een opening was tusschen de groote rotsblokken, dan moesten we die al gevonden hebben. We moesten dus nu de kleinste reistruimen onderzoeken. Misschien hebben ze den toegang verborgen door den een of anderen steen er voor te wentelen. Die gladde, vlakke steen ligt er uitsluitend voor geschikt. Laten eenige mannen heen eens trachten op te klimen."

Terwijl dit bevel volvoerd werd, lachte Ralph zich, om er ander te kijken.

"Heem!" riep hij, "hier is een opening!"

Terstond kwamen nu nog eenige andere mannen, en met vresende krachten gilde het, den steen eerst overhoofd te krijgen en hem vervolgens achterover te werpen; nu kwam er een opening breed van drie voet hoog en twee breed.

"Ik wil tusschen!" riep een der soldaten uit.

"Die is ongetwijfeld de ingang," zei de kapitein. "Eijf maar, de grond is afgevlakt door vaststappen. Deze gang moet reeds zeer lang gebruikt zijn. 't Is zeker gewaagt hier binnen te gaan."

"Ja, dat kan in geen geval," stemde luitenant Adcock toe. "Ze konden ons een voor een doodschietsen, als we het wagen; want tegen het licht kunnen ze ons zien, terwijl wij hen onbegrijpelijk kunnen ontsiemen."

"Dreft u over?" riep O' Connor naar binnen. "Gij kunt toch niet ontsnappen."

Een uitbarstend gelach was het antwoord op deze aanspraak, en een oogenblik daarna vloog er een kogel langs de wanden van den ingang naar buiten.

"Het zou de grootste rotskloofheid zijn, daar binnen te dringeen," zei O' Connor. "Misschien is er een andere ingang; laten we dat trachten eens onderzoeken."

Twee soldaten moesten voor den ingang de wacht houden, en de anderen begonnen weer te zoeken. Lange tijd was al

OP HET HOOFD VAN DEN BOMMEN KAPITEIN.

hun moede vruchtelose; Ralph, die hooger was gegoten dan de anderen, kwam stadelijk bij reuig dicht struifgewas tuschen vruchtelose groote rotsblokken; hij bemerkte er niets verdachts, en reeds wilde hij terugkeeren naar de anderen, toen een daarwe rust- en roekelose zijn opmerkzaamheid trok. Hij deelde zijn bestanding aan den kapitein mee, en allen gingen daarop naar de plek, om een nauwkeurig onderzoek in te stellen.

Bij het verwijderen van de struiken was het duidelijk, dat de planten openlijk als geteld waren, en een heil voorleiden oog te verbergen. Het heil, dat stadelijk bleek kwam, was on- streeks drie voet breed bij het begin en laag gesneid, dat men men er verloop in kon staan. Kapitein O' Connor ging plat op den buik liggen en krook naar binnen.

„Dit licht later," zei hij, „maar het gaat nog al stil naar beneden. Dit moet zeker voor schoonters dienen, wat teovereen uit die roekelacht blijkt. Hant en Jarvis, gaat gij naar den anderen ingang; als er een van dezen kant hooren anderen, kunnen ze even trachten zich door den oversten te redden. Gaat goed uit, en vergeet, dat geen van de keerde ontstept."

„Bleefte ge niet, kapitein O' Connor," vroeg Ralph, „dat het goed was zijn ook van den anderen kant binnen te dringen, nadra het gevocht aan den gang is? Zij zullen dan genoege te stellen hebben met u en uw manschappen, en wij kunnen dan ongemerkt u ter hulp aelen."

„Dat is een goed plan, Conway, en ik belaat u met de uit- voering. Keem er nog twee man bij, en dring naar binnen, nadra je hoort, dat wij met hen handgemeen zijn. Het is wel- tevermoeden, dat we lange deuren weg niet tot het heil kunnen doordringen; dan moet ook jij buiten blijven, want dan zou het dwaasheid zijn hen te overvallen."

Ralph wiste nu post met zijn man bij den versten ingang tot de groet. Hij ging plat op den buik liggen en luisterde aandachtig. Hij hoorde welken een gemaupel van ver- schiedene stemmen.

Enkele, die jonge Conway te zien.

„Houdt u goed, mannen, en wij te volgen, moeda ge wij maar binnen niet knipen. Naar de geluiden, die ik hoor, ben ik zeker, dat er meer dan vier man binnen zijn, zodat kapitein Of Connor meer hulp stellig wel nodig heeft.”

Hij groep zijn pistool vast en liepsteeds weer scherp toe. Eenklage hoorde hij een kant, gevolgd door een stroom van verwenschingen en daarna een geweer- of pistoolskat. Nu wachte hij niet langer; hij kroop den muuren ingang binnen, die echter reeds eenige ellen verder aan laag werd, dat hij rechtlop kon gaan. Voortichtighelidshalve bleef hij in gelukke houding loopen; nog eenige schreden en hij bereikte een soort van kamer, een vrij groote ruimte, die daar verlicht werd door toetsen aan den wand. Onmiddellijk stakten een aantal mannen met luide kreten op hem toe; maar voordat zij hij hem waarn, stonden twee van zijn soldaten naast hem.

„Voor!” riep hij, terwijl hij zijn pistool loste, en tegelijkertijd schoten ook de mannen naast hem hun musketten af.

Het volgend oogenblik waren de twee partijen in een hevig gevecht gewikkeld. De gewerenluden kuddes; een van de soldaten viel met een luiden gil neer, maar de overigen rukten voorwaarts; Ralph ontfermt teraanvoorsnel aan het geweer, dat hem met den zwaren kolf van een geweer de herten worden toegelagen; maar gelukkig was hij nog bij tijds achteruit te springen, en voordat zijn tegenstander zich weer in tegenweer had gesteld, had Ralph hem dootschoot.

Jakt op dat oogenblik legde een derde man met rood haar en een rooden haard een doenderloos op hem aan. Rendende hij, dat zijn laatste uur had gelagen, toen onverwachts de schreek in den rug werd aangevallen. Een man springt met zweefel kracht op den Rooden Kapitein toe, dat beiden op den grond rukten; de doenderloos ging in den val af en doolde den soldaat, die het dichtst bij Ralph was.

Goederende twee of drie minuten had er een wanhopige worsteling plaats tusschen de soldaten en de roovers, die door hun

vijanden heen trachten te breken, en het dapper Ralph en zijn mannen ook vechten, toch waren zij reeds een eind naar den ingang teruggevloden. Daar geen geluid van het andere einde van de gat tot hem doordrong, vermoedde Ralph, dat de aanval daar mislukte was.

„Schouder aan schouder, jongens,” riep hij. „Er zal minstens wel hulp komen oplossen!”

Hij had zijn beide vuurwapen afgeschoten, en zijn zwaard was vlak bij het geest afgebroken, toen hij een heiligen slag, die op zijn hoofd gesmet was, wilde afweren, waarbij hij bijna was gevallen. Daar hoorde hij laatste voortstappen achter zich, en de overige soldaten drengen naar binnen.

„Gaat een de volle laag, jongens!” riep hij, „en dringt dan met de bajonetten op hen in!”

De geweren werden gelast, en nadat het kuddes was opgehouden, klinkt de krete: „Wij geven niet over, wij geven niet over!”

Een minuut daarna waren de mannen ontwaand; maar op den grond had nog een hevig worsteling plaats tusschen den zwelgenen man en zijn tegenstander.

„Hier, jongens,” zei Ralph tegen twee van zijn soldaten; „stinkt dien rooden krete, hij is de overvloed. En laat een van de anderen hier een toets brengen.”

Het licht werd gebracht. Er bleef nu, dat de man, die den Rooden Kapitein op den rug gesprongen was, de armen van den schreek stryig tegen zijn zijden hielt geklemd. Twee van de soldaten deden hun godels af, maakten die aan elkander vast, schreven ze tusschen den rug van den mislukte en zijn aanvaller door en banden hem toen links de armen op den rug teunen. De aanvaller liet nu zijn prooi los.

„Houdt de wacht bij hem met gevende bajonetten, en bij de minste beweging steekt ge hem dood. Waar is kapitein Of Connor?”

„Ik weet het niet, mijnheer,” antwoordde een der soldaten, die het laatste binnen waren gekomen. Hij en lieutenant Desmond en de lieutenant van de kustwacht gingen voor een naar be-

moeten; wij volgden op zenuigen afstand, toen de laatste ons toeriep, dat we terug moesten gaan en door den anderen legging de grut binnendringen, want hij kon niet verder komen."

"Ik ben hier, Conway," zei een strakke stem aan het andere eind van de rechte. "Ik geloof, dat ik u nu heb gevonden heb, en Desmond is hier ook."

Ralph stapte naar de plek, van waar de stem kwam, en vond daar den kapitein op den grond liggen en Desmond bewusteloos naast hem.

"Wat is er toch gebeurd?" riep Ralph ontzet uit. "Heeft een van hen nog iets u gevonden?"

De kapitein schudde ontkennend het hoofd, maar weer naar boven.

Ralph liet bijlichten en zag toen in den loomwand van de grut, ontsproten twintig voet boven den bodem een gat.

"Ge zijt daar toch niet doorgeslagen?"

"Helaas, ja," was het antwoord van den gekwetste. "De gang werd hoe langer hoe smaller, en eindelijk gloor ik uit, viel naar buiten en kwam in het vuur terecht. Een ogenblik later gloor ook Desmond uit en hij viel boven op mij. Het was vlieg naar alle kanten heen, maar ge wilt kunt denken; maar ik bracht mij aan het gewicht en de handen, en ik geloof, dat een van mijn besneepingen meukte; ik heb een veldwond gekrijgt."

"Ja, er is al een eind van verbrand," riep Ralph uit, terwijl hij het met zijn handen uitmaakte.

"Zijn ze allen in een nacht?" vroeg O' Connor.

"Ja, er is geen enkele uitzondering. Het zou echter lelijk met een zijn afgelopen, als luitenant Adcock een niet al zijn mannen ter hulp had gevonden. Want hij is even gekweten, O' Connor."

"Horen de kade," antwoordde de kapitein.

"Hier, neem een slok brandewijn met water," zei Ralph, terwijl hij hem zijn flesch gaf. "Nu zal ik eens zien, wat Desmond overkomen is."

Hij leeg zich over Desmond heen, en merkte dat die een gepuilde

wonde in het voorhoofd had en dat zijn rechterarm gekweten was.

Hij goot hem een weinig brandewijn in den mond, ging daarop naar buiten en riep Morris met zijn mannen te hulp.

"Een voorloper, mijnheer, als 't u behaagt," zei een der kustwachters; "ik kan nergens eenen officier vinden. Wilt u ook, waar hij is?"

"Nee," antwoordde Ralph, "antwoord is hij nog in die gang. Ge moet maar eens naar boven gaan en dat onderzoeken."

Twee minuten daarna kwam de man terug met het bericht, dat luitenant Adcock daar werkeloos was, maar op noch meer kon.

"Ga dan naar de kade en haal nog enige mannen uit de boot. Ik zie dat zij vlak bij den oever is. Neem ook een stervig touw mee, dat komt stellig te pas bij de bevrijding van een luitenant."

Ralph keerde nu naar de grut terug; hij liet de gevangenen naar buiten brengen en ondersocht hen, wie er gewond of gekwet waren. Twee soldaten waren gewond en drie ernstig gewond. Van de vijanden vond hij zeven reukten op den grond liggen, waarvan een nog teekenen van leven gaf. Terwijl hij verder zijn blikken door de grut liet gaan, ontdekte hij, dat dicht bij de plek waar O' Connor lag, een toegang was tot een andere grut. Hij haalde zijn pistolen en ging er toen binnen; de grut was verlaten; maar hij vond er grante stokerspijlen met knippen en verdere teekenen, twee à driehonderd vaten brandewijn en ruim dertig zakken grut. Nu werd het hem duidelijk, dat de grut reeds lang bevolkt was geweest, en hij begreep ook, hoe het kwam, dat zich er zoveel mannen bevonden hadden. De namen van de geest waren reukten van den rook, waarmede hij opmerkte, dat de schiedplaats reeds sedert jaren een geheime stokerij was geweest. De afgelegen plaatsen en de onontdekkelijkheid dat de rook zich aan zijn verdorpe plaatsen de takken en bladen van het struikgewas, hadden de ontdekking tot den verra belet.

Zoodra wegens Morris met zijn soldaten de grut bevolkt had, werd er innend afgesproken om den deuker te halen, en vier soldaten droegen met de grootste behoedzaamheid den kapitein

en de gewonden naar buiten; een van de laatste blies kort daaren den adem uit.

Op bevel van Ralph was de man, die hem het leven had geest, toen de Roode Kapitein op het punt was hem naar te schieten, een heel eind van de andere getranspone gebracht en was hij ongeschikt gebleven.

Hij ging naar den man toe en sprak hem aan.

„Je bent Denis Moore, niet waar?“ zeide hij.

De man leek verwonderd op en antwoorde bevestigend.

„Ik vernam gisteren avond van uw vrouw, dat ge u onder de hands van den Roode Kapitein bevondt,“ hernam Ralph, die den armen man nu verder mededeelde, welke stappen zijn flinke vrouw gedaan had om hem te bevrijden, zonder dat iemand anders het ooit gewaar zou worden.

„Vertel mij nu nog,“ bevalt Ralph, „welke vier mannen tot de hands behoorden?“

„De man, die daar juist gestorven is,“ was het antwoord, „was een van hen. De drie anderen zie ik niet, ik denk dus, dat zij in de goot zijn overgevoerd; ik zag er juist een vallen, toen ik met den kapitein wasschelde.“

„Doe te beter,“ zei Ralph.

Na een korten tijd kwamen de geneesheer met een kistje met instrumenten. Een van de gekwete soldaten moesten beide benen worden afgezet, en daar de dokter wist, dat de operatie hem eer hoe beter moest geschieden, werd er niet een gemaakt. Sergeant Morris en drie soldaten hielden den armen man vast. Toen de dokter zijn taak bij dezen gewonde volbracht had, waren de anderen aan de beurt; O'Connor leen en De-monde even werden geest en de kwatersen van de drie andere soldaten verbonden.

HOOFDSTUK XIII.

Een onverwachte tijding.

De eerste vraag was nu, hoe men het meest aanleggen, om de gewonden en de dooden te verzuimen. Dat was geen gemakkelijck werk; want welken weg men ook koos, het een of ander was even lastig als het andere. Kindelijck werd er besloten, dat men met behulp van een paar sterke stekken en wilddork, dat uit de boot gehaald moest worden, een hangmat zou zien te maken; daarin zouden de patienten het minst blootstaan aan schelden en steeten; natuurlijk moesten de dragers toch nog de grootste voorzichtigheid in acht nemen, en bij zeer lastige gederen konden eroge mannen extra hulp verliezen.

„Ja, nu nu het stellig het beste zij,“ zei luitenant Ashock, die door zijn mannen uit zijn ongemakkelijken positie was verlost. „We hebben in onze boot eroge roeipersonen van zestien voet lengte en verschillende flinke sellen. Daarmee konden we gemakkelijck een sterke hangmat fabriceren.“

Daar ook de geneesheer aan dit plan zijn goedkeuring hechtte, werden de mannen bereid uitgeroepen om de benodigdheden uit de boot te halen, en reeds na een half uur kwamen zij terug met de hangmat.

„Ik zal het eerst gaan,“ zei kapitein O'Connor, zoudat ik de zwaarte ben. Gelukte het de mannen mij zonder ongeduld beneden te krijgen, dan kunnen ook de overigen op dezelfde wijze verveerd worden, en mocht het niet gaan, dan moet er wat anders op gevonden worden. En wat de dooden betreft, Conway, laat de geneesheeren van de tegenpartij naar de kant brengen buiten het bereik van den vloed; hun vrienden zullen de lijken daar dan ongetroefd van daar halen en voor een eerlijck begravenis zorgen. Als nabijker Ashock het goed vindt, zal ik gaarne, dat onze dooden in zijn boot naar Ballyporett

gehoort werden, en daar hij dus wel al zijn manschappen noodig zal hebben, moet een korporaal met vier man hier van nacht de wacht blijven houden."

Nadat deze en nog eenige andere maatregelen waren vastgesteld, werd kapitein O'Connor door een uitruzen naar de kust gelucht. Het ging nu goed als men maar een wenscheling noodt een rukken zekel kwam hij bereiden. Ook lieutenant Desmond en de overige gekwetsten werden op dezelfde wijze verzorgd, terwijl de soldaten de dooden wegdroegen.

"Ik zal de weg voor de gewonden op mij nemen," zei lieutenant Adcock, "en dokter Doran zal, denk ik, wel meegaan."

"Zeker," was het antwoord van den geneesheer, "ik zal niet rusten, voordat allen verzorgd en te bed gebracht zijn."

"Wanneer ik de kompanie naar het dorp heb geleid, kom ik terstond eens kijken, hoe het met je is, O'Connor," zei Ralph. "En als jij je er niet toe in staat voelt, dan zal ik meteen support opdraien van deze zaak."

"Nou, Conway," gaf de kapitein ten antwoord, "jij moet van avond de manschappen niet verlaten; dat zou onverantwoordelijk zijn. Er zal stellig eenige opgewondenheid heerschen onder de dorpbewoners; want we kunnen er zeker van zijn, dat eenigen van de gevangenen en gewondelden in Rally-poori thuis bezoken; daarom moet je zelf een oog op de ge-arresteerden houden. Ik zal het support van de nachting opmaken; als het schrijven mij te veel verneemt, dan zal ik het afbreken."

De boot stiet nu van wal, en met uitroddering van de vier man, die onder bevel van een korporaal met de bewaking van de grotten belast waren, marcheerden de soldaten, met de gevangenen in hun midden, naar het dorp terug. Alle bewoners liepen te hoop, want zij hadden reeds vernomen, wat er gebeurd was van den man, die den geneesheer geknield had; vele vrouwen verdreegen zich om de soldaten en spraken de gevangenen mede in.

Ralph betrok de stallen van de boefberg, liet daar de gevangenen in bedden slaan en zette vooral blansen als bedden twee soldaten op schiedwacht. Verder dacht hij den waard mee, dat de dooden allen op de kust lagen en dat hun ongelukten betrekkingen en vrienden hen van daar konden wegladen, nu naar de begrafenis te zorgen, zonder dat zij kanslooslijkt zouden worden. Daarna nam Ralph een korporaal uit, een lichteelingen in te winnen omtrent den toestand van de gekwetssten. Nog voordat deze terug was, kwam de dokter heen vertellen, dat de beide officieren in het huis van Adcock zelf waren opgenomen, waar zij door diens vrouw verzorgd en verpleegd werden. De twee andere gewonden hadden een onderkomen gevonden in het huis naast dat van Adcock; de toestand van allen was bevredigend.

Recht in zijn strik over die goede tijding, liet Ralph na het vertrek van den dokter Denis Moore binnensnepen.

"Ik geloof, Moore," zei hij, "dat het nog het beste zal zijn, als ik jou maar laat gaan. Je geving in de grot was breijge geving, dat je niet uit eigen beweging je bij de beide van den Roode Kapitein hebt aangesloten, en de enkele dagen, dat zij zich in deze strek heeft opgehouden, zijn er immers geen eenige misluden begaan, waarvan jij onbegrijpelijk gansch kunt worden?"

"Nou, mijnheer. De Roode Kapitein en zijn beide hebben zich alleen naar toeveld met het staken van brandwijn."

"Goed. Je meent dus als ongetuige niets anders tegen hem in kunnen brengen?"

"Nou, niets, mijnheer."

"Nu, ga dan maar naar je vrouw, en reis maar naar je woonplaats terug."

"Het zal toch niet uitkomen, dat belgert verteld heeft, waar de beide zich schuil hielden?" vroeg Denis angstig.

"Weet daar maar niet bang voor," zei Ralph op geruststellenden toon. "Kapitein O'Connor heeft haar zijn woord gegeven,

dat haar naam in deze gevecht niet genoemd zal worden. Ik twijfel er ook niet aan, of hij zal voor haar de beloning eischen, die op het aanbrengen van den schurk is ingesteld, en als het geld hem ter hand wordt gesteld, zal hij het haar strijf in het geheim doen toekomen."

"Ik zou dat geld toch liever niet aanvaarden," zei Dennis.

Ralph overtuigde hem echter, dat hij juist de beloning mocht aanvaarden, en hij bedankte hem ook nog eens voor zijn hulp in het beschietende naderlijk van het gerecht.

"Doe! wij nu nog je adem; het kon een zijn, misschien ik het niet waarschijnlijk acht, dat men bij de behandeling van de verdienste uw getuigenis wenschte te hooren," verzoekt Ralph ten slotte.

Nadat Dennis zijn adem had opgegeven, verzoekt hij een wiel als hij kon naar zijn vrouw, waarop zij samen den tocht naar hun woonplaats aanvaardden.

Twee dagen later kwamen kapitein Harrison en Stapleton met de noodige versterkingen uit het hoofdkwartier. De kolonel had bevel gegeven, dat Ralph met een eskorte van een korpsman en tien man de gevangenen naar Cork zou geleiden, en hen daar aan de burgerlijke overheid over te geven. Hij moest den volgenden morgen reeds vroegtijdig op marsch en dien dag twee-en-twintig mijlen afleggen, en den dag daarna bij aanlegging den tocht voort te zetten. Voor de gewonde gevangenen moest hij een kar huren, en natuurlijk moest hij de afzender waakzaamheid betrachten. De soldaten moesten met geladen musketten marcheren, en hij een onafgebroken poging tot ontvluchten, moest de Rode Kapitein eerder worden toegestaan, dan dat men hem liet ontkomen. De schurk had te veel moeite op zijn geweten, om hem te ontzien.

Konden Ralph de orders van den kolonel waren mededeeld, nam hij een rijtuig en reed naar het naaste dorp, om te zien hoe O'Connor en Desmond het maakten. Tot zijn groote blijdschap vond hij beiden veel beter, dan hij verwacht had. Leide-

maat Desmond zat reeds op, maar O'Connor moest nog een poos het bed houden. De regimentechirurgijn, die met de beide andere officieren uit Cork was gekomen en bij een bocht van den weg regelrecht naar het dorp was gegaan, waar de gevangenen zich bevonden, zat bij zijn bed.

"Ik ben bij je dadelijk eens weer te zien, Conway," zei O'Connor op opgewekten toon. "Ik verwachtte je. De dokter zei, dat Harrison en Stapleton naar Ballypoort waren gegaan. Voel je nog wat aan je hoofd?"

"Niets meer. De eerste dagen had ik er een weinig pijn aan, maar nu is het heelmaal beter. Het doet me groeten, dat Desmond en jij er een goed uitziet."

"O, we zullen spoedig geheel hersteld zijn; maar Desmond is wanhopig, omdat hij bang is, dat zijn schoonheid er veel onder zal lijden. De dokter zegt, dat hij al zijn leven een leelijke litteken zal houden op zijn voorhoofd, en als dat nu nog een gevolg was van een Franische dragondersabel; maar dat hij het hoofd uit den val door een schorschen, ergert hem geloocht. Wel je ook maar eens voor, dat een lere danseren op een bed hem vol belangstelling vraagt, in welken reidings hij gevoerd is! En dan te moeten zeggen, dat hij hals over kop in een vuur is gevallen!"

Desmond lachte. "Verweld is het," zei hij, "dat is niet tegen te spreken. O'Connor stookt er den denk mer; maar je kunt er op aan, dat hij het zelf ook niet prettig aan vindt."

"Wel kunnen, ik vind het een zeer onverwachte wond, en je wilt zien, dat je de gevechte held van alle partijen wordt," zei O'Connor lachend. "Een reidings is niet half zo romantisch als dit avontuur. Je moet natuurlijk niet zeggen, dat je als een mak rind midden in het vuur viel; maar je vertelt, dat je zonder bedenken door die zwarte gang twintig voet naar beneden midden tusschen den vijand sprong."

Toen het lachen, dat op deze woorden volgde, een weinig bedaard was, zei Ralph: "Ik ben bij, dat jij beiden een op-

gemaakt zijt. Ik behoef niet te vragen, of de dokter loop heeft gegeven op welkenom berisfel."

"Dokter Dumas is zeer tevreden, en daar onze regimenten-waandier, die meerder ons kamers en heeft ondersocht, om ook de versnoring heeft gegeven, dat alles wel weer in orde zal komen, hebben wij natuurlijk geen reden om ons bijzonder bezorgd te maken."

"Hoe gaat het met Hawkins?"

"Vrij goed," antwoordde de heersenaar; "maar hij is natuurlijk wel wat onverschillig. In den ochtend geen aangenaam vooruitzicht, om zijn heele leven met twee herten levens te moeten loopen."

Den volgende morgen ging Ralph met zijn detachement en de gevangenen op march; zonder ongeval bereikte hij Cork, en nadat hij de misdedigden aan het gerecht had overgeleverd, meldde hij zich bij den kolonel aan. Deze wenschte den jongen aan gezelschap met den gunstigen uitgang van de onderneming, waarin hij ook een werkzaam aandeel had gehad.

"Laat ik u nu niet langer ophouden," zei de kolonel; "zijf minuten geleden heeft de stempel geluid. Morgen spreek ik u wel anders."

Toen Ralph de etmaal bleef, hadden de officieren juist plaats genomen. Allen sprongen echter op, om hun kamers te verlaten en hun val warste de hand te drukken en hem te vragen, hoe Desmand en O'Connor het maakten.

"Gaat alles, heeren," riep de majoor, die de tafel voorziede. "Cursey heeft een march van twintig mijlen achter den rug en zal wel een langer hebben als een wolf. Laat hem eerst in vrede eten, en wanneer nu alloop van den maaltijd de wijn op tafel staat, kan hij ons al zijn avonturen tot in de kleinste bijzonderheden vertellen. We zijn zeer verlangend alles te hooren."

Natuurlijk voldeed Ralph gaarne aan het verzoek van zijn krijgsmakkers. De jonge vaandijf moest eindelijk dagen in Cork blijven, om getuigen af te leggen voor het hof, toen de ge-

vangenen voor de rechtbank moesten verschijnen. Behalve de Roode Kapitein stonden allen terecht als beschuldigd van het drijven van geïllustreerde misdrijven; maar de eerste was beschuldigd van moord op verschillende personen. Daar hij de verschillende misdrijven zijn schuld op overtuigende wijze bleek, werd hij tot den straf veroordeeld; twee van de overige gevangenen, die al meer vermaant te kunnen late hadden, werden tot deportatie veroordeeld, maar de anderen kwamen met gevangenisstraf vrij.

Toen Ralph ontvond, waaraan dagen in Ballyperit terug was, werd het gehele detachement teruggeroepen, daar de kolonel bericht had ontvangen, dat het regiment binnen kort naar America zou vertrekken.

Lieutenant Desmond was reeds in staat terstond mee terug te gaan naar Cork; maar kapitein O'Connor kon eerst eenigen dagen later volgen. Alle verdelgingen werden teruggeroepen, en vele vrienden van de officieren kwamen uit Engeland over, om afscheid te nemen. Balle en pantjen waren aan de orde van den dag, en er verscheen een eigenaardige drukte en veel opgewektheid, want officier Cork een prettige paradijsplaats was, waren de meesten noch bij over de versnoring, die hen wachtte.

Op ochtend dag, juist toen de officieren aan tafel waren gezeten, trad een ordonnans binnen. Hij fluiserde den adjudant iets in het oor, waarop deze haastig opstond en den voorzitter der tafel verliet reus zich te verspreiden, daar de kolonel hem onmiddellijk wenschte te zien.

Natuurlijk maakten de overigen allerlei gissingen, maar lang behoelden zij niet in onverschuld te blijven; reeds na tien minuten kwam de adjudant terug.

"Heeren," zei hij, nog voordat hij zijn plaats aan tafel had ingenomen, "ik heb u een zeer belangrijke tijding mee te deelen: Napoleon is van Elba gevlucht, hij is in het zuiden van Frankrijk geland en overal vol goedkeuring ontvangen. De troepen zijn tot hem overgelopen, en hij is reeds dicht bij

Parijs, dat, naar men algemeen geloofde, de poorten wel voor hen zal openen. De koning van Frankrijk is getuicht."

Er herinnerde nu deze woorden een ongemiddelijke diepe stilte; toen sprong de majoor van zijn stoel op, en hij riep luidkeels luera, waarnaar al de aanwezigen van haaste instonden.

"Zo zullen ons nu toch zeker niet naar Amerika zenden!" riep om dat officieren op een toon van ongerustheid uit.

"Daar kan ik niets van zeggen," gaf de adjudant ten antwoord. „Een ding staat echter vast, de kolonel heeft tot dus verre nog geen tegenoverleiden ontvangen. Er zal wel een heele tijd verlopen met het wisselen van nota's tusschen de regeringsbureaus en het hof van vergaderingen, en lang voordat er een besluit genomen wordt, zijn wij al in Amerika."

„Ik versta het ook," gaf een ander toe.

„'t Is een prik te worden, dat wij dan op een minachting twee maanden of langer zonder tijding moeten blijven, terwijl we weten, dat geheel Europa onder de wapenen is."

„Ik geloof niet, dat er zoo spoedig iets gedaan kan worden," bracht de majoor hier tegen in. „Na 't sluiten van den vrede zijn in alle landen van een verrijdelde de legers grootmoedich afgedraakt, en 'het nu stellig gerustten tijd daaron, eer zij weer strijdwendig zijn. Zelfs Napoleon, hoe groot ook zijn aggrandissemēt talent is, heeft tijd nodig, om de versiechte strijdbereidheid op de loen te brengen. Nieuw, wij denken, het nu ten minste vier maanden duren, voordat er ernstig optreden is van een veldtocht. Met een ongunstigen guntigen wind zouden we in een maand naar Amerika kunnen overvaren. Het nu, dat er een maand na ons vertrek bereken worden gezonden, om ons terug te roepen, dat kunnen we nog gemakkelijk hier terug zijn, om de opening van het bal bij te wonen."

„'t Is in elk geval een toestand, dat de transportschepen, die ons regiment over den Oceaan moeten brengen, er nog niet zijn, en met dezen wind zullen we waarschijnlijk ook nog zoo spoedig niet komen," viel luitenant Desmout.

Eerst tien dagen na dit gesprek lieten tegen den avond de transportschepen de ankers in de haven van Cork rukken. Kapitein O'Connell was den vorigen avond gekomen; hij liep nog met twee stakken; maar dit was meer een voorzichtigheidsmaatregel dan een noodzakelijkheid. Hij was vrolijk in zijn schik, dat hij weer bij zijn makkers was, en hij knoopte even varig als zij, dat hij een werkzaam aandeel mocht nemen in den oorlog, die naar iedere meening niet kan uitlijnen.

HOOFDSTUK XIV.

De nieuwe kamermeid.

„Wat denk je van de nieuwe kamermeid, Charlotte?"

„Hoe kan ik dat nu al zeggen, Eleanor? Zij is immers nog maar vier-en-twintig jaar onder ons dak, en in sommige opzichten zijn alle meiden hetzelfde; de eerste dagen gaan ze altijd stil en bedrukt naar gang, en pas later komen haar lachen voor den dag. Ik moet echter zeggen, dat ze wijle kamer heel goed gedaan heeft."

„Toen ik haar van morgen in de gang tegenkwam," herinnerde Eleanor, „was het mij juist, alsof ik haar gezicht al eerder gezien had. Kennen we een ook, behoudt voor?"

„Nieuw, volstrekt niet," antwoordde de oudste der zusters zeer besluit. „In den regel," liet zij ze op volgen, „heeft ik liever een meid, die jonger is dan deze; men kan een jeug meisje meer naar zijn hand zetten; maar daar staat tegengesteld, dat zij ook meer een verjaars denken, en ik geloof niet, dat we lang behoeven te zijn, dat deze een den een of anderen dag den dienst opengt om te gaan trouwen."

Daar, zoals de nieuwe dienstheide gemiddeld werd, was spoedig een haar werkzaamheden gewend. De dames Penfold waren zeer bevreden over haar; maar het overige dienstpersoneel wist

niet reeds, wat het aan haar had; zij is niet van een slag, en de heerscheide. Zij schreef dat toe aan de onaanvaardigheid, dat Anna in Londen gelukkig had en niet op de hoogte van van de plattelandsgevoelen. Daar de afwezigheid echter vriendelijk en voorkomend was, en zij Jane, de heerscheide, die verkeerling had met den zoon van den baron, alhoewel het uitgaat, als het eigenlijk haar leert was, liet de verhouding spoedig niets meer te wenschen over.

Nog voordat mevrouw Conway vier-en-twintig toen op Penfeld Hall was geweest, merkte zij, dat er een hinderpaal was, dien zij niet had kunnen voorzien. Nadat zij de venster had gesloten en in het salon het stof had afgenomen, wilde zij naar de keuken gaan; maar zij vond de deur van dat vertrek gesloten. Onder het stem vroeg zij aan het jongste kamersmeisje, waar toch de sleutel van de keuken was.

„Het konne als altijd op slot,” was het antwoord. „De meidte juffrouw Penfeld heeft den sleutel in den zak, en komend nog er in. Alles moet precies aan blijven, als het bij het leven van mijheer was. Elders wooten bevoordeling van de maatschappij wordt de kamer gesloten; dan ging juffrouw Charlotte met Martha naar binnen, en zij bleef er al den tijd dat Martha bezig was, en deed de deur achter zich dicht.”

„Waarom toch?” vroeg mevrouw Conway.

Jane haalde de schouders op en wierp een afkeuringelijken blik op den hotelier, om te kennen te geven, dat zij in tegenwoordigheid van dien man zich liever niet verder uitliet. Nadra zij echter alleen waren, zeide zij: „Zoude als James er bij was, zou ik niets zeggen; hij is op de hand van de dames, moet je weten. Hij kwam hier slechts een maand voor den dood van mijheer Penfeld in dienst en leert eenen goeden meester eigenlijk niet. Hij zegt, dat het een schande is, zoodat de dames bekendheid zijn, en dat de adelstand en al zijn helpers een strenge straf verdienen hadden. Maar 't is niet, ja, het is niet terecht, en weet niets van het testament af.”

Hierop vertelde zij alles wat zij wist over het vermaakte testament.

„Martha en ik geloofden stellig en zeker, dat die daar” — zij maakte een beweging met het hoofd in de richting van het salon — „er wel iets van geweten hebben; want mijheer Tallboys beweerde, dat het testament in de een of andere geheimzinnige berghuys moest zijn, en hij heeft dan ook alles onderzocht, zonder echter iets te vinden. Als er een's geheimzinnige berghuys is, moeten de dames natuurlijk daar even goed van weten als mijheer er van wist, en Martha meende, dat die in de keuken moest zijn en dat dat de reden was, waarom de dames dat vertrek gesloten hielden.”

Dat zeide had mevrouw Conway terstond gedacht, toen zij vernam, dat Harborts kammer altijd gesloten bleef. Zij zei echter op kadenk toon: „Ik kan toch niet geloven, dat zulke voorname dames het aan iets in staat zouden zijn?”

„Dat zou je niet zeggen, als je te kende woude ik. Het zijn een paar slechte oude katten; ze kijken je altijd op de ringen, alsof ze denken, dat je alles wilt wegemen, wat onder je bevel komt. Ze behandelden hun broeder, alsof hij een kleine jongen was, en je kunt er op aan, dat het haar bestemd niet aanstond, dat hij zijn geld niet aan haar leiden mocht. Ik was voor ik weet niet wat, dat ik het testament vond; 't was me heel wat waard zijn, om haar uitgelezen geschenken te zien, als iemand met het gewichtige stuk in eens voor den dag kwam en het haar onder den neus hield. Eén zware katten! Verbeeld je eens, een paar Zondagen geleden lieten zij mij na kerktijd bij zich komen, en toen zeiden ze, dat ze het niet goed vonden, dat ik lieten op mijn hoofd had! Het sloot een jong meisje er als een neus moet waken!”

Nog langen tijd werd er tusschen de beide dienstboden over de geheimzinnige zaak gesproken; Jane vertelde alles wat zij wist en nog bevonden wat Martha gedacht en gezegd had, en mevrouw Conway luisterde met de grootste belangstelling toe;

There, St. John Penfeld, is dead.

men kan nooit weten, van welke kleinigheid de goede afdaling van haar onderbreuning afhangt.

„Na al hetgeen je mij verteld hebt, kan ik waarlijk nieuwigzinnig om de kamer te zien,” zei zij ten slotte tot Jane.

„Na, je gebiedt mij op geen lange penaf worden gesteld. De volgende week is het weer tijd, dat de boekdij gekken wordt.”

Toen den Zondag daarop mevrouw Withers aan de zijde van haar echtgenoot uit de kerk naar huis waschelde, vroeg zij aan den predikant, of hij onder de predik evenwel was geworden. „Je wordt evenklaps een bleek als een dach, James,” zei zij, „en een paar maal was je de kluis gekend kwijt.”

„Dat is nu, lieve, ik had een ongemakkelijk weekdij moete om mij bij mijn preek te bepalen, een verrast en veroverd was ik. Verteld je, mevrouw Conway was in de kerk, zij zat achter je, Amy, in de middenbank van de Poulfolds en geheel gekleed als de andere dienstboden.”

„Hoor, James, je dwaamt, gebied ik.”

„Volstrekt niet. Al kan ik ook eerst mijn oogen haast niet gekken, toch kan ik nu zeker aan hetgeen ik zeg.”

„Zou zij dan weekdij als meid op Poulfold Hall zijn gaan dienen?”

„Dat gebied ik stellig. Je weet, ze zei, dat zij het testament moest en een vinden, al konde het haar ook de grootste opoffering. Dit is nu het begin van haar onderbreuning!”

„Nu begrijp ik, wat zij bedoelde, toen zij schreef, dat wij het moesten doen, alsof wij haar niet konden! Lieve help, nu moet zij allerlei molkenwerk verrichten?”

„Ja, en dan staat zij nog blind aan het gevaar van onbedekking.”

„Hoe moeten we met Malcol aan?” vroeg mevrouw Withers, nadat beiden een poosje reijgend waren voorgezwandeld. „Als zij mevrouw Conway overvondde zag en haar herkende, kon zij, zonder het te willen, het geheim weklappen. Dan is het nog beter, dat we haar allen moedelen.”

„Eit er niets anders op, Amy? Denk eens na.”

„Als we haar eens uit logeren lieten gaan, James. Mijn vader heeft al een dikwijls gevraagd, of zij niet eens een poosje in Bath wilde kunnen. Misschien zal mevrouw Conway het handgoed welken hebben, voordat Malcol terug is.”

„Dat is mogelijk, maar reken daar niet te vast op; mevrouw Conway is er de persoon niet naar, om een onderbreuning op te geven, voordat zij het allerslechte beproeft heeft.”

Het gevolg van dit gesprek was, dat mevrouw Withers reeds den anderen morgen aan haar vader schreef, en tien dagen daarna bracht de predikant zijn dochter naar Bath.

Mevrouw Conway had moete zich onverwiltig te haasten, toen juffrouw Charlotte Poulfold haar op den eersten Zondag der maand naar de boekdij bracht.

„Eit was de kamer van mijn broeder, Anna,” zei de dame. „Alles moet hier precies zoo blijven als het is. Je moet den vloer vegen en verder evenwel het stof afvegen; maar leg alles op dezelfde plek over, waar het gelegen heeft.”

Mevrouw Conway begon rustig te werken. Toen juffrouw Poulfold haar eenigen tijd had gedgegagene, zei de dame: „Je moet de deur maar open laten, Anna; dan komt er wel doorbreuning van lucht.”

„Zal ik niet een paar aanleggen in den haard, juffrouw?”

„Wel now, dat is volstrekt niet nodig. Als je klaar bent, voordat ik terug ben gekomen, waarochter mij dan maar, ik deit de kamer alijd afvegen.”

Met deze woorden ging zij heen en liet de deur wijd open.

„Eit je haar daar alven gelaten?” vroeg Eliza, toen haar vader de woonkamer weer binnentrad.

„Ja, waarom zou ik niet?” antwoordde Charlotte op kusten toon. „Evev woude kan de heele zaak van het testament niet achen; ze zal er natuurlijk van de anderen wel even gehoord hebben, maar telking zich ze er toch niet in, en ze weet bovendien even goed als ik, dat zij het stuk toch niet vinden kan. Met Martha was het een ander geval; die was misschien wel

ongelucht door de Wifpers of door dien Tallboys. Het was maar verwondering wekken, als ik al dien tijd, dat Anna bezig was, in de kamer bleef. Ik was het ook met Martha niet gelukt hebben, als zij niet zoo onverschuldig was geweest."

"Ik was dat we het nooit gedaan hadden," meespelde Eleanor. "Schuam je toch," zei Charlotte op minachtenden toon. "Hoe kan je zoo kinderachtig zijn? Wat hebben we dan gedaan? Niets. We weten niet eens zeker, dat er een testament bestaat, en al wisten we het, dan zou het nog niet op onzen weg liggen ons zwaren stuk een schandelijk middel toe te brengen."

"Ik weet wel, dat het d'uime van mij is er altijd aan te denken; maar ik kan er niets aan doen, ik dreven er zelfs van."

Toen mevrouw Conway alleen was gebleven, keek zij het vertrek eens rond. Lange de wanden stonden onde, gebeeldhouwde boekenkasten. Jane had gezegd, dat alle boeken weggevoerd waren; maar toch was de mogelijkheid niet uitgesloten, dat een voor aan de opmerkzaamheid der onderzoekers was ontstaan. In elk geval moest zij de ganache reinen laten voor d'een onderzoekers. Ook de schoorsteen was van prachtig beeldhouwwerk voorzien. In de eerste plaats moest zij echter haar werk verrichten. Zij nam alle gedachten aan haar onderneming uit het hoofd en begon vol ijver te arbeiden. Toen zij zich na verloop van een uur tusschen eens omkeerde, zag zij juffrouw Charlotte op den drempel staan. Zij had haar niet hooren komen; zij begreep dus, dat zij met de uiterste voorzichtigheid te werk moest gaan.

"Den je haast klaar, Ann?" vroeg juffrouw Penfold.

"Ik zal nog wel een uur noodig hebben, om het houtwerk goed te doen, juffrouw. De vloer en de murels zijn schoon."

Juffrouw Penfold zei niets en ging weg.

"Nu zal er maar alle waarschijnlijkheid in de eerste minuut of tien wel niet terugkomen," zei mevrouw Conway bij zich zelve. "Nu moet ik de kam wasschen."

Zij nam een kleinen donker garen uit den zak en een heel

zijn spitslootje. Hieraan maakte zij het reze sticende van het garen vast en stak het teen in het houtwerk in den hoek van de kamer. Nu wend zij den klouwen af en ging naar den anderen hoek, om op die wijze de lengte van het vertrek te meten; daarop ging ze naar den eerste hoek terug, en maat op dezelfde manier de breedte; zij deed het een vlog mogelijk, maar toch heel nauwkeurig en zij maakte knoopjes in het garen, om de maat te bewaren. Het een nacht van verlichting stak zij alles weer in den zak; zij had al dien tijd den stoffen in de hand gehad, voor het geval dat juffrouw Charlotte het eens in het hoofd mocht krijgen, weer een kijkje te nemen; het garen was ongeveer van de kleur van het donkere houtwerk en was dus bevindlen, moedel dat niet licht in het oog zou vallen. Nu ging zij weer ijverig voort met het werk, totdat nu onsterke drie kwartier juffrouw Charlotte weer verscheen.

"Nu is het goed, Ann," zeide zij. "Het is onmogelijk al het stof uit het houtwerk te krijgen, en zonder ladder of trap kan je niet eens bij het bovenste gedeelte. Dat moet later maar eens gebeuren."

Ze keek het vertrek onderzoekend rond en knikte goedkeurend, toen zij merkte, dat alles weer op zijn plaats lag. Mevrouw Conway nam alle stoffen, schuimen en stoffelken mee en verliet toen het vertrek, gevolgd door juffrouw Penfold, die de deur zorgvuldig achter zich sloot.

"Els zoo, dat is ten minste iets," dacht mevrouw Conway. "Morgen zal ik de kamers, die aan de linkerzij grenzen, meten."

Het het grootste gedeelte en met twee volharding sette mevrouw Conway haar metingen aan den binnen- en buitenkant van het huis voort, en toen zij genog gegereus had, maakte zij een reuze tekening. Zij kwam tot het besluit, dat er tusschen den achterwand van de boekenkast en het paneel van de rechtsom een ruimte overbleef van twee voet diep, maar tusschen de linkerzij en de kamer van de buitenkant moest een ruimte van vijf voet diepte zijn over de geheele lengte van die ver-

trekken. In beide kamers waren groote, onderwetsche haarden, die zich vlak tegenover elkaar bevonden; maar aan weerskanten van de haarden bleef nog een flinke ruimte over, waarvan slechts een klein gedeelte afging voor eenige eendige kasten in de kamer der heidendeekster.

Hij haar herhaalde vertalingen en onderzoekingen buitenshuis maakte zij verschiedene kleine ijzere roesten op in den meer even boven den grond, die misschien dienden om de ruimte onder de vloeren te luchten, maar ook wel een gekleine ondergrondsche kamer van licht konden voorzien.

Drie maanden verlieten, en bij elke afwezenheidskaart van de boekerij bestelde mevrouw Conway eenigen tijd aan het onderzoek van het heidendeekwerk reukten den voorhaard en dat van de boekkasten, zonder echter het geringste te ontdekken. Zij zag in, dat zij het andere moest aanleggen, en schreef aan den heer Tallboys met verzoek naar in een houten doos een plak nuchte was te sterven van vier Engelse deimen lang en twee breed; hij moest het naar aan den vruchtbijder overgeven, die eens in de week van Weymouth naar de dorpen in de buurt van Poolefild Hall ging.

Tien dagen later ontving zij het bestelde, en toen weer de dag gekomen was, dat de boekerij moest schoongemaakt worden, nam zij, meêre juffrouw Charlotte den rug had gekreeft, ving een afschrift van den kameerdeel in de was. Voordat zij hem weer in het stof stak, leek zij zorgvuldig na, of er geen was aan was blijven kleven, daarop deed zij het deksel op haar doos met was, en ging toen rustig met het werk, zonder verder iets te onderbreken. Een paar dagen daarna vroeg zij verief om naar Weymouth te gaan, waar zij 'n een en ander te koop had, en waar zij den heer Tallboys bezocht.

„Hoe gaat het u, mevrouw Conway?“ vroeg de rechtgehoorde, nadat hij de deur achter zijn boekwaker gesloten had. „Komt u mij vertellen, dat u het kapelous van uw taak inset, en dat u alles opgeeft?“

„Integendeel, mijnheer Tallboys, ik ben meer dan ooit besloten om te volharden tot het uiteinde. Ik kom u juist vragen, of u mij een sleutel wilt laten maken naar deuren indruk in was. Het zou te gewaarfijk zijn, als ik dat selve vraag aan den aaid uit het dorp. Misschien vindt u het nog voordichtiger het in Londen te laten doen.“

„De zaak wordt hoe langer hoe gewaarfijker, mevrouw,“ zei de advocaat ernstig. „Ik vermaan, dat u uw onderzoek bij nacht wilt voortzetten. Stel u eens voor, dat u betrapt wordt, overijl u in het besit zijn van een valschen sleutel?“

„Ik zie geen ander middel om mijn doel te bereiken,“ zei de dappere vrouw vasthouden. „Ik moet ook nog eenige andere zaken hebben,“ ging zij voort, „een maanscheij en pot van de minste maat, zooals een inderker draagt. Als ik op heidendeek betrapt wordt worden, moet ik de dames soorvel mogelijk schrik aanjagen, om mij daardoor selve een kans te verschaffen, buiten verhoeking te blijven. Wanneer Charlotte naar haar kamer slacht, heb ik tijd mij selve in veiligheid te brengen, en als ik dan een beenderwester half open heb, heeft het allen schijn, alsof de inderker daarlangs ontvlucht is.“

De heer Tallboys kon een glimlach niet onderdrukken; maar toch herhaalde hij nog eens: „U speelt een gewaarfijk spel, mevrouw.“

„Men moet iets wagen,“ was het antwoord, „als men om een fortuin vecht. In het begin verrees ik nog, dat de een of ander mij herkende en zonder het te willen mij verraden zou; maar daarvan kon ik nu niet meer bang. Ik zag, dat de heer Wilken mij herkende den eersten Zondag dat ik bij hem in de kerk was, en daaronder schreef ik hem; natuurlijk moet ik eerst den brief naar Dever en liet hem van daar naar den postkant sturen. Hij verzocht mij in zijn antwoord, mijn plan toch op te geven; vinder vertelde hij, dat hij en zijn vrouw Malel naar Bath hadden gemaaden, waar zij eenige maanden bij een tante zou logeren; er is dat geen gevaar voor een ontzetting met

haar. Nee, hoor, ik ben voor mij zelf in het minst niet bang. Ongeleukig kan ik niet hetzelfde zeggen van Ralph. Zijn regiment is juist naar België vertrokken, en ik denk dat daar wel de beslissende slag zal plaats hebben. Dat heeft mijn gedachten meer bezig dan het testament, mijnheer Tallboys. Als ik geweten had, dat hij ten strijde moest trekken, had ik de uitvoering van mijn plan liever uitgesteld, totdat alles voorbij was."

"Ik meek wel, dat niets u van uw oorspronkelijk plan kan terugbrengen, mevrouw, en daarom zal ik u helpen, zoveel als ik kan. Hoe zal ik u den steunel sturen?"

"Ik heb nog enkele andere dingen besteld bij Wilson in de Hoogstraat, welke niet klaar kunnen zijn voor leden over een week; ik heb hen gezegd, dat hij het kistje niet anders moest voor zending over een paar dagen, en dat er nog eenige pakjes bij hem bezorgd zouden worden, die hij er bij in moet stuiten. De steunel zal vroe den tijd zeker wel klaar kunnen zijn?"

"O, zeker, daar komt u op rekenen. Na, mevrouw Conway, uw volharding verdient het vollegste succes."

HOOFDSTUK XV.

In België.

Er heerschte algemeene verslagenheid in het regiment, toen het bekend werd, dat de transportwagens in de haven waren aangekomen. Toen de troepen onder het spel van allet meide, dat ik achterliet" door de straten van Cork marcheerden, was er van den kakeel tot den jongten lachster niemand, die niet een gerod had, alsof hij in ballingschap ging. De bagage was reeds den vorigen dag aan boord bezorgd, en terstond nadat het regiment bij de haven was aangekomen, werd het in groote lichte wagens naar de transportwagens gebracht.

"Wanneer gaan we onder zeil?" vroeg O'Conor den kapitein, nadat hij aan dek stapte.

"Daar is niets met zekerheid van te zeggen," was het antwoord van den gezagvoerder. "Er is op 'sogedlijk geen zwaarte aan de lucht, en de haven niet er niet naar uit, alsof we spoedig op verandering kunnen rekenen."

Dagen verloop, en steeds bleven de schepen voor anker liggen. Wanneer er een schip uit Engeland kwam, werden er luuten uitgezest, en men wistte er heen, om het laatste nieuws te vernemen. Veel had dit niet om het lijf; de ongedulden weigerden Napoleon als heiter van Frederik te erkennen, en een groote onlusten om zich tegen hem vormen. Ook gingen er geruchten, dat de beslissende slag waarschijnlijk in België geleverd zou worden. Reeds stonden verscheidene Engelse regimenten op de Belgische grens gestationeerd, en drie of vier andere hadden bevel ontvangen naar dat land onder zeil te gaan. Ook werd er gezegd, dat Rusland, Oostenrijk en Pruisen aanstalten maakten om zich te wapenen. De Engelse landweer was opgewoepen, en hooge prestaties werden uitgesteld voor hen, die van de landweer in de lichte regimenten overgingen. Over het gansche land werden soldaten aangeworven, gaarden aangevocht en de regimenten volledig gemaakt. Al deze berisken waren niet geschikt, om de ingeschepte krijgslieden tot berusting te brengen. De kakeel had aan lichtejarige vrienden in Londen geschreeven en hen verzocht de autoriteiten onder 's oog te brengen, dat het dwarsheid was zulk een licht regiment als het 28de op zulk een gewichtig tijdstip naar Amerika te laten vertrekken.

Drie weken waren er verlopen, toen de barometer begon te dalen en allen er op woe, dat er weeroverandering op til was. In een oogenblik was alles aan boord al leven en beweging, de vellen werden losgemaakt, de kapiteins bleven, en de lichte wagens kwamen door de kakeelen.

"Zie, daar komt een schip den haak om," zei O'Conor.

„Maar wij zullen het laatste nieuws niet meer vernemen; als het hier is, zijn wij reeds onderweg.“

„Het geeft alleen aan het fort op den heuvel,” zei Ralph, „en men antwoordt ook daar bij het station vlak voor het koninkrijkshuis op Spike Island.“

Een oogenblik later werd er een kanon afgevuurd.

„Dat is voor ons bestemd,” zei de kapitein, terwijl hij zijn kijker naar en heen op de kust richtte. „Ja, daar wappert een vlaggen. Geef het signaalhoek, jongen, Mijneer Smith, blijf den schrijnpel met een knutchen op.“

Zoodra dit gebeurd was, werden de wimpels aan de kust overgelaten, en een nieuw stel werd opgehooken B, A, D, C.“

„Geef mij het loek,” de schepen moegen tot ander order niet onder aill gaan,” las de kapitein hardop.

„Hoor, jongens!” riep Of Connor uit alle macht, „we gaan tot ander order niet onder aill!“

Een hard gejuich sterg uit alle kelen op; de soldaten waren uitgeleden, en de officieren drukten elkander vol blijdschap de hand.

Zoodra de brik het anker had laten vallen, reidden er eenige booten heen, want allen waren benieuwd, om andere berichten te hooren. Het eerste wat men vernam, was, dat er te Plymouth op het laatste oogenblik een officier aan boord was gekomen, die den kapitein het bevel overnamt, en onmiddellijk bij aankomst te Cork te schreef, dat het 28de regiment nog niet moest uitvallen. Ten gevolge van den zwaaren wind was de brik acht dagen onderweg geweest.

Nog veertien dagen bleven de troepen in groote spanning aan boord van de beide transportschepen; toen eerst kwam er een schip met het bevel dat het 28de onmiddellijk heen moest zetten naar Ostende, en twee uur daarna werd allen aan boord voor het vertrek in goedheid geroepen.

Het spoot Ralph, dat hij zijn moeder voor zijn vertrek niet eens had kunnen bezoecken. Hij kon den laatste tijd niet recht

wijs worden uit haar liefden; zij schreef bijna uitsluitend over hem af, en ze zette zijn vragen omtrent de Ioversche vrienden werden slechts heel in 't algemeen en ter laaps beantwoord. Zij schreef een gewonen tijd bij de Wiltens vertoef te hebben, althoos zij niet had geschreeven, wanneer zij daarheen was gegaan en wanneer zij van hen teruggekomen was. Als hij haar maar eens groeten had, dacht hij, dan zou al het vromste uit haar liefden wel zijn opgehelderd.

Mevrouw Conway had werkelijk voor haar men verzwaaren, welke stappen zij in zijn belang had gedaan, en zij was het niet zich zelfs nog niet eens, of zij hem er van op de hoogte zou stellen, indien zij bij zijn terugkeer nog niet in haar onderzending gehandeld mocht zijn.

„Eindelijk zullen wij den Heug gaan bereyden, mijnheer Conway,” zei Denis tot zijn heere. „Hij heeft tot nu toe nog altijd zijn verbleven tegen ons afgezonderd; maar uippenis nog toe, hij zal ondervinden, dat hij deen heer geen Ruusen en Profen voor sich heeft.“

„Het zal er heel tegenaan, Denis; want we zullen tegen de beide Franche troepen moeten strijden, die door Napoleon zelf worden aangeroerd.“

„Wij zijn niet bang voor de Francken, mijnheer. Heiden wij hen in Spanje ook niet verslaan?“

„Wanneer kan heere hen aanvoert, zullen er veel beter strijden. Je weet, dat Wellington werk genoeg had om hen te verslaan.“

„Nu ja, maar hij versloeg ze toch. En wij zullen hen ook verslaan, waar wij ze ook ontmoeten, dat zal u zien.“

„Dat hoop ik, Denis; en als alle troepen een goed waren als een regiment, zou ik er zeker van zijn. Wij weten wat wij kunnen; maar we weten niet, of we ons kunnen verlaten op de Belgien, de Hollanders en de Duitschers.“

„Als ik de hertog was, zou ik me in 't geheel niet op hen verlaten. Ik zou er allernat in de achtersteoede plaatsen, en

omze jongens het werk laten doen. Al die vriendelingen zijn maar half vertoogende schutters, het ik geïsoerd, en als men niet volop te eten krijgt, kan men ook niet goed vechten. Ik hoop dan ook niet, dat de hertog ons op kleine ranssamen zal stellen, want dan kan het wel eens mis gaan."

"Waarom maar niet lang voor, Denis; je zult randsleesch en schaapsleesch krijgen evenals in Spanje."

"Goede heuse!" riep Denis verwardst uit, "zijne daar dan ook koren en schapen, of wordt alles uit Engeland geïsoerd?"

"Wel neen; er is daar even goed een als bij ons."

"Die heidenen! Terwijl ze goed vleesch kunnen krijgen, eten ze toch kikvorschen en slakken! 't is schande!"

"Omme, Denis. Ze eten even goed randsleesch en schaapsleesch als wij. Kikvorschen en slakken zijn een kostbare lekkertij evenals bij ons het wild. Slakken zijn eveneens vies als centen, en de Romeinen, die wel wisten wat lekker was, beschouwden kikvorschten als iets bijzonder fijn."

"Wel, mijnheer, ik zou er voor bedanken; maar over den smaak valt niet in twielen. Daar leidt de hel voor het middagmaal. Een volgenden keer dat we naar keuren, zullen we wel in volle een zijn, en dan zullen misschien maar enkelen aan tafel gaan."

Het kwam uit, zoals Denis gedacht had; de een stond hal in het schip stampte eenen, mocht slechts een half doosje officieren den volgenden maaltijd bijwonen, en algemeen wasde men zich verlicht, toen de lage kust bij Ostende in 't gezicht kwam.

De officieren hadden gedacht, dat Ostende vol troepen zou zijn; maar dit was nu niet. De regimenten, die voor hen geland waren, waren terstond onder landwaarts in getrokken. Ook het 28de bleef slechts aandoing in het kamp, dat even buiten Ostende ten behoeve van de dootschikende troepen was opgericht, als noodig was, om hun wapenen en verdere uitrusting te reïngen en in orde te maken. De bagage werd terstond doorge-

maaken, en den volgenden morgen gingen de troepen op marsch. Twee dagen later bereikten zij Gent, waar verschillende regimenten reeds ingekwartierd waren, hetzij in de stad zelf of in de omliggende dorpen en gebieden. Ralphs kompagnie kreeg kwartier in een dorp een mijl van de stad. Toen den volgenden morgen de parade van het regiment was afgelopen, gingen de meeste officieren en vele manschappen een kijkje nemen in de stad, waar de geïsoerde Fransche koning en zijn bevoogding had.

Een merkwaardig was die oude stad! Welk een groot aantal kloosters trof men er aan! De monniken scheen wel het derde gedeelte der bevolking uit te maken, en het was grappig inder een Fransche te hooren spreken, terwijl juist de Franschen de vijanden waren, die men zou bestrijden. De Gentenaars legden evenwel belangstelling aan den dag jegens de Engelsen als deno jegens hen. De reede uniformen van de overreedsche soldaten trokken hen opmerkzaamheid en de ineen van een regiment uit de Haaglanden, dat naast het 28de geleerd was, verruilde hen met vertoning.

Het regiment bleef voortien dagen in Gent en trok toen met eenige andere van dezelfde divisie naar Brussel, waar ze in de omliggende dorpen werden ingekwartierd. Het 20de beleesde tot Pictus divisie, die deel uitmaakte van de reserve, welke rondom Brussel was massagetrokken. Het eerste legereorps, onder bevel van den prins van Oranje, dat bestond uit de tweede en de derde divisie van de Hollanders en Belgen en de eerste en de derde divisie der Britten, breidde zich van rechts naar links uit over de landstreek tusschen Engelen en Quatrebras. De eerste Britsche divisie bevond zich bij de vestingeneerde stad, en de derde tusschen Salignes en Rosely, terwijl de Belgen en de Hollanders tusschen Ninelles en Quatrebras lagen.

Het tweede legereorps onder den Engelsen generaal Hill bezette het terrein westelijk van het eerste en strekte zich uit tot Oudemarde aan de Schelde; de reserve was gevestigd in en om Brussel en naar de zijde van Roeselen; de ruitrij, met

uitroeiing van de Pruisische brigade, was gepostreerd bij Grammont, Bonn en Rurels, terwijl de kuitposten tot aan Maastricht en Dinant reikten. Blicher's leger was inde nabijheid van de Maas geplaatst; het Pruisische legerkorps onder Ziethen was aan de Rijn afgekoesterd en had zijn hoofdkwartier in Charlevil; het legerkorps van Pirch kantonneerde op de beide oeveren der Maas van Xanten tot Bley; dat van Thielmann was op den rechteroever der rivier naar de zijde van Cleve en Dinant, en dat van Blicher was tusschen Luik en Hannut geplaatst. De verbonden legers vormden een groeten boog ten zuiden van Brussel, maar ze waren duidelijk van elkander gescheiden. De kantonnementen van beide legers hadden een veel te groote uitbreiding; mocht Wellington als Blicher was uitgegaan van het beginsel van Napoleon, dat men het leger moet verdeelen om het te voeden, en vereenigen om te strijden. Enkele Pruisische kantonnementen waren tot bij de twintig uur van het vereenigingspunt verwijderd. Bij nulk een stand van zaken was het zeer moeilijk voor de geallieerden, zich tijdig te vereenigen bij een aanval van de Franche zijde, en het was wel te denken, dat Napoleon partij een poging te maken van die gevechtelijke plaatsing.

De geleide macht van Wellington bedroeg 80 à 95,000 man; Blicher had omtrents 115,000 man onder zijn bevelen, en daartegenover kon Napoleon maar 125,000 man stellen. Het grootste gedeelte van Napoleon's leger bestond echter uit dappere veteranen, die, doordat zij herhaaldelijk de overwinning hadden behaald, vol zelfvertrouwen waren. Bestond Blicher's leger uit troepen van een en dezelfde natie, met Wellington's macht was het juist andersom; meer dan de helft zijner troepen behoorde tot verschillende volken, zoals Belgen, Nederlanders, Pruisen, Hannoveranen, Saksen en Beunen, terwijl de Belgische divisies voor een deel uit slaven lechtelingen bestonden.

Gedurende de weken, die ze verlieten met het opstellen der drie groote legers, hadden de troepen, die rondom Brussel ge-

kantonneerd waren, een gunstigen tijd. De stad herbergde een overgroot aantal vreemdelingen van allerlei naties. Vele officieren waren verpand met hun vrouwen en vrienden; een aantal Franche edelen hadden er een schuilplaats gezocht, toen zij de landing van Napoleon te Caen's vernamen, en een groot menigte nieuwsgierigen had de wensch om de gevechtelijke gebeurtenissen, die op tijl waren, bij te wonen, naar Brussel gelokt; vele Engelsen waren ook uitdrukkend voor hun genoege naar het vasteland gegaan, onder de welke geenen was, en de meeste deze pleisterverrings waren, na Napoleons troefkeer in Frankrijk, uit Zwitserland, Italië en Duitschland in aller ij naar België's hoofdstad trokken. Daar verlieden ze zich vrolijk; mochten de gebeurtenissen een anderen loop aannemen dan zij verwachtten en hoopten, dan konden zij van daar toch spoedig terug naar Engeland terugkeeren.

De heersche een vroelijke opgewektheid in de straten; staf-officieren in hun beste uniformen draafden door de stad, gevolgd door hun bedienden; in en den omg een een paar gronvals, in eytelige graspetken gewikkeld, langzaam voortbij rijden, terwijl intusschen menichvallen en officieren van verschillende naties zich in de straten verdrongen. De openbare versmaeltijkheden, zoals de schouwelingen en een opera, werden deuk bevocht, terwijl vele dames, die in Brussel versmaelden, dagelijks receptie hielden. Het weer was in het laatste van Mei en gebarrende de eerste dagen van Juni bijzonder mooi, en ophooven iedereen wist, dat elk oogenblik de storm kon kuiserten, schenen het teek, alsof men bezwaarlijk kon gekoren, dat menichvallen moegen reeds allen worden opgeroepen, om den rijnd in een snijp op leven en dood te ontmoeten. Zelf Denis Mulligan was bevreden over zijn rantsoenen, en hij bekende aan Ralph, dat hij de Belgen teek veel lievermoetiger vond, dan hij geleide had.

De vestingwerken van de gronplantaten waren intusschen versterkt, de geueken waren uitgegeven, de muren en wallen hersteld en de straten in orde gemaakt, zodat in den uitersten

moed een groot trovis onder water groot kon worden. De ruiterij van het leger der geallieerden aan den eeren kant en de bereden geschiktheid der Fransen aan den anderen kant gaven daar scherp acht op elkaanders bewegingen, en van weerkanten trachtte men te vermoeden, dat overloopen den vijand op de hoogte brachten van de plaatsen en de posities der verschillende legerkorpsen. De linie was echter te uitgebreid om dit te beletten, en nu werden de bevelhebbers georgeld op de hoogte gebouwen van de bewegingen konnen toegestaan.

Al het land tusschen Brussel en de grenzen werd verkend, en genie-officieren moesten schetsen maken van alle territorium, die een de een of andere reden geschikt konden worden in aanmerking te komen voor het aanstaande slagveld. Zoo werden ook de velden bij Waterloo in kaart getekend, en Wellington beschouwde dit terrein als een bijzonder gunstige positie, in geval de vijand zich een weg trachtte te banen tusschen het Belgische en het Pruisische leger.

Den 15ten Juni ging de garde van Parijs op march, en vier dagen daarna verliet de keizer de hoofdstad. Nog dien zelfden dag, vernam Wellington, dat de garde naar het noorden oprukte en dat Napoleon medre, en den dag daarop rapporteerden de voorposten van de ruiters, dat de plukken Franche cavalerie, die zij nog lang tegenover zich gezien hadden, verdwenen waren en dat zij van de Franche kolonnenten hadden vernomen, dat de vijandelijkheden spoedig zouden beginnen.

Den 15ten Juni was Ralph Curwen als naar gewoonte met Stapleton naar Brussel gegaan. Alles had daar zijn gewone aanzien; een militair muziekkorps speelde in het park; een aantal keurige rijtuigen met een aantal uitgeleste dames reden heen en weer, en eenjarige officieren en burgers wandelden in het plantsoen, grooten een kruisenden en gemaaten druk over de laatste stadenscheurten. Over de nabijheid der Fransen werd echter niet gesproken, en niemand, die niet beter wist, was op dat oogenblik gedacht hebben, dat dertig à veertig mijlen van

daar drie goede legers geene legers tot een worsteling, waarvan het lot van geheel Europa zou afhangen. Allen waren vol van het geloof, dat deze aanval gegeven zou worden door de heersiger van Richmond en dat in luister en pracht alles zou overtreffen, wat de officieren tot dusverre in Brussel hadden bijgewoond.

Om half vijf zagen Ralph en Stapleton kapitein O' Connor naar zich toe komen.

„Kunt gij beiden een geheim bewaren?“ vroeg hij hun, toen hij zich bij hen gevoegd had.

„Daar kon je zeker van zijn,“ antwoorde Ralph lachend.

„Jefei zij zeker van plus naar het lot te gaan?“

„Natuurlijk; we hebben geen van beiden dienst, en Stapleton denkt over niets anders dan de veroveringen, die hij wil maken.“

„Nu, mijn geheim is dit: het is heel waarschijnlijk, dat Jefei in 't geheel niet naar het lot komt gaan?“

„Wel, waarom niet?“ riepen de jonge officieren tegelijk uit.

„Heeft het regiment bevel gekregen om op te marcheren?“

„Nog niet, jongens; maar we kunnen het elk oogenblik verwachten. Ik heb juist den kolonel ontmoet. Hij had ons drie uur bij den kring getuurd. Er waren nog verscheidene andere officieren, en de prins van Oranje, die van de voorposten was gekomen, om het lot bij te wonen, vertelde, dat de Pruisen van morgen op den rechteroever der Sambre waren uitgevallen, en dat de keurige kolonnenten nog voortdurende, toen hij vertrok. Een half uur geleden zijn er bevelen uitgevaardigd, dat alle troepen zich naarrechterwaardig moesten maken. We kunnen nog niet weten, welken weg de Fransen zullen kiezen, en den morgen op de Pruisen kan wel alleen ten doot hebben ons op een dwarspoort te brengen; daarom kunnen we nog geen besluit nemen, voordat we meer weten. De eerste divisie heeft bevel gekregen zich beiden macht te verzamelen bij Ath, de derde bij Braine-la-Comte en de vierde bij Grammont. De vijfde — dat wij — met het 81ste regiment en de Hanoversche brigade en de tweede divisie verzamelen zich natuurlijk hier. De

prins van Oranje tocht de rivier en de beide Nederlandsche divisie bijeen te Nivellen. Ik geloof, dat nu spoedig het spel zal beginnen.²⁾

„Maar waarom de berieven reeds zijn uitgerust en de troepen van nacht moeten samenstreken, kan ik allen toch niet lang gelaten blijven.“

„Nee, het was maar scherts, dat ik van een geheim sprak. Was er een geheim, dan zou de kolonel er mij natuurlijk niet over gesproken hebben, en ik had tegemoet u het zwijgen bewaard. Eer, het niets wordt meer bekend.“

Werkelijk vornden zich overal kleine groepjes, en aan de opgewondenheid waarmee zeiden spraken, kon men wel merken, dat de orders tot samenstelling der divisie bekend waren geworden. Niemand wist natuurlijk met zekerheid, wat de reden was van de uitnoodiging van het leger; maar de meeste dachten toch, dat het slechts een voorzichtigheidsmaatregel was; niemand vermoedde, dat de Franschen en de Pruisen reeds ernstig slagen waren geweest.

„We moeten maar naar onze kwartieren teruggaan,” ried kapitein O'Connor. „Van avond moet allen slapen en in orde zijn.“

„Moeten de troepen dan den geheelen nacht onder de wapenen zijn?“ vroeg Stapleton.

„Zeker,” gaf O'Connor ten antwoord. „We moeten op allen voorbereid staan.“

„Dan ga ik niet naar het bal,” zei Ralph.

„Ik zag niet, dat je eigenlijk heet, Conway. Het is berovend waarschijnlijk, dat de kolonel slechts aan een deel der officieren verlof zal geven om naar het bal te gaan. Ik zal er een kijkje nemen, maar ik denk niet, dat ik er langer dan een paar uur blijf.“

Toen O'Connor en Ralph hun kwartieren berikten, waren hun opzieners bezig met het inpakken der bagage.

„Wat is er toch gaande, O'Connor?“ vroeg Desmond.

„De divisie moet van avond marcheerend zijn. Er is bericht

gekomen, dat de Franschen de Pruisische voorposten hebben aangevallen, en dat moeten wij op onze hoede zijn.“

„Een er is ook een ander,” zei Desmond overtuigd, „dat van elke kompagnie slechts een officier naar het bal mag gaan.“

„Een jij wilt de heerlijkheid nog gaarne bijwonen, is het nu niet, Desmond?“

„Natuurlijk. Ik zou vroedlijk graag gaan.“

„Nu, ik ben niet van plan den heelen avond te blijven; een paar uurten is mij genoeg. Conway blijft liever hier. Laten we dan nu afspreken, dat ik van morgen tot ruim tien uur een kijkje neem bij onze hertogin van Richmond, en daarna ik terug ben, ga jij.“

„Heerlijk!“ riep Desmond opgetogen. „Dank je wel!“

„Mistert om, Desmond. Ik zou je raden, dat je je opmaken bereidt je kleine trouw klaar te leggen, amsdat je bij je trouwkomst van het bal tenminst je gela-uniform kunt uitrekken en laten inpakken.“

„Wat nu er niet de bagage gekoren, als we moeten marcheren!“

„Och, ik geloof niet, dat we van nacht moeten oprukken. Maar mocht dit wel het geval zijn, dan zal de kwartiermeester alle achtergebleven bagage stilleg bijeen laten brengen en het hier opgeven ter brandstaf geven.“

De hertog van Wellington had op dat ogenschijnlijk verdsbericht ontangen, dat het treffen van dien morgen het begin was van een groote beweging, en dat de geheele Fransche krijgsmacht opmarcheerde langs den weg, die de Heilsche en Pruisische legermachtien scheide.

De Franschen waren in den vroege morgen in drie groote afdeelingen naar de Sambre opgevoerd met het voornemen tusschen Marchiennes-au-Pont (?) en Châtelat de rivier over te trek-

(2) In vele geschiedkundige werken wordt te zelden van Marchiennes-au-Pont, dat ongeveer 1000 meter ten westen van Châtelat aan de Sambre ligt, Marchiennes aangegeven, een dorpje in het Pruische departement Nord aan den linkerover van de Sambre. Ten verandering van een eijgenste voorstelling wordt ik hierop te vermelden van den lezer. T. V. de T.

ken. Zietten, die de Pruisische voorposten aanvoerde, vreeddelijde de bruggen bij Charlot, Charleval en Marchiennes-aupont, de drie plaatsen, waar de verschillende Franische kolonnen den overtocht wilden beproeven, dapper, en betrukte daarna den vijand elken voet grond, waarbij zijn ruiterij telkens een charge uitvoerde. Deze strike tegengaf stelde Blicher, die op het ontvangen van Zietten mededeeling dat hij den volgenden dag een aanval verwachtte, en middernacht tusschen den 14ten en den 15ten Jans leraf had gesonden aan de verschillende legerkorpsen om in aller ij op te rukken en zich te Schœlief te verenigen, in staat dit plan voor het grootste gedeelte uit te voeren. Slechts Bliow, wiens korps bij Louk lag, ontving de orders te laat, om nog dien zelfden dag op te marcheren. Een gedeelte van de Pruisische armee trek samen om de dorpen Fleurus en Ligny in de onmiddellijke nabijheid van Soudrev.

De Fransen waren in de richting van Soudrev tot Fleurus, en in de richting van Quatre-Rues en Brauvel tot Fresnes(?) doorgetrokken; het veldere voornemen werd hier den vijand belet door het vuur van de Nederlandsche batterij Bijkerd, die met een batalion, in het dorp was geplaatst en zich volgens bevelen van Sauer-Weimar uitstekend dapper gedroeg. De Nederlanders gingen toen langzaam en in goede orde op Quatre-Rues terug.

Om tien uur 's avonds gaf Wellington bevel, om de verschillende afdeelingen van zijn leger om Nivelles samen te trekken; er werden geen nieuwe bevelen afgevaardigd voor de troepen rondom Brauvel, en afschoten men op het hal eind, dat de troepen marschvaardig waren, hoewel met afzondering van de bevelhebbers en enkele leden van den staf niemand, dat het gewichtige oogenblik om aan zij was.

De regimenten, die op eenigen afstand van Brauvel gekantonneerd waren, kwamen om tien uur in het park bijeen; de ge-

waren werden in rotten geest, en daarop kregen de manschappen verlof om te gaan slapen.

Er werden slechts weinig vuurs aangezetoken; want de nacht was warm. De artillerie echter, die al den tijd van haar verblijf bij Brauvel in het park gekantonneerd had, had als gewoonlijk talrijke vuurs ontstoken, waarom alst vele soldaten vernamen; maar de meeste wikkelden zich toch in hun jassen en gingen rustig slapen.

Ralph wandelde een paar uur tusschen de troepen rond, maakte een laatste met deuren en gevein officier en laatste naar de gesprekken van de soldaten om de bleekvoren.

HOOFDSTUK XVI.

Eindelijk gevonden!

Zoodanig meent Conway al het bestelde had ontvangen, hervatte zij vol ijver haar taak. Wanneer allen in huis stil was en zij een goed als zeker kon zijn, dat de duinen Fendel slapen, ging zij het bed uit, waarop zij zich onafgebroken had neengelegd, deed de jas en de broek aan, sette den laaf op en legde zich gereedheid aan de boekerij. Daar zij het slot geregd zwerde, kon zij de deur onhoorbaar open krijgen en even stilte bij voor zich afleiden. Als dat gedaan was, stak zij een kaars aan en begon haar naspeelingen. Den vijfden nacht ontdekte zij tot haar groote verblijding, dat een kloos in den schoensteen onder den drek van haar vinger werk, en op eenzelfde oogenblik hoorde zij een tik. Verder hoorde zij nog zij niets bijzonders, zodat zij, na nog allerlei pogingen in 't werk gesteld te hebben om een betere uitslag te krijgen, tot het bedruk kwam, dat er een tweede keer moest zijn, om de geheime berypten te openen. Werkelijk vond zij die ook; maar dat gebeurde eerst drie weken daaraan; zij werd in bewijzing

(1) In de Belgische geschiede bladzijden 149 en 150 worden de dorpen van deze naam, hier wordt menigvuldig Pruisische troepen bevestigd. Het aantal bij veel verschillen, 11 K.R. van de K. v. d. K.

gebruikt, als men op een heel klein knopje drukte aan den binnenkant van den schoensteen. Toen zij tegelijk op beide knoppen drukte, sprong de boekenkast links van den haard een deins of wat open. Bij dit gerucht was mevrouw Conway zoo ontroerd, dat zij eenige oogenblikken moest wachten, eer zij haar onderzoek voortzette. Toen zij ten laatste de boekenkast verder opende, zag zij een klein vertrekje, omstreeks zeven voet lang en vier voet diep; maar tot haar groote teleurstelling was het geheel kaal en leeg. Slechts lagen er een paar snipperfjes papier op den grond; maar verder was er niets, geen laatste of kleinje, hoe klein ook. De teleurstelling was zoo groot, dat de arme vrouw op een knusstoel in de keukenij neerviel en daar een goed snotcheide. Maar spoedig rakte zij weer moed; van boorden ging zij naar het geheine vertrek te rug en ondernamte nauwkeurig alle papieren, die op den grond lagen. Een snipperfje was een stukje uit een brief van den heer Tallboys. Het bevatte slechts twee woorden: „Waarde Heer Penfold, Ter voldoening aan uw verzoek zend ik u hierbij het . . .” De datum, die er boven stond, was tien dagen voor den dood van Penfold.

Mevrouw Conway was overtuigd, dat het volgende woud testament moest geweest zijn, en dat het snipperfje papier een stuk uit den brief was, dien de heer Tallboys tegelijk met het gewichtige document aan zijn client had gezonden. Dat het papierenfje daar lag, was een bewijs, dacht mevrouw Conway, dat Herbert bij zijn leven dat geheine vertrekje gebruikte en dat hij er geweest was, nadat hij het testament van den rechtgeleerde had ontvangen. Waaren anders zou hij er zijn binnen-gegaan dan om het document in veiligheid te brengen? Maar waar hij het gebruikt had, wist zij niet, ofchoon zij begreep, dat het ergens vlak bij haar moest zijn.

„Als het hier is, moet het ook gevonden worden,” zeide zij heftig; „maar ik begin er vanacht niet meer naar te zoeken. Het zal al wel drie uur zijn, en ik moet de maak weer maken

overleggen. Het is heel wat waard, dat ik ten minste al iets ontdek heb, en in plaats van ontmoedigd moet ik tevreden zijn.”

Dien dag schreef zij een volledig verslag van haar ontdekking aan den heer Tallboys en zij zond hem tevens het fragment van zijn brief. Het hernieuwd onderzoek stelde zij een punt maken uit, daar zij wistte, dat zij eenige rust noodig had.

Welken herestigte een brief van den heer Tallboys naar in haar verstand, dat zij aangaande het rechte papier had gehoord; hij verwachtte haar tevens gelijk met den aanwonderlijken goeden uitgang van haar pogingen, en hij was van meening, dat zij nu het moeilijkste gedeelte achter den rug had. Hij brachtte van vrede, en de nithouten van haar verder onderzoek te hooren.

Mevrouw Conway kwam langzaamhand tot de overtuiging, dat de geheine kryptplaats nergens anders kon zijn dan onder een van de groote steenen van den vloer of in den muur achter den schoensteen en wel boven den vuurhaard. Op die plaatsen kon volgens haar metingen eenige ruimte zijn. Toen zij nu een paar nachten rust naar arbeid weer hervatte, was dan ook haar eerste werk, dat zij in het geheine kamertje nauwkeurig elften stree in den muur naast den vuurhaard ongeveer vier voet boven den grond onderzocht. Zij was nog geen vijf minuten bezig geweest, toen zij een kreet van voldoening uitte. Een van de steenen van vier en een halve palm in 's vierkant lag niet meer al de andere in een laag omtent. Toch sloot hij nu maar bij de overigen aan, dat zij haar penningen niet binnen de wegen kon krijgen. Ook vond zij nergens een sleutelgat of iets anders, dat tot het openen of opsluiten van den steen kon dienen. Trachteloes zocht zij een week lang naar een verborgen voor. De teleurstelling en haar weinige nachtrust wrechten zich op haar gezondheid; het was dringend noodig, dat zij een pauze naar werk stelde. Een doornacht kreeg zij echter plotseling een idee; en ging zij het bed uit, klomde zich in haar gewone vermomming en was op het punt de trap af te gaan, toen zij

beelden geschikt zoudde te hooren. Zij ging terug naar haar kamer, verhoog haar maankleeren, en legde zich toen weer naar de trap, waar zij scherp toelisterde.

Ah, zij had zich niet vergist; duidelijk hoorde zij geruisch, en zij meende het dode gesnoepel van gedrupte maankleeren te vernemen. Hier bleef zij naar haar kamer terug, sloeg een doek om en sloep toen voorzichtig de trappen af naar de deur van juffrouw Charlotte's kamer. Zij tikte, totdat zij gehoor kreeg; maar eerst toen de dame voor de deur stond, antwoorde mevrouw Conway op de roep, wie er was. „Ik, juffrouw, Anna Siltkuppe.“

De sleutel werd omgedraaid en de deur geopend.

„Wat is er, Anna?“

„Er zijn mannen in huis, juffrouw; ik hoor ze luiden heen en weer gaan, en ik vermoede mij, dat ik maankleeren hoorde.“

Juffrouw Penfold kwam op de gang en luisterde.

„Ja, je hebt gelijk,“ zeide zij. „Als den knecht ruopen en de andere meiden. Tegen den tijd dat je weer luiden bent, zal ik ook gewerd zijn.“

Een paar minuten daarna kwam het geheele dienstpersoneel luiden; de hofdier had een geweer bij zich, en de meiden waren met stoffen en piket gewapend.

„Is je geweer in orde?“ vroeg juffrouw Penfold.

„Dat heb ik nog niet ingesien,“ was het antwoord.

„Doe het dan spoedig,“ zeide zij scherp. „Wat geeft het dat je een wapen hebt, als je niet weet of het in orde is.“

„Is in orde, juffrouw,“ zei de hofdier, nadat hij het wapen had ingesien.

„Gaaf dan allen mee, en maakt geen alarm.“

Allen volgden de dame op de treuen naar de vestibule; daar bleef zij even luisteren. Het geluid kwam uit het salon. Nu ging zij de meiden voor naar de deur, slootde de kruik om en goeide de deur open. Drie mannen waren bezig verduisterende

lusten nemen op de palen; verscherpt sprongen zij op. In hetzelfde oogenblik lude juffrouw Penfold haar pistool en klonk er een schietoot. Daarna ging er een geweer los, waarvan de lading tegen den solder vloeg. De drie mannen vielen naar het open venster en waren het volgende oogenblik in de duisternis verdwenen.

„John Wilton,“ zei juffrouw Penfold streng, „je bent een luiden. Je bent over een maand vertrokken. Sluit de luiken weer en gaaf daarna allen naar bed.“ En zonder verder een woord te zeggen, hoorde zij zich om en ging naar boven. Haar zuster was door de schoten wakker geworden en liep in doodelijken angst over het postaal.

„Wat is er toch, Charlotte? Ik hoorde twee schoten.“

„'t Bleef niets te bedriuen, Eleanor. Er is ingebroken; maar 't is goed afgesloopen. Het was de moeite niet waard om je er voor te roepen. Morgen zal ik je er wel meer van vertellen. Slaap wel.“

De arme John moest, nadat juffrouw Charlotte zich verwijderd had, nog heel wat hooren over zijn leed; hij maakte, dat hij maar spoedig weer in zijn kamer terugkwam.

Den volgenden morgen na het ontbijt liet juffrouw Charlotte Penfold de bedienden binnenkomen; zij vroeg, of geen van hen van te voren iets verdachts had bemerkt en of ze geen vrienden om het huis of over het landgoed hadden zien overvaren.

Anna kreeg een verstandend plingje. „Als Anna het geweer in handen had gehad,“ zei de dame, „dan zouden de dieven er niet zoo gemakkelijk zijn afgekomen als nu. Maar daar ik over 't algemeen toch nog al tevreden over je bent, John Wilton, en je het misschien niet helpen kunt, dat je niet meer woord in je lijf hebt als een leeuw, zal ik je in dienst houden. Ik zal den twintien voortaan evenwel in huis laten slapen; je moet hem het geweer overhandigen; hij zal er, hoop ik, als 't noodig is, beter gebruik van maken. Ik zal vandaag een den wijd in Weymouth afschrijven en hem beiden laten maken aan alle luiken

en een hel laten slaan tusschen de kamers van den tuinman en de mijne."

Onder het zekijk had zij haaruster alles verteld; zij wilde de zaak natuurlijk bij de politie aangeven, ofschoon zij vreemde dat er niets misleek zou worden.

"Ik geloof niet, dat het een gewone diefstal was," zeide zij met iets geheimzinnigs in den toon haar stem.

"Wat denk je dan?" vroeg Elleanor verschrikt.

"Ik geloof, dat het een poging was, om het testament te ontdekken."

"Maar dat is verschrikkelijk!" riep Elleanor uit. "Vergis je je niet? De zij leuwers, dat de dierven lang waren de lachters en andere omstandigheden te nemen."

"Ja, dat was misschien maar een een van red voor de nog te denken. In al de veertig jaren dat we hier gewoond hebben, is hier nooit een poging tot inbreuk gedaan. Daarom konst mij de zaak een verdacht voor."

"Nu, ze zouden het testament toch nooit gevonden hebben, Charlotte. Daarvoor is het te goed verborgen."

"Men kan nooit weten. Zoo lang als het ding bestaat, zal ik nooit rust hebben. Het is veel beter om het te vernietigen."

"Al neen!" riep Elleanor uit. "Ik zou geen vastig oogenblik meer hebben, als we dat deden."

"Ach, jij tolt altijd over iets! Laat mij maar beginnen. Ik neem de verantwoordelijkheid op mij. Eigenlijk zou ik ook liever het document niet vernietigen, als ik maar wist, dat het veilig bewaard was. Je weet zeker nog goed als ik, dat het daar en ergens anders gezocht zal worden. Ik moest het er van daar weeten en het in mijn stroomstraat onder mijn bed verbergen, daar zou het veilig zijn."

"Je kunt natuurlijk doen zoals je wilt, Charlotte, maar ik zou alles liever laten zoals het is. Eigenlijk weten we nu niet met volkomen zekerheid, dat er een testament bestaat, en daar heb ik veel meer reden voor."

"Goed; blijf dat dan maar gelooven. Vraag mij niets; doch denk er slechts van, dat, zoo ik eerder als jij misleek merkten, je dan niet mijn stroomstraat van de hand doet."

Mevrouw Conway had haar eigen gedachten over het voorval, en zij besloot meer dan ooit op haar hand te zijn, te meer daar zij wel hoorde, dat juffrouw Charlotte ook achterdocht konstende. Zij zou overige dagen haar onderzoek gestuikt hebben, indien zij niet een verlamd was geweest, om zich te vergewissen, of het vermoeden dat haar dierv nacht uit bed had gelukt, waarheid was. Eenklappe was haar namelijk door het hoofd gegaan, dat de voor, waarmee het gebreke kaste geproefd moest worden, zich even goed aan den achterkant, dan in den schoorteren kon bevinden, als aan den voorkant. Was dit werkelijk het geval, dan was het noodig op de voor te denken van de buitensijde, voordat zij de deur van de geheime kamer opendeeld. Ook was zij overtuigd, dat nu er in dit vreeslike een voor was geweest, zij die ongetuigd reeds gevonden zou hebben.

Zij ging op het gewone uur de trap af; juist had zij den sleutel in de deur der bockerij gestoken, toen zij hooren aan de trap iets hoorden. Niet deed zij de deur open en trok naar boven. Zij zag het schijnd van een kaars, en het volgende oogenblik verscheen juffrouw Peshid bij de trap met een kaarschaar in de hand. Mevrouw Conway, die nog niet door de duren der kaars kon opgemerkt zijn, trad de bockerij binnen, sloot de deur achter zich en trok, tegen haar gewoonte, den sleutel er uit. Toen zeide zij naar den haard, drukte op de twee roeten, ging in het geheime kamertje en trok de kastdeur weer toe. Zij had bij haar herhaald onderzoek natuurlijk dikwijls het lid bekeken, dat door de beide roeten gespaard werd. Het was een groot, onderwast lid, waardoor terwe twee grendels bevestigd werden, een boven aan de deur en een beneden; deze konden gemakkelijk van de binnenzijde geopend worden.

Ofschoon mevrouw Conway dacht, dat juffrouw Peshid slechts de reeds deed door het lid, om te zien, of alles veilig

was, zeg zij toch in, dat haar meesters ook wel van plan kon zijn, de geheime kamer binnen te gaan. Dit moest zij het elken prijs bekennen; zij nam het pistool, dat zij altijd bij zich droeg, en stak den loop tusschen den ondersten gordel en den ijzeren haak, waar hij doorschiet, mocht de werking van de remmen hem niet kon doen verwarren.

Toen zij dit gedaan had, verborg zij haar dievenlastentje weder haar jas en wachtte met een kloppend hart af, wat er verder gebeurde zou.

Daar kloek een onnatuurlijk geluid in den muur achter haar; zij begreep niet, wat dat kon zijn; maar zij had geen tijd om zich er naar te gaan; zij was te veel bezig met het pistool; zij stak het in het slot het bekende geluid, dat door het draaijen op de remmen werd veroorzaakt. Het werd telkens herhaald. Toen raasde zij de deur een weinig trillen, het alsof er aan den buitenkant tegen gedruwd werd. Haar hart stond bijna stil van schrik; Juffrouw Penfold deed bliksemsnel moeite om de deur te openen, en kwam mevrouw Conway was, dat dit onmogelijk was, zoo lang zij het pistool op zijn plaats hield, verging zij toch bijna van angst. Vijf minuten liedden de pogingen om de deur open te krijgen aan. Toen gaf Juffrouw Penfold het op en verwijderde zij zich.

Een half uur bleef mevrouw Conway onroerend zitten; allen bleef stil, Juffrouw Penfold was dus ongetwijfeld weer naar haar kamer teruggekeerd. Na even te wachten kwam mevrouw Conway het, op te staan; zij nam de lasten onder de jas vandaan en kroop zich om naar den kant, waar zij in den muur dat onnatuurlijk geluid had vernomen. Zij slaakte een kreet van verruiging; de steen, dien zij zoo lang verwardeloos had wachten te bewegen, was om zijn eene kant gedraaid. Juffrouw Penfold, die natuurlijk het geluid hield, had aan den kant van de lockertij op de voor gedrukt, voordat zij getracht had, het gehele voorsteek te openen, en de steen, die in haar gevat was, was op zijn heugels opgedraaid. Met een kortstondige

MEVROUW CONWAY KIJKT HET INSLUITEND.

haast onderzocht mevrouw Conway, wat er in het kastje was, dat twee voet breed en hoog en ruim een halven voet diep was en twee planken had. Er lagen verschillende papieren, en het eerste, dat zij in de hand kreeg, droeg het opschrift: „Testament van Herbert Penfold.”

Bij dit nog onverwachte en gelukkige einde van haar langdurige nasporingen werd mevrouw Conway nu overtuigt door allerlei aankondigingen, dat zij op den grond verrees, en het duerde geraden tijd, eer zij zich genoegzaam hersteld had, om te overleggen, wat haar nu te doen stond.

Zij begreep, dat juffrouw Penfold zich had willen overtuigen, of het testament er nog was, en heel waarschijnlijk ook zij den morgen nog wel eens gaan kijken. Het was dus zaak voor mevrouw Conway, om zich zoo snel mogelijk uit de vesten te maken en het kostbare document in veiligheid te brengen. Zij herinnerde zich nu, dat er in de deur een kleine opening was, niet grooter dan een spijkergat, en dat dat gatje juist boven een rij boeken uitkwam van een kleiner formaat dan de meeste overige; deze opening was blijkbaar daar opzettelijk aangebracht, om iemand die zich in het geheime vestek bevond in staat te stellen te zien, of de boekerij ledig was. Zij bracht haar oog voor het gat, en merkte, dat het donker was in de bibliotheek. Nu verhoeg zij de kasten weer onder haar jas, schoof macht de gordels van de deur en verliet de geheime kamer. Zij liep naar een der vensters, maar voorzichtig de hel er af, deed de luiken open, sprong het raam en stapte naar buiten. Zij vielde den rein door, de oprijden af, de poort uit en liep toen zoo hard als zij kon, naar het dorp. Zij was halverwege, toen zij een paard hoorde naderen. De weg was aan weerskanten begrensd door hooge heggen; zij droeg zich zoo dicht mogelijk tegen de heg aan, in de hoop onopgemerkt te blijven; maar de ogen van den naderenden ruiter waren te zeer aan de duisternis gewend, om iets meer het hoofd te zien. Toen hij haar gewond was, hield hij zijn paard in, en het volgde ogen-

„Ik viel het schijnsel van een kleine lanternen op haar gezicht.

„Wie zijt gij?“ vroeg een stem, „en waar gaat gij heen?“

„Ik ga naar de pastorie en den predikant te spreken.“

„Dat klinkt niet heel waarschijnlijk!“ hernam de stem. „Maar wat betrekken dat?“ liet hij er op volgen. „Een vrouw met een mannevel op en in een mannevelkromme?“ Dat is niet in den haak!“ Hij loog zich naar haar toe en pakte haar bij den kraag. *Mevrouw Conway* zag nu bij het licht van de lanternen, dat hij een bereden politiergent was.

„Het is toch waar, konstabel!“ zei zij. „In der haast heb ik drie kluisen aangetroffen; maar ik moet werkelijk naar de pastorie. Ik moet den heer *Withers* spreken over een zaak, waarvan voor hem en voor mij alles afhangt. Breng mij naar hem toe, en merkt ge, dat ik u wat vergoeding heb, dan kunt ge mij gerust arresteren.“

De konstabel wist niet, wat hij van dit vreemde geval moest denken. Hij merkte wel, dat hij een dame voor zich had; maar wat deed die in zulk een vermomming en twee uur in den nacht hier? Hij was besluiteloos.

„Ik wil den predikant om twee tijd niet storen,“ zei hij eindelijk. „Ik zal u nu naar de despagewegs brengen, en dan ga ik morgen vroeg den predikant spreken.“

„Och nee, doe dat als 't u liefst niet,“ merkte zij. „Ik ben een dame en heb gewichtige redenen voor hetgeen ik doe. Ik sta er u voor in, dat de heer *Withers* niet hoest zal zijn, dat hij u zijn bed wordt gemaakt; hij zal er intusschen over in zijn schik zijn. Kom nu, konstabel!“ vroeg zij er bij, toen zij merkte dat hij aarzelde. „Ik zal u een paar guldjes geven, als ge mij brengt naar de pastorie terug.“

„Ne, mevrouw,“ gaf de konstabel ten antwoord, „als u er zeker van zijt, dat de predikant niet hoest zal zijn, zal ik u bij hem brengen.“

Zonder *mevrouw Conway* in te laten, wendde hij het paard om, en reed stapvoets voort.

„Je behoelt me niet zoo streng vast te houden,“ zei de dame.

„Als ik mij uit de vacter had willen maken, had ik dat gemakkelij kunnen doen; want ik heb een pistool in den zak, en ik kon u best hebben overgerekend, toen gij uw lanternen van mij afwendde.“

Min of meer verschrikt, liet de konstabel zijn gevangene los; zij kon in zik geval niet ontsninken; hij liet haar een paar passen voor zich uit lopen en liet het licht van zijn lanternen op haar vallen, terwijl hij een geladen pistool in de hand hield. Zij gingen op deze wijze door het dorp, en vijf minuten later traden zij het hek van de pastorie binnen. Bij de deur gekomen, vertelde *mevrouw Conway*. Een oogenblik daarna werd een der bovenvensters geopend.

„Wie is daar?“ vroeg een mannevel.

„Ik ben het, de bereden konstabel, en ik heb een verdacht persoon bij mij, een vrouw in mannevelen, die voegt, dat zij naar u wilde.“

„Ik ben het, mijnheer *Withers*,“ zei *mevrouw Conway* nu, terwijl zij den heid achter en een ging staan, dat het schijnsel van de lanternen van den konstabel haar vlak in het gezicht viel.

„Laat mij, als 't u liefst, binnen; ik heb het gevraagd.“

„Ik heb het!“ riep de predikant uit, die zijn gevange bevestigheid verloor. „Het is in orde, konstabel, ik kom terstond buiten.“

„Nu doet ge, dat ik de waarheid sprak, konstabel,“ zei *mevrouw Conway*, terwijl zij bij het licht van de lanternen twee guldjes uit haar beurs nam, om die den agent te overhandigen.

„U behoelt mij geen geld te geven, mevrouw,“ zei de konstabel. „Ik vraag verhooring, dat ik u niet terstond geboort; maar de zaak kwam mij werkelijk verdacht voor.“

„Dat kon ook niet anders; de omstandigheden gaven daartoe aanleiding, konstabel, en je doet slechts je plicht. Ik zou het evenwel heel ongemakken hebben gevonden, als je mij naar de gevangenis had gebracht, en daarom wil ik je gauw geven

wat ik je belooft heb. Neen het maar aan," voegde zij er op gereiztelenden toen hij, toen zij zag dat hij nog aarzelde. „Ik kan het wel missen, en mij dunkt, het zal u wel goed te pas komen."

De man nam nu het geld aan en bedankte de dame hartelijk. Het volgende oogenblik werd de deur door den heer Withers geopend. Hij had een knorrijpjen aangesloten en sloeg een handje naar

„Het is goed, konstabel," zei hij tegen den agent, „dat je de dame hier hebt gebracht; maar je belooft er in het diep niet over te praten."

„Hoe, mijnheer, ik zal er geen woord van rippen. Goeden nacht, mijnheer; goeden nacht, mevrouw." Met die woorden werd hij weg.

„Lieve mevrouw Conway," zei de predikant, omdat hij de deur achter zich gesloten had, „zeg mij nu, wat er toch gekomen is, dat ge midden in den nacht hier komt. Heb ik goed begrepen, dat gij het testament gevonden hebt?"

„Ja, dat is werkelijk zoo, mijnheer Withers. Hier is het in zijn omring met de zegels nog ongeschonden."

De predikant kon een uitroep van verwondering niet onderdrukken. Op dat oogenblik verscheen mevrouw Withers boven aan de trap; haar man had haar, toen hij zijn slaapvertrek verliet, gezegd, dat mevrouw Conway buiten stond.

„Amy," riep hij haar toe, „mevrouw Conway heeft het testament gevonden."

De predikantstevrouw smilde naar hemden en sloeg haar armen om mevrouw Conway. „Jij lief, dapper schepel!" zeide zij. „Al wel een maanden smachtte ik er naar u te zien en te spreken. Ik vond het zoo onnatuurlijk, dat je zoo dicht bij ons waart, en dat we je toch niet konden spreken. En heb je het testament werkelijk gevonden? Ik kan het temeerwonderd gevoelen. Hoe is het je gelukt?"

„Laat haar eerst met rust, Amy," zei de predikant. Nu de opgewondenheid en overspanning voorbij was, kon mevrouw

Conway zich bijna niet langer staande houden; zij leefde over het gehele lichaam. „Jij hebt belooft me rust. Bring haar naar de logerkamer, en laat haar rustend naar bed gaan. Morgen hooven we dan alles wel."

Terwijl mevrouw Withers haar gast naar boven leidde, begerde de heer des huizes zich om een leker portwijnglazuur voor de overspannen vrouw geroed te maken, en nadat zij die gedronken had, viel zij spoedig in slaap.

Den volgende morgen verscheen mevrouw Conway aan het ontbijt in een nette overrijpjen van haar gastvrouw, die haar al vroeg had gebelicht. Een oogenblik na haar kwam Mahel binnen, die de vorige week uit Batik teruggekomen was. Het meisje was heel verwonderd over de aanwezigheid van een vriende.

„En je zij niet meer, Mahel?" vroeg mevrouw Conway, terwijl zij haar de hand toetast.

Mahel leek haar aan en schreef haar vriendelijk te herkennen. „Wel, het is mevrouw Conway?" riep zij uit. „Maar wanneer bent u toch gekomen, en wat is er met u gebeurd? Uw haar is heel anders van kleur dan vroeger! Wat betekent dat alles toch, meene?"

„Mevrouw Conway is gladder gekomen, toen zij al te bed waart, kind."

„Daar hebt u mij toch niets van gezegd, moeder."

„Neen; zij kwam onverwacht."

„En . . ." Mahel hield in eens op; maar haar blikken, die op de japon gevestigd waren, welke de bezoeker aan had, drukten hoe langer hoe meer verbazing uit.

„En ik heb een japon van je moeder aan, lieve, dat is zoo," zei mevrouw Conway, „en ik heb mijn haar geverfd."

„Maar waarom toch, mevrouw? Het was zulk een mooie kleur van haar?"

„Nu, het zij wel langzaamhand de oorspronkelijke kleur weer aanneemen, want ik wil het nu niet langer."

1889, 10. 1890. Conway, de doch.

„Daar ben ik bij om,” zei het meisje spreidt. „Maar waarom doet u het toch? Is er iets voorgevallen, mevrouw?” Zij maakte een ingesloofd, want allen kenden haar zoo vriend, zoo aangenaam voor. „Er is toch niets met Ralph!”

„Je wilt misschien alles hooren, kind?” zei de predikant, die juist binnenkwam. „Je bent veel aan mevrouw Conway verplicht; en misschien lang heeft zij uw geliefden gewerkt in het belang van jou en van Ralph. Nu, set maar niet zulke groote ogen op; ga maar eerst zitten; en 't ontbijt zullen we allen wel in bijzondere kuisen.”

„Hebt ge al de laatste berichten van Ralph gehoord, mevrouw Conway?” vroeg de vrouw des huizes aan.

„Neen, wat is het?”

„In het nieuwblad, dat ik gisterenocht ontving, stond, dat er juist bericht was gekomen van den heere van Wellington; Bonaparte was met zijn leger naar de Runder getrokken, en onze bevelhebber had juist order gegeven, dat de troepen op march moeten gaan, ten einde de Pruisen bij te staan, die waarschijnlijk het eerst aan den dood blót stonden.”

„Neen, daarvan heb ik niets gehoord,” zei mevrouw Conway, terwijl zij bleek werd. „Er zal dus nog geroemd worden, en Ralph leeft gezond.”

„U moet u niet angstig maken,” zei de predikant. „Wie weet, of de Pruisen de Franschen niet reeds verslagen hebben, voordat de Engelschen hun bescherming te hulp komen.”

Toen het ontbijt was afgelopen, gingen allen naar den tuin, waar zij zich in het lommer van een ransom boom oorzetten, om te luisteren naar het verhaal, dat mevrouw Conway te doen had. Allen beoogden van verhooren om het te hooren, maar Mahel wel het meest; want daar zij van al de vermoeden aangaande het verloren testament weinig wist, begreep zij ook volstrekt niet, hoe mevrouw Conway in haar belang had kunnen werkzaam zijn.

„Je hebt zeker niet kunnen gissen, Mahel,” begon mevrouw Conway, „waarom je naar Beth bent gegaan?”

„Wel, natuurlijk om daar muziek en dansen te hooren en mij wel meer in het Fransch te oefenen.”

„Nu ja, ook daarvoor, maar bestandelijk toch om mij niet te zien.”

„Dat u niet te zien? Daar begrijp ik niets van. Papa heeft mij toch nooit gescreeven, dat u in de pastorie kwam?”

„Ik ben hier dus ook in al die zes maanden nooit geweest, maar ik ging elken Zondag trouw ter kerk. Ik was er ook den Zondag, voordat zij naar Beth vertrok. Ik zat in de dienstbediening van Penfold Hall.”

„Is de dienstbediening?” riep Mahel uit, die hoe langer hoe minder van de zaak begreep. „Waarom zat u daar? En waarom kwam u wel in de kerk en niet bij ons?”

„Dat allen zal je blijken uit mijn verhaal, Mahel. Luister maar.”

Het verhaal, dat mevrouw Conway nu deed, werd met veel aandacht en belangstelling aangehoord, en telken afgebroken door een uitroep of een vraag van een harer hoorders.

„Wat bent u van plan nu te doen, mevrouw?” vroeg de heer Withers, nadat zij had geëindigd.

„Ik wilde u verzoeken mij per rijtuig naar Weymouth te brengen. Ik voel me niet gerust, voordat ik het testament in handen van den heer Tallboys heb gesteld, en mocht ik dat gedaan heb, ga ik naar Brussel. Misschien kan ik er nog iets, voordat de bestemmde dag heeft plaats gehad, en mocht ik te laat komen en Ralph gezond zijn, dan kan ik hem verplegen. Ik zal den heer Tallboys vragen met mij mee te gaan, als hij tijd heeft. Is het hem mogelijk, dan kan hij al licht een zijner vertrouwde klerken zenden; maar zelfs als ik geen geleide kan krijgen, ga ik toch, daartoe ben ik vast besloten. Mijn afwezigheid zal wel geen letsel zijn, om de volheid van het testament te bewijzen.”

„Ik zal aan William zeggen, dat hij terstond inspuist,” zei de predikant.

„Mahel en ik gaan ook mee, James,” zei mevrouw Withers.

„Ik ben veel te bezield om te hooren wat mijnheer Tallboys zegt.”

Na een paar minuten kwam de predikant weer binnen; hij zag er ernstig uit.

„William is juist uit het dorp teruggekomen,” zei hij, „en hij vertelde mij, dat een half uur geleden iemand van het landgoed in eenen druf naar den dokter was gereden; mijnheer Eleanor Penfold was plotseling ernstig aangeleid geworden. Het spijt mij, maar het is hare eigen schuld, en er is niets aan te doen, het recht moet zijn loop hebben. U zult het zeker wel met mij eens zijn, mevrouw Conway, dat er nu weinig mogelijk rechttafelheid aan de zaak moet gegeven worden.”

HOOFDSTUK XVIII.

Quatre-Bras.

Om tien uur 's avonds kwam ingeleide O'Connor van het bal terug, waarna hietman Deaneed zich in aller ijer hem speelde.

„Ik geloof, Conway,” zei hij in antwoord op Ralph's vraag, hoe het op het best was, „dat jij gelijk hebt gehad met niet te willen gaan. Je weet, ik ben niet vaak overvlechtig; maar het gezicht van die pretinkende dames en heeren aan den vooravond van intichien den geesten en belangrijken verdeling der gederde meer staande mij dooreig. Overvlechtigheid dacht ik: „Wie weet, hoeveel van de jonge mannen, die hier nu zoo vrolijk en onbezorgd dansen, morgen reeds levenslang op het slagveld liggen, en hoe spoedig de reus op de wang van de meesten dier jonge meisjes zijn verbleekt door smart en tranen?”

„Hoe je nog iets gelooft?”

„Ja, ik hoorde Patten tot den kolonel zeggen, dat er aan de groenen harderkkig gerochten was. Zietten hield flink stand tegenover de Franschen, en de andere liepen, behalve dat van

Hilow, welke zich van avond of van nacht nog met hem verzoigen. Maar kom aan, Conway, we moeten nu nog eenige uren sijn te slapen; want ik ben met al erg moeten vergaen, als ons morgen niet een moeilijke dag wacht.”

Het duende een poosje, eer Ralph insliep, maar uiteindelijk was hij toch vast in slaap. Hadden in den nacht schrikte hij uit zijn rust op door het geluid van een heeren, dat weldra door alle hoersluisen van de divisie werd behaald, en Bransch straten, die nog geen uur geleden het geroel van de van het bal terugkerende rijtuigen werkzaam hadden, waren nu geroingen van een geroel ander schouwspel.

Weldra verzamelden de lansen van de Schotsche pijpers zich met het heeregeroel, en binnen enkele minuten wemelde het overal van soldaten; want er was bijna geen huis in de stad, waarin niet een of meer krijgslieden ingekwartierd waren. Vele herenvermuden werden opgewaagen, en moedra de bewoners de oornak gewaar werden van de drukte, kleeiden zij zich aan, om zich ook op straat te begeven.

Er werd niet geluurd; de soldaten hadden, voordat zij zich ter ruste begaven, reeds hun ransels gepakt, en een kwartier nadat het eerste hoornsignaal had geklonken, werden de regimenten in het park geformeed. De krijgers werden ooringd door een talrijke schare; voorwaer onbekenden wemden haar mannen en haar minnaren, de burgers ogen er bleek en ontdaan uit, want allerlei geruchten waren reeds tot hen doorgeloeven. Officieren te paard redden heen en weer, telkens klonken nieuwe hoornsignalen, en reuer deurende de grond, toen de artillerie onder kwam en de haar aangewezen positie innam.

Een half uur na de eerste waarschuwing stelde de voorhoede van de afdeeling zich in beweging, juist toen de morgen begon aan te loken.

Het was voor allen een verlichting, toen de sprekende toren der munickkerken klonken en de troepen de stad uittrokken, waar zij zulk een heerlijken tijd hadden doorgeloeven.

Saamende de soldaten zich van de stad verwijderden, werden zij opgewekter; zij marcheerden niet heel snel, en ze moesten dikwijls halt houden; een lange kolonne kon niet een slag marcheren als een enkel regiment. Om dien aan te beëindigen zij Mont Saint-Jean, dat veertien mijlen van Brussel ligt. Daar werd aan den weg gelegerd, om in der haast het een en ander te ontvagen. Eenmalige strek er uit de achterhoede der afdeeling een luid hoorn op, dat ander en ander kwam, en het regiment sprong overvloed en stonde in met het gelaal, toen de barag van Wellington met een schitterenden staf langs de geleedren naar het front reed.

Verwijtend kamscheukter kundigde op dit oogenblik aan, dat op eenigen afstand van Mont Saint-Jean het gevecht reeds begonnen was, en dit deed de geschiedt der troepen ten top stijgen, omdat zij met beide hoorn's de ander tot den verdorven openmoed begroeten.

Zooda reeds in een vorig hoofdstuk gezegd is, had Wellington bereijt gegeven, dat de prins van Oranje de tweede en de derde Nederlandsche divisie te Nivellen moest vereenigen; deze beschikking van den koning kwam de Nederlandsche onderbevelhebbers zeer onvoorkeuwendig voor, en na een ernstige, althoos korte beraadslaging hadden zij den moed en het karakter tegen de orden van den opperbevelhebber in de troepen te Quatre-Bras in plaats van te Nivellen aanen te trekken. Het was in de gevolgen werkelijk gelukkig, dat generaal de Persoonche en de prins van Oranje niet misleidingen geboommand hadden; waarschijnlijk aan den Blücher's leger geheel verscheidt zijn geworden, en de uitslag van den strijd was misschien in 't voordeel van Napoleon geweest.

De brigade van Saxen-Weimar was den vorigen avond verbleef op Quatre-Bras teruggetrokken, en daartoe marcheerde nu ook de brigade Byland. Wellington zelf zag later ook in, dat Quatre-Bras als verzamelpunt verre te verkiezen was boven Nivellen, en dat liet hij de verschillende divisies van zijn leger

derwaarts trekken; zij bereikten echter slechts voor een klein gedeelte den 18ten Juni nag die stelling. Hij zelf kwam eveneens over elf aan, en noemde hij geien had, dat daar geen onmiddellijk gevaar dreigde, galopperde hij weg, om met Blücher te berandlagen.

Deze had drie van zijn vier legerkorpsen verzameld en hienmee achter de heuk van Ligny een sterke stelling ingenomen, die door Ligny, Saint-Amand en eenige andere dorpen gedekt werd; bovendien maakte het geleende, bevruchtigste terrein het den vijand moeilijk, de stelling te overvallen, omdat zelfs Napoleon zich er een geheel verkeerde voorstelling van maakte. Blücher's strijdkrachten bedroegen amsterks 85,000 man.

Kudat Wellington alles gelapectoreerd had, reed hij naar Quatre-Bras terug, den vloed daar de noodige beschikkingen te nemen om den aanval der Franschen af te wachten.

Eerst tusschen twee en drie uur des namiddags viel Napoleon met amsterks 65,000 man de Pruisen bij Ligny aan, op denzelfden tijd dat Ney van Francon naar Quatre-Bras optrok. Van beide zijden werd met groote dapperheid gevochten; maar de strijd werd ten slotte beëind in het voordeel van de Franschen. De invallende nacht beëindigde echter alle vervolging; het geslagen leger trok in goede orde af, althoos het een deel van zijn gescheit op het slagveld moest achterlaten.

Was Napoleon vroeger tot den aanval overgegaan, dan had hij veel meer partij kunnen trekken van de overwinning.

Er waren door de Franschen echter nog andere fouten begaan, die de fouten van de leuggenstemmer meer dan neutraliseerden.

In het begin van den slag bij Ligny begreep Napoleon, dat het van het grootste belang was, om een grooten legermacht tegen de Pruisen aan te wenden; daaraan aan bij een volkomen naar menschelek Ney met het bevel, het legerkorps van D'Erken, dat aanvankelijk bestond van een ander Ney bij Quatre-Bras werkzaam te zijn, naar Ligny te zenden. De ordonnans-officier kwam bij Francon D'Erken tegen, die met zijn troepen

reeds op weg was naar Quatre-Bras, doch op aanraden van den oberste, die bevestigd was met het bevel, dat hij overhaast, tusschen den weg naar Ligny liegend. De oberste zette zijn tocht naar Ney voort; deze legerep Napoleon's bevel echter geheel anders; hij maakte er uit op, dat D'Erloo eerst na het veroveren der stelling bij Quatre-Bras naar Ligny moest trekken, en daarom zond hij D'Erloo bevel, naar Quatre-Bras terug te keeren. D'Erloo, die bij de ontvangst van deze order reeds dicht bij het Pruisische leger was, gelukwensende tegemoetkijnde en kwam met zijn legerkorps te Quatre-Bras aan, toen daar de strijd was uitgebroken; zoo bleven den 16ten Juni 20,000 man Franche troepen geheel werkloos.

Het artillerievuur, dat de uit Brussel vertrekkende troepen bij hun nadering van Mont Saint-Jean hoorden, kwam van een onbeduidende schermstelling tusschen de voorposten van Ney's afdeeling en de soldaten van den prins van Oranje, maar hield reeds spoedig op; Ney was nog niet tot den aanval gereed, en Oranje van bij, dat het gevecht werd uitgesteld. Wel kende hij niet de sterke zijner tegenpartij, maar dat Ney een sterke overmacht had, begreep hij zeer goed. Het later het een tot een troffen kwam, dat te meer kunn was er, dat Wellington's overige divisies bij tijds het slagveld konden bereiken en daar den strijd minder ongelijk maken.

De prins van Oranje had 4800 man en 16 stukken geschut, terwijl Ney daar ontrouws 17,000 man en 28 stukken geschut tegenover kon stellen. Eerst na één uur des middags rukte de Franche kolonne uit Praeres ten aanval op onder den kreit van: *«Avec de la main!»* Eerst na twee uur begon het vuren, dat evenals het krijgsverruw van Ligny tot de sprekkende Engelse divisie doordrong en hen tot meer spoed aanzette.

De Nederlandische troepen waren in slagorde geplaatst dwars over den weg naar Charleroi, de rechtervleugel hield het bosch van Bossu best, terwijl de linker stak naar de zijde van het dorp Piraumont uitstrekte. Van de stukken geschut waren vijf

opgesteld aan weerskanten van den steenweg, ruim daarentoe ten midden van Germioncourt; twee waren aan de mid-oostelijke punt van het bosch van Bossu geplaatst, en de drie overige stonden bij den Nieuwenweg ten westen van Piraumont.

Oranje zag zeer goed in, dat hij zich onmogelijk tegen de overmacht van Ney kon staande houden; toch moest hij den Franchen veldheer het voortrukken zoo lang mogelijk beletten, en in dat streven slongde hij geheel. Niet dan langzaam werden zijn troepen teruggedreven en gevechten, waarin de schitterendste moed aan den dag werd gelegd. Eindelijk werd de Nederlandische veldheer bij gedwongen om achter het bosch van Bossu terug te gaan; slechts twee stukken geschut konden hun positie bij de zuidelijke punt van het bosch nog behouden. Na begun er op nieuw een luideklige strijd, waarin Oranje aan het hoofd van slechts 900 man de vijandelijke artillerie bestormde, terwijl Germioncourt een tijd lang door een zijner onderverveldekkers werd verdedigd. Ondanks de bewonderaarswaardige dapperheid begonnen de Nederlanden toch te dalen, en waarschijnlijk zouden zij binnen weinige minuten des kamp hebben moeten opgeven, toen zij van de zijde van Brussel mede mannen met volk het slagveld nagenaderen. De zekerheid, dat er hulp kwam opdagen, bevalde de uitgeputte soldaten met nieuw med; en men de strijd minder ongelijk werden.

De naderende troepen behoorden tot Pictons strikte divisie, die uit de dapperste en beste soldaten van het Engelse leger bestond. Er was dus na alle kans, dat Ralph en zijn vrienden in den strijd betrokken zouden worden, want het 25te regiment maakte deel uit van een van de beide brigades, waarmede Pictons divisie bestond. Van de zijde van Sirellen kwamen kanonnen en dragonders van de Nederlandische lieue rukten op, en even na Picton verschoen ook de dappere hertog van Brunswijk met het grootste gedeelte van zijn korps.

De prins van Oranje bestond van de versterking zijner macht tusschen partij te trekken, om naarvalender wijze te werk te

gaan; de Nederlandsche cultuur was echter niet tegen de Fransche opgetrouwen; zij werd overloop geworpen door den vijand, die toe in de onmiddellijke nabijheid van Quinta-Bras doordrong, doch daar werd tegengehouden door een regiment Schotten van Pictou, dat zich achter een breede sloot aan den kant van den Naamloozen straatweg had geplaatst.

Op dit oogenblik kwam de hertog van Wellington op het slagveld; hij zag, dat de vijand een groote macht achter het bosch van Blom verzameld had en rief daaraan den prins van Oranje zijn troepen te verzamelen ter verdediging van het bosch, en tegelijkertijd zond hij hem het 38de regiment ter hulp. Dit kwam evenwel te laat; reeds waren de hooren Pictou's door de Franschen versmoeterd en drengen hun bataillons steeds verder door. De Britische troepen leden geducht van het artillerievuur, waartegen zij met hun geschut weinig konden afweiden.

„Het gaat hier heel toe, Conway,” zei O' Connor tegen Ralph. „Het is niet plezierig zoo bloot te staan aan het vreesdrijvende vuur.”

„Nee, dat is het waarlijk niet,” zei Ralph uit den grond van zijn hant. „'t Zou mij minder kunnen schelen, als we hier niet zoo werkloos moesten staan.”

„Alduid maar, 't zal aanstonds even leert zijn,” zei O' Connor.

Werkelijk volgde spoedig het bevel om op te rukken.

„Voorwaarts, jongens!” riep kapitein O' Connor; „wacht u voor een wijling en verpilt uw aanvallende niet!”

Met een luid hoorn volgde zijn kompanie hem, en werden verhoord door onafgebroken geweervuur, dat zij reeds in den strijd was gewikkeld. Daar kwam uit Gerdincoort een reusachtige Fransche, en bij de nadering van de stelling der Branswijkers, die bij de schanspook ten noorden van genoemd dorp waren geplaatst, verhoorde zij zich in verschillende afwezigingen. De Duitschers begonnen te delireren, waarop de hertog Pictou beide brigades beval, om den vijand halverwege te ontmoeten; slechts het 32de regiment Hooglanders bleef als reserve op den weg achter.

O'CONNOR EN RALPH DE QUINTA-BRAS.

Picton zelf plaatste zich aan het hoofd van zijn divisie en met een daverend geylsch stormden allen voorwaarts om de zware Franse kolonne te ontzeten. De Britsche regimenten dreeven den vijand terug achter twee heugels, en zij werden met snelle weerstanden om de Franschen nog verder te vervolgen.

De Brunswijkers hadden intusschen veronderstelt te lijden van de hevige kanonnade der Franschen, en slechts de huifdeligheid van hun aanvoerder belette, dat zij op de vlucht sloegen. De hertog van Brunswijk reed kalme voor de slaglinie te midden van den vijandelijken kogelregen op en neer met zijn pijp in den mond, en en den een penste naderd met den een of anderen officier. Vier kanonnen, die de hertog van Wellington hem op zijn verzoek zond, werden binnen vijf minuten gedommerd en het wrilgen gebracht. Zoodra dit geschied was, naderden langs den aanen van het heuvel twee Franse afdelingen infanterie, voortscheggend door een linie-batalion, terwijl langs den Genteren weg een dikke massa ruiterij opstak, en de Brunswijkers met vernietiging bedreigde. De Brunswijkers, Nederlandsche en Belgische schermutselaars wijken voor de Fransche; de hertog van Brunswijk plaatst zich aan het front van het regiment lussiers en doet een charge op de Franse infanterie; maar deze heuvel stond en ontwaagt de lussiers met zulk een hevig vuur, dat zij in wanorde op Quater-Blas terugtrekken. De hertog tracht een zijner regimenten te verzamelen, maar wordt op hetzelfde oogenblik door een Franschen gewerkegel neergeseld. De Brunswijkers kunnen liever nu bevel te aanvaarden en den terugtocht van de infanterie te dekken; maar toen zij den vijand naderden, begaf hen de dood, zij maakten liever en sloegen op de vlucht, hevig vervolgd door de Franse lussiers, die hen veel naderd toelochten.

Zoodra de hertog van Brunswijk gewanerd was, had Wellington gezocht de vluchtende troepen te verzamelen; maar het was vruchteloos. Terwijl hij nog bezig was, naderde de ruiterij in haar stormante vlucht. Hij gaf zijn paard de sporen en

gelepeerde naar de plek, waar het 30de regiment achter een sloot aan den kant van den weg was geplaatst. De Franschen waren hem bijna op de hielen. Hij riep de soldaten van het 30de toe zich over te werpen, toen dreigde hij zijn paard weer de sporen in de flanken en sprong over de sloot en de manschappen heen. Terstond daarop bleefden de Hooglanders hem met zulk een uitnemend gevolg, dat eenheden honderd ruiters werden overgevoerd.

De ruitery deelde een ogenblik in wanorde terug; maar zij keerde zich weer en trok toen in orde af.

Nadat de Brunswijkers op de vlucht waren geslagen, kende de Franse ruitery al haar kracht tegen de Britische infanterie. Telkens deden zij charges op het 38de, het 42de, het 44de en het eerste koninklijke regiment. Het 38de en het koninklijke regiment wachtten niet eens den aanval af, maar door Pieten en Kempt in persoon aangeroerd, deden zij zelfs een aanval op de ruitery. Dit zeikman bewijst van moed, bijna zonder voorbeeld in de krijgsgeschiedenis, werd gegeven, om de flank van het 42de en het 44de regiment te dekken, die door de vlucht van de Brunswijkers, Nederlanders en Belgen onbeschut bleef stonden aan de aanvallen van de Franse cavalerie. Overal wisten de Britten de aanvallen der ruitery van Kellermann en Piel af te slaan; overigens gelukte het de Franschen hun geleerden te vertrekken. Lang was zulk een tegenstand tegen de overmacht zeker niet vol te houden; maar gelukkig kwamen er op een ogenblik, dat de toestand der Engelsen haastigkeitsdeigs te worden, versterkingen aan. Achtermarfregiment verscheen het grootste gedeelte van de Duitisch-Engelsche divisie van generaal Allen en de Engelsche garde onder Cooke. De macht van Wellington bleef daardoor tot 30-000 man. De Engelsche veldheer liet nu weer manoeuvreren te werk gaan; de brigade Maitland van de divisie Cooke, ondersteund door twee bataljons van Saxon-Weimar en door dat van Singendouck, verdroef de Franschen weer uit het land van Bonn, Germa-

nië werd door de divisie Pieten heronnen en nog andere voordeelen werden door de Britten en hun bondgenooten behaald, en toen de dictators om eind maakte aan het gevecht, waren beide partijen ongetroft in dezelfde stellingen als voor den aanvang van den strijd.

Zoodra het bevel kwam, dat de troepen moesten bivakkeeren, waar zij waren, werden de gewonen in orden geplaatst en de mannen aan 't werk gezet. De eenen pleng soldaten lichte heugjes over, een anderen slochte wallen en hield schutningen af, en spoedig brandden er ook overal vuren. Door het luid eindigen van den strijd en door de verwarring onder de bagagewagens, die nu van de achterhoede begonnen te nadren, kon er geen geregeld uitdrijving van ruiters van plaats hebben; maar gelukkig hadden de meeste mannen hun ransels gevuld den avond vooraf af hun kwartieren hadden verlaten, en de anderen koopen een voldoende voorraad brood uit een paarlandwagen. Nadat de vuren waren aangestoken, koopen de lichte kompanieën bevel, om de gekwetsten te helpen zoeken. De andere regimenten hadden ook troepen uitgezonden met hetzelfde doel, en allen arbeiden werd het werk voortgezet, waarbij de verschillende kompanieën elksander om het uur afstonden. Het was een dreuige en heete moeilijke arbeid; want de nacht was donker, en toeters waren niet voorhanden. Er werd geen onderscheid gemaakt tusschen vriend en vijand; de lichamen, die dood en stijf aanvoelden, bleven liggen waar zij waren; de levenden werden naar verschillende plaatsen gebracht, waar zij door hoedenisten werden behandeld.

De troepen waren verschrompelijk vermoeid, en met uitzondering van de regimenten, die in het dorp waren, hadden allen geleek aan drinkwater. De meeste krijgers hadden hun veldgoud reeds erg, en zij het algevecht bereikten, want de dertig mijlen lange marsch langs een stoffigen weg had hen dorstig gemaakt. Voor de gewonden, die steeds het eerst om water vroegen, werd wel wat gekookt, maar algevecht was er voor

hem zelfs niet gesmeet. Ralph had voor zijn vertrek uit Brussel op maandag van O'Connor zijn veldkloek met brandwijn en water gevuld.

„Hoe misder je op maand' deids, jongen, hoe lates,” had de kapitein geroep; „want er is alle kans, dat tegen den avond elke druppel zijn gewicht is goed waard is. Moet je gewond worden, dan kan de inhoud van je veldkloek je het leven redden, en als je het zelf niet nodig hebt, zal je al licht anderen er mee kunnen verkwikken.”

De laatste was werkelijk het geval geweest; toen Ralph met zijn kompanen moest marcheren naar gewonden, kon hij menigen ongelukkigen wapenroeder met een drink uit zijn flesch leveren.

Eerst toen hij in het kamp terugkeerde, vernam hij, welke verliezen het 28de regiment had geleden. Luitenant Desmond was reeds in het begin van den strijd gevallen, een kogel had hem het hart doortreft, toen de eerste kompanieën optrokken tegen de Fransche linieelers. Kapitein O'Connor had een handwond door zijn arm gekregen; maar toch was hij aan 't hoofd van zijn troep gebleven.

Toen Ralph bij het brak terugkwam, zagen alle officieren daar rondom het veld.

„Ik zie, dat je den arm in een doek, of liever in je gordel draagt, die voor deughaard dienst doet, O'Connor,” zei Ralph. „Toch niets ernstigs, loep ik?”

„Ik geloof het niet,” was het antwoord; „maar het doet deerniswele aen. Een Fransche knaap bracht mij die wondster; doch op hetzelfde oogenblik doortak een van onze mannen hem met de bajonet. Ik mag werkelijk van geluk spreken, dat ik er niet goed ben afgekomen, want anders had het leven op het slagveld moeten liden.”

„Ja, de verliezen zijn buitengewoon groot geweest,” zei de majoor, „en een tijd lang zag het er zelfs heelijk voor ons uit.”

„Als Allen ons niet op het beslissende oogenblik te hulp was gekomen, was de uitval van den strijd misschien anders geweest.”

„Ja, en zelfs met hem zag het er een paar dag slecht voor ons uit, totdat Cooke met zijn garde de kans voor goed in ons voordeel deed keeren. Maar zegt eens, heeft niemand wat gehoord van Ligny?”

„We weten niets met zekerheid; maar ik vrees, dat Blücher verslagen is; en en dan konden we hier het krijgsmoeder hooren; doch in het laatste schreef het zich een langer een meer te verwijderen. Morgen vroeg zullen we wel vernemen, hoe het gegaan is. Nu is het het beste, dat we ons ter ruste leggen; want waarschijnlijk wordt ons morgen weer een zware taak.”

BOEKFIFTER XVIII.

Waterloo.

Den volgenden morgen bij het aanbreken van den dag stond Wellington een stafchef uit, en zich van den stand van zaken te Ligny te vergewissen; de man kwam terug met het bericht van Blücher onderling. Nu gaf de hertog aan den luitenant-kolonel sir Alexander Gordon leraal met een klein troepje ruiters op verkenning uit te gaan, ten einde andere bijzonderheden te vernemen. De officier reed door het Soudet, een mijl van het slagveld van Ligny, waar hij generaal Kithen ontmoette. Deze gaf Gordon een kort verslag van de gebeurtenissen van den vorigen dag; er was met groote dapperheid getreden; de oude Blücher had in persoon zijn ruitertij tegen die van Napoleon aangevoerd, doch had zich door een val van zijn paard noodig bevonden, dat hij tijdelijk het opperbevel aan Godeaux moest overdragen. Het belangrijkste was echter, dat de Pruisen in goede orde op Wavre terugtrokken, niet het voornemen zich bij Mont Saint-Jean met Wellington te verenigen.

Deze tijding moette den Engelschen bevelhebber onder te geven get den terugtocht naar de zijde van Brussel. Met een gevoel van

toetsstelling vernemen de troepen, dat zij het terrein moesten verlaten, dat zij den vorigen dag zoo dapper aan den vijand betwist hadden. Alle bagage werd naar Bessard overgebracht, maar het provinciaal voor de troepen moest bij Mont Saint-Jean blijven, waar ook alle aanvoerwagens verzameld moesten worden.

Nadat al deze bevelen waren uitgevaardigd en er met de uitvoering een begin gemaakt was, gaf Wellington de troepen te Quatre-Bras verlaten om te rusten, en tevens beval hij, dat er voor hun middagmaal geoordeeld moest worden. Bij de Fransen werd nog niet de minste beweging waargenomen; daaren tegen de Engelsen hun gemak er van, en allen die niet op posten stonden, strekten zich op den grond uit en bleven tot bij middernacht liggen. Nadat het middagmaal voorbeeld was, marcheerde de infanterie in twee kolonnen op, beschermd door een sterke ruitrij onder Uxbridge. Napoleon, die eerst laat in den ochtend was opgewekt, kwam pas na den middag te Quatre-Bras aan, juist toen de troepen van Ney zich in beweging stelden. De voorwielige Franse krijgsmacht trok den Engelschen veldheer achterna, zonder hem enig nadeel te kunnen toebrengen. Bij Gosselo had tusschen de ruitrij van Uxbridge en de Franse cavalerie een gevecht plaats, dat ten voordele van de Engelsen afiep. Napoleon liet de vervolging nog voortzetten, totdat het verdere voortrukken der Franse ruitrij belet werd door het hevig geschiedtrouw van Fietons divisie. Ook de regen, die na den middag was begonnen te vallen, doch een vier uur in hevigheid sterk toenam, maakte het ondoenlijk nog slag te leveren, en de beide legers sloegen hun bivakken op in het vooruitzicht dat de volgende dag Europa's lot zou beslissen.

„Wat een elendige land, Stapleton,” zei Ralph, nadat het regiment de gewonen in reiten had gezet op de plaats, die daartoe door de luitenant-kwartiermeester was aangewezen.

„Zoo, vindt jij dat ook,” Ralph¹² vroeg Stapleton. „Zie je, ik durfde het niet zeggen, omdat jij altijd beweert, dat ik een draupot ben.”

Ralph lachte. „Ik geloof niet, dat iemand kan ontkennen, dat het een beroverde land is, Stapleton; maar sommige menschen blijven opgewekt onder de allernagte omstandigheden, terwijl anderen al heel spoedig het hoofd laten hangen. Zoals de zaken nu staan, is het echter al heel moeilijk om opgewekt te blijven. In het laatste regiment heeft niemand meer een dragen draad aan het lijf; de grond is niets dan een vuile berg, en dan ook, of liever daarin moeten we slapen.”

„Het is levensachtig,” zei Stapleton met nadruk. „Zie de minnen eens aan; ze zien er heel anders uit, dan toen we gisteren langs dezen weg marcheerden. Toen waren ze opgewekt en vol grappen, en nu lijken ze wel natte kippen. Indien de Fransen ons vandaag nog aanvallen, zullen onze soldaten niet half zoo flink redden als gisteren.”

„Maar, Stapleton, vergeet je nu, dat de Fransen even nat zijn als wij? Dit regiment is niet voor een alleen bestemd; het strekt zich uit over het ganache land.”

„Praktisch zou men ook niet, Conway! Denk je bij geval, dat ik dat niet weet?”

„Men zou het in elk geval niet aan je praten zeggen,” antwoordde Ralph lachend. „Maar alle gekheid op een stukje, je wilt zien, dat onze manschappen zich even flink zullen houden als gisteren, wanneer zij bevel krijgen om te vechten. Ik kan heel best begrijpen, dat zij het elendig vinden, om in plaats van tegen den vijand op te rukken, hem den rug te laten zien; zij begrijpen natuurlijk niets van de beschikkingen van den bevel, en beschouwen deze beweging eenvoudig als een afschiet. Het is echter een geschikt terrain, vindt je niet? Bijzonder geschikt voor een slagveld, heel wat beter dan Quatre-Bras.”

Op dat oogenblik nadende Ralph opnam.

„Wel, Dennis, wat is er?” vroeg Ralph.

„Hield u nog drage tanden, mijnheer? Een half uur lang ben ik onafgebroken bezig geweest om vuur te maken; ik heb mij bijna al het vel van mijn knokkels geslagen, maar het geeft niets.”

CHAP. IV. De grote Slag van Waterloo.

„Hier heb je mijn toonderdus. Ik zou je raden, een handden open te breken en het kruis onder wat dooge blazen te streelen, dan heb je spoedig vuur.”

„Daar zit 'n nu juist de moeilijkheid, mijnheer; want heb ik gekregen, maar geen enkel droeg blad heb ik kunnen vinden.”

„Ik weet al wat. Doe je ransel open onder een der wapens, neem er een hand uit en schreef dat in roepen. Daarmee kan het niet misgaan, of je hebt spoedig vuur, en een hand kan je later gemakkelijk terugkrijgen.”

„Dat is een geachtig idee, mijnheer. Druknale, als de jongens zien, hoe ik het nu wel om vuur te krijgen, zal er van avond nogal hand verbrand worden.”

„Hoe staat het echter met het hout?”

„O, we hebben overloed, mijnheer. De proviandmeesters hebben een menigte houtklukkers aan het werk gezet, en de schatgraven van alle regimenten hebben geholpen. Binnen korten tijd zal er een rij vuren branden, en dan krijgen we ook spoedig wat te eten, want de koks zijn klaar met de ketels.”

Op dit oogenblik kan men de vijandelijke troepen zien naderen, die hun braken oploegen omstreeks een uur ten zuiden van Mont Saint-Jean. Zoals reeds boven gezegd is, hadden er dien dag behalve het ruitergeslacht bij Gemappe slechts onderdruide scherpschutters plaats tusschen de voerposten, doch deze duurden tot laat in den nacht.

Welden brandden nu overal de braken vuren, en ondanks den regen werd de steunwiel onder de soldaten beter, en telkens storgden vreeslijk gelach op uit de groepen, die zich om de vuren hadden geschaard. Een overvloedig maal kregen de soldaten eveneens als de officieren; want de proviandwagens waren te ver in de achterhoede, en allen moesten zich vergeseuen met hetgeen zij nog in den ransel hadden.

Tien het later werd, begonnen de vuren allengs daarover te branden; de stortregen doofde telkens het een klein hout vuur, het andere nu uit. De manschappen gingen liggen met den ransel onder het hoofd, en zij trokken de kappen van hun kapesjassen over hun

gezicht, en weldra waren allen in slaap. Den ganschen nacht vervulde een dof geluise de lucht, dat voortdurend werd door de onderende artilleriestreken en ammunitiewagens van beide legers; maar dat geluise was niet in staat de soldaten in hun slaap te storen.

Om twaalf uur werd Ralph gewekt, daar tien zijn kompanie de voerposten moest betrekken. Zij had bevel, niet te vuren, tenzij er door den vijand op haar gevond werd. Het derde gedeelte der manschappen moest als schildevacht dienst doen, de overigen lagen vijfzig meter verder naar achteren op den grond, gerond om bij te springen, nadra hun help noodig mocht zijn. Kapitein O'Connor liet Ralph bij de reserve en schreef zelf langs de linie der schildevacht op en naar, die om het uur werd afgeleest tot de morgen aanbroke, toen de kompanie zich weer bij het regiment voegde.

Tu konden de troepen een overvloed krijgen van het twees, waarop zij konden vechten. De slaglinie werd gevond door een macht gladderende beverding en was omstreeks drie kwartier lang. Het twees was oorspronkelijk open en bijna nergens doorsneden. Omstreeks halverwege de heiling lagen vier hooven of handgoederen; rechts bevond zich een vijftal het sterke kasteel Hougmont, dat oorspronkelijk uit een herentuin en hoeve, stallen en schuren bestond, hecht steenen gebouwen, door een slingeraar omgeven en ten noorden door een besongard en een meentuin, ten zuiden door een dicht bosje begrensd. Aan den weg naar Charleroi lag de hoeve La Haye Sainte met bijgebouwen, minder sterk dan het kasteel Hougmont, maar toch ook omringd door een stevigen muur. Een kwartier ten oosten van La Haye Sainte liggen de huizen Paplotte en La Haye, die met het gebucht Smeulin en het kasteel Prietmont als 't ware een onafgebroken geheel uitmaken.

Aan den tegenovergestelden kant van de vallei rijst de grond weer langzaam, en hier waren de Fransche stellingen. Een paar duizend pas ten zuiden van La Haye Sainte, eveneens aan den weg naar Charleroi, maar aan den overkant, ligt de hoeve La Belle Alliance; verder op liggen Hamegnat, Salsou du Hal en

Caillon, waar Napoleon den nacht voor den veldslag doorbracht. Achter de Britische positie dankt de grond weer, en daarom mocht te stijgen, totdat hij bij Mont Saint Jean zijn hoogste punt bereikt. Tusschen Mont Saint-Jean en Waterloo strekt zich het bosch van Soignes uit, dat door goede wegen doorsneden werd, en een gunstige stelling aanbood, en een vervolgenden vijand op te houden.

Het leger der bondgenooten was in drie deelen geplaatst; de uiterste linkervleugel werd aangevoerd door Saxen-Weimar, die met zijn Nieuwiers het hertog Frichermont, de hertogen Papolote en La Haye en het geslacht Smolskin bevestigde. Achter het voetvolk waren de drie brigades Penesley, Van de Leur en Vivian, die uit Engelsche en Duitse ruitery bestonden. Dan volgden Pictons divisie en de Nederlandische divisie Perponcher en de Engelsche divisie Gale met Paken's brigade in de achterhoede, terwijl Kempt's brigade zich tot aan den weg naar Charleroi uitspreidde. Altens divisie, die rechts van Picton stond, telde drie brigades, de Engelsche onder Colin Halkett stond het verst naar rechts, en de twee andere brigades bestonden uit Duitse troepen in Engelsche soldij. Aan de uiterste rechterzijde stond de divisie Cochr, waaraan de dappere Engelsche garde behoorde. In een tweede linie bevonden zich achter de divisie Cooke de Brunschwijckers, jonge, maar goede soldaten, die niets liever wenschten dan den dood van hun dapperen hertog te werken; achter de divisie Altus stonden de Nieuwiers van Kraus, drie sterke bataljons, die zich in Spanje reeds veel roem hadden verworven.

Achter de twee linies voetvolk lag de sterke ruitery, terwijl de hatterijen geconcentreerd in de eerste slaglinie geplaatst waren tusschen de bataljons en op verschillende punten van den keurveling.

De uiterste rechtervleugel onder den Engelschen generaal Hill stond westelijk van den weg naar Stedles; maar in den loop van den slag werden deze troepen meer naar het midden van de slaglinie verplaatst.

De hertog had verwacht, dat hij reeds vroeg zou worden aangevallen, daar het voor Napoleon van het uiterste belang was,

de Britten te verslaan, voordat de Pruisen op het slagveld verschenen; maar in de eerste plaats behoorde Napoleon het volstrekt onmogelijk, dat Blücher, na de nederlaag bij Ligny, reeds zoo spoedig weer strijdvaardig zou zijn, en in de tweede plaats had de regen van den vorigen dag en nacht den bodem zoo doorweekt, dat de bewegingen van de ruitery in den morgen morgen zeer bemoeilijkt werden. De Britten konden uit hun stellingen zien, hoe Napoleon zijn geheele leger in slagorde schakelde, hetgeen een prachtig schouwspel opleverde. De Franische krijgsmacht, die drie onderverdelende linies vormde, bestond uit 48 000 man voetvolk, 15 500 man ruitery, 7300 man artillerie en 248 stukken geschut. Grouchy zette met zijn ondertrouw 30 000 man sterke divisie de Pruisen en, onder achter ook naar het geringste uit te richten. Wellington beschikte over 40 000 man voetvolk, 12 400 man ruitery, 5045 man artillerie en 150 stukken geschut, terwijl op een paar uur westelijk van Waterloo prins Frederik der Nederlanden stond met 12 à 15 000 man. Deze troepen zijn waarschijnlijk door Wellington vergeeten, want zij namen in 't geheel geen deel aan den strijd.

Om acht uur kreeg Wellington door een ordonansofficier bericht, dat hij op Blücher's hulp kon rekenen, dat de Pruisische veldheer met zijn leger op march was naar het slagveld. Grouchy, die door Napoleon in de richting van Namur was geconcentreerd, omdat de keizer stellig dacht, dat Blücher daarheen toegetrok, wendde rent met een lust, welken weg de Pruisen hadden ingeslagen, en hij kwam pas op den morgen van den 18ten te Warre, waar hij nog slechts de achterhoede van het Pruisische leger ontmoet. Het was de divisie van Thielmann; deze gaf Blücher bericht, dat hij door Grouchy werd aangevallen; maar de grijze veldheer, die wel innig, dat hij tot elfen prijs Wellington ter hulp moest eischen, liet hem antwoorden, dat hij niet op versterking moest rekenen, zijn stelling te Warre zoo lang mogelijk moest verdedigen, en den zijne terugtocht volbrengen, zoo goed en zoo kwaad als het kon.

Omstreeks 35 minuten voor twaalf greef de keizer het sein tot

den maaiwal; een kolonne van de divisie onder Jérôme Bonaparte stoot zich op Hougoumont; maar het Nassauische bataljon van Sassen-Weimars brigade, dat het hoefde aan de zuidzijde van Hougoumont bezette, houdt moedig stand en sluit den eersten maaiwal af. Jérôme laat echter nieuwe bataljons aanrukken, en nu afwisselende geschieten, waarin van weerskanten met weergaloot dapperheid wordt gestreden, komen de Fransen in de omheining van Hougoumont, zonder zich evenwel wester te kunnen maken van de gebouwen aan de noordwestzijde, waar de verdedigers, intusschen versterkt door verschillende troepen, uit de hoofdstelling der hoofdgrachten afgescheiden, zich sterk bijeen handhaeven. Van beide kanten zijn inmiddels ook de batterijen in werking gebracht; Oranje heeft het geschut in zijn slaglinie een geplaatst, dat het met zijn vuur Hougoumont van ter zijde bestrijkt en aldus de verdediging op dat punt krachtig ondersteunt. Toch dringen de Fransen voortwaarts, totdat zij eindelijk het kasteel geheel omsingelen en de verdedigers in de gebouwen en den tuin heiden teruggedreven. Dezen hebben niet eens gelegenheid om de poort te haarscheeren; zij wordt opgesloten en dichte drommen dringen naar binnen. De soldaten van de dappere Engelsche garde ontvangen den vijand met de bajonet en nu een verwoed gevecht worden de Fransen verdreven, de poort weer gesloten en door een hevig machtsvuur de vijand gemaakt van de gebouwen af te trekken. Een gedeelte der Fransen begint zich echter naar een hoogen gelegen punt en opent van daar ook een hevig vuur op een der Britsche batterijen, dat het voort vervijderd worden. Vier versterkte kompagnieën van de garde rukken tegen hen op, verdrijven hen en trekken naar het kasteel, om de bevestiging te versterken.

Wier begint een hevig geschut rondom de gebouwen; een sterke artillerie richt haar vuur op Hougoumont, maar alhoewel een deel der gebouwen in brand wordt gebracht, gelukt het de Fransen toch niet, het kasteel te nemen.

Al spoedig na het begin van den maaiwal op Hougoumont rukte

het geschut van D'Erlin voortuit, versterkt door de artillerie van de legerkorpsen van Reille en Lobau, tezamen tusschen de 70 en 80 stukken. Hieruit werd een verband naar geopend op de Britsche linie; de bevelgevers bracht verscheidene verwoestingen te weeg in de rijen van Wellingtons bataljons, maar teisterde vooral de brigade Rylandt, die op een voorspringslind gedeelte van den bevelweg meer dan de overige troepen aan het vuur was blootgesteld. Onder bescherming van de artillerie van Ney met 30 000 man een maaiwal door op het centrum en den linkerflank van de Britten; reeds waren zij gesond om op te rukken, toen er verdrag kwam. Napoleon zag inmiddels een kleinaar ten noordwesten van zijn slaglinie troepen naderen; maar hij wist niet, of het vrienden of vijanden waren. Eindelijk was hij zeker, dat het Fransen waren, waarop hij een depeche naar Grouchy zond met bevel dat hij regelrecht op het slagveld moest komen. De generaal ontving het bevel echter eerst des avonds om twee uur.

Om twee uur na den middag rukten de Franse kolonnen ten maaiwal, terwijl het geschut het vuur voortzette, zoo lang als dit maar mogelijk kon. De keizer zelf sprak de opbrekkende bataljons toe, om hen gestadig naar voren. Toen de kolonnen den bodem van de vallei bereikt hadden en de batterijen begonnen te beklimmen, die naar de Britsche divisie vorderen, werden zij een menigte vrachtwagen voortuit, en tusschen dezen en de linie troepen van de hoofdgrachten werd terstond een gestadig gewoervoor geschied, dat in hevigheid toenam, toen de Fransen La Haye Sainte, Papelotte en La Haye naderden.

De divisie Durrant vorderd de Nassauers uit Papelotte, maar werd op haar kant weer uit die stelling verdreven door versterkingen, die van de Britsche linie kwamen. Durrants brigade deed een maaiwal op La Haye Sainte, en ondanks den dapperen tegenstand, die de Fransen lieten door de Duitschers werd geboden, namen zij toch den tuin. Een andere brigade, die aan den anderen kant van den weg naar Charleroi voortschreef, werd door twee kompagnieën van de husseliers met ook een hevig vuur bevestigd,

dat zij terugbleefde. De twee andere divisies rukten recht op dat gedeelte van den heuvelrug aan, dat door Pictons divisie bezet werd.

De Nederlandsche bataljons, die vroegerlijk verzameld waren door het heilige geslacht voor, waaraan zij reeds een paar uren waren blootgesteld geweest, namen bij de eerste aanval van de infanterie ijlings de vlucht; de Nederlandsche artillerie tradtste vrochteloos de ruiterslagers tegen te houden.

Pictons divisie moest nu alleen den aanval der Franchen zien af te slaan. De slag bij Quatre-bras had haar geleiden sterk gesloot, zodat de beide brigades tezamen niet meer dan 3000 man telde; toch nam de dapperste aanvoerder terstond de noodige maatregelen, om de 13000 Franche infanteristen te noodigen naar de ruitersrij, die er ten slotte in geslaagd waren om de dapperen tegenstand der heugeneende kampen buiten voort te rukken, het hoofd te bieden. Toen de kolonnen der Britsche linie naderden, hield het geschut van de Franchen batterijen omklaps op, wijl anderen hun eigen troupes gesaar lieten. Piton beval aan de Britsche brigade Pack, om door een afwenking om de Franche kolonne op zijde aan te vallen; hij zelf wilde zijn Regiments tegen den vijand aanvoeren; doch op het eigen oogenblik werd hij door een gewerkschep getroffen, die terstond een einde maakte aan zijn leven. Kromp nam het kommando over en sloegde er in den vijand verder terug te drijven den bevel af.

Insiddele naderde de Franche ruitersrij. De kornades waren in Maye Salute voortij getrokken en hadden een Hanterruansch bataljon, dat de beveling van voortschieten, bijna geheel vernietigd. Thans liet Lord Uxeridge, die de vjandelijke ruitersrij niet naliet, de ruitersbrigades onder Somerset en Ponsonby voortschieten, de beide ruiters van het ghehele Britsche leger. Het waren de gards, de Koningsgards, de Schotsche grijsen en de Iersche hantillies. Met een onuitloegige voort runden zij den bevel af en dreven de kornades terug, daarin storten zij zich op de linkerzijde van de Franche kolonne, die van

voort werd aangevallen door de intusschen heraangetelde Nederlander en Belgen en op haar rechterzijde door Pack; zij was niet in staat het hoofd te bieden aan die verrenigde aanvallen; zij werd doorgedreven en geheel uiteengelegd, een groot gedeelte werd overgerold, vielen legden de wapenen over en anderen namen de vlucht; 3000 man werden gevangen genomen.

Terwijl Packs brigade zich met de gevangenen behield en hen naar de achterhoede zond, zette de ruitersrij, aangevoerd door haar achterhoofd man, haar charge voort. Vrochteloos beval Ponsonby de oncompeters halt te slaan, de drie regiments galopperden verder en dwongen de kolonnen van Demolens voortvols in overhaasting terug te gaan; de Britsche dragonders drengen daaren door tot de groote artilleriemannen der Franchen; een oogenblik bleven de 70 à 80 stukken geschut still in hun macht; maar dit was een voordeel, dat niet betrekende, en alleen als bewijs kan gelden van de onuitloegheid van de charge.

Napoleon gaf, toen hij het doordringen van Wellington ruitersrij opmerkte, aan een brigade van Milhards kornades bevel, om die ruitersrij tegenwet te gaan, en terzamen rukten de lanters van Jaquinet van den rechtervleugel met hetzelfde doel op; tegen dezen verrenigden aanval waren de Britten niet bestand. Door de snelle vervolging waren zij toch reeds uit elander gesnakt en in verwarving gebracht; zij werden doorgedreven, overhoop geworpen en geheel geslagen. De Franche lanters volgden den vijand op den voet en reiden nog vele uren; Ponsonby zelf werd door een hant doorkort en zijn beveler zwaar gewond. Het verdere voortdringen werd de Franchen echter spoedig belet door Van de Laan brigade.

De verliezen waren aan beide kanten zeer groot; maar geen der partijen liet zich daardoor uit het veld slaan.

Intusschen waren nieuwe kolonnen uit Drouot's en Foy's divisies tegen Beugement opgedreven, en nu een hardnekkig gevecht hadden zij de loomgaard weer overmeesterd en het bevel onafgeleid; zij werden echter weer verdreven door een

bataljons van de garde, dat hun makkers ter hulp kwamen. Nu werd het geslacht van wijle gestakt, maar van weestakken een vreeslijk klanterende geproed. De Franse leuonen schoten Hougoumont weer in brand, en al de vreesen gewonden, die binnen den ringmuur waren geslacht, kwamen in de klanterende en.

Een van hare rukten weer vier nieuwe aanvalskolonnen tegen het kastel en tegen La Haye Sainte op, en gelijktijdig anderen voortig eindheden rukteij door de vallei de Engelse kastelstelling, met het doel om tusschen Hougoumont en La Haye Sainte door te breken. La Haye Sainte lag namelijk slechts eenige honderden passen voor de kastelstelling der bondgenooten en kon dus van daar krachtiglijk ondersteund worden door geschutvuur en het spreken van halpseep. Al de aanvallen op de hoornen waren tot doervre dan ook afgeslagen. Wanneer nu Napoleon zijn doel kon bereiken, van La Haye Sainte in veel ongunstiger toestand komen, en dan hadden de Fransen meer kans het te nemen.

De Engelse bataljons onderhielden een sterk vuur op de rudervende Franse ruiters; maar deren velen overvloedig door tot op voortig elfen van de Engelse carrie; toen galspreken zij met een heiden kunst voervende, en in het volgende oogenlijk waren alle voorgesakte bataljons van de bondgenooten in hun heid. Wellington had namelijk order gegeven, dat de artilleristen tot het laatste oogenlijk bij hun stukken moesten blijven en dan zich in de carrie terugtrekken. Toen nu de Fransen de muren, die het geslacht heidend hadden, oogenlijk zagen vlieten, dachten zij, dat de Britten vrede in verwarung waren geslacht; maar moeda zij op het hoogste punt van den heurzel kwamen, merkten zij dat dit het geval niet was. Daar stonden de Britten en hun bondgenooten met gevilde bajonetten kalm en onwrikbaar den aanval af te wachten.

Van beide kanten van nu het geschutvuur opgehouden; een dodelijke stilte was op het klanterende geslacht.

Daar vrede de ruitersij met onwrikbare kracht en metheid op de soldaten in; voornamelijk was de schak, maar toch stonden de soldaten pal.

Intusschen hadden de Fransen Kolbrenna vrees ruitersij en de rest der garde ter versterking gebragen, zodat er nu in 't geheel zeven-en-veertig eskadrons tegen de stelling der bondgenooten oprukten, maar weer werden de charges afgeslagen.

Oogen, die zich vreesde III, Allen en anderen als een heugst bekwamen en onverwagel aanvoerder dood kwamen, dood, wanneer de charges der ruitersij een oogenlijk opvlieden, versterkingen naar La Haye Sainte, dat tel bestraft werd, maar welke bestrating zich links staande hield; toen ook rukten uit de slaglinie eenige bataljons der bondgenooten op, om de Franse kolonnen van voor die hoorn te verdrijven.

Het was voor de bondgenooten van het hoogste belang, die hoorn een lang mogelijk beest te houden, daar dit de Fransen sterk belemmerde bij het aanvallen van de kastelstelling van Wellington. De bestrating, bataljons van het Duitse legioen, vredeigde zich tot het uiterste; de meeste officieren waren dood of gewond, en toen nu tusschen vijf en zes uur ook de ammunitie opgaaf, moest zij zich wel tegen vijf en dach overgeven. Gelukkig hield Hougoumont den tegenstand nog dapper vol, terwijl ook de heidenende aanvallen op de kastelstelling weer werden afgeslagen. Vele regimenten van Wellingtons leger hadden echter verscherpelijkheid gebraden, zodat zij niet meer dan half zoo sterk waren als bij den aanvang van den strijd. Geen wonder dus, dat de Engelse veldheer vel oogenlijk naar Hilcher zitting.

Tusschen vier uur en half vijf waren twee brigaden van Hilcher stadelijk op het slagveld verschenen; zij werden door de ruitersij der Divisie Dumont en Subervie ontvangen, maar moeda Napoleon de zekerheid had, dat het een vijandelijke macht was, die zijn rechtverheugel naderde, moest hij hen ook nog Lohas met twee divisies infanterie tegenont. Een slagveld er een tijdlang in de Pruisen het verder voortrukken te beletten; maar toen er nieuwe troepen van Hilcher leger naderden, droegen de Pruisische bataljons tot Planchenoit door en bevestigden de eerste linien.

Nu het Napoleon de jonge garde tegen hen oprukken bevoelen, ontving de bataljons der oude garde met 24 stukken geschut, en hen te weer uit te werpen, hetgeen inderdaad tusschen half uren en meer met gelukte.

De keizer begreep, dat alles verloren was, indien hij niet Wellington versloeg, voordat de rest van Blücher's leger op het slagveld verschijnt. Daarom moest een laatste beslissende aanval genomen worden. Ney krijgt bevel al zijn wat er is te verzamelen en daarmee de aanvalen op Wellington's stelling met inspanning van al zijn krachten te hervatten; het voortruk van D'Erlon en Reille, de ruiterij van Kellermann en Milhaud, die ganse macht rukt op, gevolgd door de ruiterij der garde, die de reeds verzwaakte korpsen moet ondersteunen.

Op alle punten tast nu de Franse heersmacht de vijanden aan; onder tusschenpozen volgt de een aanval op den anderen met zulk een continuïteit, dat een leger met minder overvloedige aanvorderen en minder dappere soldaten stellig zou zijn doorgesloeden en vernield.

Saxen-Weimar hield bij Frichermont en Papelotte stand; maar een gedeelte van de door de Kasseriers bezette posten viel toch de Fransen in handen. De brigades, die vroeger door Picton waren aangevoerd, hadden oostelijk van den weg naar Charleroi moriel van een onophoudelijk tirailleurvuur te lijden, dat de laatste krachten van die heldhaftige schare werden uitgeput. Hoogenmont bleef nog weerstand; maar na de overgave van La Haye Sainte wierpen zich de ruiterkorpsen van Kellermann en Milhaud, bevoelen die der garde op de hoofdstelling der bondgenooten, wier slagliniën terzoo bleefstonden aan het vuur van talrijke vreemde tirailleurs en aan dat van de Franse hantieren, die nu op de zijde van La Haye Sainte waren geplaatst. Maar Wellington en zijn bevelhebbers begrepen allen, dat van hun standhouden nu alles afhing. Oranje, Hill en Alten redden te midden van den dichten kagelroep van caré tot caré, en de soldaten tot goeddriek op te welken, en die had dan ook ten

gevolge, dat geen enkel caré kon worden doorbroken, ofschoon enkele tot elfmaal toe aan een aanval bleefstonden.

Napoleon achtte tegen half acht de strijdkrachten der bondgenooten zoo goed als uitgeput; hij bereidde zich voor op den laatste aanval. Al de beschikbare artillerie werd vooruit, leent hij La Haye Sainte in batterij en opent van daar een verterpeld vuur op de hoofdstelling der bondgenooten, en ook de verking der andere wapens voor te bereiden. De bataljons der oude garde scharen zich in twee diepe kolonnen, die door Ney willen aangevoerd worden.

Intusschen breekt Hill de aanval op Planchenoit hervat, en Zieten's kolonnen bereiken het slagveld; Napoleon begrijpt dat, dat hij geen tijd heeft te verliezen. Maar ook de bondgenooten spannen zich tot het alleris in; het lot van Europa staat thans immers op het spel.

Het Engelsche geschut wordt maar ween gebruikt, voor het punt van aanval, waar alle strijdkrachten vooraf mogelijk werden bijeengetrokken. Later bij de nadering van Zieten's legerskorps op den linkerhelling laat ook Vivian zijn korpsen tot versterking van het midden oprukken, en achter hem staat de dragenderbrigade van Van de Looz, die vroeger evenals de korpsen van Vivian op den linkerhelling was geweest. Oranje plaatst zich bij dat deel der stelling, dat ten noorden van La Haye Sainte is, en waar de Brunschwijers en Kasseriers den vijand afwachten. Wellington zelf stelt zich iets verder westelijk, maar Malanda's brigade zich in een verlagings van het terrein bevindt.

Naauwelijks hebben alle troepen hun stellingen ingenomen, of de strijd neemt een marzang. De Fransen dringen ten noorden van La Haye Sainte in de stelling der bondgenooten door; de Brunschwijers gaan hun tegenmet, maar ze worden niet gepeinsd door het vuur der vijandelijke tirailleurkolonnen, dat ze overal de vlucht nemen. Oranje ziet dit, en om de nederlaag te herstellen, voert hij zelf de Kasseriers van Eruse tegen de Franse kolonnen aan; maar ook dezen gaan terug. Nog geeft Oranje zijn pogingen niet op, hij wil andere bataljons Kasseriers in het gevecht leiden, maar op dat oogenblik wordt hij door een kogel in

de heet gewond en half bewusteloos van het slagveld weggelopen.

Tijdens dit gevecht rukte ook de keizerlijke garde, door Ney zelf aangevoerd, voortwaarts in twee kolonnen. De eerste kolonne maakt onder een hevige vuur, dat de Engelsche en Nederlandsche batterijen op haar richten, overtrekken de plaats, waar de brigade Maitland in een verlagting van het terrein is opgesteld. De Franschen zien, op de hoogte gekomen, geen troepen en dat brengt hen in den wanen, dat zij de vijandelijke slaglinie doorgebroken hebben. Doch omtrents klanken uit Wellingtons mond de korte woorden: „Op, garde, val aan!” en daar springen de soldaten van Maitland op en openen van nabij een verdelgend gewervuur op de verbaasde Franschen, die nu de vermoedingen, die het geschiedverhaal der Engelschen reeds onder hen heeft aangeleerd, niet meer tegen deenen schok bestand zijn. Zij beginnen te deinszen en vluchten zijns den heuvel af, achtervolgd door de argwonnende Britten.

De tweede kolonne van de garde trekt dapper voort en naderde de plaats waar de Engelsche brigade Adam en de nog ongetroffen Engelsche bataljons van Allen stonden. De infanterie opent een krachtig gewervuur op de Franschen, de Nederlandsche rijdende artillerie van Van der Maaten reikt voort en brengt met haar kanieten dood en verderf onder den vijand. Chassé valt de kolonne in de linkerflank aan met zijn Nederlandsche bataljons, die nog weinig van het vuur te lijden hebben gehad, en de keizerlijke garde begint te wijken, op hetzelfde oogenblik dat Zieten op het slagveld is aangekomen.

Nu groet stiedelijk Wellington het bevel, waarnaar de troepen reeds geruimen tijd bezig hebben verhoofd; de eerste worden opgesteld en de soldaten zetten zich in linie scharen. Met donderende triomfkreten werpen de troepen zich op den gelagen vijand, die tegelijk op zijn achterhoofd door Zieten krachtig wordt aangevallt, terwijl Blücher zijn aanval op Planchenoit met moede beknoemd ziet. Voor het laatst trecht Napoleon bij Remoumme zijn gelagene troepen te hermannen; het laatste overge-

bleven regiment van zijn dappere garde had zich daartoe in eene geschied; maar 't is alles vruchteloos. De nederlaag is te groot geweest, de verwonding te algemeen, de kroppen worden in toestelken men's ontboden, en alles vlucht. Het laatste eend der garde weigert zich over te geven en steekt met het wapen in de vuist een onoverwinnen dood, terwijl Napoleon in snelle vaart naar Frankrijk vlucht. Bij Belle Alliance, het centrum der Franche stelling, ontmoeten Blücher en Wellington elkaander als overwinnaars. Zij kwamen overeen, dat Blüchers leger, dat betrekkelijk weinig geleden had, en welke achterhoede eerst even voor het einde van den strijd was aangekomen, de vervolging van den vijand op zich zou nemen; de Pruisen kwamen zich niet veel over van die taak; zij trokken rustloos den vijand na en vermoedden nu deede nog de verwonding.

De slag had ontrechte negen uur gewoed, een tijd, die de in eene enkele geschiede manschappen bijna een eeuwigheid toekomen.

„Wanneer zullen we toch op den vijand in megen gaan?” vroegen zij ongeduldig, terwijl het geschiedverhaal telkens gekeerd zijn wegname. De officieren hadden een zware taak om de mannen tot getuud aan te nemen. „Aanstonds is het onze heert, jongens,” zeiden zij meermalen, als zij er zelve aan twijfelden, of dat oogenblik ook zou komen. En niet zonder grond vroegen de ongetroffen van Planchenoit brigaden: „Zullen wij nog in leven zijn, als het onze heert is?”

„Da kun nu niet langer duren,” zei kapitein O'Connor tegen Ralph, toen de dag nog maar half aan was. „Ze zullen nu moed tot wijken brengen; maar spoedig is er geen van ons meer over. We zijn nu niet meer dan tweehonderd man sterk, en elke minuut vernietigt ons aantal nog. Het verwordert mij niet, dat de manschappen ongeduldig worden.”

Niet lang daarna deed de Franche ruiterij haar charges op de carrés. De soldaten behoefden nu ten minste niet lijdelijk te blijven, en zij waren nu tijd lang niet aan het geschiedverhaal blootgesteld. Ralph voelde zich wonderlijk te moede; het doode-

gerust, dat hem elk oogenblik bedreigde, vervulde hem met een gevoel van verlossing, dat hij nog in leven was. Hij verlangde even rustig als de soldaten naar een werkzamer aandoel in den strijd; maar toen het bevel tot den marsch eindelijk kwam, hoorde hij het niet; even van te voren werd hij hoven aan den linkerarm door een kogel getroffen, die dat lichaamsdeel bijna geheel wegnam. Het was, alsof de arm verstijfte en nevens kwam er een gevoel van doofheid over hem, en toen wist hij niet meer, wat er van hem heen geleende.

HOOFDSTUK XIE.

Na den slag.

Het was pikdonker, toen Ralph weer tot bewustzijn kwam. Op den heuvelrug brandden hier en daar vuurs; want toen de zegen valkenen was, hadden de Britten zich teruggetrokken in de stellingen, die zij zoo lang beleunden hadden, terwijl de Pruisische ruitery den geslagen vijand vervolgd. De vuurs werden onderhouden met stukken van gebroken affuten en verterijde artillerievragers, en in alle richtingen waren troepen met hooren afgesnoeren, om gewonden te zoeken. Ralph merkte, dat zijn hoofd ondersteund werd en dat iemand hem met bevende hand en luid schreeuw brandewijn en water in den mond goot. Toen hij de oogen opende, gaf zijn verpleger in een stroom van onzusenshangende woorden licht aan zijn gevoel van doofheid.

„O, mijnheer Conway!” zei de man eindelijk, „ik dank, dat u herkennd doot waart!”

„Ben jij het, Dink?”

„Schiet, ik en niemand anders, mijnheer!”

„Is de wondslag over?”

„Ja, de Pruischen zijn reeds mijlen ver van hier, en de Pruisen zitten hem op de hielen.”

RALPH WORDT WERD VERBODEN.

„Wat is er met mij gebeurd, Denis?”

„Och, u bent aan den arm gewond; maar alles zal wel in orde komen.”

Het was een geluk geweest voor Ralph, dat hij gewond was, voordat het bevel tot oprukken was gekomen; want nu had de heersmeester van het regiments terstond de noodige zorg aan zijn knechtmaat kunnen wijden; had hij daarentegen ook maar eenige minuten gewacht, dan was de jonge man doodgebloed.

Denis riep nu eenige mannen, die met draagbaren over het slagveld gingen. Ralph werd op de haar gelegd en naar Waterloo getracht. Daar werd hij in een ambulance geplaatst, en nadat daar tal was, ging hij verder naar Brussel.

Denis kreeg andere moeite veelal zijn meester te verzorgen. Het was ontrents vier uur in den morgen, toen de ambulance stilbleef voor een mooi huis, dat de eigenaar beschikbaar had gesteld voor de verpleging van gewonde officieren. Ralph, die onderweg telkens verwondt was geworden, meer van uitputting echter dan van pijn, werd naar boven gedragen en in een kamer op de tweede verdieping te bed gelegd. Denis haalde een matras uit een andere kamer, legde die in een hoek op den grond over met zijn kapotjes er over, en ging, nadat de winkels open waren, de deur uit om een bedel, een paarsetje, twee kussens en bekken, een schaal en verschillende andere dingen te koop.

„Nu nu, hier is nu alles wat we noodig hebben, nu behoeft ik niet voor elke kleinigheid een ander huis te vallen.”

Niet lang daarna traden twee chirurgijns de kamer binnen, om Ralphs arm te onderzoeken. Zij vonden, dat het noodig was, hem een eindje langer te amputeren, wijl het been er geheel mistak.

Ralph kromde, toen hij dit besloot vernam.

„Het is niet bijzonder pijnlijk,” antwoordde een der heersmeesters. „De wonden zijn door den schok, dien zij beiden gekregen, verdoofd, u zult er dus niet veel van voelen, en het is bovendien dringend noodig.”

De operatie werd onmiddellijk verricht, en hoewel Ralph de

liggen nu en dan stijf op elkaar drukte, was niet te schreeuwen, viel de pijn hem toch mee.

„Ziekaar, dat is in orde,” zei een der chirurgijns. „Zeg vriend,” met die woorden wendde hij zich tot Denis, „ga met dit schandkje en dien beker naar de keuken, en laat men je daar wat koffie en wat brandewijn en water geven.”

Denis was in een oogenblik terug met het verlangde; Ralph kreeg een paar lepels koffie en een tuggje grag, en spoedig daarop viel hij in slaap. Denis volgde de geneesheeren buiten het vertrek en vroeg, hoe Ralph behandeld moest worden.

Zouden Denis nog, dat zijn meester dier in slaap was, ging hij met zijn medischschakeltje naar de keuken, en een paar minuten daarna kwam hij weer terug met het keteltje vol soep, een flink stuk brood en wat wijn.

Toen hij zijn maal verduerd had, ging hij voor Ralphs bed zitten; maar het laatste hem moede de vogen open te houden, en geen wonder ook. Sedert den nacht voor den slag had hij geen nog geslapen, en nu de verontreiniging van den strijd had hij den geheelen nacht naast de wondwonden geslapen, die telkens moest bijeen dilaatzen, daar overal de weg verspoed was door gebreken en ontbrekende voortzigen van allerlei soort.

„Ik zal vijf minuten op mijn matras gaan liggen,” zei hij bij zich zelf, „dat zal mij wat verfrischen, en dan kan ik beter wakker blijven.” Maar toen een dien van de chirurgijns kwam, om te zien, hoe het met Ralph was, lag Denis nog in diepen slaap. Ralph was juist wakker geworden.

„Hoe voelt ge u nu, mijnheer Conway?” vroegen de bezoekers.

„Ik voel me heel wel, maar ik verlang naar wat drinken,” was het antwoord. „Maar is mijn oppasser?”

„Hij ligt daar in een hoek op een matras te slapen; de arme kerel is, geloof ik, uitgeput van vermoeienis. Hier, drink eens.”

„Dank u zeer, mijnheer. Ja, geen wonder, dat Denis doodaf is en nu zal ook een dag en nacht een nacht. Laat hem maar slapen, als 's u belieft. Ik wil wel, dat ik zelf ook nauwende weer zal inslapen.”

Om een uur werd Denis wakker. Hij ging tevond naar Ralphs bed en nam daar plaats. Op hetzelfde oogenblik ontwaakte ook de patient.

„Hoe voelt ge u nu, mijnheer?” vroeg Denis.

„Ik heb goed met mij, Denis. Mijn arm doet mij bijna geen pijn; maar dat zal misschien nog komen.”

„Ik heb een paar minuten geslapen, mijnheer, en als u mij nu een oogenblik kunt misseu, was ik wel even naar buiten, om mijn ontbijt te halen.”

„De ontbijt? Het is tijd voor het middagmaal, Denis. Het is juist een uur. Rijk maar op mijn borloge.”

„Maar, mijnheer, dat borloge gaat zeker niet goed. Ik kan toch geen vijf uur hebben geslapen?”

„En toch is het een, Denis. Een dien uur zijn de chirurgijns hier geweest; zij gaven mij te drinken, en daarna viel ik weer in slaap.”

„En dat ik daar niets van gemerkt heb! Denis Mulligan, je moet je schamen! 't is wat te zeggen, te slapen als een varken in zijn hok, terwijl je meester ernstig gevond te bed ligt. Ik won niet langer dan vijf minuten datten, mijnheer.”

„Wel, Denis, het was het beste, wat je konst doen. Je was vier-en-twintig uur op de been geweest; je konst tot niets meer in staat zijn geweest, als je niet eenige uren hadt kunnen rusten. Ga nu maar naar buiten om te eten, en als je klaar bent, neem mij dan een schandje koffie en wat brandewijn. Ik begin honger te krijgen, en dat is een goed teken, dankt mij.”

Toen Ralph zijn koffie gebruikt had, verzocht hij Denis om glas brandewijn onder zijn bedek te zetten.

„Ga. JJ nu geest een paar uur uit, Denis,” zei hij vervolgens.

„Ik begrijp, dat je naar je pijp verlangt. Een warte afleiding zal je goed doen, en vertel mij dan straks, welk nieuws je gekend hebt.”

Kent wilde Denis er niet van hooren om zijn meester alleen te laten; maar toen hij zag, dat Ralph het werkelijk wenschte, ging hij uit en kwam een uur daarna terug met allerlei geruchten over de verschikkelijkste verliezen van de Engelsen en de vol-

keenen nederlaag en coördinate vlucht van het Franche leger.

Den volgende morgen wachtte Ralph een groote verrassing; hij was juist klaar met ontbijten, toen er aan de deur geklopt werd en een dame binnenkwam. Ralph had zijn eigen meervoudig gelukken, toen hij zijn moeder zag, die naar hem kwam, hem in haar armen sloot en hem met kussen oversloeg.

„Moeder, lieve moeder!” riep hij uit. „Hoe bent u toch hier gekomen?”

„Ik ben in een sniek naar Orleans gekomen, mijn jongen, en daar aan ik een rijtuig. Ik kwam hier gisteren avond aan, en aan de intendant verman ik, dat je gewond waart en hier nogmaals in Brussel verblijft bieldt, waar gewond, dat kom ik niet gewond worden. Ik kreeg een lijst van de heeren, waar geveste officieren verpleegd worden, maar het was te laat om gisteren avond nog mijn maatregelen te beginnen; van morgen heb ik weder al deze naar door de stad geloopt, eer ik je eindelijk vond. Ik heb den chirurgijn al gesproken; hij was beneden en vertelde mij, dat . . .” Zij vertelde den zin niet; haar lippen beilden en tranen vulden haar ogen.

„Dat ik mijn linkerarm had verloren, moeder. Maar dat is niets om over te treuren, wanneer daarmede gewondeld zijn. Een mensch kan het gelukkig best stellen zonder zijn linkerarm, en ik vind werkelijk, dat ik al heel gelukkig geweest ben. Denis!”

Denis was echter niet meer in de kamer; moeder hij gezocht had, wie de bezorger was, was hij stillerjes weggegaan.

„Held u de reis geheel alleen gedaan, moeder?” vroeg Ralph verder.

„Neen, mijn jongen. Mijnheer Tallboys is nu goed geweest mij te vergezellen. Ik vertelde hem, dat ik plan had jou te bezoeken, en hij was toenmalig bereid mee te gaan. Hij blijft hier een paar dagen en gaat dan naar Engeland terug. Ik ben van plan, hier in de buurt een kamer te huren, dan kan ik den heelen dag bij je zijn en je verplegen.”

„Ik heb niet veel verpleging nodig, moeder; maar ik vind het heerlijk u bij mij te hebben. Ik heb, moeder u weet, een heel goeden oppasser, een grappigen vent, die bijzonder aan mij gehecht is.” En nu vertelde hij, wat Denis al voor hem gedaan had, waarom hij haar verzocht den naam even te roepen.

„Dat is mijn moeder, Denis,” zei Ralph, toen zijn oppasser binnenkwam. „Zij is gekomen om mij te helpen verplegen, en daar zij overal altijd hier zal wezen, kan zij zeggen, wanneer je wilt.”

„Wel, ik ben blij, dat de dame gekomen is, mijnheer Conway; een man is toch maar een onbetrouwen wezen in een ziekenkamer. Kan ik ook iets voor u doen, mevrouw?”

„Ik heb van morgen nog niets gekocht, Denis. Je moet mij een goed gewogen doen, als je mij een kop thee en een toetschen handt brengen.”

Een ogenblik daarna bracht Denis het verlangde benevens een portie handt streekt.

„Verlangt u nog iets, mevrouw?” vroeg hij daarna.

„Ik zou gaarne willen, Denis,” was het antwoord, „dat je een briefje bezorgde aan een zekeren mijnheer Tallboys, die in het Hotel de l'Europe logeert. Overlaandig het hem zelf. Hij zal mij zijn van u te hooren, hoe het met uje aan is.”

Toen mevrouw Conway en haar naam alleen waren, dacht Ralph ernstig op aan, dat zijn moeder in een lazer laatste lieven over het testament gescreven had.

„Als ja, moeder, hoe staat het met het testament?” vroeg hij. „Het is zeker nog niet gevonden, niet waar?”

„Eindelijk wel, mijn jongen, en de inhoud is precies zoals wij dachten. Later zal ik je wel vertellen, hoe het gewichtig stuk voor den dag is gekomen. Het is een heel geschiedenis, en nu moet je liever wat gaan slapen. De geschiedenis zeggen, dat je rust noodig hebt.”

De volgende dagen had Ralph erg pijn, en toenmalig was hij ook niet zonder koorts; maar eindelijk begon de wind te genezen, en twee dagen na mevrouw Conway's komst, mocht Ralph het bed verlaten.

„Nu ik weer wel ben, moeder,” zei de jonge man, „moet u mijn gebod maar niet langer op de proef stellen en mijn nieuwsgierigheid bevredigen. Ik brand van verlangen om te weten, hoe het testament gevonden is, omdat mijnheer Tallboys reeds alle hoop om het terug te krijgen had opgegeven, zoodat u mij schreef?”

Merrison Conway vertelde nu, hoe zij het had aangetroffen, en welke op het landgoed de noodige aanporingen te doen, en hoe uiteindelijk haar moeite met een goeden uitgang bekroond was geworden.

„Fout, moeder, hoe komt u buiten, om als nu bij de dames Penfold te gaan dienen. Als ik thuis geweest was, zou dat niet geoorloofd zijn, al waren er ook tien korinthen aan gemiddeld! Ik vind het afschuwelijk, dat ge u zoo veranderd hebt.”

„Och, jongen, nou erg was het niet. Ik had veel te doen, en ik moest over vele dingen nadenken, en zoo ging de tijd veel sneller om, dan wanneer ik alleen thuis was geweest.”

„Nu, 't is in elk geval een vreemde historie, moeder, en ik zou nooit gedacht hebben, dat u zoo dapper en doortastend waart en zoo mooi het een uit het ander konst afleiden. Ik ben blij, dat u gelukkig bent, omdat u nu vermannen uw hoofd er op goed hebt, en het geld al hervonden ook goed te pas kunnen. Hoeveel is het ten minste bij, moeder? Dat hebt u mij nooit gescheven.”

„De helft van mijnheer Penfold's landerijen en goederen en van zijn geldelijk vermogen, Ralph. Hoewel dat is, weet ik nog niet, maar het moet een aanmerkelijk som bedragen.”

„De helft van alles? Lieve hemel, moeder, dat ben ik immers rijk! Dat had ik nooit gedacht. En wie krijgt de andere helft?”

„De rest is aan Mabel Wilton's verminkt. Jullie beiden deelt allen samen.”

„Dat is toch wel wat hard voor zijn zuster. Ik kan het niet begrijpen, dat zij er mee om waart.”

„Mijnheer Penfold liet haar niets na, omdat zij meer dan genoeg hebben om van te leven. Twintig jaar lang hebben zij

nichts van haar huishoud behoeven om te geven; al dien tijd leefden zij op kosten van haar broer, en zij hebben den volstrekt geen reden tot klagen.”

„Oh, dan is het wat anders, eerst leek het mij wel wat onrechtvaardig,” zei Ralph. „Ik heb ook al even over mijn toekomst nagedacht, moeder,” liet hij er na een kleine pauze op volgen. „Ik geloof niet dat ik bij het leger lekeaf te blijven, als ik niet wil. De dokter wil glorieën, dat ik stellig drie maanden vertrek wegens ziekte aan krijgen, en als er vrede komt, kan ik ook even goed uitdijf uit den dienst nemen.”

„Ik hoop, dat je dat zelf doet, Ralph: ik zou je nu niet graag weer missen, en je bent nu een rijk grondbezitter en als noodig heb je ook plichten te vervullen.”

Tien dagen later was Ralph in aanraking met de dames Penfold, die hem meermalen zijn diensten te kennen had gegeven, dat hij het testament zou onderzoeken, en zoo bij aan de schikking niet twijfelde, niets aan de uitroeping in den weg zou leggen. De heer Tallboys had hem daarop het document voorgelegd, dat hij tenkond als recht erkend had. Alle papieren en documenten aangaande het landgoed waren nu aan den heer Tallboys ter hand gesteld, die schreef, dat de waarde van de beëindiging in de laatste jaren aanmerkelijk was toegenomen, doordat de heer Penfold zijn inkomen nooit geheel verterd had. Ten slotte vroegte hij er nog bij, dat de jongste juffrouw Penfold nu beëindigende was van haar eenigste ziekte; zoodat zij verroomd macht woude, zoodat de dames het goed verlieten en het ter beschikking van Ralph stelden.

Vervolgens dagen daarna verlieten merrison Conway en Ralph voor goed Dover, en na een kort verblijf in Londen nam Ralph leest van Penfold Hall. Hij merkte al spoedig, dat er genoeg

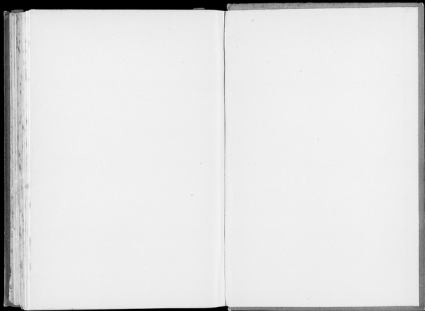
naar hem te doen was op zijn bevelingen en dat hij nog veel moest leeren, om een goed handwerker te worden.

Zoodra hij geheel hersteld was, ging hij met de pietereit van Dover naar Chiche en van daar per postkoets naar Dinscraken, om volgens belofte Jacques Olvy op te zoeken. De viandelen, die hij naar zijn volend vroeg, vertelden hem, dat Jacques reeds was teruggekomen, voordat Napoleon te Cannes was geteld en dat hij nu in een eigen zaak uit viandelen was. Den volgenden dag kwam Jacques van de veldtocht terug, en groet van zijn vrouwe, toen hij Ralph zag. Hij nam den jongen Engelschen naar naar zijn aardig kintje, waar zij door een knap jong vrouwtje werden verzorgd. Ralph bleef twee dagen en vertrok, omdat hij Jacques had doen beleven, dat deze hem elk jaar te Weymouth kon opzoeken.

Jacques kwam naar zijn belofte en; eiken zomer was hij een paar dagen de gast van Ralph, die steeds een levendig belang bleef stellen in alles wat den slaven viandelen betraf.

Zoodra Ralph zijn wettig als vruchtbaar had gewonnen, kocht hij ook Denis Molligan vrij uit den dienst, en hij stelde den trouwen her tot zijn besteller en oppasser aan.

Wijlmevrouw Penfold's wensch, dat Ralph en Mabel eens een paar maanden worden, werd natuurlijk voor beiden geheel gelukkig, daar mevrouw Conway als de ouders van het meisje begrepen, dat er een kind kon komen aan hun ongedwongen omgang, nadat zij er iets van wisten. Toch werd de wensch van den erflater vervuld; toen Ralph drie-en-twintig en Mabel een-en-twintig jaar oud was, traden zij samen in het huwelijk tot groote blijdschap van de ouders. Mevrouw Conway bleef bij haar kinderen inwonende; want zij hield bijna even veel van Mabel als van Ralph, en groet van de drieëndertig van haar kinderen en kleinkinderen, toen zij op loopje onderdom stierf. Zij werd in de kerk te Blaken begraven naast de laatste rustplaats van Herbert Penfold.

BRITISH MUSEUM

1851